AESOPI PHRYGIS ET ALIORUM FABULAE, QUORUM NOMINA SEQUENS PAGELLA INDICABIT...

Aesopus, Maximus Planudes, Lorenzo Astemio

Digitized by Google

BIBLIOTECA NAZIONALE
VITTORIO EMANUELE
6
36 H
35

449

Proibito

Narrationes fictae

~~6-36-C-3-~~

6-35-6-10

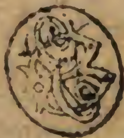
Aeſopi Phrygis
ET ALIORVM
FABVLÆ,

Quorũ nomina ſequens pagella indicabit.

ACCESSIT HVIC EDITIONI

Alterum Laurentij Abſtemij Hecathomythium, hoc eſt, centum Fabularum Libellus alter.

LVGDVNI,

M. D. XXXIX.

FABVLARVM

quæ hoc in libro continentur Interpretes atque Autores.

Aesopi fabulatoris Vita, Maximo Planude composita, è Græco Latina facta.

RERVM humanarum naturam persecuti sunt & alij, & posteris tradiderunt, Æsopus uero uidetur non absq; diuino afflatu, cũ moralẽ disciplinã attigisset, magno interuallo multos eorũ superasse. etenim neq; definiendo, neq; ratiocinãdo, neq; ex historia, quam ante ipsius ætatẽ tulit tempus, admonendo, sed fabulis penitus erudiendo sic audientiũ uenatur animos, ut pudeat ratione præditos facere, aut sentire, quæ neq; aues, neq; uulpes: & rursus non uacare illis, quibus pleraq; bruta tẽpore prudenter uacasse finguntur: ex quibus aliqua pericula imminentia effugerunt, aliqua maximã utilitatẽ in opportunitatibus consecuta sunt. Hic igitur, qui uitã suam philosophicæ reip. imaginem proposuerat, & operibus magis quàm uerbis philosophatus, genus quidẽ traxit ex Ammorio oppido Phrygiæ, cognomento Magnæ, sed fortuna fuit seruus. Quare & magnopere mihi uidetur Platonis illud in Gorgia pulchrè simul & uere dictum, Plerunq; enim hæc, inquit, cõtraria inter se sunt, natura simul, ac lex. Nam Æsopi animum natura libe-

rum reddidit: ſed hominum lex, corpus in ſeruitutem tradidit. Potuit tamen ne ſic quidẽ animi libertatẽ corrumpere. Sed quamuis ad res uarias, & in diuerſa loca transferret corpus, à propria tamẽ ſede illũ traducere nõ potuit. Fuit autẽ non ſolum ſeruus, ſed & deformißimus omniũ ſuæ ætatis hominum. nam acuto capite fuit, preßis naribus depreſſo collo, prominentibus labris, niger, unde & nomẽ adeptus eſt (idem enim Æſopus, quod Æthiops) uentroſus, ualgus, & incuruus, fortaſſe & Homericũ Therſiten turpitudine formæ ſuperans. Hoc uerò omniũ in eo peßimũ erat, tardiloquentia, & uox obſcura ſimul, & inarticulata. Quæ omnia etiã uidentur ſeruitutẽ Æſopo paraſſe. Etenim mirũ fuiſſet, ſi ſic indecẽti corpore potuiſſet ſeruientiũ retia effugere. Sed corpore ſanè tali, animo uerò ſolertißimo natura extitit, & ad omne cõmentum felicißimus. Poſſeſſor igitur ipſius tanquam ad nullum domeſticum opus commodum, ad fodiendum agrum emiſit. Ille uerò digreſſus alacriter operi incumbebat. Profectò uerò aliquando & hero ad agros, ut inſpectionem operarum faceret, agricola quidã ficos egregias decerptas dono tulit. Ille uerò fructus delectatus pulchritudine, Agathopodi miniſtro (hoc enim erat nomen puero) ſeruare iußit, ut ſibi poſt balneũ apponeret. Cum uerò ita eueniſſet, atq; Æſopus ob quandam neceßitatẽ ingreſſus eſſet in domum, occaſione capta Agathopus conſilium huiuſmodi conſeruo cuidam offert, Impleamur, ſi placet, ficubus heus tu: & ſi herus noſter has requiſierit, nos contra Æſopum teſtificabimur ambo, quòd in domũ ingreſſus ſit, ficusq; clàm comederit: & ſuper uero fundamento,

uidelicet quòd domum ingressus sit, multa mendacia struemus. neque enim quicquam poterit unus contra duos, præsertim cum sine probationibus ne mutire quidem audeat. Viso uerò hoc, ad opus accesserunt, & ficus deuorantes, dicebant in singulis cum risu, Væ tibi infelix Æsope. Cum igitur herus rediisset à lauacro, & ficus petiisset, audiuisset autem quòd Æsopus eas comedisset, Æsopum cum ira iubet uocari, & uocato, ait, Dic mihi ò execrande, ita me contempsisti, ut in penarium ingredereris, & paratas mihi ficus comederis? Ille audiebat quidem, & intelligebat, loqui autem nullo modo poterat ob linguæ tarditatē. Cum iam uerberādus esset, & delatores uehementiores instarent, procumbens ad heri pedes, ut sustineret se parum, orabat. Cum autē cucurrisset, & tepidam aquam attulisset, eam bibit: & digitis in os demißis, humorem solum reiecit: nōdum enim cibum attigerat. Orabat igitur ut idem & accusantes facerent, quo manifestum fieret, quis nā ficus dißipasset. Herus autē ingenium hominis admiratus, sic facere & alios iußit. Illi autem deliberauerāt bibere quidē aquā, non tamen dimittere in guttur digitos, sed per obliqua maxillarum eos circunferre. Vixdum autem biberant, cum tepida illa aqua, nausea potis inducta, effecit ut spōte fructus redderetur. Tūc igitur ante oculos posito maleficio ministrorum & calumnia, herus iußit eos nudos flagris cædi. illi uerò cognouerūt manifeste dictū illud: Qui in alterum dolos struit, sibi inscius malū fabricat.

Sequenti uerò die hero in urbē reuecto, Æsopo uero fodiente, quemadmodū iussus fuerat, sacerdotes Dianæ, siue alij quipiā homines cū à uia aberrassent, Æso-

pum nacti, per Iouem hospitalem obsecrabāt hominem, ut quæ in urbem duceret, uiam ostenderet. Ille cum sub umbrā arboris uiros adduxisset prius, & frugalē appo-suisset cœnā, inde et dux factus ipsis, in quam quærebāt uiam induxit. Illi autem tum ob hospitalitatē, tum quòd dux eorū fuisset, mirum in modum uiro deuincti, manus in cœlū eleuarunt, & precibus benefactorē remunerati sunt. Æsopus uero reuersus, in'que somnum lapsus ob aßiduum laborem & æstum, uisus est uidere Fortunam astantē sibi, & solutionē linguæ sermonisq; cursum & eam, quæ fabularum est, doctrinam largiri. Statim igitur excitatus ait, Papæ ut suauiter dormiui: sed & pulchrū somniū uidere uisus sum. ecce, expeditè loquor, bos, asi-nus, rastrum. Per deos intelligo unde mihi bonū accesse rit hoc: quoniam enim pius fui in hospites, propitium numen consecutus sum. Ergo benefacere, bona plenum est spe. Sic igitur Æsopus lætatus facto rursum cœpit fo dere. Præfecto agri (Zenas erat ipsi nomen) ad ope rarios profecto, & horum unum, quoniam leuiter erra-uerat in opere, uirga uerberante, Æsopus statim excla-mauit, Homo cuius gratia eum, qui nullam iniuriā fecit, sic uerberas? & omnibus temere plagas ingeris quoti-die? omnino renunciabo hæc hero. Zenas autem hæc ab Æsopo audiens, obstupuit nō mediocriter, secumq;, ait, Quòd Æsopus loqui cœperit, nulla mihi utilitas erit: præuertam igitur ipse, & accusabo eum coram domino, antequam hoc ipsum faciat, & me herus procuratione priuet. His dictis, in urbem uectus est ad dominū. Cæte-rum turbatus cum acceßisset. Salue, inquit, here. Ille ue-rò, Quid perturbatus ades, inquit? Et Zenas, Res quæ-dam

dam monstrosa in agro contigit. At herus, Nunquid arbor præter tempus fructum tulit? aut iumentum aliquod præter naturã genuit? Et ille, Non ita, sed Æsopus qui antea erat mutus, nunc loqui cœpit. Ad hæc herus, Sic tibi nihil boni fiat hoc existimanti monstrum esse. Ille autem, Sanè, inquit: nam quæ in me contumeliose dixit, sponte prætereo here: in te autem & deos intolerabiliter conuitiatur. His ira percitus herus, Zena ait, Ecce tibi traditus est Æsopus, uẽde, dona, quod uis de eo fac. Cum Zenas autem in potestate sua accepisset Æsopũ, quodq; in eum haberet imperium, ei renuntiasset: ille, Quodcunque uisum tibi fuerit, inquit, effice.

Accidit autem, cum uir quidam iumenta uellet emere, & propterea per agrum illum iter faceret, Zenam rogauit. Ille, Iumentum, inquit, mihi uendere non licet: sed mancipium masculum, quod si uis emere, adest. Cum uerò mercator iußisset ostendi sibi seruulum, & Zenas Æsopum accersisset, mercator uidens ipsum, & cachinnatus, Vnde tibi, inquit ad Zenam, hæc olla? utrum trũcus est arboris, an homo? hic nisi uocem haberet, fermè uideretur [illegible] inflatus. Quare mihi iter interrupisti huiusce piaculi gratia? His dictis, iter suũ prosequebatur. Æsopus uerò insecutus ipsum, Mane inquit. Ille autem cõuersus, Abi, inquit, à me sordidißime canis. Æsopus autem, Dic mihi, cuius rei causa huc uenisti? Et mercator, Scelestè, ut aliquid boni emerem: te quod inutilis & marcidus sis, non egeo. Æsopus contra, Eme me, & si qua est fides, multum te iuuare potis sum. Ille, Qua in re à te iuuari possem, cum sis odium penitus? Et Æsopus, Non'ne adsunt tibi pueruli domi turbulenti, &

flentes? his præfice me pædagogũ: omnino eis pro larua ero. Ridẽs igitur de hoc mercator, inquit Zenæ, Quanti malum hoc uendis uas? Ille uero, Tribus, inquit, obolis. Mercator autem ſtatim tres obolos ſoluit, dicens, Nihil expendi, & nihil emi. Cum igitur iter feciſſent, ac perueniſſent in ſuam domum, pueruli duo, qui adhuc ſub matre erãt, Æſopo uiſo perturbati exclamauerũt. Æſopus autẽ ſtatim mercatori, inquit, Habes meæ pollicitationis probationem. Ille uerò ridens ingreſſus, inquit, Saluta conſeruos tuos. Introgreſſum autem, ac ſalutantem uidentes illi, Quod nam malum noſtro hero, inquiunt, contigit, ut ſeruulum adeò deformem emerit? Sed ut uidetur, pro faſcino domus hunc emit. Non multo uerò pòſt, mercator ingreſſus apparari res ad iter ſeruis iuſsit, quòd poſtridie in Aſiam profecturus eſſet. Illi igitur ſtatim uaſa diſtribuebant. At Æſopus rogabat leuiſsimũ onus ſibi concedi tanquam nuper empto, & nondum ad hæc miniſteria exercitato. His autem & ſi nihil tollere uelit, ueniam præbentibus, ille non oportere dixit omnibus laborantibus, ſe ſolum inutilem eſſe. His quod attollere uellet permittẽtibus, huc & illuc cũ circunſpexiſſet, & uaſa congregaſſet diuerſa, ſaccos, & ſtramenta, & caniſtros, unum caniſtrum panis plenum, quem duo baiulare debebãt, ſibi imponi iubet. Illi autẽ ridẽtes, & nihil eſſe ſtultius uili hoc ſceleſto inquiẽtes, qui cum paulò antè leuiſsimum poſtularat tollere onus, nunc omnium grauiſsimum elegiſſet: oportere tamen deſiderium eius explere: ſublatum caniſtrum impoſuerũt Æſopo. Ille uerò humeris onere grauatis huc & illuc dimouebatur. Hũc uidẽs mercator, admiratus eſt, & inquit,

inquit, Æsopus cum ad laborandum promptus sit, iam suum precium persoluit, iumenti enim onus sustulit. Cũ uero hora prandij diuertissent, Æsopus iussus panes dispensare, semiuacuum canistrum multis comedentibus fecit. Vnde etiam post prandium leuiore onere facto ala crius incedebat. Verum uespere quoque illic, quò diuer terant, pane distributo, postera die uacuo omnino in humeros sublato canistro, primus omnium ibat, ut & conseruis, qui hunc animaduerterent præcurrentem, dubium faceret, utrum putridus esset Æsopus, an quis alius: & illi cum cognouissent eum esse, admirarentur, quòd denigratus homuncio solertius omnibus fecisset, quoniam qui facile absumerentur panes, sustulisset, cum illi stramenta, & reliquam supellectilem baiularent, quæ ea nõ sit natura, ut sic absumatur. Mercator itaque cum esset Ephesi, alia quidẽ mancipia cum lucro uendidit: remanserunt autem ei tria, Grammaticus, Cantor, & Æsopus. Cum uerò quidam ex familiaribus ei suasißet, in Samum ut nauigaret, tanquam ibi cum maio re lucro diuendituros seruulos, persuadet. Cum autem mercator peruenisset in Samum, Grammaticum quidem & Cantorem, utrunque noua ueste indutum statuit in foro: sed Æsopum quoniam nulla ex parte poterat ornare (totus enim erat mendosus) ueste ex sacco ei circũ posita, medium inter utrunque constituit, ut & uidentes stuperent, dicentes. Vnde hæc abominatio, quæ & alios obscurat? Æsopus autẽ quamuis à multis morderetur, stabat tamen audacter in ipsos intuens. Xanthus uerò philosophus habitans tunc Sami, profectus in forum, & uidens duos quidem pueros cum ornatu astantes, mediũ

uerò horum Æsopum, admiratus est mercatoris commentũ, nanque turpem in medio collocauerat, ut appositione deformis, pulchriores seipsis adolescentuli apparerent. Propius autem astans, percontatus est Cantorem cuias esset. Et is, Cappadox. Tum Xanthus, Quid igitur scis facere? Hic, Omnia. Atque ad hec Æsopus risit. Discipuli uerò, qui cum Xantho unà erant, ut uiderunt ipsum risisse, & ostendisse dentes, statim aliquod monstrum uidere arbitrati sunt. Vno autem dicente, Certe hernia est, dentes habens: Alio uerò, Quidnam uidens risit? Alio, non risisse, sed riguisse: omnibus autem uolentibus cognoscere cur risisset, unus ipsorum accedens, Æsopo inquit, Cuius rei gratia risisti? Et is, Abscede marina ouis. Illo uerò confuso funditus eo sermone, repenteq; secedente, Xanthus inquit mercatori, Quanto precio Cantor? Illo autem mille obolis respondente, ad alterum iuit, immenso audito pretio. Atqui & hunc rogante philosopho, cuias nam foret, & audito Lydum esse, rursusq; rogante, Quid ergo scis facere? & illo dicente, Omnia, iterum risit Æsopus. Ex scholasticis autem quodam dubitante, Quidnam hic ad omnes ridet? Alius ei dixit, Si uis & tu marinus hircus uocari, roga. Xanthus autem rursus rogauit mercatorẽ, Quanto precio Grammaticus? Et ille, Tribus millibus obolorum, respondit. Ægre tulit philosophus immensum prètium, & auersus discedebat. Scholasticis autem petentibus, an nòn placuerint ei seruuli, Næ inquit, sed decretum est, non emere mancipium preciosum. Vnus autem ipsorum dixit, Si hæc ita se habent, igitur turpem hunc quin emas, nulla lex uetat: idem enim & hic minist

ministerium afferet, & nos pretium huius impendemus. Ad hæc Xanthus ait, Ridiculum esset, uos soluisse pretium, me autem seruum emisse: alioqui & uxorcula mea munditiæ studiosa, nō ferret à deformi seruulo seruiri sibi. At scholastici rursus dixerunt, In promptu est sententia, ne pareatur fœminæ. Tunc philosophus, Faciamus prius periculum, an sciat aliquid, ne & pretium incassum pereat. Adiens igitur Æsopum, Gaude, inquit. Et ille. Num nam tristabar? Et Xanthus, Saluto te. Ille autem, Et ego te. Xanthus unà cum alijs inexpectato, & prompto responso stupefactus rogauit, Cuias es? Ille, Niger. Ei Xanthus, Non hoc inquam, sed unde natus sis. Et is, Ex uentre matris meæ. Non hoc dico, sed in quo loco natus sis. Et ille, Non renunciauit mihi mater mea, utrum in sublimi loco, an in humili. Et philosophus, Quid uero facere nosti? Ille, Nihil. Et Xanthus, Quomodo? Quoniam hi omnia nosse professi sunt, mihi autem reliquerunt nihil. Atque his scholastici uehementer delectati, Per diuinam prouidentiam, dixerunt, ualde bene respondit: nullus enim est homo, qui omnia norit: & propterea scilicet risit. Rursus igitur Xanthus inquit, Vis emam te? Et Æsopus, Me hac in re consultore eges? Vtrum tibi uidetur melius, aut emere, aut non, fac: nullus enim quidquam ui facit, hoc in tua positum est uoluntate: & si uolueris, crumenæ ianuam aperiens, argentum numera: sin uero minime, ne cauillare. Rursus igitur scholastici inter se dixerūt, Per deos superauit præceptorem. Xanthus uerò cū dixisset, Si emero te, fugere uoles? Ridens Æsopus ait, Hoc si uoluero facere, nullo modo utar te consultore, ut

& tu paulò antè, me. Et Xanthus, Bene dicis, sed deformis es. Et ille, Mentem inspicere oportet ò philosophe, & nõ faciem. Tunc mercatorem adiens Xanthus, inquit, Quanti hunc uendis? Et ille, Vt uituperes meas merces, ades, quoniã te dignis omißis pueris, deformem hunc eligis: alterũ horũ eme, hunc autẽ auctarium accipe. Et Xanthus, Non certe, sed hũc. Et mercator, Sexaginta obolis eme. At scholastici confestim collatos exposuerunt: Xanthus autem possedit. Itaq; publicani uenditione cognita, aderant indignãtes, quis uendiderit, quis emerit: at cum puderet utrunq; se pronunciare propter uilitatẽ pretij, Æsopus stans in medio exclamauit, Qui uenditus est, ego sum: qui emit, hic: qui uẽdidit, ille. si uero ipsi tacuerint, ego igitur liber sum. Publicani uerò diffusi gaudio, donato Xantho uectigali, abierũt. Æsopus igitur sequebatur in domũ euntem Xanthum. Cum meridianus autem æstus esset, Xanthus inter deambulandum palliũ trahendo mingebat. Quod uidens Æsopus, uestibus illius apprehensis retro, ad seipsum traxit, atque inquit, Quàm celerrime me uende, quoniam fugiam. Et Xanthus, Quamobrem? Quoniam, inquit, non possem tali seruire hero. si enim tu, qui herus es, & neminem times, tamen relaxationẽ non præbes naturæ, sed eundo mingis: si obtigerit seruũ me ad aliquod mitti ministerium, & inter eundum tale quid exigat natura, necesse omnino fuerit uolando cacare. Et Xanthus, Hoc te turbat? tria mala uolens euitare, eundo mingo. Et ille, Quæ? Et hic, Stanti mihi, caput perußisset sol: pedes uero terræ solũ torridũ: lotij autem acrimonia, olfactum offendisset. Tũc Æsopus, Vade, persuasisti mihi.

Postquam

Postquam autem domi fuerunt, Xanthus iubens Æsopo manere ante uestibulum, quoniam elegantiusculam esse sibi mulierculã sciebat, neque oportere ilico talem turpitudinem ei ostendi, antequam aliquis ipsi urbana diceret: ipse ingressus dicit, Domina non etiam posthac obijcies ministeriũ, quod mihi tuæ pedissequæ præstãt: iam enim & ego puerum tibi emi, in quo uidebis pulchritudinem, qualem nunquam uidisti, qui & iam ante uestibulum stat: & ille quidem hæc. Pedißequæ autem uera existimantes, quæ dicta fuerant, inter se non mediocriter contendebant, cui nam ipsarum sponsus nuper emptus futurus sit. Xanthi uerò uxore intrò uocari nouitium iubente mancipium, una ex alijs magis accelerans, & ut arrabonem uocationem arripiens, nouitium seruum egressa accersebat. Et illo dicente, Ecce ego adsum: stupefacta, Tu, inquit, es? Et hic, Næ. Et illa, Sine inuidia, ne ingrediaris intrò, omnes alioqui fugient. Alia tamen egressa, eumq; intuita, Cædatur tua, inquit, facies, & huc ingredere, sed ne appropinques mihi. Ingressus stetit coram domina; quæ cum eum uidisset, oculos auertit ad uirum, inquiens, Vnde mihi hoc monstrum attulisti? abijce ipsum à facie mea. Et ille, Satis tibi domina: ne meum submorde nouitium seruum. Hæc autem, Videris Xanthe me perosus, aliam inducere uelle: & forte dum pudet dicere mihi ut tua domo abscedam, canicipitem mihi hunc apportasti, ut eius ægre latura ministerium fugiam. Da igitur mihi dotem meam, atq; ibo. Ad hæc Xantho increpante Æsopum tanquã in itinere urbana quædam locutum de mictu inter eundum, nunc uerò mulieri nihil dicentem, Æsopus ait,

Proijce ipſam in barathrum. Et Xanthus, Tace ſcelus; an neſcis me hãc, ut meipsũ, amare? Et Æſopus, Amas mulierculam? Et ille, Admodum quidem, fugitiue. Ad hæc Æſopus, pulſato medio pede, ualde exclamauit, Xanthus philoſophus uxorius eſt. Et uerſus ad ſuã dominam ait, Tu ò domina uelles philoſophum emiſſe tibi ſeruum iuuenem, bono habitu, uigentem, qui te nudem in balneo ſpectaret, & tecum luderet in dedecus philoſophi? O` Euripides, aureum ego tuum inquam os, talia dicens, Multi impetus fluctuum marinorum, multi fluminum, & ignis calidi flatus: dura res paupertas, dura & alia infinita: tamen nihil æque durũ, ut mulier mala. Tu uero ò domina philoſophi uxor à pulchris adoleſcentulis tibi ut miniſtretur noli, nequo pacto cõtumeliam uiro tuo inflixeris, Illa hæc audiens, cum nihil contradicere poſſet, Vnde uir, inquit, pulchritudinem hanc uenatus es? ſed & loquax putridus hic uidetur, & facetus, reconciliabor igitur ei. Tum Xanthus Æſope, recõciliata eſt tibi tua hera. Et Æſopus ironice loquẽs, Magna res, inquit, placare mulierem. Et Xanthus, Tace poſthac, emi enim te ad ſeruiendum, non ad contradicendum. Poſtera die Xanthus Æſopo ſequi iuſſo, ad hortum quendam iuit empturus olera. Cum uerò olitor faſciculum olerum meſſuiſset, accepit Æſopus. Xantho autem ſoluturo iam hortulano pecuniam, hortulanus, Sine, inquit, here, unum problema à te deſidero. Et Xanthus, Quidnam? Tum ille, Quid ita, ut quæ à me plantantur olera, quamuis diligenter & fodiantur, & irrigentur, tardum tamen ſuſcipiunt incrementum: quibus uerò ſpontanea è terra pullulatio, etſi nulla cura adhibetur,

betur, ijs tamen celerior germinatio? Xanthus igitur (licet philoſophi quæſtio foret) cum nihil aliud ſciret dicere, A' diuina prouidentia & hoc inter cætera gubernari inquit. Æſopus uerò (aderat enim) riſit. At quem philoſophus, Rides'ne, an derides? Et Æſopus, Derideo, inquit, ſed non te, uerùm qui te docuit. Quæ enim à diuina prouidentia fiunt, hæc à ſapientibus uiris ſolutionem ſortiuntur: oppone itaque me, & ego ſoluam problema: interim itaque Xanthus conuerſus inquit olitori, Minime omnium decens eſt ò amice, me, qui in tantis auditoris diſceptauerim, nunc in horto ſoluere ſophiſmata: puero autē huic meo, qui conſequentia multorum callet, ſi propoſueris, ſolutionem conſequêris quæſiti. Et olitor, Hic turpis literas nouit? ò infelicitatem. Sed narra ò optime, ſi quæſiti declarationem noſti. Et Æſopus, Mulier, inquit, cum ad ſecūdas nuptias iuerit, liberis ex priore uiro ſuſceptis, ſi uirum quoque inuenerit filios ex priore uxore genuiſſe, quos ipſa filios adduxit, horum mater eſt: quos inuenit penes uirum, horum eſt nouerca: multam igitur in utriſque oſtendit differentiam: nam quos ex ſe genuit, amāter & accuratè nutrire perſeuerat, alienos uero partus odit, & inuidia utens, illorum cibos diminuens, ſuis addit filijs. Illos enim naturæ quaſi proprios amat: odio autem habet qui uiri ſunt, quaſi alienos. Eodem modo & terra, eorum quæ ipſa ex ſe genuit, mater eſt: quæ autē tu plantas, horū eſt nouerca. huius rei gratia, quæ ſua ſunt, ut legitima magis nutrit, ac fouet: à te autem plantatis ut ſpurijs nō tantū alimenti tribuit. His delectatus olitor, Credideris mihi, inqt, quòd me graui ſolicitudine ac garrulitate leuaris.

Abi gratis ferens olera, & quoties tibi his opus est, tanquam in proprium hortum uadens accipe. Post dies aliquot rursus in balneum proficiscitur Xanthus. Quibusdam autem amicis ibi inuentis, ad Æsopum loquitur, ut in domum currat, & lentem in ollam iniectum coquat. Ille abiens, granum unum lentis in ollam iactum coquit. Xanthus ergo unà cum amicis lotus uocauit hos compransuros, præfatus tamen & quòd tenuis esset futura cœna, utpote ex lente, quodq; non oporteret uarietate ferculorum amicos iudicare, sed probare uoluntatem. His uero profectis, & in domum ingreßis, Xanthus inquit, Da nobis à balneo bibere Æsope. Illo uerò ex defluxu balnei accipiente & tradente, Xanthus fœtore repletus, Hem quid hoc, inquit, Æsope? Et ille, à balneo, ut iußisti. Xantho autem præsentia amicorum iram compescente, & peluim sibi apponi iubente, Æsopus pelui apposita stabat. Tunc & Xanthus, Non lauas? Tum ille, Iussum est mihi ea facere, quæ iusseris: tu nunc non dixisti, Inijce aquam in peluim, & laua pedes meos, & pone soleas, & quæcũque deinceps. Ad hæc igitur amicis Xanthus ait, Num enim seruum emi? nullo modo, sed magistrum. Discumbentibus itaq; ipsis, & Xantho Æsopum rogãte, an cocta sit lens, cocleari acceptum ille lentis granum tradidit. Xanthus accipiens, ac ratus gratia faciendi periculum coctionis lentem accepisse, digitis conterens ait, Bene cocta est, affer. Illo solum aquam uacuante in scutellas, & apponente, Xanthus, Ubi est lens, inqt? Et is, Accepisti ipsam. Et Xanthus, Unum granũ coxisti? Tum Æsopus, Maxime: lentem enim singulariter dixisti, nõ lentes, quod pluratiue dicitur.

dicitur. Xanthus ergo prorſus conſilij inops, Viri ſocij, ait, hic ad inſaniam me rediget. Deinde conuerſus Ad Aeſopum ait, Sed ne uidear improbe ſerue amicis iniurius, abiēs eme pedes porcinos quatuor, & perceleriter coctos appone. Feſtinus hoc peragit: ac dum pedes coquerentur, Xanthus iure uolens uerberare Aeſopum, cum eſſet in re aliqua ad uſum occupatus, unum ex pedibus ex olla clanculum auferens, occulit. Paulò pòſt autem & Aeſopus ueniens, & ollam perſcrutatus, ut tres ſolos pedes uidit, cognouit inſidias ſibi aliquas factas: & accurrens in ſtabulum, ſaginati porci unum ex quatuor cultro amputās, & pilis nudans in ollam iecit, ac coxit cum cæteris. Xanthus uerò ueritus ne Aeſòpus ſubreptum pedem non inueniens, fugeret: rurſus in ollam ipſum iniecit. Aeſopo autem in patinam pedes euacuante, ac quinque his apparentibus, Xāthus, Quid hoc, inquit, Aeſope? quomodo quinque? Et ille, Duo porci quot habent pedes? Et Xanthus, Octo. Tum Aeſopus, Sunt ergo hic quinque, & ſaginatus porcus inferius tripes paſcitur. Xanthus admodum moleſte ferens, amicis inquit, Non'ne paulò antè dixi, quòd celerrime hic me ad inſaniā rediget? Et Aeſopus, Here noſti id, quod ex additione & ſubductiōe in quātitatē ſecundum rationalem ſummā colligitur non eſſe errorem. Xanthus igitur nullam cauſam honeſtā inueniēs uerberandi Aeſopum, quieuit. Poſtridie autem ex ſcholaſticis quidam ſumptuoſam apparās cœnam, cum alijs diſcipulis & Xanthum inuitauit. Cœnantibus igitur, Xanthus partes ex appoſitis accepit electas, & Aeſopo ponè ſtāti dedit. Abi, inquit ei, beneuolæq; meæ hæc trade. Ille

uerò decedẽs secum cogitabat, Nũc occasio est ulcisci meã dominã, propterea quòd me cũ nouitius ueni, cauil lata est: uidebit igitur an hero meo bene uelit. Profectus itaq; in domũ, sedit in uestibulo: & hera accita sportu= lam partium coram ipsa posuit, ac inquit, Hera, hæc omnia herus misit, non tibi, sed beneuolæ: Cumq; canẽ uocasset, atque dixisset, Veni Licæna, comede, tibi enim herus hæc iußit dari: particulatim cani omnia proiecit. At post hoc ad herum regressus, & rogatus an bene= uolæ dederit omnia, Omnia, inquit, & coram me omnia comedit. Illo uerò iterum rogante, Et quidnam edens ait? Et is, Mihi quidem nihil quidquam dixit, sed secum tibi gratias habebat. Vxor tamen Xanthi eam rem ca= lamitosam esse arbitrata, nempe accusata, quòd uel cani culæ beneuolentia in uirum cederet, ac subdens sese nõ amplius in posterum cohabitaturam cum eo, ingressa cu biculum plorabat. Potu autem procedente, & quæstio= nibus alternis propositis, ac uno ex ipsis ambigẽte, quã= do futura esset ingens inter homines turbatio, Aesopus ponè stans, ait, Cum resurrexerint mortui, repetentes quæ possederint. Et scholastici ridentes dixerunt, Inge niosus est nouitius hic. Alio uerò rursus proponente, quamobrem ouis ad cædem tracta, non exclamet, sus au tem quammaximè uociferetur, Aesopus rursus ait, Quo niam ouis assueta mulgeri, aut etiam uelleris onus depo nere, tacitè sequitur, ideo etiam pedibus arrepta, & fer rũ uidẽs, nihil graue suspicatur, sed illa usitata & solita uidetur passura: sed sus, ut quæ neque mulgetur, neque tondetur, neque nouit ad horum aliquid trahi, sed car= nes suas tantum usui esse, merito uociferatur. His sic di= ctis,

ctis, discipuli rursus laudauerũt ipsum uersi in risum. Finito conuiuio, & Xantho in domum reuerso, & uxorẽ pro more aggresso alloqui, illa ipsum auersata, inquit, Ne mihi propinquus fias, da mihi dotem meam, & abibo: non enim manserim tecum posthac: tu autem abiens cani adulare, cui misisti partes. Et Xãthus stupefactus ait, Omnino mali mihi aliquid rursum attulit Aesopus. Et uxori inquit, Domina, num me pcto, tu ebria es? cui partes misi? non'ne tibi? Non per Iouẽ, mihi quidem minime, inquit illa, sed cani. Xãthus Aesopo accito inquit, Cui dedisti partes? Et ille, Beneuolæ tuæ. Et uxori Xanthus, Nihil accepisti? Et illa, Nihil. Et Aesopus, Cui enim iußisti, here, partes dari? Et ille, Beneuolæ meæ. Et Aesopus cane uocata, Hæc tibi inquit, bene uult: nã mulier etsi bene uelle dicatur, tamẽ minima quaq; recusa la offensa cõtradicit, cõuiciatur, abit: canem tamẽ uerberato, expellito, non tamen discedet, sed oblita omnium, statim benignè blanditur & cum gratia hero. Oportebat igitur dicere here, Vxori has partes ferto, & non, beneuolæ. Et Xanthus, Vides domina non meã esse culpam, sed eius qui tulit? tolera itaque, nec deerit mihi occasio, qua eum uerberem. Illa uerò non credente, uerum clàm ad suos parentes regressa, Aesopus inquit, Nõ recte dixi ò here, canem tibi magis bene uelle, quàm meã heram? Diebus autem aliquot præteritis, & uxore irreconciliata manente, & Xantho affines quosdam ad ipsam, ut reuerteretur domum, mittente: illa, cum cedere nollet, ac proinde Xãthus in mœrore esset, Aesopus adiens eum, inquit, Ne te afflictes here, ego enim eam cras uenire sponte & citißime faciam ad te. Accepta pe

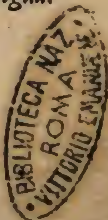
cunia, Aesopus in forum proficiscitur: ac emptis anseribus, & gallinis, & alijs quibusdam ad conuiuium idoneis, ambulans, domos circuibat: trãsibat igitur & ante domum parentum heræ suæ, ignorare simulans illorum esse, & in ea heram manere. Cumq; in quendam ex domo illa incidisset, rogabat, an aliquid ad nuptias utile domestici possent sibi uẽdere. Ille autem rogitat, Cui est opus his? Xantho, inquit, philosopho: cras enim uxori copulãdus est. Eo uerò ascendẽte, & uxori Xãthi hæc, ut audiuit, renũtiante, illa cursim, & propere ad Xantum ilico pergit, contra ipsum clamat, dicens inter alia & hæc, Non me uiuente, ò Xanthe, alteri uxori cõiũgi poteris. Sicq; mansit in domo per Aesopum, quemadmodum propter illum discesserat. Rursus post dies aliquot, inuitans Xanthus discipulos ad prãdium, Aesopo inquit: I, eme optimum quodque & præstantissimum. Ille inter eundum secum dicebat, Ego docebo herũ non stulta mãdare. Cum linguas igitur solum suillas emisset, & apparasset discumbẽtibus, linguam assatam singulis cum salsamento apposuit. Discipulis laudãtibus ut philosophicum primum ferculum, propter linguæ ad locutionem ministerium, rursus elixas Aesopus linguas apposuit: atque iterum etiam ferculo alio, atque alio petito, ille nihil aliud quàm linguas proponebat. Discipuli autem eodem subinde cibo repetito indignati, Quousque linguas, inquiunt? quippe nos per diem linguas edẽdo, nostras doluimus. Xanthus inquit iratus, Nihil aliud tibi est Aesope? Et is, Non certe. Tum ille, Nõ'ne mãdaui tibi sordidissime homule, optimum quodque, et præstantissimum obsonari? Et Aesopus, Multas habeo

tibi

tibi gratias, quòd me philoſophis præſentibus increpa ueris. Quid igitur fuerit lingua melius & præſtantius in uita? omnis enim doctrina, & philoſophia per ipſam mõſtratur ac traditur: per ipſam dationes, acceptiones, fora, ſalutationes, benedicẽtiæ, muſa omnis: per ipſam ce lebrantur nuptiæ, ciuitates eriguntur, homines ſeruãtur. Et, ut breuiter dicam, per ipſam tota uita noſtra cõſiſtit: nihil ergo lingua melius. Ob hæc diſcipuli Aeſopũ re= cte loqui dicentes, aberraſſe uero magiſtrum, abiere ſin guli in domum. Poſtridie rurſus accuſantibus ipſis Xã= thum, ille reſpondebat, non ſecundum uoluntatem ſuam hæc fuiſſe, ſed inutilis ſerui nequitia, hodie autẽ permu tabit cœnã, & ipſe præſentibus uobis cũ eo colloquar. ac uocato eo, uiliſsimũ quodq;, & peſsimũ obſonari iu bet, quòd diſcipuli ſecũ forent cœnaturi. Ille aũt nihil mutatus, rurſus linguas emit, & apparatas diſcũbenti= bus appoſuit. Hi inter ſe ſubmurmurabãt, Porcinæ rur= ſus linguæ. Et mox iterũ linguas appoſuit. Et ualde ite rum, atq; iterũ. Xanthus autẽ iniquo animo ferẽs, Quid hoc, inquit, Aeſope? num rurſus mandaui tibi optimũ quodq;, & præſtantiſsimũ obſonari, ac nõ potius uiliſsi mum quodque, & peſsimum? Ille autem, Et quid unquã peius lingua ò here? nõ'ne urbes per ipſam corruũt? nõ homines per ipſam interficiuntur? nõ mendacia omnia, & maledicta, & periuria per ipſam perficiũtur? nõ nu= ptiæ, & principatus, & regna per ipſam euertũtur? nõ; ut ſummatim dicam, uita omnis per ipſam infinitorũ er= rorum referta eſt? Hæc Aeſopo dicente, quidem ex unà diſcumbentibus, Xãtho inquit, Hic, niſi ualde teipſum munieris, non dubia erit inſaniæ cauſa tibi: qualis enim

Lingua nihil melius.

Nihil peius lingua.

forma, talis & anima. Et Aesopus ad eũ, Tu mihi uidearis, ò homo, prauus quidam, & curiosus esse, herũ irritans contra seruum, Xanthus autem ad hæc; causam cupiẽs uerberandi hominem. Fugitiue, inquit, quoniam curiosum dixisti amicum, ostende mihi incuriosum hominẽ adductum. Egressus igitur postridie in plateã Aesopus, & eos, qui prᴂteribant, circumspiciens, uidet quendam in loco quodam diu sedẽtem, quem iudicãs secum otiosum & simplicem esse, accedens inquit, herus te inuitat secum pransurum. Rusticus ille nihil sciscitatus, neque quis esset à quo inuitaretur, ingressus est in domum: & cum ipsis calceis ut erant uiles, discubuit. Rogante autem Xantho, Quis hic? Aesopus ait, Incuriosus homo. Et Xanthus uxori in aurem dicit ut sibi obsequeretur, & quod ipse iusserit faceret, ut plagas Aesopo honesta ratione inferret. Deinde coram omnibus inquit, Domina aquã in peluim inijce, & pedes hospitis laua. Cogitabat enim secum omnino hospitem recusaturum. Aesopum uerò, quòd ille curiosus esset, uerberibus cæsum iri. Illa igitur iacta aqua in peluim, ibat pedes hospitis lotura. At ille cognoscens hanc esse domus dominam, secũ loquebatur, Honorare me omnino uult, atque huius rei gratia suis manibus pedes meos uult lauare, cum ancillis queat hoc mandare. Extensis igitur pedibus, Laua, inquit, hera: ac lotus discubuit. Xantho autem iubente uinum hospiti dari, quod biberet, rursus ille considerabat secum, ipsos antè oportere bibere: sed quia sic ipsis uisum est, non opus mihi hæc inquirere. Accipiens igitur bibit. Prandẽtibus uerò, & ferculo quodã hospiti apposito, atq; illo suauiter comedente, Xanthus cocum, quòd

male hoc condiuisset, criminabatur, atque etiam nudum uerberibus afficiebat. Rusticus autem secũ dicebat, Ferculum quidem optime coctum est, & nihil ei deest, quo minus recte paratum sit, si autem absque causa uult suum seruum flagellare paterfamiliâs, quid ad me? Xãtho autem ægreferente, neque iucunde affecto, quoniam nihil hospes curiose inquirebat, tandem placentæ allatæ sunt. Hospes uerò tanquam nunquam placentam gustasset conuoluens, & accipiens, ipsas ut panes comedebat. Xanthus autem pistorem accusauit, dixitq; ei, cur nam ò execrande, absque melle, ac pipere placẽtas præparasti? Ille inquit, Si cruda est, ò here, placenta, me uerbera: si uerò non, ut oportebat, præparata est, non me, sed heram accusa. Et Xanthus, si à mea hoc factum est uxore, uiuam ipsam nunc comburam. Atq; iterum uxori innuit, ut sibi obsequeretur propter Aesopũ. Cum igitur iußißet sarmenta in medium afferri, pyram succendit, & arreptam uxorem prope pyram egit, ita ut crederetur ipsam in ignem esse immissurus: differebat autem aliquo modo, & circũspiciebat rusticũ, si quomodo assurgens, à tali audacia prohibere ipsum aggrederetur. Sed is secum rursus considerabat, Cum nulla adsit causa, quid nam sic irascitur? Deinde inquit, O' paterfamilias, si hoc iudicas oportere fieri, expecta me parumper, dum digressus adducam & ipse meam ex agro uxorem, ut ambas simul comburas. Hæc à uiro Xanthus audiens, & huius synceritatem, ac generositatem admiratus, Aesopo inquit, Ecce uerè homo incuriosus, habes accepta præmia uictoriæ ò Aesope: satis est tibi de cætero, dein uerò libertatem tuam assequêris.

Postridie autem Xanthus iußit Aesopo in Balneas ire, & scrutari, an multa adesset turba, uelle enim lauari. Abeunti autem Prætor occurrēs, & Xanthi ipsum esse cognoscens, interrogauit quo'nam iret. Quod cum se is negasset scire: existimans Prætor interrogationē suam floccipendi, in carcerem ipsum abduci iubet. Cum igitur abduceretur Aesopus, clamauit, Vides ò Prætor quemadmodum recte respōderim? quæ enim nō expectaui, & occurri tibi, & in carcerem iam trahor. Tum Prætor stupefactus respōsi promptitudine, sinit abire. Aesopus autem profectus in balneas, multam turbam in ipsis intuitus est, sed & lapidem uidet in medio ingressu positū, in quem singuli ingredientes, & egredientes offendebāt, hunc autem unus quispiam ingrediens ut lauaretur, sublatum transposuit. Reuersus igitur ad herum, Si uis, inquit, here, lauari, unū hominē in balneis uidi. Xāthus profectus, ac multitudinem lauantium uidēs, dixit, Quid hoc, ò Aesope? non'ne unū hominem dixisti te uidisse? Aesopus, Certe, inquit: nam lapidem illum (manu ostendens) ante ingressum positum reperi, in quē ingredientes omnes & exuntes offendebant: unus uerò quidam antequam illideret, eleuatum transposuit. Illum igitur unum hominē dixi uidisse: pluris faciēs quàm alios. Tum Xanthus, nihil apud Aesopum tardum est ad responsionem. Cum aliquando Xanthus ex latrina rediret, interrogauit Aesopum, Quid ita homines post cacationem, uentris excrementa aspiciunt? Ille ait, Antiquis temporibus uir quidam delicatius uiuens multo tempore præ delicijs in latrina sedebat, ut & sua illic immorans cacauerit præcordia. Ex illo tempore igitur timētes cæ-

teri

teri homines, uentris inspiciunt sordes, ne quo modo & ipsi hoc patiantur. Sed tu here, ne time: nõ enim sunt tibi præcordia. Die autẽ quodam celebrato cõuiuio, Xanthus cũ alijs philosophis discumbebat: & potu iam inualescente, crebræ quæstiones inter hos uersabantur: atque Xãtho incipiẽte turbari, Aesopus adstans ait, Here, Bacchus tria poßidet temperamenta, primum uoluptatis, secundum ebrietatis, tertium contumeliæ. Vos igitur poti iam, & lætati, quæ reliqua sunt, omittite. Tum Xanthus iam ebrius, ait, Tace, inferis consule. Et Aesopus, Igitur & in infernum distrahêre. Ex discipulis autem quidam subebrium iam Xanthum uidens, & ut in uniuersum dicam, temulentum, O præceptor, inquit, potest'ne homo aliquis ebibere mare? Et ille, Admodum quidem: ego enim ipse hoc ebibam. Discipulus, At si nõ poteris, quamnam tibi multam irrogabo? Tum Xanthus, Domũ meam depono totam. Atque interim depositis anulis pacta firmauerunt, tum discesserunt. Postridie diluculo, excitato Xantho, ac faciem lauante, anulum inter lauandũ non uidit. Aesopũ de eo interrogat. Ille, Nescio, inquit, quid nam factum fuerit: sed unum scio tantũ, quòd à domo decideris tua. Tum Xanthus, Quamobrem? Aesopus, Quoniam heri ebrius pepigisti mare ebibere, atque in pactis deposuisti & anulum. Et is, Tum quomodo maius fide opus potero? uerùm te nunc rogo, siqua cognitio, siqua prudentia, siqua experiẽtia, præsto sis, ac opẽ porrige, ut uincam, aut pacta dissoluam. Aesopus autem, Vincere quidem haud licet, sed ut soluas pacta, efficiam. Cum hodie rursus in unum conueneritis, nullo modo uidearis timere, uerùm quæ pactus es ebrius, eadẽ sobrius

quoque dic. Iube itaque stramenta, & mensam in littore poni, & pueros paratos cum poculis porrigere tibi marinam aquam. Cum autem omnem uideris turbam concurrisse ad spectaculum, ipse discumbens iube ex mari impleri poculum: atque hoc accepto omnibus audientibus, dic pacti præfecto, Quænam apud nos fœdera iniuimus? Atque is respondebit tibi, quòd pepigeris mare ebibere. Conuersus igitur tu ad omnes, sic dicito, Viri Samij, scitis & uos penitus quamplurimos fluuios prorumpere in mare, ego autem pepigi mare solum ebibere, non etiam exeuntia in ipsum flumina, hic itaque scholasticus prius coërceat flumina omnia, deinde statim mare solum ebibam, Xanthus autem futuram ex hoc pacti solutionem cognoscens, uehemēter lætatus est. Populus igitur ad littus confluit ad spectaculum eius, quod faciendum erat: cumq; Xanthus quæ edoctus fuerat ab Aesopo fecisset, ac dixisset, Samij admirati, acclamauerunt, ac ipsum laudarunt, Scholasticus autem, Xanthi pedibus obuolutus, & uictum se confitebatur, & pacta rogabat dissolui, quod & fecit Xanthus exorante populo. Profectis autem ipsis in domum, Aesopus adiens Xanthum, inquit, Per omnem uitam tibi gratificatus sum, non'ne dignus sum ò here cōsequi libertatem? At Xanthus obiurgando ipsum, repulit, dicēs, An nolo ipse hoc facere? sed exi ante uestibulū, & speculare: & si uideris duas cornices, renuntia mihi: bonum enim augurium hoc, quòd si unam uideas, hoc malum. Accedens igitur Aesopus, cum duas fortè ita cornices super quadam uidisset arbore sidentes, accedens Xantho renūtiauit. Exeūte autē Xantho, altera harum auolauit: & Xanthus alteram solam

uidens ait, Non'ne dixisti mihi execrãde duas uidisse tes? Et is, Ita, sed altera euolauit. Tũ Xanthus, Deerat tibi fugitiue me ut deluderes? Iubet igitur eũ denudatum uerberari. At dum Aesopus uerberabatur, præfectus quidã inuitauit ad cœnam Xanthum, Aesopo inter uerbera exclamante, Hei mihi misero: ego enim qui duas uidi cornices, uerberor: tu uerò, qui unam tantũ, in conuiuium abis: uanum itaque fuit augurium. Tum Xanthus solertiam eius admiratus, cessare iubet uerbera. Non multis autem pòst diebus philosophos & rhetores cum inuitasset Xanthus, iußit Aesopo ante uestibulum stare, & nullum indoctum ingredi sinere, sed doctos solos. Hora autem prandij clauso uestibulo, Aesopus intus sedebat, Ex inuitatis autem quodam profecto, & ianuã pulsante, Aesopus intus ait, Quid mouet canis? ille putans canis uocari, iratus discesßit: sic ergo unus quisq; ueniẽs reuertebatur iratus, putans iniuria affici, Aesopo eodẽ omnes interrogante. Cũ autem unus ex ipsis ostium pulsasset interrogatus quid moueret canis, respõdit, Caudam & aures, Aesopus ipsum rectè iudicans respondisse, aperta ianua ad herũ duxit, ac inquit, Nullus philosophus ad conuiuium tuũ uenit ò here, præter hũc solum. Xanthus igitur ualde tristatus est, deceptũ se existimans ab inuitatis. Postri die cũ uenissent inuitati ad literariũ ludum, accusabant Xanthũ, dicẽtes, Vt uideris, ò præceptor, cupiebas quidẽ ipse contẽnere nos: sed ueritus, putridũ in uestibulo constituisti Aesopũ, ut nos iniuria afficeret, & canes uocaret. Et Xanthus, Insomnium'ne id est, an uera res? Tũ illi, nisi stertimus, uera res. Cõfestim accersitus Aesopus, & rogatus cum ira, cuius rei gratia amicos ignominiose

amolitus esset, ait, Non tu mihi here mandasti, ne quem uulgarē ac indoctum hominem permitterē in tuū coueni-re conuiuium, sed solos doctos? Tum Xanthus, Et quales hi, non'ne docti? Et Aesopus, nullo pacto: ipsis etenim pulsantibus ianuam, & me intus rogitante quid nam moueret canis, nullus eorum intellexit sermonē. Ego igitur cum indocti omnes uiderentur, nullum ipsorum introduxi, nisi hunc, qui docte respondit mihi. Sic igitur cum Aesopus respondisset, recte omnes dicere ipsum confirmarunt. Ac post dies rursus aliquot Xanthus sequente Aesopo, ad monimenta accessit, & quæ in arcis erant epigrāmata legens, se ipsum delectabat. At Aesopo in quadā ex ipsis inscalptas literas has uidente, α.β.δ.ο.ε.θ.χ. ostendenteq; Xantho, atq; rogāte, an hasce nouisset: diligenter ille scrutatus, non potis fuit harū inuenire declarationem, ac fassus est dubitare omnino. Tum Aesopus, Si per hanc columnulam, ò here, thesaurum ostendā tibi, qua re me remunerabis? Et is: Confide, accipies enim libertatem tuam, atque dimidium auri, Tunc Aesopus distans à cippo passus quatuor, & fodiens, accepit thesaurū, & tulit hero, dicēs, Da mihi promissum, cuius gratia inuenisti thesaurum. Et Xanthus, Non, si & ego sapiā, nisi & sensum literarum mihi dixeris: nam scire hoc multò re inuenta mihi preciosius. Et Aesopus, Qui thesaurum infodit hic, ut uir eruditus literas inscalpsit has, quæ & inquiūt, α, ἀποβάς. β, βήματα. δ, τέσσαρα. ο, ὀρύξας, ε, εὑρήσεις. θ, θησαυρόν. χ, χρυσίου. Xanthus autē, Quia ita solers es, & astutus, nō accipies tuam libertatē. Et Aesopus, Renuntiabo dandum aurum ò domine regi Byzantinorum: illi enim reconditum est. Et Xanthus, Vnde

Id est, Recedens passus quatuor fodiens inuenies thesaurū aureum.

hoc

hoc nosti? Et ille, Ex literis: hoc enim inquiunt, α, ἀπόδος. β, βασιλῆ. δ, διονυσίῳ. ο, ὃν. ε, εὗρες. θ, θησαυρόν. χ, χρυσίου. Xanthus audiens regis esse aurum, Aesopo ait, Accepto dimidio lucri, taceto. Et ille, non tu mihi nunc hoc præbes, sed qui aurum hic infodit, ac quemadmodum, audi: hoc enim dicunt literæ, α, ἀνελόμενοι. β, βαδίζοντες. δ, διελεσθε. ο, ὃν. ε, εὕρετε. θ, θησαυρόν. χ, χρυσίου. At Xanthus, Venias inquit, in domum, ut & thesaurū diuidamus, & tu libertatem accipias. Profectis ergo, Xanthus timens Aesopi loquacitatem, in carcerem ipsum iussit inijci. Cum abduceretur Aesopus, sic inquit, Huiusmodi sunt promissa philosophorum? non solum enim nō accipio meam libertatem, sed & in carcerem iubes inijci me. Xanthus igitur iussit ipsum solui, & ait ei, Nimirum recte inquis, ut parta libertate, uehementior sis contra me accusator. Tum Aesopus dixit, Quodcunq; mihi potes facere, fac malum: omnino uel inuitus liberabis me. Ea uerò tempestate huiusmodi res Sami obtigit. Cū publice festum celebraretur, repēte aquila deuolās, & publicū rapiēs anulum, in serui sinum demisit. Itaq; Samij perterriti, cū ob hoc prodigiū incidissent in multum mœrorem, in unū coacti, cœperūt rogare Xāthum, quòd primus ciuiū esset, & philosophus, ut sibi iudiciū prodigij manifestaret. At ille omnino ambigens tempus petijt. Profectus igitur domum, tristis erat admodū, & solicitudinibus immersus, ut qui nihil iudicare posset. Aesopus uerò, mœrore Xanthi cognito, adiens ait. Qua causa, ò here, sic perseueras tristari? Mihi committe, uale dicto mœrori. Cras in forum profectus dic Samijs, Ego neque prodigia soluere didici, neque augurari: sed puer mihi est multarum rerum

Id est, Redde regi Dionysio quē inuenisti thesaurum aureum.

Id est, Acceptum euntes diuidite quē inuenistis thesaurū aureū.

peritus, ipse uobis quæsitum soluet. Et si ipse consecutus fuero solutionem here, tu gloriam reportabis, tali utens seruo: sin minus fuero consecutus, mihi soli erit dedecus. Persuasus igitur Xanthus, postero die in theatrum profectus, & astans in medio, iuxta monita Aesopi concionatus est ijs, qui conuenerant. Illi uerò statim rogabant Aesopũ acciri. Qui cũ uenisset, staretq; in medio, Samij facie ipsius considerata, deridentes clamabant. Hæc facies prodigium soluet? ex deformi hoc quid unquam boni audiemus? Ita ridere cœperũt. At Aesopus extẽta manu silentio petito, inquit, Viri Samij, quid faciem meam cauillamini? non faciem, sed animum respicere oportet: sæpe enim in turpi forma bonum animum natura imposuit. An uos exteriorem testarum formam consideratis, ac non potius interiorẽ uini gustum? Hæc ab Aesopo cum audissent omnes, dixerunt, Aesope si quid potes, dic ciuitati. Ille igitur audacter ait, Viri Samij, quoniam fortuna, quæ contentionis studiosa est, gloriæ certamen proposuit domino & seruo, si seruus inferior uideatur domino, uerberibus cæsus abibit, sin autẽ præstantior, nihilominus & sic uerberibus lacerabitur. Si uos per meam libertatem, loquendi mihi fiduciam indulseritis, ego nunc uobis intrepide quæsitũ narrabo. Tũc populus uno ore clamabat ad Xanthum, Libertate dona Aesopũ, obtempera Samijs, largire libertatem eius ciuitati. At Xantho non annuẽti, Prætor ait, Xanthe, si tibi nõ placet auscultare populo, ego hac hora Aesopũ libertate donabo, & tunc tibi æqualis fuerit. Tunc igitur Xanthus necessariò libertatem reddidit, & præco clamauit, Xãthus philosophus liberum Samijs largitur Æsopum, atque interim

finem

finem sermo Æsopi accepit dicẽtis Xantho, Vel inuitus me libertate donabis. Æsopus itaque libertatẽ consecutus, stans in medio, ait, Viri Samij, aquila ut scitis, regina auium est. Quoniam autem imperatoriũ anulum hæc raptum demisit in serui sinum, hoc significare uult, quẽdam ex ijs, qui nũc sunt, regem, uelle uestram libertatem in seruitutem redigere, atq; sancitas leges irritas facere. His auditis Samij mœrore repleti sunt. Sed non multo pòst tempore & literæ à Crœso Lydorum rege uenerunt ad Samios, iubentes eis ut in posterum tributa sibi penderent: sin minus obtemperassent, ut ad pugnam se pararent. Consultabant igitur uniuersi. Timuerũt enim subditi fieri Crœso, conducibile tamen esse & Æsopum consulere. Et ille Cõsultus, ait, Cum principes uestri sententiam dixerint de tributo dando obtemperandum esse regi: consilium iam minime, sed narrationem uobis afferam, & scietis quid conducat. Fortuna duas uias ostendit in uita, alteram libertatis, cuius principiũ accessu difficile, sed finis planus: alteram seruitutis, cuius principiũ facile, & accessibile, finis àutem laboriosus. His auditis, Samij exclamauerunt, Nos cum simus liberi, serui esse gratis nolumus, & oratorem infecta pace remiserunt. His ergo cognitis, Crœsus decreui bellum in Samios mouere. Sed legatus retulit, Non poteris Samios debellare quandiu est apud eos Æsopus, & consilia suggerit. Potes autem magis, ait, ò rex, legatis missis, petere ab ipsis Æsopum, pollicitus eis & gratias alias relaturum, & remissionem iussorum tributorum: tunc fortè poteris eos superare. Crœsus his persuasus, legato misso dedi sibi petebat Æsopũ. Samij autem hunc tradere decreuerũt,

Quo cognito, Aesopus in media concione stetit, ac inquit, Viri Samij, & ego permulti facio ad regis pedes proficisci: uolo autem uobis fabulam dicere. Quo tempore animalia inter se loquebantur, lupi bellum ouibus intulerunt. Vnà uerò cum ouibus canibus præliantibus ac lupos arcētibus, lupi legato misso dixerunt ouibus, si uoluerint uiuere in pace, & nullum suspicari bellum, ut canes sibi traderent. Ouibus ob stultitiam persuasis, & canibus traditis, lupi & canes dilacerarunt, & oues facilime occiderunt. Samij igitur fabulæ sensu cognito, decreuerunt apud se detinere Aesopum. Ille uerò non tulit, sed cum legato unà soluit, & ad Crœsum se contulit. Profectis autem ipsis in Lydiam, Rex ante se stantem Aesopum uidens, indignatus est; dicens, Vide qualis homuncio impedimento mihi ad tantam insulam subigendam fuit. Tum Aesopus, Maxime rex, non ui, neq; necessitate coactus ad te ueni, sed sponte adsum, sustine autem me parumper audire. Vir quidam cum locustas caperet, occideretq;, cepit & cicadam, cum & illam uellet occidere, inquit cicada: O' homo, ne me frustra occidas: ego enim neq; spicam lædo, neq; alia in re quapiam iniuria te afficio: motu uero, quæ in me sunt, membranularum, suauiter canto, delectans uiatores: præter igitur uocem in me amplius nihil inuenies. Ille his auditis, permisit abire. Et ego itaque, ò rex, tuos pedes attingo, ne me sine causa occidas, non enim possum iniuria quenquam afficere, sed in uili corpore generosum loquor sermonem. Rex autem miratus simul & miseratus ipsum, ait, Aesope, non ego tibi largior uitam, sed fatum, ergo quoduis, pete, & accipies. Et ille, Rogo te, ô rex, recōciliare Samijs. Cūq;

De lupis & ouibus.

De homine & Cicada.

rex

rex dixisset, reconciliatus sum, procidens ille in terram, gratias ei agebat. Et post hæc suas cōscripsit fabulas, quas in hunc usq; diē extantes apud regē reliquit. Acceptis autē ab ipso literis ad Samios, quòd Æsopi gratia eis reconciliatus fuerit, atq; muneribus multis, nauigauit in Samū. Samij igitur hunc uidentes, & coronas ei intulerunt, & choreas eius gratia constituerunt. Ille autem & regis literas legit, & ostēdit quòd sibi donatā à populo libertatem, libertate rursus remuneratus fuerit. Post hæc uero ab insula decedēs, circuibat orbē ubique cum philosophis disputādo. Profectus & in Babylonē, & suam ipsius doctrinā demonstrādo, magnus apud regem Lycerum euasit. Illis enim tēporibus reges inuicē pacē habētes, atque delectationis gratia quæstiones uicissim sophisticas scribēdo mittebāt: quas qui soluerēt, tributa pacta à mittentibus accipiebāt, qui uerò nō, æqualia præbebant. Æsopus igitur quæ mittebantur problemata Lycero intelligens, dissoluebat, & clarū reddebat regem, & ipse Lyceri nomine altera itidē regibus remittebat: quæ cū remanerēt insoluta, tributa rex quàm plurima exigebat. Æsopus autē cū non genuisset filios, nobilem quēdam Ennum nomine adoptauit, atque ut legitimū filiū regi allatum, commendauit. Non multo autem pòst tempore Ennus cum adoptantis concubina rem habuit: hoc sciēs Æsopus expulsurus erat domo Ennum, qui in illum ira correptus, epistolamq; fictam ab Æsopo scilicet ad eos, qui sophismatis cum Lycero certabāt, quòd ipsis paratus esset adhærere magis, quàm Lycero, regi dedit Æsopi signatā anulo. Rex et

Quādo conscripserit Æsopus fabulas.

ſigillo credẽs, atq; inexorabili ira percitus, ſtatim Hermippo iubet, nulla examinatione facta, tanquam proditorem occideret Aeſopũ. At Hermippus & amicus fuerat Aeſopo, & tunc ſe amicum oſtendit: in ſepulchro enim quodã nemine ſciẽte occultauit hominẽ, & ſecreto nutriuit. Ennus autẽ regis iuſſu omnẽ Aeſopi adminiſtrationẽ ſuſcepit. Quodam pòſt tẽpore Nectenabo rex Aegyptiorum audiens Aeſopum mortuũ eſſe mittit Lycero ſtatim epiſtolam, Architectos ſibi mittere iubentem, qui turrim ædificent, quæ neq; cælum, neq; terram attingat, & aliquẽ qui ſemper reſpõdeat ad omnia quæcunq; rogauerint: quod ſi feciſſet, tributa exigeret: ſin minus, ſolueret. His lectis Lycerus mœrore affectus eſt, cum nullus ex amicis poſſet quæſtionẽ de turri intelligere. Rex uerò & columnam ſui regni dicebat interijſſe Aeſopum. Hermippus autem dolore regis ob Aeſopum cognito, adijt regẽ, & uiuere illũ renuntiauit, addiditq́; ipſius cauſa Aeſopũ nõ peremiſſe, ſciens quòd pœniteret aliquando regem ſententiæ. Rege autem uehemẽter his lætato, Aeſopus ſordens, ac ſqualẽs totus, adductus eſt. Cumq́; rex ut eum uidit, illachrymaſſet, atque ut lauaretur, aliáq; cura afficeretur, iuſſiſſet, Aeſopus poſt hoc & de quibus accuſatus fuerat, cauſas cõfutauit: ob quæ cũ rex Ennũ eſſet occiſurus, Aeſopus ei ueniã petijt. Poſt hæc autẽ rex Aegypti epiſtolã Aeſopo dedit legendã. At ille ſtatim ſolutione cognita quæſtionis, riſit, ac reſcribere iuſſit: cũ hyems præteriſſet, miſſum iri & qui turrim eſſent ædificaturi, & aliquẽ qui reſpõderet ad rogata. Rex igitur Aegyptios legatos remiſit,

Aeſo

Aeſopo autẽ priſtinã adminiſtrationẽ tradidit omnem, debitum ei tradens & Ennũ. At Aeſopus acceptũ Ennum nulla in re triſtitia affecit, ſed ut filiũ, rurſus receptũ inter cætera his admonuit uerbis, Fili ante omnia cole deũ. Regẽ honora. Inimicis tuis terribilẽ te ipſum præbe, ne te contẽnãt: amicis facilẽ, & cõmunicabilem, quò longe beneuolentiores tibi ſint. Item inimicos male habere precare & eſſe pauperes, ne te poßint offendere: at amicos in omnibus bene ualere uelis. Sẽper uxori tuæ bene adhære, ne alterius uiri periculũ facere uelit: leue enim mulierum eſt genus, ac delinitum adulatione minus male cogitat. Velocẽ ad ſermonẽ ne poßide auditũ. Linguæ continens eſto. Bene agentibus ne inuide, ſed cõgratulare: inuidens enim te ipſum magis offendes. Domeſticorũ tuorum ſatage, ut te nõ ſolũ ut dominum timeant, ſed etiam ut benefactorẽ uenerentur. Ne pudeat diſcere ſemper meliora. Mulieri nõ unquã credas ſecreta: nã ſemper armatur, quo modo tibi dominetur. Quotidie in diẽ craſtinũ reconde: melius enim mortuum inimicis relinquere, quàm uiuentẽ amicorũ indigere. Salutato facile, qui tibi occurrũt, ſciens & catulo caudam panẽ cõparare. Bonũ eſſe ne pœniteat. Suſurronẽ uirũ eijce domo tua, nã quæ à te dicuntur, ac fiunt, alijs communicabit. Fac, quæ te non mœſtificent. Contingentibus ne triſtare. Neque praua ineas unquã cõſilia, neque mores malorũ imiteris. His ab Aeſopo Ennus admonitus, tũ ſermone, tum ſua cõſcientia, ut ſagitta quadã percuſſus animũ, paucis pòſt diebus è uita diſceßit. Aeſopus autem aucupes omneis accerſiuit, atque aqui=

Præcepta quæ dedit Æſopus Enno.

larum pullos quatuor ut caperent, iubet: sic itaque captos nutruit, ut dicitur, ac instruxit (cui rei non magnam fidem adhibemus) ut pueros in sportis ipsis appēsis gestando in altum uolarent, atque ita obediētes pueris essent, ut quocunque illi uellent, uolarent, siue in altum, siue in terram deorsum: præterito uero hyemali tēpore, ac Vere arridente, cū ad iter omnia parasset Æsopus, et pueros accepisset, & aquilas, decessit in Ægyptum, multa imaginatione, & opinione ad stupefactionem illorum hominum usus. Sed Nectenabo audito adesse Æsopum, Insidijs circunuentus sum, inquit amicis, quia intellexeram Æsopum mortuū esse. Postridie autem iussit rex, ut omnes magistratus candidis circundarentur uestibus, ipse ἐρίαν induit, & coronam, ac gemmatam κίδαριν. Cumq; sedens in alto solio, Æsopum introduci iussisset, Cui me assimilas (ingredienti inquit) Æsope, & eos qui mecum sunt? Et ille, Te quidē, Soli uerno: qui uerò te circūstant, maturis aristis. Et rex admiratus ipsum, & donis eum prosecutus est. Postero autem die rursus rex candidissimam togam indutus, amicis purpureas iussis accipere, ingredientem Æsopum iterū rogauit. Et Æsopus, Te, inquit, comparo Soli: hos autem qui stāt circùm, radijs solaribus. Et Nectenabo, Puto nihil esse Lycerū præ meo regno. Et Æsopus subridens, Ne facile de illo sic loquere, ô rex: nā gēti uestræ uestrum regnum collatum, instar solis lucet: at si Lycero comparetur, nihil aberit quin splendor hic, tenebræ appareant. Et Nectenabo apposita uerborum responsione stupefactus, Attulisti nobis, ait, qui turrim ædificent?

Et ille,

Et ille, Parati sunt, si modo ostendas locum. Postea egressus extra urbem rex in planiciem, ostendit dimensum locum. Adductis igitur Æsopus ad ostēsos loci angulos quatuor, quatuor aquilis unà cum pueris per sacculos appensis, ac puerorum manibus datis fabrorū instrumentis, iussit euolare, illi uero sublimes, Date nobis, clamabant, lapides, date calcem, date ligna, et alia, quæ ad ædificationem apta sunt. Sed Nectenabo uisis pueris ab aquilis in altum sublatis, ait, Vnde mihi uolucres homines? Et Æsopus, Sed Lycerus habet: tu autem homo cum sis, uis cum æquo dijs rege cōtēdere? Et Nectenabo, Æsope uictus sum: percontabor autem te, tu responde. Et ait, Sunt mihi fœminæ hîc equæ, quæ cum audiuerint eos, qui in Babylone sunt, equos hinniētes, statim cōcipiūt. Si tibi ad hoc est doctrina, ostende. Et Æsopus, Respondebo tibi cras, ô rex. Profectus uerò, ubi hospitabatur, felē iubet pueris comprehendi, & captū publice circūduci uerberādo. Ægyptij aūt illud animal colentes, cum sic ipsum male tractari uiderent, cōcurrerunt, & felem è manu uerberantium eripuerunt, ac rem celeriter renuntiarunt regi. Qui uocato Æsopo, Nesciebas, inquit, Æsope, tāquam deum à nobis coli felē? quare igitur hoc fecisti? At ille, Lycerum regem iniuria affecit, ô rex, præterita nocte hic felis. Gallū enim eius occidit pugnacem, & generosum, Præterea & horas ei noctis nuntiantem. Cui rex, nō pudet te mētiri Æsope? Quonā modo una nocte felis ab Ægypto iuit in Babylonem? Tum ille subridēdo inquit, Et quo modo, ô rex, Babylone equis hinnientibus, hîc equæ fœminæ conci-

piunt? Rex autem his auditis, prudentiam Aesopi felicem esse dixit. Pòst hæc autem cum adciuißet ex Heliopoli uiros quæstionum sophisticarum peritos, atque de Aesopo cum eis disputasset, inuitauit unà cum Aesopo ad conuiuium. Discumbentibus igitur ipsis, quidam Heliopolita inquit Aesopo, Missus sum à deo meo quæstionem quandam rogaturus te, ut ipsam solueres. Cui Aesopus, Mentiris: deo enim ab homine nihil opus est discere: tu autem non solum te ipsum accusas, sed & Deum tuum. Alius rursus ait, Est templum ingens, & in eo columna, duodecim urbes continens, quarum singulæ triginta trabibus fulciuntur, quas circuncurrunt duæ mulieres. Tum Aesopus ait, Hãc quæstionem apud nos soluent & pueri. Templum enim est hic mundus. Columna, annus. Vrbes, menses. Et trabes, horum dies. Dies autem & nox, duæ mulieres, quæ uicißim sibi succedunt. Postridie cõuocatis amicis omnibus, Nectenabo inquit, Propter Aesopum hunc debebimus tributa regi Lycero. At ex his unus ait, Iubebimus ei quæstiones dicere nobis ex ijs, quæ neque scimus, neque audiuimus. Et ille, Cras hac de re uobis respondebo. Decedens igitur, & composito scripto in quo continebatur, Nectenabo cõfitens mille talenta Lycero debere, mane reuersus Regi scriptum reddidit. Regis autẽ amici priusquã aperiretur scriptũ, omnes dixerũt, Et scimus hoc, & audiuimus, & uerè scimus. Et Aesopus, Habeo uobis gratiam restitutionis causa. At Nectenabo cõfeßione debiti lecta ait, Me nihil Lycero debẽte, omnes uos testificamini? Illi mutati dixerunt, Neque scimus, neque audiuimus.

mus. Et Aesopus, Si hæc ita se habent, solutum est quæsitum. Ad hæc Nectenabo, Felix est Lycerus, talē in regno suo doctrinam habens. Ergo pacta tributa tradidit Aesopo, atque in pace remisit. At Aesopus in Babylonem profectus, narrauit Lycero acta in Aegypto omnia, & tributa reddidit. Lycerus autem iußit statuam auream Aesopo erigi. Non multò autem pòst tempore, Aesopus in Græciam decreuit nauigare, cōpositioneq; cum rege facta, discessit, iuratus ei prius proculdubio rediturum se in Babylonem, atque illic reliquum uitæ uicturum. Peragratis autem Græcis urbibus, & sua doctrina patefacta, peruenit & Delphos: uerùm Delphi disserentem quidem audierunt libenter, sed honore, & obseruantia eum affecerunt nulla. Is autem ad eos suscipiens ait, Viri Delphi, succurrit mihi ligno uos comparare, quod in mari fertur: illud etenim procul uidentes dum fluctibus agitatur, magni precij esse existimamus, postquàm autem proxime aduenit, uilißimum apparet. Et ego itaq; cum procul essem ab urbe uestra, ut eos, qui existimatione digni sunt, uos admirabar, nunc autem ad uos ꝓfectus, omnibus, ut ita dixerim, inueni inutiliores, sic deceptus sum. Hæc cum audiuissent Delphi & timerēt ne aliquo modo Aesopus ad alias urbes accedēs male de se diceret, decreuerunt dolo hominē occidere. Aureā igitur phialā ex eo, quod apud se erat, sacello Apollinis accipiētes, clàm in Aesopi abscōderunt stratis. Cū Aesopus uerò ignoraret quæ ab ipsis dolo facta fuerāt, egressus ibat in Phocidem. At Delphi aggreßi, & detinentes ipsum, percontabantur ut sacrilegum. Illo autem

negãte aliquid fecisse eiusmodi, illi ui stratis euolutis aureã inuenerũt phialã, quã etiam acceptam omnibus ciuibus ostẽderũt nõ cum paruo tumultu. Igitur Æsopus cognitis illorum insidijs, rogauit eos, ut solueretur. Hi autem non solum non soluerunt, sed ut sacrilegum in carcerem quoque iniecerunt, morte eius suffragijs decreta. Æsopus autem cum nulla astutia à mala hac fortuna liberari posset, seipsum in carcere lugebat sedens. Ex familiaribus autem ipsius quidã, Damas nomine, ad ipsum ingressus, & uidens eum sic lamentari, causam rei rogauit. Ille ait, Mulier quædam cum recenter suum uirum sepeliuisset, quotidie profecta ad tumulum, plorabat. Arans autem quidam non procul à sepulchro, amore captus est mulieris, & derelictis bobus, iuit et ipse ad tumulum, ac sedens unà cum muliere plorabat. Cum illa rogaret cur nam & ipse sic lugeret: Quoniam & ego, inquit, decentem mulierẽ sepeliui, & posteaquàm plorauero, mœsticia leuor. Illa autem, Mihi idipsum similiter accidit. Et ille, Si igitur in eodem incidimus mala, cur nam inuicem non coniungimur? ego etenim amabo te, ut illam: & tu me rursus ut tuum uirum. His persuasit mulieri, & conuenerunt: interim autem fur profectus, & boues soluens, abegit. Ille autem reuersus, nõ inuentis bobus & plangere, & lugere uehementer instituit. Profecta est & mulier: & lamentantem inueniẽs inquit, Iterum ploras? Cui ille, Nunc, ait, uerè ploro. & ego itaque multis euitatis periculis, nunc uere fleo, solutionem mali necunde inueniens. Post hæc affuerunt & Delphi, & extractum ipsum è carcere trahebant in

præci

præcipitium. Ille autem eis dicebat, Quando colloque= Mus et rana.
bantur animalia bruta, mus ranæ amicus factus, ad cœ=
nam eam inuitauit, & abducta in penarium diuitis, ubi
multa edulia erãt, Comede, inquit, amica rana. Pòst epu
lationem & rana murem in suam inuitauit cœnationem.
Sed ne defatigere, inquit, natando, filo tenui tuum pe=
dem meo alligabo. Atque hoc facto saltauit in paludem.
Ea autem urinata in profundum, mus suffocabatur, &
moriens ait, Ego quidem per te morior, sed me uindica=
bit maior. Supernatante igitur mortuo mure in palude,
deuolans aquila hunc arripuit, unà cum eo etiam appen=
sam ranam: sicq; ambos deuorauit. Et ego igitur, qui ui
per uos morior, habebo ultorem. Babylon enim & Græ
cia omnis meam à uobis exigent mortem. Delphi tamen
ne sic quidem pepercerunt Æsopo. Ille autem in Apol=
linis confugit sacellum, sed ij & illinc extraxerunt ira=
ti, & in præcipitium rursus traxerunt. Æsopus cum ab=
duceretur, dicebat, Audite me Delphi. Lepus aquila in= Lepus &
sectante in lustrum scarabei cõfugit, rogans ut ab eo ser aquila.
uaretur. Scarabeus autem rogabat aquilam ne occideret
supplicem, obtestans ipsam per maximum Iouem, sal=
tem ne despiceret paruitatem suam. Illa uerò irata, ala
percutiens scarabeum, leporem raptum depasta est. Sca=
rabeus autem cum aquila uolauit, ut nidum eius disceret,
ac iam profectus oua eius deuoluta dirupit. Illa cum gra=
ue existimaret si quis hoc ausus fuisset, & in altiore lo=
co secundo nidificasset, & illic rursus scarabeus ijsdem
hanc affecit: Aquila autem inops consilij penitus, ascen=
dit ad Iouem (in eius enim tutela esse dicitur) & in ipsius

genibus tertiam fœturam ouorum posuit, deo ipsa com-mẽdans, & supplicans ut custodiret. At scarabeus è ster core pilula facta, ascendit, & in sinum Iouis eam demi-sit. Iuppiter assurgẽs ut fimum excuteret, & oua abiecit oblitus, quæ & contriuit deiecta. Sed cum didicisset à scarabeo, quod hæc fecisset ut aquilam ulcisceretur (non enim scarabeum tantum illa affecit iniuria, sed & in Io-uem ipsum impia fuit) aquilæ reuersæ, ait, scarabeum esse qui affecit mœrore, & certè iure affecisse. Nolens igi tur aquilarum genus deficere, consulit scarabeo, ut aqui-læ reconciliaretur. Cum hic non paruisset, ille in aliud tempus transposuit aquilarum partum, cum non appa-reant scarabei. Et uos igitur ô uiri Delphi, ne despicite hunc deum, ad quem profugi: & si parum sortitus est de lubrum; neque enim impios negliget, Delphi uerò hæc parum curantes, rectà ad mortem itidem ducebant. Aeso pus nulla re à se dicta uidens eos flecti, rursus ait, Viri crudeles, & interfectores audite. Agricola quidam in a-gro consenuit: cum nunquam ingressus esset in urbem, precabatur domesticos ut eam uideret. At illi iunctis asel lis, atque in currum eo imposito, solum iusserunt agere. Eunti autem procella & turbine aërem occupantibus, & tenebris factis, aselli à uia aberrantes, in quoddam præcipitium deduxerunt senem. At ille iam præcipitan-dus, O Iupiter, ait, qua in re te iniuria affeci, quòd sic inique occidor, præsertim cum neque ab equis genero-sis, neque à mulis bonis, sed ab asellis uilißimis? Et ego itaque eodem modo nunc tristor, quoniam non ab hono-ratis uiris, & elegantibus, uerùm ab inutilibus, & peßi-

mis

mis interficior. Iamq; præcipitãdus, eiuſmodi dixit rur=
ſus fabulam, Vir quidam ſuam deamans filiam, rus miſit uxorem, ſolam autem filiam receptam uiolauit. Illa au= De uiro & filia.
tem, Pater, ait, ſceleſta facis, optarem tamen à multis po
tius uiris dedecore hoc affici, quã à te, qui genuiſti. Hoc
nunc & in uos, ô iniqui Delphi dico, quòd eligerem in
Scyllam, & Charybdim potius incidere, ac in Africæ
Syrteis, quàm per uos iniuſte, atque indigne mori: exe=
cror igitur ueſtram patriam, & deos teſtor, me præter o=
mnem iuſtitiam interire, qui me ulciſcentur exauditum.
Præcipitem igitur ipſum dederunt de rupe, & mortuus
eſt. Non multo poſt autem peſtilentia laborantes,
oraculum acceperunt expiandam eſſe Æſopi
mortem. Cui quòd & conſcij ſibi eſſent, in=
iuſte eum interfeciſſe, etiam cippum
erexerunt. Sed primates Græciæ,
ac doctiſſimi quiq;, cum & ipſi,
quæ in Æſopum facta fuiſ=
ſent, intellexiſſent, Del=
phos profecti ſunt,
& cum illis
habitã
inquiſitione,
ultores & ipſi Æſopi
mortis fue=
runt.

AESOPI VITAE FINIS.

EX APHTHONII
Sophistæ exercitamentis.

Fabula quid & quotuplex.

FAbula profecta quidem est à poëtis, sed & rhetoribus communis facta est admonendi gratia. Est autem fabula sermo fictus, imagine quadam repræsentans ueritatem. Atq; alia Sybaritica, alia Cilix, alia Cypria dicitur, accepto ab inuentoribus nomine. Verùm quoniam Æsopus egregrie præter cæteros conscripsit fabulas, euicit ut potius Æsopia diceretur. Ea uerò est triplex, Rationalis, Moralis, Mista. Rationalis, in qua aliquid ab homine geri confingitur, Moralis, quæ eorum imitatur mores, quæ sunt rationis expertia. Mista uerò, quæ rationale irrationaleq́; complectitur. Eam autem admonitionem, cuius causa fabulam constitueris, Antefabulationem præpositam, post positam uerò, Affabulationem dices.

FABVLA, QVA
Formicarum & Cicadarum exemplo hortantur iuuenes ad laborem.

CIcadæ olim æstate assiduis cantibus indulgebant, formicæ uerò hyemis memores, laboribus fructibusq́; colligendis operam dabant. Verùm cũ hyems aduenisset, formicæ ijs, quæ collegerant, pascebantur. Cicadas autem delectatio illa, & canendi uoluptas, eò indigẽtiæ, miseriæq́; perduxit, ut esuriret omnes, & fame cõficerẽtur. Sic iuuẽtus laborũ fugitans, male habet in senectute.

Ex Philo

EX PHILOSTRATI IMAGINIBVS.

FABVLÆ.

FAbulæ ſe ad Æſopum, ſua in eum beneuolẽtia conferunt, quòd ſatagat ſui. Fabula quippe & Homero, & Heſiodo, necnõ & Archilocho in Lycamben curæ fuit. Sed ab Æſopo humana omnia ad fabellas redacta ſunt, ſermone brutis nõ temere impertito: nã & cupiditatem tollit, & libidinem inſectatur, & fraudem. Atq; hæc ei leo quiſpiam agit, & uulpes, & per Iouẽ equus: nec teſtudo muta. Ex quibus pueri diſcunt, quæ in uita gerantur. Habentur igitur in pretio fabulæ propter Æſopum. Accedunt ad ianuam docti huius, uitis eum deuinctura, coronaq́; oleagina coronaturæ: hic, ut puto, fabulam aliquam texit: riſus enim faciei, & oculi in terra defixi id præ ſe ferunt. Pictorem, fabularum curas remiſsiore animo indigere, non latuit. Philoſophatur autem & fabularum corpora. Bruta enim cum hominibus conferens, cœtum circa Æſopum ſtatuit ex illius ſcena conflictũ. Chori, dux uulpes depicta eſt. Vtitur enim ea Æſopus miniſtra argumentorum plurium, ceu Dauo Comœdia.

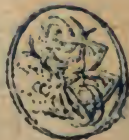
EX HERMOGENIS exercitamentis.

PRISCIANO INTERPRETE.

FAbula est oratio ficta, uerisimili dispositione, imaginem exhibens ueritatis. Ideo autem hanc primam tradere pueris solent oratores, quia animos eorum adhuc molles ad meliores facilè uias ritè instituũt. Vsi sunt ea tamen uetustißimi quoq; autores, ut Hesiodus, Archilochus, Horatius. Hesiodus quidẽ lusciniæ, Archilochus autem uulpis, Horatius muris. Nominantur autem ab inuentoribus fabularum, aliæ Aesopiæ, aliæ Cypriæ, aliæ Libicæ, aliæ Sybariticæ, omnes autem communiter Aesopiæ dicuntur, quoniam in conuentibus frequenter solebat Aesopus fabulis uti. Mendacem quidem esse nolunt fabulam, sed ad uitam utilem, necnon & uerisimilem. Est autem uerisimilis, si res, quæ subiectis accidunt personis, apte reddantur: utputa de pulchritudine aliquis certat, pauo supponatur hic. Oportet alicui astutiam tribuere, uulpecula est subijcienda. Imitatores aliquos hominum uolumus ostendere, hic Simijs est locus. Oportet igitur modo breuiter, modo latius eas differere. Quomodo autem hoc fiet? Si nunc narratione simplici proferantur, nunc etiam sermo inductis fingatur personis. Exempli causa, Simiæ conuenerunt & consilium habuerunt de urbe condenda: & quia placuit illis, paratæ erant incipere ædificationem, sed uetus Simia prohibuit ab incepto, eas docens, quòd facilè capiantur, si intra muros concludantur: sic breuiter dices.

Si uelis

Si uelis producere, ſic: Simiæ conuenerunt, & conſiliabantur de urbe condenda, quarum una in mediū ueniens concionata eſt, quia oportet ipſas quoque ciuitatem habere. Videtis enim, aiebat, quòd ciuitatē habendo fœlices homines ſint, domos etiā habent ſinguli, & in concionē uniuerſi, & in theatrum aſcendentes delectant animos ſpectationibus, & auditionibus uarijs. Et ſic proferes orationem in orando, dicēs, quod & plebiſcitū ſcriptum eſt, & finges etiam orationem ueteris ſimiæ. Expoſitio autem fabularum uult circuitionibus carere, & iucundior eſſe. Sed oratio, qua utilitas fabulæ retegitur, quam ἐπιμύθιον uocant, quod nos affabulationem poſſumus dicere, à quibuſdam prima, à pleriſq; rationabilius poſtrema ponitur. Sciendum uerò, quòd etiam oratores inter exempla ſolent fabulis uti.

LAVRENTIVS Vallensis insigni uiro Arnoldo Fouelledæ Salutem.

ROMISERAM *nuper, me tibi coturnices, quas ipse uenatus essem, missurum. Eas capere (ut homo uenandi insuetus) cum non possem, ad uenationem meam, id est, ad literas me conuerti. Vt forte ad manus uenit libellus Græcus ex præda nauali, tres & triginta Æsopi fabulas continens, has omnes bidui labore uenatus sum. Mitto igitur ad te, siue fabellas, siue mauis coturnices, quibus oblectare te posis ac ludere. Etenim si Octauianum, Marcumq; Antonium, orbis terrarum principes, ludo coturnicum delectatos accepimus: profectò tu uir literarum amantißimus, literato hoc genere ludēdi delectaberis. Et siquis Octauiano aut Antonio pugnacem aliquam harū auium dono dedisset, iucundā illis rem, gratamq; fecisset: ego quoq; tibi iucundus, gratusq; ero, qui plures triginta eius generis aues dono mitto, pugnaces, uictrices, & (si forte hoc te magis iuuat) etiā pingues. Oblectant enim hæ fabellæ, & alūt: nec minus fructus habent, quàm floris. Sed ne donū suū laudare insolentis sit, finem faciam. Tu si coturnices ueras, quàm has fabellas, malis, rescribe. Mittam nanq; nō modo coturnices, sed etiam perdices. Ex urbe Caieta Calendis Maij. M. CCCC. XXXVIII.*

De Vul.

De Vulpe & Capro. 1

VLPES & caper ſitibundi in puteũ quẽdam deſcenderunt: in quo cũ perbibiſſent, circumſpicienti capro reditũ, uulpes ait: Bono animo eſto caper: excogitaui nanque quo pacto uterque reduces ſimus. Siquidem tu eriges te rectum primoribus pedibus ad parietem admotis, cornuaq́; adducto ad pectus mento, reclinabis: & ego per terga cornuaq́; tua tranſiliens, & extra puteum euadens, te iſtinc poſtea educã. Cuius conſilio fidem habente capro, atque, ut illa dicebat, obtemperanti, ipſa à puteo reſilijt: ac deinde præ gaudio in margine putei geſtiebat exultabatq́;, nihil de hirco curæ habens. Cæterum cum ab hirco ut fœdifraga incuſaretur, reſpondit: Enimuero hirce, ſi tantum tibi eſſet ſenſus in mente, quantum eſt ſetarum in mento, nõ prius in puteum deſcendiſſes, quàm de reditu exploratum habuiſſes.

Hæc fabula innuit virum prudentẽ debere finem explorare, antequàm ad rem agẽdã veniat. *Adfabulatio*

De Vulpe & Pardo. 2

VVlpes & pardus de pulchritudine altercabantur: & pardo ſuam pellem uerſicolorẽ extollente, uulpes ſuam cum non poſſet præponere, inquit, At quãto ego ſpecioſior, quæ non corpus, ſed animum uerſicolorem ſortita ſum.

Hæc fabula innuit pulchritudinẽ animi antecellere pulchritudinem corporis. *Adfabulatio*

De Cata & Venere. 3

CAta quædam delitiũ erat cuiuſdam formoſi adule ſcentis. Hanc ille, ut in fœminã mutaret, Venerẽ comprecatus eſt. Dea miſerta cupiditatis adule ſcentuli, cõuertit beſtiam in ſpecioſam puellam. Cuius forma inar deſcens adoleſcentulus, adducit illã ſecum domũ. Quibus conſidentibus in cubiculo, Venus uolens periculũ facere nunquid illa cum corpore mutaſſet & mores, murem in medium dimiſit. At illa, eorum qui aderãt & cubiculi nuptialis immemor, è cubili conſurgens, murem inſequebatur, illum comedere cupiẽs: tum dea indignata, eam iterum in ſuam reſtituit naturam.

Adfabulatio. Hæc fabula innuit ſceleſtos homines, etiam ſi conditionem ſtatumq́; mutent, tamen mores nequaquam mutare.

De Agricola & Filijs eius. 4

AGricola filios ſuos uidẽs quotidie gladiantes, neque in gratiam reducere potis eſſet: iuſsit faſciculum uirgarum ſibi afferri (aderãt autem filij illic ſedentes) quæ cum allatæ eſſent, colligauit omnes in unum faſciculum: iuſsitq́; ſingulos eorum faſciculum capere atque confringere. Illis uerò confringere non ualẽtibus, ſoluens poſtea faſciculum, tradidit ſingulas uirgas eis frangẽdas: atque illis ſtatim frãgẽtibus, intulit, Ita quidem & uos ò filioli mei, ſi unanimes inuicẽ perſtiteritis, inexpugnabiles uos hoſtibus inuictosq́; præbebitis: ſinminus, ueſtra ipſa æmulatio atque ſeditio, opportunam uos prædam inimicis faciet.

Hæc fabula innuit, æque res humanas capere, uel à concordia incrementum, vel à discordia iacturam. Adfabulatio

De Muliere & Gallina. 5

MVlier quædam uidua habebat gallinã quotidie singula oua ponentẽ. Sperãs autem mulier, pro singulis bina oua posituram, si plus escarum tribuisset, opiparè educabat. Gallina uero pinguior effecta, ne unũ quidem ouum amplius facere poterat.

Hæc fabula innuit, quod homines per luxũ rerum & copiam marcescentes, ab instituta industria retardantur. Adfabulatio

De duobus Adulescentibus. 6

DVo adulescentes obsonium à coquo cõmuniter mercati sunt. Cæterũ cum coquus quibusdam negotijs domesticis intenderet, uacaretq́ꝫ: alter adulescentum partẽ obsonij in alterius manus immisit. Cõuertẽte autem se coquo, & partem carnis, quæ aberat, requirẽte: qui carnẽ sustulerat, iurat se nõ habere: qui uerò habebat, se non sustulisse. Quibus coquus (intellecta adulescentũ argutia) inquit, Etsi me latet fur: tamen cũ quẽ iurastis, non latebit.

Hæc fabula innuit, quòd si quid homines celamus, Deũ tamen nequaquã celare poterimus, qui solus omnia prospicit & omnia uidet. Adfabulatio

De duobus Amicis & Vrso. 7

DVobus amicis unà iter faciẽtibus fit ursus obuiã, quorũ unus perterritus, in arborem scandens, la

tuit: alter uero, cũ se imparẽ urso fore, & si pugnaret, superatum iri, intelligeret: procidens simulabat se mortuum esse. Vrsus uero adueniens, & aures & occiput eius olfaciebat, illo qui stratus iacebat, usquequaq; continente respirationem. Ita mortuum esse credens ursus, abijt: aiunt enim nõ sæuire in cadauera. Mox alter, qui inter frondes arboris latuerat, descendens, interrogat amicum quidnam ad aurem ursus esset secum loquutus. Cui amicus inquit, Admonuit me, ne posthac cum huiusmodi amicis iter faciam.

Adfabulatio Fabula hæc innuit, deuitandos esse amicos, qui periculoso in tempore auxilio præstando reuocant pedem.

De Arundine & Olea. 8

DIsceptabant aliquãdo arundo & olea, de cõstãtia & fortitudine, & de firmitate. Et olea qdẽ arundini probra ingerebat, ut fragili & ad omnem uentum uacillanti. Arundo autem obticebat, non longũ tempus spectans. Nam cum uentus uehemens ingruisset, arũdo reflectebatur agitabaturq;. Olea uero cum uiolentiæ uentorum reluctari uellet, confracta est.

Adfabulatio Hæc fabula innuit, eos qui fortioribus ad tẽpus cedunt, potiores esse ijs qui non cedunt.

De Tubicine. 9

ERat tubicen quidã, qui in militia signum caneret: is interceptus ab hostibus, ad eos qui circumsistebant, proclamabat, Nolite me uiri innocentem, innocuum, insontemq; perimere, nullum enim unquã occidi:

quippe

quippe nihil aliud quàm hanc buccinam habeo. Ad quē illi uicissim cum clamore responderūt, Tu uero hoc ipso magis trucidaberis, quòd cū ipse dimicare nequeas, cæteros potes ad certamen impellere.

Fabula hæc innuit, quod præter cæteros pec cant, qui malos & importunos principes persua dent ad inique agendum. *Adfabulatio*

De Cane & Lanio. 10

CAnis quidā insilijt in macellū, lanio in aliqua re occupato, & arrepto pecoris corde fugiebat. Ad quem lanius conuersus, fugientemq; aspiciēs, inquit, O canis, abi: ubicunque fueris, te obseruabo: non enim mihi cor sustulisti, sed cor dedisti.

Hæc fabula innuit iacturam frequēter esse hominibus doctrinam. *Adfabulatio*

De Aegroto & Medico. 11

AEgrotus quidam à medico interrogatus, quonā modo se habuisset: præter modum, respōdit, in sudorem se fuisse resolutū. Cui medicus, Istud (inquit) bonum est. Altero autem die interrogatus quo modo se haberet: respondit, Algoribus correptus, diu uexatus sum. Et istud (inquit medicus) bonum est. Tertio cum eodem interrogaretur, respondit, Profluuio corporis debilitatus sum. Istud (inquit) etiā bonū est. Postea autē à familiari interrogatus, Quo modo habes ò amice? Respōdit, Ego etiam atque etiam bene habeo, sed morior.

Hæc fabula innuit coarguendos assentatores. *Adfabulatio*

De Asino & Lupo. 12

Asinus calcato ligni aculeo claudicabat: conspe=ctoq; lupo, ait, O lupe, en prae cruciatu morior, fu turus esca, aut tua, aut uulturũ, aut coruorum. Vnũ mo=do munus abs te flagito: educ prius ex pede aculeum, ut moriar saltem sine cruciatu. Tunc lupus summis denti=bus aculeum mordicus deprehendens, eduxit. Asinus ue rò doloris oblitus, ferratos calces in faciem lupi impe=git: fractisq; illius fronte, naribus & dentibus, aufugit: lupo seipsum accusante, ac merito sibi id euenisse dicen te: quòd qui didicerat esse lanius iumentorum, nunc eo=rum uolebat esse chirurgus.

Adfabulatio Hæc fabula innuit, quòd qui sua artificia de-serunt trãsferentes se ad aliena, ipsis non apta, & in derisum veniunt, & in discrimen.

De Pastore & Mari. 13

Pastor in loco maritimo gregem pascebat: qui cũ uideret mare tranquillum, incessit cupido nauiga=tionem faciendi. Itaque uenũdatis ouibus, emptisq; pal marum sarcinis, nauigabat. Orta autem uehementi tem=pestate, & naui mergi periclitante, omne põdus nauis in mare eiecit, uixq; euasit exonerata naui. Paucis pòst diebus, ueniente quodam & tranquillitatem maris ad=mirante (erat enim sanè tranquillum) respondẽs, inquit, Palmas iterum uult quantum intelligo: ideoq; immotum sese ostendit.

Adfabulatio Hæc fabula innuit eruditiores fieri homines damno, atq; periculo.

De Vulpe & Leone. 14

Vulpes nullum antea leonem conspicata, cum illi aliquãdo obuiasset, ita conspectum eius expauit, ut parum absfuerit quin extingueretur. Quod cũ postea iterũ accidisset: ad conspectum quidem leonis exterrita est, sed non ita ut prius. Tertiò cum leonem eundẽ uidisset in ciuitate, non modo non exterrita, sed confidẽter adiens, secũ colloquuta est & confabulata.

Hæc fabula innuit quòd consuetudo & conuersatio facit, vt quæ maxime horribilia & formidolosa sunt, neque horrida, neque formidolosa videantur. *Adfabulatio*

De Gallis & Perdice. 15

Gallos quidam domi suæ cum haberet, mercatus est perdicem, eamq; in societatem gallorũ dedit unà cum illis saginãdam. Eam uerò statim galli, pro se quisq; mordebant, abigebantq;. Perdix autem apud se afflictabatur: existimans, ideo talia sibi à gallis inferri, quòd suum ab illorum genere alienum esset. Vbi uerò nõ multo pòst aspexit & illos inter se pugnantes mutuoq; percutiẽtes: recreata à mœrore & tristitia, inquit, Equidem uerò posthac ego non afflictabor amplius, uidens eos etiam inter se dimicantes.

Hæc fabula innuit, uirum prudentem debere æquo animo ferre contumelias ab alienigenis illatas, quos uidet ne à domesticorum quidem iniurijs abstinere. *Adfabulatio*

De Vulpe & Capite quodam. 16

Vulpes aliquando in domum citharœdi ingressa: dum omnia instrumenta musica, omnem supellectilem scrutaretur: reperit è marmore caput lupinum, scienter fabreq; factum. Quod cũ in manus sumpsisset, inquit, O' caput cum magno sensu factum, nullũ sensum obtinens.

Adfabulatio Hæc fabula ad eos spectat, qui corporis dignitatem habent, animi industriã non habent.

De Carbonario & Fullone. 17

Carbonarius cõducta in domo habitans, inuitauit fullonẽ, q eò loci proxime uenißet, ut eisdẽ in ædibus unà habitarẽt. Ad quẽ fullo, O' homo, nõ est mihi istud factu cõducibile: Vereor enim ne quicqd ipse candefacerẽ, id omne tu carbonaria aspergine fuscares.

Adfabulatio Fabula hæc innuit, nullum cum flagitiosis habendum esse commercium.

De Homine glorioso. 18

Vir quidam aliquandiu peregrinatus, cũ iterũ domum rediisset: cũ multa ardua in diuersis regionibus à se uiriliter gesta iactabundus prædicabat, tũ uerò illud maxime, quòd Rhodi omnes certamine saliendi superasset: eiusq; rei Rhodios, qui affuerunt testes esse. Ad quem unus aßistentiũ respondẽs, inquit, O' homo, si uerum est quod loqueris, quid tibi opus est testibus? Ecce Rhodus, ecce hic certamen saliendi,

Adfabulatio Hæc fabula innuit, quòd vbi rerum testimonia adsunt, nihil opus est verbis.

De ho

De Homine & Apolline. 19

QVidam facinorosus Delphos se contulit, Apollinē tentaturus, habensq; passerculum sub pallio, quem pugno tenebat. Accedensq; ad tripodas, interrogabat Deum, dicens: Quod habeo in dextera, uiuit'ne, an mortuum est? Prolaturus passerculū uiuū, si mortuū respōdisset: rursus prolaturus mortuū, si uiuum respondisset. Occidisset enim statim sub pallio priusquam proferret. At deus subdolam calliditatem hominis intelligens, dixit, O consultor, utrū mauis facere (penes te nanque arbitrium est) facito: et siue uiuum, siue mortuū quod in manu habes, proferto.

Fabula hæc innuit mentem diuinam nihil neque latere, neque fallere. *Adfabulatio*

De Piscatore & Cinaride. 20

PIscator quidam demißis in mare retibus, detulit cinaridem pusilli corporis: quæ piscatorem sic obsecrabat, Noli me impræsentiarum capere pusillam & minutam, sine abire & crescere: ut postea iam adulta, commodo cum maiore potiaris. Cui piscator, Ego uero amens sum, si lucrum quod inter manus habeo (licet exiguum) prætermittam spe futuri boni quantumlibet magni.

Hæc fabula innuit stolidum esse, qui propter spem maioris, rem & præsentem & certam (licet paruam) non amplectitur. *Adfabulatio*

De Asino & Equo. 21

VIr quidam habebat equū & asinum. In itinere faciendo, inquit asinus equo, Si me saluum uis, leua

me parte oneris mei. Equo illius uerbis non obsequente, asinus sub onere cadens, moritur. Tunc dominus iumentorum omnes quas portabat asinus sarcinas, simulq; corium, quod à mortuo exuerat, equo imponit. Quo onere depressius equus, cum clamore inquit, Væ mihi iumentorum infelicissimo, quid mihi misero euenit? Nā recusans partem, nunc totum onus porto, & illius corium.

Adfabulatio Hæc fabula innuit maiores debere in laboribus participes esse minoribus, vt vtrique incolumes sint.

De Homine & Satyro. 22

VIr quidam cum satyro amicitiam inierat. Qui cum edendi gratia sederent, exorta cœli tempestate, uir manus ad os admouens, anhelitu refocillabat. Quod intuens satyrus, interrogat quam ob rem id faceret. Ille inquit, calore oris algētes manus refocillo. Pauloq; post, calidiore edulio allato, cum uir iterū manus ad os admouens, calorem cibi tenui inspiratione refrigerauit, interrogat satyrus quam ob rem & illud faciat. Respondente autem uiro, ut refrigeraret edulium: Atque ego, inquit satyrus, tecum posthac amicitiam non exercebo, qui ex uno ore, & calidum promis & frigidum. Vale.

Adfabulatio Fabula innuit deuitādam eius amicitiam esse, cuius anceps vita est, & non simplex sermo.

De Agricola & Canibus. 23

AGricola quidam hyberno sydere in agro deprehensus, deficientibus cibarijs primùm interfectis singulis ouibus, illarum carnibus uescebatur, mox & ca-

prarum, postremo operarijs bobus interemptis alebatur. Quod canes dum animaduertissent, inter se colloquuti sunt, dicentes, At nos hinc faciamus fugam. Si enim operarijs bobus dominus non pepercit, nec nobis quidem parcet.

Hæc fabula innuit, fugiendos cauēdosq;, qui à familiaribus manus non abstinent. *Adfabulatio*

De quodam admorso à Cane. 24

ADmorsus *quidam à cane, circuibat singulos, corrogans curationē: nactusq; quendā est, qui cognita mali qualitate, inquit, Si tu quidem ò homo conualescere uis, crustam panis madefactam in sanguine uulneris, porrige cani, qui te momordit, comedendam. Cui ille deridēter inquit, Ego, mehercle, si illud fecero, dignus sum qui ab omnibus huius urbis canibus præmordear.*

Hæc fabula innuit, improbos homines cū maxime beneficia acceperint, tum maxime ad maleficia animari. *Adfabulatio*

De *Thynno & Delphino.* 25

THynnus, *cum Delphinum insequentem præcipiti cursu fugeret, & iam capiendus esset, in anfractum quendam se intorsit. Delphinus quoque ad alterum similem impetu ipso allisus est. Ad quem Thynnus respiciens, eumq; expirantem uidens, inquit, Iam mihi mors erit molesta, uidenti eum qui mihi causa mortis est, mecum morientem.*

Hæc fabula innuit, æquo animo ferre homines calamitates, cum eos, per quos in calamitate sunt, calamitosos aspiciunt. *Adfabulatio*

De Aucupe. 26

AVceps quidã sumptis aucupatorijs retibus, ad uenãdum processit, uisoq́; palũbo in cacumine arboris sedente, compositas artificiose arundines cum retibus ad auem clanculum admouebat, sperans illam se uenari posse. Quod cum agit, in altum intuens, iacentem uiperã pedibus pressit: quæ exasperata dolore, hominẽ momordit. At ille iam deficiens, Me miserum, inquit, qui cum alterum uenari uolo, ipse ab altero captus pereo.

Adfabulatio Hæc fabula innuit, quòd æmuli alios arte sua nitentes decipere, sæpe in laqueos quos tendunt, incidunt.

De Castore. 27

CAstor præter cæteros quadrupedes, in aqua durare fertur, suaq́; genitalia ad artẽ medicam sanè utilia esse. Hic ubi uidet se ab indagantibus hominibus captum iri (nouit enim quamobrem indagetur) ipse sibi genitalia præcìdit, atque in sequentes proijciens, hoc modo incolumis euadit,

Adfabulatio Hæc fabula innuit, huius exemplo prudentes debere pro adipiscenda salute, nullam rationem habere fortunarum.

De Vaticinatore. 28

VAticinator quidam in foro sedens sermocinabatur, cum sibi quidam denuntiat fores domus eius effractas esse, omniaq́; direpta quæ in domo fuissent. Ad quem nuntium uaticinator gemens, properansq́;, cursu se domum recipiebat. Quẽ currentẽ intuens quidam, O' tu, inquit,

inquit, qui aliena negotia te diuinaturũ promittis, certè tua ipse non diuinasti.

Fabula hæc ad eos spectat, qui res suas non recte administrantes, alienis, quæ nihil ad eos pertinent, prouidere ac consulere conantur. Adfabulatio

De Aucupe & Merula. 29

AVceps tetenderat uolucribus retia, quod eminus intuens merula, percontabatur hominem quid negotij ageret. Ille respondit, se condere urbẽ. Abijtq; longius, & sese abdidit. Merula uerò uerbis illius fidem habens, accedens ad escam iuxta retia positam, capta est. Accurrenteq; aucupe, inquit, O' homo, si tu quidem talem condis urbem, haud multos inuenies incolas.

Hæc fabula innuit eo maxime modo rem priuatam & publicam destrui, cum præsides sæuitiam exercent. Adfabulatio

De Viatore & Ioue. 30

VIator longum ingressurus iter, si quid inuenisset, eius dimidium Ioui se oblaturum promisit. Inuento autem in ipso itinere uase palmarum & amygdalorũ pleno, comedit omnes palmulas amygdalasq;: sed harum nucleos, illorum putamina ad aram quandam obtulit inquiens, Iuppiter, habes quod tibi uoueram: quod enim inueni, eius & interiora & exteriora tibi offero.

Fabula hæc innuit auarum hominem cupiditate pecuniæ, etiam dijs molliri fallacias. Adfabulatio

De Filio & Matre. 31

PVer quidam in schola condiscipuli furatus tabellã alphabetariã, attulit matri suæ, A' qua non castiga

tus, quotidie magis furabatur. Procedente autem tempore, maiora cœpit furari. Tandem à magistratu deprehensus, ducebatur ad supplicium: Matre uerò sequente ac uociferante, rogauit satellites, ut paulisper cum ea ad aurem loqui permitterent. Quibus annuentibus, & matre festinabunda, aurem ad os filij admouente: ille auriculam maternam dentibus amorsam euulsit. Et cum mater cæteriq; increparent, non modo ut furem, sed etiam ut in parentem suam impium, inquit, Hæc mihi ut perderer, extitit causa: si enim me ob tabellam alphabetariam castigasset, nequaquam ad ulteriora progressus, ad supplicium nunc ducerer.*

Adfabulatio Fabula hæc innuit, quòd qui inter initia peccandi nō coërcētur, ad grauiora flagitia euadūt.

De Filio & Patre. 32

Filium quidem senior habebat generosi animi, & uenaticorum canum amatorem. Hunc per quietem uiderat à leone trucidari. Territus igitur ne forte somnium hoc aliquando sequeretur euentus, extruxit domum quandam politißimam, laquearibus ac fenestris amœnißimā: illucq; inducens filium, illi custos inhærebat. Depinxerat enim in ea domo, ad oblectationem filij, omne genus animalium, in quibus & leonem. Adolescens hæc inspiciens, eo amplius molestiæ contrahebat. Quadam autem uice leoni propius stans inquit, O truculentißima fera, te propter, & propter inane somnium patris, in hac domo asseruor uelut in carcere. Quid igitur faciam? Et hæc dicens, manum parieti incußit, oculum leoni eruere uolens, & in clauo, qui illic latebat, offendit: qua ex per-

cußione

cußione manus emarcuit: succreuitq́; sanies, ac febris subsecuta est: breui adulescens est mortuus. Ita leo *adulescentem occidit, nihil adiuuante patris sophismate.*

Hæc fabula innuit, quæ ventura sunt, deuitare posse neminem. *Adfabulatio*

De Caluo quodam. 33

Caluus quidam mentitos crines gerens, dum equo uehebatur, ecce turbinis uentus illos de capite sustulit: risus statim magni præsentibus excitantur. Et ille *mutuo risu ad eos, inquit, Quid mirum si crines, qui non erant mei, à me recesserint?* Illi *quoque recesserunt, qui mecum fuerant nati.*

Hæc fabula innuit, non debere nos mœrere ob amissas opes. Quod enim nascentes à natura nõ accepimus, non potest nobiscum perpetuò permanere. *Adfabulatio*

TRIVM ET TRIGINTA Aesopi fabularum à Laur. Valla traductarum

FINIS.

Aliæ item aliquot Aesopi Fabulæ è Græco in Latinum uersæ, incerto Interprete.

Impoßibilia promittens. 1

IR pauper ægrotans, & male affectus, cum à medicis desperatus esset, deos rogabat, pollicens si sanitatem sibi rursus restituissent, centum boues ipsis oblaturum esse in sacrificium. Vxore autē eius audiente, Et ubi tibi hæc, si conualueris? Ille ait, Putas enim surgere me hinc, ut dei hæc à me repetant?

Adfabulatio Fabula significat, multos facile polliceri, quæ re comprobare non sperent.

Ranæ. 2

R*Anæ duæ in palude pascebãtur, æstate autem siccata palude, illa derelicta, quærebant aliam: cæterum profundum inuenerunt puteum: quo uiso, altera alteri inquit, Descendamus heus tu in hunc puteum. Illa respondens, ait, Si igitur & hic aqua aruerit, quomodo ascendemus?*

Adfabulatio Fabula declarat non oportere inconsiderate res aggredi.

Canis & Gallus. 3

CAnis & gallus inita ſocietate iter faciebant. Veſpera autē ſuperueniente, gallus cōſcenſa arbore dormiebat: at canis ad radicem arboris excauatæ. Cum gallus, ut aſſolet, noctu cantaſſet, uulpes ut audiuit accurrit: & ſtans inferius, ut ad ſe deſcēderet, rogabat, quòd cuperet commendabile adeò cantu animal complecti. Cum autem is dixiſſet, ut ianitorem prius excitaret ad radicē dormientem, ut cum ille aperuiſſet, deſcenderet: & illa quærente ut ipſum uocaret, canis ſtatim proſiliens eam dilacerauit.

Fabula ſignificat, prudentes homines inimicos inſultantes ad fortiores aſtu mittere. Adfabulatio

Leo & Vrſus. 4

LEo & urſus ſimul magnū nacti hinnulum, de eo pugnabant: grauiter igitur à ſeipſis affecti, ut ex multa pugna etiā uertigine corriperentur, defatigati iacebant. Vulpes autem circumcirca eundo, ubi proſtratos eos uidit, & hinnulum in medio iacentē, hūc per utroſque percurrendo, rapuit, fugiensq; abiuit: at illi uidebāt quidem ipſam, ſed quia non poterant ſurgere, Nos miſeros, dicebant, quia uulpi laborauimus.

Fabula ſignificat, alijs laborātibus, alios lucrari. Adfabulatio

Veſpertilio, & Rubus, & Mergus. 5

VEſpertilio, & rubus, & mergus inita ſocietate mercatoriā decreuerūt uitā agere. Itaque ueſpertilio argentū mutuata proiecit in medium: rubus ueſtem ſecum accepit: mergus tertius, æs: & nauigauerūt. Tem

pestate autẽ uehemẽti oborta, & naui euersa, omnibus perditis, ipsi in terram euaserunt. Ex illo igitur mergus litoribus semper aßidet, num quopiam æs eijciat mare. Vespertilio uerò creditores timens, interdiu non apparet, noctu ad pabulum exit. Rubus prætereuntium uesti inhæret, sicubi suam cognoscat quærendo.

Adfabulatio Fabula significat, in ea quibus incumbimus, in posterum recidere.

Pauo & Monedula. 6

A*Vibus creaturis regẽ, pauo orabat, ut se ob pulchritudinẽ eligerẽt. Eligẽtibus aũt eũ omnibus, monedula suscepto sermone ait, Sed si te regnãte aqla nos persequi aggressa fuerit, quomodo nobis opẽ feres?*

Adfabulatio Fabula significat, principes non modo propter pulchritudinem, sed & fortitudinem & prudentiam eligi oportere.

Singularis animal & Vulpes. 7

S*Ingularis agrestis super quadam sidens arbore dentes acuebat. Vulpe rogante causam, quare nulla præposita neceßitate dentes acueret, ait, Nõ abs re hoc facio: nam si me periculum inuaserit, nequaquã me tunc acuendis dentibus occupatum esse oportebit, sed potius paratis uti.*

Adfabulatio Fabula significat, aduersus periculum præparatum esse oportere.

CASSITA. 8

C*Aßita laqueo capta plorãs dicebat, Hei mihi miseræ, & infelici uolucri: nõ aurum surripui cuiusquam,*

quam, non argentum, non aliud quicquam pretiosum. Granum autem tritici paruum, mortis mihi causa fuit.

Fabula in eos, qui ob uile lucrum magnum ſubeunt periculum. *Adfabulatio*

HINNVLVS. 9

HInnulus aliquādo ceruo ait, Pater, tu & maior, & celerior canibus, & cornua prætereà ingentia gestas ad uindictam, cur nam igitur sic eos times? Et ille ridens ait, Vera quidem hæc inquis, fili: unum uerò scio, quòd cum canis latratum audiuero, statim ad fugā nescio quomodo efferor.

Fabula ſignificat natura timidos nulla admonitione fortificari. *Adfabulatio*

AVARVS. 10

AVarus quidam cū omnia sua bona uēdidisset, & aureā glebam fecisset, in loco quodā infodit, unà defosso illic & animo suo & mente, atque quotidie eūdo, ipsam uidebat. Id autem ex operis quædam obseruando cognouit, & refossam glebam abstulit. Post hæc & ille profectus, & uacuum locum uidens, lugere cœpit, & capillos euellere. Hunc cum quidam uidisset sic plorantem, & causam audiuisset, Ne sic, ait, ò tu, tristare: neque enim habens aurum, habebas: lapidem igitur pro auro acceptum reconde, & puta tibi aurū esse, eundem enim tibi usum præstabit: nam, ut uideo, neque cū aurum erat, utebare.

Fabula ſignificat, nihil eſſe poſſeſſionem, niſi vſus adfuerit. *Adfabulatio*

Anseres & Grues. 11

ANseres, & grues in eodem prato pascebãtur. Venatoribus autẽ uisis, grues, quòd essent leues, statim euolauerunt, anseres uero ob onus corporũ cũ mansissent capti fuerunt.

Adfabulatio Fabula significat, & in expugnatione urbis, inopes facile fugere, diuites autẽ seruire captos.

Testudo & Aquila. 12

TEstudo orabat aquilã, ut se uolare doceret. Ea autem admonente procul hoc à natura ipsius esse, illa magis precibus instabat. Accepit igitur ipsam unguibus, & in altum sustulit: inde demisit: hæc autem in petras cecidit, & contrita est.

Adfabulatio Fabula significat, multos, quia in contẽtionibus prudẽtiores nõ audiuerint, seipsos læsisse.

CERVA. 13

CErua altero obcæcata oculo, in littore pascebatur sanũ oculũ ad terram propter uenatores habens, alterũ uerò ad mare, unde nihil suspicabatur. Præternauigãtes autem quidam, & hoc coniectantes, ipsam sagittarunt: hæc autem seipsam lugebat, quòd unde timuerat, nihil passa foret, quod nõ putabat malum allaturũ, ab eo proditam.

Adfabulatio Fabula significat, sæpe quæ nobis noxia videntur, vtilia fieri: quæ verò vtilia, noxia.

Cerua & Leo. 14

CErua uenatores fugiens, in speluncã ingressa est. In leonem autem ibi cũ incidisset, ab eo comprehensa

hēſa eſt. Moriens autem dicebat, Hei mihi, homines fugiens, in ferarum immitiſsimum incidi.

Fabula ſignificat, multos homines dum parua fugiunt pericula, in magna incurrere. *Adfabulatio*

Cerua & Vitis. 15

CErua uenatores fugiens, ſub uite delituit. Cum præterijſſent autem parumper illi, cerua prorſus iam latêre arbitrata, uitis folia paſci incepit. Illis uerò agitatis, uenatores conuerſi, & quod erat uerum arbitrati, animal aliquod ſub folijs occultari, ſagittis confecerunt ceruam. Hæc autem moriens talia dicebat, Iuſta paſſa ſum, non enim offendere oportebat, quæ me ſeruarat.

Fabula ſignificat, qui iniuria benefactores afficiunt, a deo puniri. *Adfabulatio*

Aſinus & Leo. 16

CVm aſino gallus aliquãdo paſcebatur. Leone autē aggreſſo aſinũ, gallus exclamauit, & leo (aiũt enim hũc galli uocem timere) fugit. At aſinus ratus propter ſe fugere, aggreſſus eſt ſtatim leonē. Vt uerò procul hunc perſecutus eſt, quo non amplius galli perueniebat uox, conuerſus leo deuorauit. Hic uerò moriens clamabat, Me miſerum, & demētem: ex pugnacibus enim non natus parentibus, cuius gratia in aciem irrui?

Fabula ſignificat, pleroſq; homines, inimicos, qui ſe de induſtria humiliarũt, aggredi, atq; ta ab illis occidi. *Adfabulatio*

Olitor & Canis. 17

OLitoris canis in puteũ decidit: olitor autẽ ipsum illinc extracturus, descendit & ipse in puteũ. ratus autem canis accessisse ut se inferius magis obrueret, conuersus olitorem momordit. Hic autem cũ dolore reuersus, Iusta, inquit, patior. nam cur unquam sui interfectorem seruare studui?

Adfabulatio Fabula in iniustos, & ingratos.

Sus & Canis. 18

SVs & canis mutuo conuiciabantur. Et sus iurabat per Venerem proculdubio dẽtibus discissurũ canẽ. Canis uerò ad hæc dissimulanter dixit, Bene per Venerẽ nobis iuras: significas enim ab ipsa uehemẽter amari, quæ impuras tuas carnes degustantẽ, nullo pacto in sacellum admittit. Et sus, Propter hoc igitur magis præ se fert dea amare me: nam occidentẽ, aut alio quouis modo lædentem omnino auersatur: tu tamen male oles & uiua, & mortua.

Adfabulatio Fabula significat, prudentes oratores, quæ ab inimicis obijciuntur, artificiose in laudem conuertere.

Sus & Canis. 19

SVs & canis de fœcunditate certabant. Dixit autem canis, fœcundã esse maxime pedestrium omnium. Et sus occurrens, ad hæc inquit, Sed cũ hæc dicis, scito & cæcos tuos te catulos parẽre.

Adfabulatio Fabula significat, non in celeritate res, sed in perfectione iudicari.

Serpens & Cancer. 20

SErpens unà cum cancro uiuebat, inita cum eo societate. Itaq; cancer simplex moribus, ut et ille astutiã mutaret, admonebat: hic autem minime obediebat. Cum obseruasset igitur cancer ipsum dormientem, & pro uiribus compreßisset, occidit. At serpente post mortẽ extẽso, ille ait, Sic oportebat antehac rectum & simplicẽ esse: neque enim hanc pœnam dedisses.

Fabula significat, qui cũ dolo amicos adeũt, ipsos offendi potius. *Adfabulatio*

Pastor & Lupus 21

PAstor nuper natũ lupi catulũ reperit, ac sustulit, unaq; cum canibus nutriuit. At cũ adoleuisset, siquando lupus ouem rapuisset, cum canibus & ipse persequebatur. Cum canes uerò aliquãdo nõ possent assequi lupũ, atq; ideo reuerterentur, ille sequebatur, ut cũ ipsum assecutus esset, particeps foret uenatiõis ut lupus: inde redibat. Sin autem lupus extrà nõ rapuisset ouem, ipse clàm occîdens, unà cũ canibus comedebat: donec pastor cum coniectasset, & intellexisset rem, de arbore ipsum suspendit, & occidit.

Fabula significat, naturã prauam bonos mores non nutrire. *Adfabulatio*

Leo & Lupus. 22

LEo cũ cõsenuisset, ægrotabat iacens in antro. Accesserant autẽ uisitatura regẽ, præter uulpem, cætera animalia. Lupus igitur capta occasione accusabat apud leonem uulpem, quasi nihili facientẽ suum omniũ

dominum, & propterea neque ad uisitationẽ profectã. Interim affuit & uulpes, & ultima audiuit lupi uerba. Leo igitur cõtra eam infremuit. Sed defensionis tẽpore petito, Et quis, inquit, eorum, qui conuenerunt tantum profuit, quantũ ego, quæ in omnem partem circuiui, & medicamentũ pro te à medico quæsiui, & didici? Cum autẽ leo statim, ut medicamentũ diceret, imperasset, illa inquit, Si lupo uiuente excoriato, ipsius calidam pellem indueris. Et lupo iacẽte, uulpes ridẽs ait, Sic nõ oportet dominũ ad maleuolentiã mouere, sed ad beneuolentiã.

Adfabulatio Fabula significat eum, qui quotidie machinatur, in seipsum laqueum uertere.

MVLIER. 23

MVlier quædã uirum ebriũ habebat: ipsum autem à morbo liberatura, tale quid cõmẽta est, Aggrauatũ enim ipsum ab ebrietate cũ obseruasset, & mortui instar insensatum, in humeros eleuatũ, in sepulchretum allatum deposuit, & abiuit. Cum uerò ipsum iã sobrium esse coniectata est, profecta ianuã pulsauit sepulchreti. Ille autẽ cum diceret, Quis est, qui pulsat ianuam? uxor respõdit, Mortuis cibaria ferẽs ego adsum. Et ille, Nõ mihi comesse, sed bibere ò optime potius affer: tristẽ enim me reddis, cũ cibi, nõ potus meministi. Hæc aũt pectus plangẽdo, Hei mihi miseræ, inquit: nã neq; astu profui: tu enim uir non solũ non emendatus es, sed peior quoq; te ipso euasisti, in habitum tibi deductus est morbus.

Adfabulatio Fabula significat, non oportere in malis actibus immorari: nam & nolentem quandoq; hominem consuetudo inuadit.

Cycnus.

Cycnus. 24

VIr diues anserem simul & cycnum nutriebat, non ad eadem tamen, sed alterũ cantus, alterum mensæ gratia. Cum autem oporteret anserem pati ea, quorũ causa nutriebatur, nox erat, ac discernere tẽpus non permisit utrunq;: cycnus autem pro ansere abductus, cantat cantum quendam mortis exordium: & cantu significat naturam, mortem uerò effugit suauitate canendi.

Fabula significat, sępe musicẽ differre mortẽ. *Adfabulatio*

Aethiops. 25

ÆThiopem quidam emit, talem ei colorem inesse ratus negligentia eius, qui prius habuit: ac assumpto in domum, omnes ei adhibuit absterſiones: omnibus lauacris tentauit mundare: & colorem quidem transmutare non potuit, sed morbum dolor parauit.

Fabula significat, manere naturas, vt à principio prouenerunt. *Adfabulatio*

Hirundo & Cornix. 26

HIrundo & cornix de pulchritudine cõtendebant. Respondens autem cornix ei dixit, Sed tua pulchritudo uerno tempore floret, meum uerò corpus etiam hyeme durat.

Fabula significat, durationem corporis, decore meliorem esse. *Adfabulatio*

Butalis. 27

BVtalis à fenestra quadam pendebat: Vespertilio autẽ profecta rogauit causam, quare die sileret: nocte caneret. Cum autem id ea non incassum hoc facere di

xiſſet(nam die canendo olim capta fuerat, & propterea ex illo prudens [illegible]fit)ueſpertilio ait, Sed non nunc te ca [illegible] oportet, cũ nulla utilitas, ſed antè quàm capereris.

Adfabulatio Fabula ſignificat, in infortunijs inutilem eſſe pœnitentiam.

Cochleæ. 28

RVstici filius aſſabat cochleas. Cum autem audiret eas ſtridentes, ait, O' peßimæ animantes, domibus ueſtris incenſis uos canitis?

Adfabulatio Fabula ſignificat, omne intempeſtiue factum, vituperabile.

Mulier & Ancillæ. 29

MVlier uidua operoſa ancillas habens, has ſolebat noctu excitare ad opera ad gallorum cantus. His uerò aßidue defatigatis labore, uiſum eſt oportere domeſticum occidere gallum, tanquam illum qui noctu excitaret heram. Euenit autem ipſis, hoc facto, ut in grauiora inciderẽt mala: nam hera ignorans gallorum horam, temporius eas excitabat.

Adfabulatio Fabula ſignificat, pleriſq; hominibus conſilia eſſe malorum cauſas.

Mulier Venefica. 30

MVlier uenefica diuinarũ irarũ propulſiones promittens, multa facere perſeuerabat, & lucrum inde facere. Quidam igitur accuſauerunt eam impietatis, & conuicerunt, & damnatam ducebant ad mortem. Videns autem quidam eam duci, Tu quæ deorum iras auer-

tere

tere promittebas, quomodo neque hominum consilium mutare potuisti?

Fabula significat, multos magna promittentes, ne parua quidem facere posse. *Adfabulatio*

Agricola. 31

A*Gricola quidam fodiendo aurum reperit, quotidie igitur terram, ut ab ea beneficio affectus, coronabat. Huic autem fortuna adstans inquit, Heus tu, cur terræ mea munera attribuis, quæ ego tibi dedi ditatura te? nam si tempus immutetur, & in alias manus hoc tuum aurum eat, scio te nunc me Fortunam accusaturum.*

Fabula significat, oportere benefactorem cognoscere, atq; huic gratiam referre. *Adfabulatio*

Viatores. 32

D*Vo quidam unà iter faciebant: & cum alter securim reperisset, alter, qui non inuenit, admonebat ipsum, ne diceret inueni, sed inuenimus. Paulo pòst autem cum aggrederentur ipsos, qui securim perdiderant, qui eam habebat, persequentibus illis, ei qui unà iter faciebat, dixit, Perijmus. Hic autē ait, perij, dic: non, perijmus: etenim & tunc, cum securim inuenisti, inueni dixisti, non, inuenimus.*

Fabula significat, qui non fuerunt participes felicitatum, neque in calamitatibus firmos esse amicos. *Adfabulatio*

Ranæ duæ. 33

D*Væ ranæ uicinæ sibi erāt: pascebātur aūt, altera in profundo stagno, & procul à uia: altera in uia parū aquæ habēs. Verùm, cum quæ in stagno, alterā ad-*

moneret, ut ad se migraret, ut tutiore cibo frueretur, illa nō paruit, dicēs firmißima teneri huiusce loci cōsuetudine: quousq; obtigit currū prætereuntē ipsam cōfringere.

Adfabulatio Fabula significat, homines quoq; praua aggredientes citius mori, quàm mutentur in melius.

Apiarius. 34

I*N mellarium ingressus quidam domino absente, fauum abstulit.* Hic *autē reuersus, ut alueolos uidit inanes, stans quod in his erat perscrutabatur.* Apes *autem è pastu redeuntes, ut deprehenderunt ipsum, aculeis percutiebant, peßimeq́; tractabant.* Hic *autem ad eas,* O *peßime animantes, furatum uestros fauos illæsum dimisistis, me uero satagentem uestri, percutitis?*

Adfabulatio Fabula significat, sic homines quosdam ob ignorantiam inimicos nō cauere, amicos autem vt insidiatores repellere.

Alcedo. 35

A*Lcedo auis est solitaria, semper in mari uitam degens: hanc dicitur, hominum uenationes cauētem, in scopulis maritimis nidificare.* C*æterum aliquando paritura, pullos fecit.* E*gressa autem ea ad pabulum, accidit mare à uehementi concitatum uento, eleuari supra nidū: atque hoc submerso, pullos perdere: hæc uerò reuersa, rei cognita, ait,* M*e miseram, quæ terram ut insidiatricem cauens, ad hoc confugi, quod mihi longe est infidius.*

Adfabulatio Fabula significat, homines etiam quosdam ab inimicis cauendo, ignaros in multo grauiores inimicis amicos incidere.

Piscator

Piſcator. 36

PIſcator in fluuio quodam piſcabatur. Extenſis autem retibus, & fluxu comprehenſo utrinque, funi alligato lapide, aquam uerberabat, ut piſces fugiẽtes incaute in retia inciderent. Cum quidem uerò ex ijs, qui circa locum habitabant, id facere uideret, increpabat, quòd fluuium turbaret, & claram aquam non ſineret bibere: & is reſpondit, Sed niſi ſic fluuius perturbetur, me oportebit eſurientem mori.

Fabula ſignificat, ciuitatum etiam rectores tunc maxime operari, cum patrias in ſeditionem induxerint. *Adfabulatio*

Simius & Delphis. 37

MOris cum eſſet nauigantibus Melitenſes catulos & ſimios adducere in ſolamen nauigationis, quidam habebat ſecum & ſimium. Cum autem perueniſſent ad Sunium Atticæ promontorium, tempeſtatem uehementem fieri contigit: naui autem euerſa, & omnibus natantibus, natabat & ſimius. Delphis quiſpiam ipſum conſpicatus, & hominem eſſe ratus, digreſſus leuabat, ad terrã perferens. Vt uerò in Piræo fuit Athenienſium nauali, rogauit ſimium, an genere eſſet Athenienſis. Cum autem hic diceret & claris hîc eſſe parentibus: rogauit, an & Piræum ſciret. Ratus autem ſimius de homine eum dicere, ait, & ualde amicum eſſe ei, & familiarem. At Delphis tanto mendacio indignatus, ſubmergens ipſum occidit.

Fabula in viros, qui veritatem ignorantes, exiſtimant ſe decipere. *Adfabulatio*

Muscæ. 38

IN cella quadam melle effuso, muscæ aduolātes comedebant: implicitis autem earum pedibus euolare non poterant: cū uero suffocarentur, dicebant, Miseræ nos, quia ob modicum cibum perimus.

Adfabulatio Fabula significat, multis gulam multorū malorum esse causam.

Mercurius & Statuarius. 39

MErcurius scire uolēs, quanti apud homines esset, iuit in statuarij domum transformatus in hominē: & uisa statua Iouis, rogabat, quanti quis ipsam emere posset. Hic autem cum dixisset, dragma, risit. Et quanti Iunonis, ait? Cum dixisset, pluris: uisa & sua ipsius statua, ac opinatus cum nuntius sit deorum, & lucrosus, maximam de se apud homines haberi rationem, rogauit de se. Statuarius uerò ait, Si hasce emeris, & hanc additamentum do.

Adfabulatio Fabula in virum gloriosum, qui nullius apud alios est pretij.

Mercurius & Tiresias. 40

MErcurius uolens Tiresiæ uaticinium an uerum esset cognoscere, furatus ipsius boues ex rure uenit ad ipsum in urbē, similis factus homini, & ad ipsum diuertit. Boum autem amißione renuntiata Tiresiæ, ille assumpto Mercurio exiuit, augurium aliquod de fure consideraturus. Et huic iubet dicere sibi, quamnam auem uiderit. Mercurius autem primum uidisse aquilam à sinistris ad dexteram uolantē, dixit. Hic non ad se id esse cū

dixis

dixisset, secundò cornicem super arbore quadam seden=tem uidit, & modo superius adspicientem, modo ad ter=ram declinatam, uati refert. Et is re cognita ait, Sed hæc cornix iurat & cœlum, & terram, si tu uelis, meas me recepturum boues.

Hoc sermone vti quispiam poterit aduersus virum furacem. *Adfabulatio*

Canes. 41

HAbens quidam duos canes, alterũ uenari docuit, alterum domum seruare. Cæterum siquando uena ticus caperet aliquid, qui domum custodiebat, particeps unà cum eo erat cœnæ. Ægreferente autem uenatico, & illi obijciente, quòd ipse quotidie laboraret, ille nihil fa=ciens suis nutriretur laboribus, respondens ipse ait, Non me, sed herum reprehende, qui non laborare me docuit, sed labores alienos comesse.

Fabula significat, adolescentes qui nihil sciũt, haud esse reprehendendos, cum eos parentes sic educauerint. *Adfabulatio*

Maritus & Vxor. 42

HAbens quidam uxorem, quæ domesticis omnibus inimica erat, uoluit scire an etiam erga paternos domesticos ita afficeretur. Quapropter cum rationabili prætextu ad suum patrem ipsam misit. Paucis uerò pòst diebus ea reuersa, rogauit quomodo aduersus illos ha=buisset. Hæc uerò cum dixisset, Bubulci & pastores me suspectabant: ad eam ait, Sed ò uxor, si eos odisti, qui ma ne greges agunt, sero autem redeunt, quid sperare opor tet in ijs, quibus cum tota conuersaris die?

Adfabulatio Fabula ſignificat, ſic ſæpe ex paruis magna, & ex manifeſtis incerta cognoſci.

Hœdus & Lupus. 43

Hoedus derelictus à grege, perſequente lupo, conuerſus ad eum dixit, O' lupe, quoniam credo me tuum cibum futurum, ne iniucunde moriar, cane tibia primùm, ut ſaltem. Lupo autem canente tibia, atque hœdo ſaltante, canes cum audiuiſſent, lupũ perſecuti ſunt. Hic conuerſus hœdo inquit, Merito hæc mihi fiunt, oportebat enim me cocus cum ſim, tibicinem non agere.

Adfabulatio Fabula ſignificat, qui ea, quibus natura apti ſunt, negligunt, quæ verò aliorum ſunt, exercere conantur, in infortunia incidere.

Cancer & Vulpes. 44

Cancer è mari cum aſcendiſſet, in loco quodam paſcebatur. Vulpes eſuriens ut uidit, acceßit, ac eum rapuit. Ille deuorandus ait, Sed ego condigna patior, qui marinus cum ſim, terreſtris eſſe uolui.

Adfabulatio Fabula ſignificat, homines, etiam qui proprijs derelictis exercitijs, ea quæ nihil conueniunt, aggrediuntur, merito infortunatos eſſe.

Citharœdus. 45

Citharœdus rudis in domo calce incruſtata familiariter, ut ſolebat, canens, & cõtrà reſonante in ſe uoce, exiſtimabat ualde canorus eſſe: uerum elatus ſuper hoc, cogitauit & in theatro ſeſe committere oportere. Profectus uerò ad ſe oſtendendum, cum male admodum caneret, lapidibus ipſum exploſum abegerunt.

Fabul

Fabula ſignificat, ſic ex rhetoribus quoſdã, qui in ſcholis putant eſſe aliquid, cũ ad res pub. ſe conferunt nullius pretij eſſe. Adfabulatio

FVRES. 46

FVres in domum quandã ingreßi, nihil inuenerunt niſi gallum, atque hoc capto, abierũt. Hic ab eis occidendus rogabat, ut ſe dimitterẽt, dicẽs utilem eſſe hominibus noctu eos ad opera excitãdo. Hi uerò dixerũt, Sed propter hoc te tanto magis occidimus: illos enim excitando, furari nos non ſinis.

Fabula ſignificat, ea maxime prauis eſſe aduerſa, quæ bonis ſunt beneficio. Adfabulatio

Cornix & Coruus. 47

COrnix coruo inuidens, quòd is per auguria hominibus uaticinaretur ob idq́; crederetur uti futura prædicens, cõſpicata uiatores quoſdã prætereuntes, iuit ſuper arborẽ quandam, ſtansq́; ualde crocitauit. Illis uerò ad uocem conuerſis & admiratis, re cognita, quidam inquit, Abeamus heus uos, cornix enim eſt, que crocitauit, & augurium non habet.

Fabula ſignificat, eodem modo & homines præſtantioribus certantes, præter quàm, quòd non ad æqua perueniunt, riſum quoq; debere. Adfabulatio

Cornix & Canis. 48

COrnix Mineruæ ſacrificans, canẽ inuitauit ad epulas. Ille uerò ad eam dixit, Quid fruſtra ſacrificia abſumis? Dea enim adeo te odit, ut ex peculiaribus

quoq; tibi augurijs fidem ſubtulerit. Cui cornix, Ob id magis ei ſacrifico, ut reconcilietur mihi.

Adſabulatio Fabula ſignificat, pleroſq; ob lucrum non mereri inimicos beneficijs proſequi.

Coruus & Serpens. 49.

Coruus cibi indigens, ut ſerpentẽ in aprico quodã loco dormientẽ uidit, hunc deuolando rapuit. Hic cũ ſe uertiſſet, atq; momordiſſet ipſum, coruus moriturus dixit, Me miſerũ, qui tale reperi lucrũ, quo etiã pereo.

Adſabulatio Fabula in virum, qui ob theſaurorum inuentionem de ſalute periclitatur.

Monedula & Columbæ. 50

Monedula in columbario quodam columbis uiſis bene nutritis, dealbauit ſeſe, iuitq́;, ut & ipſa eodem cibo impertiretur. Hæ uerò, donec tacebat, ratæ eã eſſe columbam, admiſerunt: ſed cum aliquãdo oblita uocem emiſsiſſet, tũc eius cognita natura expulerũt percutiẽdo, eaq́; priuata eo cibo, redijt ad monedulas rurſum: & illæ ob colorem, cum ipſam non noſſent, à ſuo cibo abegerunt, ut duorum appetens, neutro potiretur.

Adſabulatio Fabula ſignificat, oportere & nos noſtris contentos eſſe, conſyderantes auaritiam, prætérquàm quòd nihil iuuat, auferre ſæpe & quæ adſunt bona.

MONEDVLA. 51

Monedulam cũ quis cepiſſet, & pedẽ alligaſſet filo, ſuo tradidit filio. Hæc nõ ferendo uictũ inter homines, ubi parũper libertatẽ nacta eſt, fugit, in ſuũq́; nidum

nidum se cõtulit. Circumuoluto uerò ramis uinculo, euolare haud ualens, cum moritura esset, secum loquebatur, Me miseram, quæ apud homines non ferẽdo seruitutem, incaute mea me uita priuaui.

Fabula significat, nonnunquam quosdam, dum se à mediocribus student periculis liberare, in maiora incidere. *Adfabulatio*

MERCVRIVS. 52

IVpiter Mercurio iußit, ut artificibus omnibus mendacij medicamẽtum misceret: hic eo trito, & ad mensuram facto, ex æquo singulis miscet. Cum uerò solo relicto sutore, multum superesset medicamenti, totum acceptum mortarium ei miscuit: atque hinc contigit artifices omneis mentiri, maxime uerò omnium sutores.

Fabula in mendaces artifices. *Adfabulatio*

IVPITER. 53

IVpiter formatis hominibus, omneis illis affectus indidit, solum indere pudorẽ oblitus est. Quapropter non habens unde nam ipsum introduceret, per turbam ingredi eum iußit, Hic uerò primum indigne ferens contradicebat: uehementius uero eo instante, ait, Sed ego sanè his ingredior pactis, si amor non ingrediatur: sin ingrediatur, ipse exibo quamprimum. Ex hoc sanè euenit, omnia scorta inuerecunda esse.

Fabula significat, captos amore inuerecundos esse. *Adfabulatio*

IVPPITER. 54

IVppiter nuptias celebrãs, omnia animalia accipiebat: sola uerò testudine tarde profecta, admirans causam tarditatis, rogauit eã, quãobrẽ ipsa ad cœnã nõ accesserat. Cũ hæc dixisset, Domus chara, domus optima: iratus ipsi, damnauit ut domum baiulans circũferret.

Adfabulatio Fabula significat, plerosq; hoïes eligere parce potius apud se uiuere, quàm apud alios laute.

Lupus & Ouis. 55

LVpus à canibus morsus, et male affectus, abiectus iacebat. Cibi uero indigẽs, uisa oue, rogabat ut potũ ex præterfluẽte flumine sibi afferret. Si enim tu mihi inqt, dederis potũ, ego cibũ mihi ipsi inueniã, Illa re cognita ait, Sed si ego potũ do tibi, tu & cibo me utêris.

Adfabulatio Fabula in virum maleficum, per simulationẽ insidiantem.

LEPORES. 56

LEpores olim belligerãtes cum aquilis, inuocarunt in auxiliũ uulpes. Hæ autem dixerunt, Vobis auxiliaremur, nisi sciremus qui uos estis, & cũ quibus præliamini.

Adfabulatio Fabula significat, eos, qui cum præstantioribus certant, suam salutem contemnere.

FORMICA. 57

QVæ nũc formica, homo olim fuit. hic agriculturæ aßidue incũbẽs, nõ erat proprijs laboribus contẽtus, sed & uicinorum fructus surripiebat. Iuppiter aũt indignatus huius auaritia, trãsmutauit eum in hoc

in hoc animal, quæ formica appellatur. Verũ cũ mutasset formã, non & affectum mutauit: nã usq; nũc arua circumeundo, aliorum labores surripit, & sibi recondit.

Fabula significat, natura prauos, etsi maxime speciem transmutauerint, mores non mutare. *Adfabulatio*

Vespertilio & Mustella. 58

VEspertilio in terram cũ cecidisset, à mustella capta est: et cũ occidẽda foret, pro salute rogabat. Hac uerò dicẽte, nõ posse ipsam dimittere, quòd natura uolucribus omnibus inimica foret, ait, nõ auẽ, sed murẽ esse: & sic dimissa est. Postremo autem cum iterum cecidisset, & ab alia capta mustella, ne uoraretur orabat. Hac aũt dicẽte, cũctis inimicã esse muribus, hæc nõ mus sed uerspertilio esse dicebat: & rursus dimissa est: atq; ita euenit, bis mutato nomine, salutẽ consecutam fuisse.

Fabula significat, neq; nos in eisdem semper esse oportere, consyderãtes eos, qui ad tempus mutantur, plerũque pericula effugere. *Adfabulatio*

VIATORES. 59

VIatores secũdũ littus quoddã iter faciẽtes, iuerũt in speculã quãdã, et illic cõspicati sarmenta procul natantia, nauim esse magnã existimarũt: quãobrem expectarũt, tanquã appulsura ea esset. Cũ uerò à uento lata sarmẽta propius forẽt, non nauim amplius, sed scapham uidere uidebãtur. Aduectis autem illis, cũ sarmẽta esse uidissent, inter se dixerunt, Vt nos igitur frustra, quod nihil est, expectabamus?

Fabula significat, nonnullos homines, qui ex improuiso terribiles esse uidentur, cum periculũ *Adfabulatio*

feceris, nullius esse pretij inueniri.

Asinus syluestris. 60

Asinus syluestris asino uiso domestico in loco quodam aprico profectus ad ipsum, beatum dicebat & corporis habitudine, & cibi perceptione. Deinde uerò cum uidisset eum ferentem onera, & agasonem retro sequentem, & baculis ipsum percutientem, ait, Ast ego non amplius beatum te existimabo: uideo enim non sine magnis malis habere te felicitatem.

Adfabulatio Fabula significat, nõ esse æmulanda lucra, in quibus insunt pericula & miseriæ.

Asini. 61

Asini olim propterea quòd aßiduè onera ferrent, & fatigarẽtur, legatos miserũt ad Iouẽ, solutionem laborũ petentes. Hic autẽ ostendere ipsis uolens, id non fieri, ait, tunc eos liberatum iri laboribus, cum mingendo fluuium fecerint. Ac illi eum uerum dicere existimantes, ex illo & nũc usque, ubi aliorum urinam uiderint asinorum, illic & ipsi circunstando mingunt.

Adfabulatio Fabula significat, unicuique quod fatale est, incurabile esse.

Asinus & Vulpes. 62

Asinus indutus pelle leonis uagabatur, reliqua bruta perterrẽdo, Cæterũ uisa uulpe, tentauit & hanc perterrefacere. Hæc autem (casu enim ipsius uocẽ audiuerat) ad ipsum ait, Compertum habeto, quod & ego timuissem, nisi rudentem audiuissem.

Adfabulatio Fabula significat, nõnullos indoctos, qui ijs,

qui

extra ſunt, aliqui eſſe videntur, ex ſua linguacitate redargui.

Aſinus & Ranæ. 63

ASinus ligna ferens, pertranſibat paludẽ quandã. Lapſus aũt, ut decidit, nec ſurgere poſſet, lamentabatur, ac ſuſpirabat. Ranæ autem quæ erant in palude auditis ſuſpirijs, Heus tu dixerũt, & quid faceres, ſi tanto hic tempore, quãto nos, fuiſſes, cum quia paululum cecidiſti, ſic lamenteris?

Hoc ſermone vti quiſpiam poterit in virum ſegnem, qui ob minimos quoſque labores triſtatur, cum ipſe maioribus facile reſiſtat. *Adfabulatio*

Aſinus & Coruus. 64

ASinus ulcerato dorſo in prato quodam paſcebatur. Coruo autem inſidẽdo ſibi, & ulcus percutiendo aſinus rudebat, ac ſaltabat: ſed agaſone procul ſtãte, ac ridente, lupus præteriens, ipſum uidit, & dixit, Miſeri nos, quos ſi tantum uiderit, perſequitur, huic autem & arridet.

Fabula ſignificat, maleficos homines, ſi tantum appareant, dignoſci. *Adfabulatio*

Aſinus & Vulpes. 65

ASinus & uulpes inita inter ſe ſocietate, exiuerũt ad uenationẽ: Leo uerò cum occurriſſet ipſis, uulpes imminẽs periculũ uidẽs, profecta ad leonẽ, tradituram ei aſinũ pollicita eſt, ſi ſibi impunitatẽ promiſerit. Qui cum dimiſſurũ eam dixiſſet, illa adducto aſino, in caſſes quoſdam ut incideret, fecit. Sed leo uidens illum fugere

minime posse, primam uulpem comprehendit: deinde, sic ad asinum uersus est.

Adfabulatio Fabula significat, eos, qui socijs insidiãtur, sæpe & seipsos nescios perdere.

Gallina & Hirundo. 66

GAllina serpentis ouis inuẽtis diligẽter calefacta excudit. Hirũdo *autem cum eã uidisset, ait, O demens, quid hæc nutris? quæ cũ excreuerint, à te prima iniuriam auspicabuntur.*

Adfabulatio Fabula significat, implacabilem esse prauitatem, licet afficiatur maximis beneficijs.

CAMELVS. 67

CVm primum uisa est camelus, homines perterriti, & magnitudinẽ admirati fugiebãt. Vbi *uerò procedente tẽpore cognouerunt ipsius mansuetudinẽ, cõfisi sunt eo usque, ut ad eam accederẽt.* At *intellecto paulopòst beluæ non inesse bilem, eò cõtemptius iere, ut & frena ei imponerent, & pueris agendam traderent.*

Adfabulatio Fabula significat, terribiles res consuetudine contemptibiles fieri.

SERPENS. 68

SErpẽs à multis hominibus pessundatus, Iouẽ *postulauit.* Iupiter *autem ad eum dixit,* Si *qui prior conculcauit, pupugisses, nequaquã id facere secundus aggressus fuisset.*

Adfabulatio Fabula significat, eos qui prius iuuadentibus resistunt, alijs formodolosos fieri.

Columba.

Columba. 69

Columba siti correpta, ut uidit quodam in loco poculum aquæ depictum, uerum rata, atq; multo elata impetu, inscia in tabulam offendit, usq; adeo ut & pennis ipsius perfractis in terram decideret, atque à quodã occurrentium caperetur.

Fabula significat, nonnullos homines ob vehementes alacritates incõsultò res aggredienteis, inijcere sese in perniciem. *Adfabulatio*

Columba & Cornix. 70

Columba in columbario quodã nutrita, fœcunditate superbiebat. Cornix uerò ea audita, ait, Heus tu, desine hac re gloriari: nam quo plures paris, eo plus mœroris accumulas.

Fabula significat, ex famulis quoq;, eos esse infelicissimos, qui in seruitute multos filios faciũt. *Adfabulatio*

Diues. 71

Diues duas habens filias, altera mortua, præficas conduxit. Cum uerò altera filia dixisset. Vt nos miseræ, ipsæ, ad quas pertinet luctus, lamentari nescimus: hæ uerò non necessariæ sic uehementer plangunt. mater ait, Ne mirare filia si hæ ita lamentantur, nam nũmorum gratia id agunt.

Fabula significat, nõnullos hoĩes ob auaritiã non vereri alienis calamitatibus quæstum facere. *Adfabulatio*

Pastor. 72

Pastor actis in quercetum quoddam ouibus, strata sub quercu ueste, ascendit, & fructum decutiebat.

Oues uerò inter edendũ glãdes, nesciæ & uestes unà deuorarunt. At cũ pastor descẽdisset ut quod erat actum, uidit, O pessima, ait, animalia, uos cæteris uellera ac uestes præbetis, à me uerò, qui uos nutrio, & uestem surripitis.

Adfabulatio Fabula significat, plerosque homines ob dementiam eos, qui nihil attinent, beneficio afficere, in domesticos mala operari.

Bubulcus. 73

BVbulcus armentum taurorum pascens, amisit uitulum, lustrando omnem solitudinem, indagando moram traxit. Vbi inuenire nihil potuit, precatus est Iouẽ, si furem, qui uitulum cepit, ostendere, hœdum in sacrificium oblaturum. Cæterum proficiscens in quercetũ quoddam, inuenit à leone deuorari uitulum. Trepidus igitur, & perterrefactus, eleuatis manibus suis in cœlum, ait, O domine Iupiter promiseram tibi hœdum uel daturum esse, si furem inuenirem: nunc taurum tibi recipio sacrificaturum, si huius manus effugero.

Adfabulatio Fabula in homines infortunatos, qui dũ quidpiam amiserint, precantur vt inueniant, cum inuenerint, quærunt effugere.

Aquila. 74

SVper petra aquila sedebat, leporem captura: hanc autem quidam percußit sagitta, quæ intra ipsam ingressa est, sed crena cum pennis ante oculos stabat: quam cum uidisset, & hoc mihi altera mœstitia quòd proprijs pennis intercam.

Adfabulatio Fabula significat, durum esse, cum quis à suis periculum patiatur.

Vermis

Vermis & Vulpes. 75

QVi ſub cœno celabatur uermis ſuper terrã egreſſus dicebat omnibus animalibus, Medicus ſum medicaminum doctus, qualis eſt Pæon deorum medicus. Et quomodo, ait uulpes, alios curans, teipſum claudum non curas? Adfabulatio

Fabula ſignificat, niſi præſto experientia fuerit, omne verbum inane eſſe.

Gallina Auripara. 76

GAllinam quis habens oua aurea parientem, ratus intra ipſam auri maſſam ineſſe, occiſam alijs gallinis ſimilem reperit. Hic multum ſperans inuenire diuitiarum, & exiguis illis priuatus eſt.

Fabula ſignificat, oportere contentũ eſſe præ- Adfabulatio
ſentibus, & fugere inexplebilitatem.

Lupes & Vetula. 77

LVpus eſuriens circuibat quærendo cibum. Profectus autem ad locum quendam, audiuit lugentem puerulum, eiq; dicentem anum, Deſine plorare: ſin minus, hac hora tradam te lupo. Ratus igitur lupus ſerio loqui aniculam, expectabat ad multam horam. Sed cum adueniſſet ueſpera, audit rurſus anum blandientem puerulo, ac dicentem, Si uenerit lupus huc, interficiemus eum fili. His auditis lupus eũdo dicebat, In hoc tugurio aliud dicunt, aliud faciunt.

Fabula in homines, quorum facta verbis non Adfabulatio
reſpondent.

De Culice & Leone. 78

CVlex ad leonem accedēs, ait, Neque timeo te, neque fortior me es: minus mihi adesse uirium ideo existimas, quòd laceres unguibus, & dentibus mordeas? hoc & fœmina cum uiro pugnans facit. Ego uerò longè sum te fortior. Si uerò uis, ueniamus ad pugnam. Et cum tuba cecinisset, culex inhæsit mordens circa nares ipsius leuis genas: leo autem proprijs unguibus dilaniauit seipsum, donec indignatus est. Culex autem uicto leone cum sonuisset tuba, & epinicium cecinisset, euolauit. Araneæ uerò uinculo implicitus cum deuoraretur, lamētabatur quòd cum maximis pugnans, à uili animali aranea occideretur.

Adfabulatio Fabula in eos, qui prosternunt magnos, & à paruis prosternuntur.

Guilelmus Canonicus diui Aurelij Auguſtini Florentio ſuo illuſtri Baroni Iſelſteino S. D.

FABVLAS Æſopi cum ex oratione ligata in ſolutã uertiſſem, tibi florentiſsime Florenti dicare placuit: quàm enim ſis amans literarũ, ex meo Antonio uiro literatiſsimo facilè intelligo. Nam eũ tu quidẽ quòd eruditum ſcires, acciuiſti, & is tui amantiſsimus eſt, cũ ob alia quædam, tum ob amorẽ tuũ erga literatos. Neq; illud præterire debeo, me quoq; à te uehemẽter amari, & te cõmendante magiſtro Antonio ſuccenſum deſiderio noſtri. Apprime ſanè decere ſolet, qui genere ſit illuſtris, eũ eſſe amicũ & familiarem literarũ, quæ ut cætera cõmoda earum ſileã, uel ſolæ adeò faciũt immortalẽ. Erit aũt harũ fabularũ lectio tibi, ut opinor utilis, quippe ubi multa ad bene uiuendũ appoſita inuenies, grata certe earũ lectio, & iucũda nõ eſſe nõ poteſt. Hactenus aũt eas illis, qui alias cõplures ſcripſerint, fuiſſe neglectui, ſatis miror, nec equidẽ tamẽ ſcripturus fuiſſem, ni & Titus Liuius harũ in hiſtoria meminiſſet, & Flaccũ noſtrũ in epiſtola uſum uiderẽ, & Quintilianũ inſtitutionũ libris utẽdũ ſuadere cernerẽ. Sed ſatis iã exordij. Illud te admonitũ uelim, ne ſis inſcius, animãtes, q̃ iã mutæ ſũt, olì fuiſſe loquaces. Vale, et me, ut facis, ama.

De Gallo Gallinaceo. 1

GAllus gallinaceus dum uerrit ſtercorarium, offendit, gemmam, Quid, inquiens rem ſic nitidam reperio? Si gemmarius repeiriſſet, nihil eſſet eo lætius, ut qui pretium ſciret. Mihi quidem nulli eſt uſui, nec magni æſtimo, imò equidem omnibus gemmis granum ordei malim.

Morale. Per gemmã artem, ſapientiamq́; intellige, per gallum hominem ſtolidum & voluptariũ. Nec ſtolidi artes liberales amãt, cum vſum earum neſciant: nec voluptarius, quippe cui vna placeat voluptas.

De Lupo & Agno. 2

LVpus ad caput fontis bibens, uidet agnum procul infrà bibentem. Accurrit: agnum increpitat, quòd turbarit fontem. Trepidare agnus, ſupplicare, ut parcat innocenti: ſe, quando longe infrà biberit, potum lupi ne potuiſſe quidem turbare, nedum uoluiſſe. Lupus contrà intonat, Nihil agis ſacrilege, ſemper obes. Pater, mater, omne tuum inuiſum genus, ſedulò mihi aduerſatur. Tu mihi dabis hodie pœnas.

Morale. Vetus dictum eſt, vt canem cædas facile inueniri baculum. Potens ſi libet nocere, facile capit nocendi cauſam: ſatis peccauit, qui reſiſtere non potuit.

De Mure & Rana. 3

BEllum gerebat mus cum rana. De paludis certabatur imperio. Pugna erat uehemens, & anceps: mus callid·

callidus sub herbis latitans, ex insidijs ranam adoritur: rana uiribus melior, pectore, & insultu ualens, aperto marte hostem lacessit. Hasta utriq; erat iuncea. Quo certamine procul uiso, miluus adproperat: dumq; præ studio pugnæ, neuter sibi cauet, utrunq; bellatorem miluus rapit, ac laniat.

Itidem euenire solet factiosis ciuibus, qui accensi libidine dominandi, dum inter se certant fieri magistratus, opes suas, plerunque etiam vitam in periculo ponunt. Morale.

De Cane & Vmbra. 4

CAnis tranans fluuium, rictu uehebat carnem. Splendēte sole, ita ut fit, umbra carnis lucebat in aquis. Quā ille uisam auide captans, quod in faucibus erat perdidit, Itaq; tum rei, tum spei iactura perculsus, primum stupuit, deinde animum recipiēs, sic elatrauit, Miser deerat cupiditati tuæ modus: satis superq; erat, ni desipuisses. Iam per tuam stultitiam minus nihilo tibi est.

Monemur hac fabella modestiæ, monemur prudētiæ: vt & cupiditati sit modus, ne certa pro incertis amittamus. Astute certe Terentianus ille Sannio, Ego, inquit, spem precio non emam. Morale.

De Leone & quibusdam alijs. 5

CVm oue quibusdamq; alijs pepigerat leo, uenationē fore cōmunē: itur uenatum: capitur ceruus. partiūtur. Singulas singulis partes tollere ut cōuenerat incipiētibus, leo rugijt, Vna, inquiens, pars mea est, quia sum dignißimus. Altera itidem mea est, quia uiribus præstantißimus. Porrò quia in capiundo ceruo plus sudauerim,

Morale. Rara ſemper fuit fides, apud hoc ſeculum rarior eſt: apud potentes, & eſt, & fuit ſemper rariſſima. Quocirca ſatius eſt vt viuas cum pari. Qui enim cum potentiore viuit, neceſſe habet ſæpe de ſuo iure concedere: cũ ęquali æquale tibi ius erit.

De Lupo & Grue. 6

LVpo uoranti ouem, forte oſſa hæſere in gula. Ambit, orat opem, opitulatur nemo. Omnes dictitant tuliſſe eum precium uoracitatis. Tandem blanditijs multis pluribusq́; promißis gruem inducit, ut collo longißimo in gulam inſerto, os infixum eximeret. Petenti autem præmium illuſit, Inepta, inquit: abi: non ſat habes quòd uiuis? uitam debes mihi: Si libuiſſet, licuit præmordere collum tuum.

Morale. Tritum eſt, perire quod facis ingrato.

De ruſtico & Colubro. 7

RVſticus repertum in niue colubrum frigore propè enectum, domum tulit, abiecit ad focum. Coluber ab igni uim, uirusq́; recipiens, deinde flammam non ferens, omne tugurium ſibilando infecit. Accurrit, ruſticus correpta ſude, uerbis, uerberibusq́; cum eo iniuriam expoſtulat, Num hanc referat gratiam? num uitam ereptus ſit illi, qui uitam ipſi dederit?

Morale, Fit interdũ vt obſint tibi q̱bus tu profueris, & male de te mereanť ij, de q̱bus tu bene ſis meritus.

De Apro & Aſino. 8

DVm iners aſinus irrideret aprum, ille indignans frendebat, Malum quidẽ ignauißime fueras meritus,

ritus, ſed etiamſi tu pœna fueras dignus, tamen ego indignus, qui à te pœnas ſumam. Irride tutus, impunè tibi licet, tutus enim es ob inertiam.

Demus operam, vt cum indigna nobis audimus, aut patimur, ne indigna nobis dicamus, aut faciamus. Mali enim & perditi plerũq; gaudent, ſi quiſpiam bonorũ eis reſiſtat, magni pendunt haberi ſe dignos vltione. Imitemur equos, & magnas beſtias, qui oblatrantes caniculos, cũ contemptu prætereunt. Morale.

De Mure urbano & Mure ruſtico. 9 99

Libitũ eſt urbano muri deambulare rus. Vidit hũc mus ruſticus, inuitat, apparatur, itur cœnatũ. Depromit ruſticus, quidquid poſuerat in hyemem, & exhaurit omne penu, ut tanti hoſpitis expleat lautitiã. Vrbanus tamen frontẽ corrugans, ruris damnat inopiã, urbis ſubinde laudat copiam. Remeans ducit ſecum in urbem ruſticum, ut quæ uerbis iactitarat, re comprobaret. Ineunt cõuiuium, quod urbanus ſplendide compararat. Inter epulandum auditur in ſera murmur clauis, trepidare illi, & fugitare fugitãdo. Ruſticus & inſuetus, & loci ignarus ægre ſe tueri. Diſcedente famulo redit urbanus ad menſam, uocat ruſticum, ille uix tandem metu depoſito prorepit. Inuitantem ad pocula urbanum percunctatur, num hoc periculum crebrum ſit: Reſpondit ille quotidianum eſſe, oportere cõtẽni. Tum ruſticus, Quotidianum? inquit, Mehercle iſtæ dapes plus fellis quàm mellis ſapiunt. Equidem malo cum ſecuritate meam inopiam, quàm cum tali anxietate iſtam copiam.

Morale. Diuitiæ præ se ferunt quidem uoluptatẽ, sed si introspicias, habẽt pericula & amaritudinem. Eutrapeles quidã fuit, qui cũ inimicis suis quàm maxime nocere vellet, diuites eos faciebat, dictitans ita se eos vlcisci, quippe accepturos cum diuitijs ingentem sarcinam curarum,

De Aquila & Cornicula. 10

AQuila nacta cochleã, nõ ui aut arte quiuit eruere piscem. Accedens cornicula dat consiliũ. Suadet subuolare, & è sublimi cochleam in saxa præcipitare, sic enim fore, ut concha frangatur. Humi manet cornicula, ut præstoletur casum, præcipitat aquila, frangitur testa, subripitur piscis à cornicula, dolet elusa aquila.

Morale. Noli quibusuis habere fidem: & consilium, quod ab alijs acceperis, fac inspicias. Multi enim consulti, nõ suis consultoribus, sed sibi cõsulũt.

De Coruo & Vulpecula. 11

PRædam nactus strepitat in ramis coruus. Videt uulpecula gestientẽ, accurrit, Coruum, inquit, plurima salute impertit uulpes. Sæpenumero audieram famam esse mendacem, iam re ipsa experior. Nam ut hàc forte iam prætereo, suspiciens te in arbore, aduolo culpans famam. Fama enim est, te nigriorem pice esse, & uideo candidiorẽ niue. Meo sanè iudicio cygnos uincis, & hedera formosior alba es. Quod si ut plumis, ita & uoce excellis, omnium auium equidem te dixerim reginam. Hac assentatiuncula illectus coruus, ad canendum apparat, apparanti uero è rostro excidit caseus, quo correpto, uulpecula cachinnũ tollit. Tum demum miserum

Coruum

Coruum pudet, pigetq; sui: & iactura rei mixta pudore dolet.

Nonnulli sic auidi laudis sunt, ut cũ suo probro & damno ament assentatorem. Eiusmodi homunciones prædę sunt parasitis. Quòd si vitaueris iactantiam, facile assentatorũ pestiferum genus vitaueris. Si tu uoles esse Thraso, nusquã deerit Gnatho. Morale.

De Leone senectute confecto. 12

LEo qui in iuuentute complures sua ferocitate fecerat inimicos, in senectute exoluit pœnas. Reddũt talionem bestiæ. Dente aper, cornu petit taurus. In primis asellus, uetus ignauiæ nomen cupiens abolere, uerbis & calcibus strenue insultat. Tum gemebũdus leo, Hi quibus olim nocui, iam uicissim nocent, & merito. Sed hi quibus aliquando profui, iam uicissim non prosunt, imò etiã immerito obsunt. Stultus fui, qui multos fecerim inimicos, stultior q falsis amicis cõfisus fuerim.

In secundis rebus non efferaris, non sis ferox. Nã si vultum mutarit fortuna, vlciscẽtur quos læsisti. Et inter amicos fac habeas discrimẽ. Sunt enim quidã amici nõ tui, sed mẽsæ tuæ, sed fortunæ tuæ. Quæ quidẽ fortuna simul ac mutata erit, & illi mutabũtur. Et bene tecũ actũ erit, si nõ inimici fuerint. Meritò queritur Ouidius: Morale.

En ego non paucis quondam munitus amicis,
Dum flauit velis aura secunda meis.
Vt fera nimboso tumuerunt æquora uento,
In medijs lacera puppe relinquor aquis.

De Cane & Asino. 13

DVm blãdiretur canis hero, & familiæ herus & familia canẽ demulcet: asellus id uidẽs, altius gemit, cœpit eum pigere suæ sortis, inique putat comparatum canem gratum esse cunctis, pasciq; de mensa herili, idq; ocio ludoq; consequi: Sese cõtrà portare clitellas, cædi flagello, nunquã ociosum esse, & cũctis tamẽ odio sum. Si hæc fiant blanditijs, eam artẽ, quæ tam utilis sit, statuit sectari. Igitur quodam tempore redeunti domum hero, rem tentaturus, procurrit obuiam, subsilit, pulsat ungulis: exclamante hero, accurrêre serui, & ineptus asellus, qui se urbanum credidit, fuste uapulat.

Morale. Non omnia possumus omnes (vt ait Virgil. in Bucolicis) nec omnes omnia decent, id quisque uelit, id tentet quod possit. Non simus id quod græce significantius dicitur, ὄνος λύρας, id est, asinus lyrarum, vel lyræ. Sic autem Boëtius, Asinus ad lyram positus. Repugnãte natura irritus est labor. Tu nihil inuita facies dicesúe Minerua, teste Horatio.

De Leone & Mure. 14

LEo æstu cursuq; defessus, sub umbra fronde super uiridi quiescebat. Muriũ autem grege tergum eius percurrente, experrectus, unũ è multis cõprehendit. Supplicat captiuus, indignũ se esse cui leo irascatur clamitat: reputãs ille in nece tãtillæ bestiolæ nihil esse laudis, captiuũ dimittit. Nec uero ita multo pòst, leo forte dum per saltũ currit, incidit in plagas. rugire licet, exire non licet. Rugiẽtem miserabiliter leonem mus audit, uocem agnoscit,

agnoſcit, repit in cuniculos, laqueorum quærit nodos, quæſitos inuenit, inuentos corrodit, leo è plagis euadit.

Hæc fabella ſuadet potentibus clementiam. Etenim vt ſunt res humanæ inſtabiles, egent interdum ipſi potẽtes ope humilimorum. Quare vir prudens, & ſi poteſt, timebit vel vlli hominũ nocere. Qui autem nõ timet nocere alteri, ualde deſipit. Quid ita? Quia & ſi iam potentia fretus neminẽ metuis, forſan olim erit vt metuas. Conſtat enim eueniſſe claris, magnisq́ regibus, vt vilium homuntionum vel gratia indiguerint, vel iram metuerint. *Morale.*

De Miluo ægroto. 15

LEcto decumbebat miluus. Iam fermè moriens matrem orat precatum ire deos. Mater reſpondet, nil opis illi ſperandum à dijs, quorum ſacra, & aras ſuis rapinis toties uiolaſſet.

Decet venerari ſuperos. Illi enim pios iuuãt, impios auerſantur. In felicitate neglecti, in miſeria non exaudiẽt. Quare in ſecũdis rebus ſis eorum memor, vt in aduerſis rebus præſentes ſint vocati. *Morale.*

De Hirundine & alijs auiculis. 16

CVm primũ cœptum eſt ſeri linum, hirũdo ſuadet auiculis impedire ſementẽ, dictitans ſibi fieri inſidias. Irrident illæ, ſtultam uatem hirundinẽ uocant. Surgente iam lino & uireſcẽte, rurſus monet euellere ſata. Iterum irridẽt. Matureſcit linum, hortatur populari ſegetem. Cum ne tunc quidem conſulentem audirẽt, hirun

do auium cœtu relicto, hominis sibi conciliat amicitiam. Init cũ eo fœdus, cohabitat, cantu demulcet. Cæteris aui bus è lino fiunt retia & laquei.

Morale. Multi nec ipsi cõsulere sibi norũt, nec recte cõ sulẽtẽ audiũt. Sed cũ in periculis sunt & dãnis, tum demũ sapere incipiũt, & suam dãnare secor diam. Tum sat superq́ consilij est, Hoc inquiũt, & illud factũ oportuit. Sed præstat esse Prometheũ, q̃ Epimetheum. Fuere hi fratres, nõia sunt Græca. Alteri consiliũ ante rem fuit, alteri post rem, quod declarat interpretatio nominum.

De Ranis & earum Rege. 17

Gens ranarum, cum esset libera, Ioui supplicabat dari regẽ. Ridere Iupiter uota ranarũ: illæ tamẽ iterum atque iterum instare, donec ipsum perpellerent. Deijcit ille trabem, ea moles ingenti fragore quassat fluuium, territæ silent ranæ, regem uenerantur. Accedunt pedetentim propius: tandem abiecto metu, insultant & desultant: iners rex lusui est, & contemptui. Lacessunt rursum Iouem, orant regẽ dari qui strenuus sit. Dat Iupiter ciconiam. Is præstrenue perambulãs paludẽ, quidquid ranarum obuium fit, uorat. De huius igitur sæuitia ranæ frustra questæ sunt. Iupiter nõ audit, nã & hodie adhuc queruntur. Vesperi enim ciconia cubitũ eũte: ex antris egressæ, rauco ululatu murmurant, sed surdo canunt. Vult enim Iupiter, ut quæ regẽ clemẽtem sint deprecatæ, iam ferant inclementem.

Morale. Perinde atq́ ranis euenire solet plebi, quæ si regẽ paulo mãsuetiorẽ habet, ignauũ, inertẽ esse

causatur, optat aliquando cõtingere sibi uirum. Contrà si quãdo nacta est regem strenuũ, huius sæuitiã damnat, prioris laudat clementiam: siue quòd semper præsentiũ nos pœnitet, siue quòd verũ est verbũ: Noua veteribus nõ esse potiora.

De Colũbis et earũ rege Accipitre. 18

Columbas olim bellũ gessere cũ miluo, quẽ ut expugnarent, delegerũt regem accipitrẽ. Ille rex factus, hostem agit, non regem. Non segnius ac miluus rapit, ac laniat. Pœnitet columbas incepti, satius fuisse putantes, pati bella milui, quàm tyrannidem accipitris.

Neminem suæ sortis nimiũ pigeat. Nihil est (teste Flacco) ab omni parte beatũ. Equidẽ meã sortem, modo tolerabilis sit, mutari nõ optem. Multi noua sorte quæsita, veterem rursus optarunt. Ita pleriq; ingenio sumus omnes, nósmet nostri pœnitet. *Morale.*

De Fure & Cane. 19

Furi aliquando panem (ut sileat) porrigẽti, respondit canis, Insidias tuas noui, panẽ das quòd desinã latrare: sed ego tuũ munus odi, quippe si ego tulero panem, tu ex his tectis cuncta asportabis.

Caue parui cõmodi causa, amittas magnũ: caue cuiuis homini fidẽ habeas. Sũt enim qui dolo nõ tantũ benigne dicũt, sed & benigne faciũt. *Morale.*

De Lupo & Sucula. 20

Parturiebat sucula, pollicetur lupus se custodẽ fore fœtus. Respõdit puerpera, lupi obsequio se nõ

egere: ſi uelit pius haberi, ſi cupiat gratum facere, longius abeat. Lupi enim officium conſtare, nõ præſentia, ſed abſentia.

Morale. Non ſunt cuncta credenda cunctis. Multi ſuã operam pollicentur, nõ tui amore, ſed ſui, ſuum quærentes commodum, non tuum.

De partu montium. 21

OLim rumor erat parturire montes, homines accurrunt, circumſiſtunt, monſtri quippiam non ſine pauore expectantes. Pariũt tandẽ montes, exit mus, tum omnes riſu emori.

Morale. Hanc fabellam tangit Horatius, Parturiunt montes, inquit, naſcetur ridiculus mus: notat autem iactantiam. Iactabũdi enim cũ magna profitentur, & oſtentant, vix parua faciunt. Quapropter Thraſones illi iure ſunt materia ioci, & ſcõmatum. Vetat item hæc fabella inanes timores. Plerunq; enim grauior periculo eſt periculi metus, imò ridiculum eſt, quod metuimus.

De Cane uetulo, qui ab hero contemnitur. 22

CAnem uenaticũ, qui iam ſenuerat, inſtigat herus, fruſtra hortatur, tardi ſunt pedes, non properat. Prehẽderat ferã, fera edẽtulo elabitur. Increpitat herus uerbere & uerbo. Canis reſpõdet debere ſibi iure ignoſci, iam ſenuiſſe, at iuuenem fuiße ſtrenuũ. Sed ut uideo, inquit, nil placet ſine fructu. Iuuenem amaſti, ſenem odiſti. Amaſti prædabundum, odiſti tardum edentulum. Sed

ſi gratus

si gratus esses, quem olim iuuenem frugis causa dilexisti, senem fructuosæ iuuentutis gratia diligeres.

Recte canis: Nam teste Nasone, Morale.

Nil, nisi quod prodest, charũ est: en detrahe mẽti
Spem fructus auidæ, nemo petendus erit.

Præteriti commodi nulla est memoria: futuri autem gratia nõ magna, præsentis cõmodi summa.

Turpe quidem dictu, sed si modò vera fatemur,
Vulgus amicitias vtilitate probat.

De Leporibus inaniter timentibus. 23

SYlua insolito mugiente turbine, trepidi lepores rapidè occipiunt fugere. Fugientes, cum obsisteret palus, stetere anxij, utrinq; comprehensi periculis. Quoq; maioris esset incitamẽtum timoris, uident in palude mergi ranas. Tum ex leporibus unus prudentior cæteris, ac disertior, Quid, inquit, inaniter timemus? Animo opus est. Corpornm quidem agilitas nobis est, sed animus deest. Hoc periculum turbinis non fugiendum, sed est contemnendum.

Omni in re opus est animo. Iacet virtus sine confidentia. Confidentia enim dux, & regina virtutis est. Morale.

De Hœdo & Lupo. 24

CApra cum esset pastum itura, hœdum domi concludit, monens aperire nemini, dum redeat ipsa. Lupus, qui id procul audierat, pòst matris discessum pulsat fores, uoce caprisat, iubens recludi. Hœdus dolos præsentiens, Non aperio, inquit: nam etsi uox caprisat, tamen equidem per rimulas lupum uideo.

Morale. Obedire parenti filios, ipsis est vtile, & iuuenẽ seni decet auscultare.

De Ceruo & Oue. 25

Ceruus coram lupo ouem ream facit, modium tritici debere clamitans. Ouis debiti quidẽ erat inscia, tamen ob lupi præsentiam spondet se daturam: dicitur solutioni dies. Dies adest, monet ceruus ouem. Illa it inficias. Quod enim promiserit excusat, factum in metu, & præsentia lupi: Votum extortum non esse seruandum.

Morale. Sentẽtia iuris est, Vim vi repellere licet. Ex hac fabella noua quædam nascitur, Fraudem fraudẽ refellere licet.

De Rustico & Angui. 26

Rusticus quidam nutrierat anguem. Iratus aliquando, bestiam petit securi. Euadit illa non sine uulnere. Postea rusticus deueniẽs ad paupertatem, ratus est id infortunij propter anguis iniuriam sibi accidere, igitur supplicat angui, ut redeat. Ille ait ignoscere se, sed redire nolle. Neque enim fore securũ cũ rustico, cui tanta sit domi securis. Liuorem uulneris desijsse, superesse tamen memoriam.

Morale. Ei qui semel fidẽ soluit, iterum habere fidẽ uix est tutũ. Iniuriã quidẽ donare, id sane misericordiæ est: cauere aũt sibi, & decet, & prudentiæ est.

De Vulpecula & Ciconia. 27

Vulpecula uocarat ciconiam ad cœnam. Obsonium in mensam effundit: quod quum liquidum esset,

ciconia frustra rostro tentante, uulpecula lingit. Abit elusa auis, pigetq; pudetq; iniuriæ. Post plusculum dierũ redit, inuitat uulpeculam. Vitreum uas situm erat plenum belli obsonij. Quod quidem uas quum esset arcti gutturis, uulpeculæ obsonium licuit uidere, & esurire, gustare non licuit, Ciconia rostro facile exhausit.

Risus risum, iocus iocum, dolus dolum, fraus meretur fraudem. Morale.

De Lupo & Capite picto. 28

LVpus in officina sculptoris caput humanum repertum uersat, miratur sentiens id, quod erat, nihil habere sensus. O pulchrũ, inquit, caput: est in te artis multum, sed sensus nihil.

Externa pulchritudo si adsit, grata est: sin alterutra carendum est, præstat externa quàm interna careas. Illa enim sine hac interdum incurrit odiũ, vt stolidus eo sit odiosior, quo formosior. Morale.

De Graculo. 29

GRaculus ornauit se plumis pauonis. Deinde pulchellus sibi uisus, fastidito genere suo, contulit se ad pauonũ genus. Illæ tãdem intellecta fraude, stolidam auem coloribus nudarũt, & plagis affecerunt. Horatius hãc fabellam primo epistolarũ libro narrat de cornicula. Ait eam olim adornatã collectis, quæ auibus exciderant, plumis, post ubi unaquæq; auium suam plumam decerpsit, ridiculum fuisse.

Ne si fortè suas repetitum uenerit olim
Grex auium plumas, moueat cornicula risum,
Furtiuis nudata coloribus.

Morale. Notat hæc figura eos, qui ſe gerunt æquo ſublimius, qui cum his viuũt, qui & ditiores ſunt, & magis nobiles. Quare ſæpe inopes fiũt, & ſunt ludibrio. Probe Iuuenalis monet: E' cœlo deſcẽdit, γνῶθι σεαυτόν: hoc eſt, Noſce te ipſum.

De Muſca & Formica. 30

MVſca altercabatur cum formica ſe nobilem, illam ignobilem: ſe uolitare, illam repere: ſe uerſari in tectis regum, illam cauernis latere, ſegetem rodere, aquã bibere, ſe ſplẽdide epulari iactitabat, & hæc tamen ocio nanciſci. E' regione formica ſe non ignobilem eſſe, ſed ſuis natalibus contentam, muſcam uagam eſſe, ſe ſtabilem, ſapere formicæ grana & fluenta, quod muſcæ paſtilli & uina. Atque hæc ſe nõ ſegni ocio, at ſtrenua opera nãciſci. Porrò formicam lætam eſſe & tutam, charam omnibus, exemplar deniq; laboris: Muſcam anxiam cum periculo eſſe cunctis infeſtam, cunctis inuiſam, exemplar deniq; ſegniciei. Formicam hyemis memorem, alimenta reponere: muſcam in diem uiuere, hyeme aut eſuriturã, aut certe morituram.

Morale. Qui pergit quæ vult dicere, quæ nõ vult audiet. Muſca ſi bene dixiſſet, bene audiſſet. Aſſentior autem formicæ: Videtur enim optabilior vita obſcura cum ſecuritate, quàm cum periculo ſplendida.

De Rana & Boue. 31

RAna cupida æquãdi bouẽ, ſe diſtẽtabat. Filius hortabatur matrem cœpto deſiſtere. Nihi enim eſſe ranam ad bouem. Illa ſecundum intumuit, clamitat natus:

Crepes

Crepes licet mater, bouem nunquam uinces. Tertium autem quum intumuisset, crepuit.

Cuiq; sua dos est, Hic forma, ille viribus, hic oportet, ille pollet amicis. Vnumquenq; suo decet esse contẽtum. Valet ille corpore, tu ingenio. Quocirca quisq; semet consulat, ne inuideat superiori, quod miserũ est: nec, quod stultitiæ est, certare optet. *Morale.*

De Equo & Leone. 32

VEnit ad equum comedendum leo. Carens autem præ senecta uiribus, meditari cœpit artem, medicum se profitetur, uerborũ ambage equum moratur. Hic dolo dolum, artem opponit arti. Fingit se nuper in loco spinoso pupugisse pedem, orat ut inspiciens sentem medicus ducat. Paret leo. At equus quanta potuit ui, calcem leoni impingit, & se cõtinuò conijcit in pedes. Leo uix tandem ad se rediens, ictu enim propè exanimatus fuerat, Pretium, inquit, fero ob stultitiam, & is iure effugit: Dolum enim dolo ultus est.

Odio digna est simulatio, & simulatione capienda: Nõ est timendus hostis, qui hostem præ se fert, sed qui quum hostis sit beneuolentiam simulat, is demũ timendus, & odio dignissimus. *Morale.*

De Equo & Asino. 33

EQuus phaleris sellaq; exornatus, cum ingenti hinnitu per uiã currebat. Currenti aũt onustus asellus forte obstabat. Equus ira fremebundus, & frena ferox spumantia mandens: Quid, inquit, tarde, ignaue, obsistis equo? Cede inquã, aut proculco te pedibus. Asellus cõ=

trà rudere nõ ausus, cedit tacitus. Equo autẽ prouolanti, & cursum intẽdẽti crepat inguen. Tum cursui & ostentui inutilis, ornamentis spoliatur, dein carrario uenditur. Videt postea cum carro uenientem asellus, & affatur: Heus bone uir, quid isthuc ornati est? Vbi aurata sella, bullata cingula? Vbi nitidum frenum? Sic amice necesse fuit euenire superbienti.

Morale. Pleriq; in secundis rebus elati sunt, nec sui memores, nec modestiæ. Sed quia prosperitate insolescunt, aduersitatẽ incurrunt. Eos qui felices uidentur, monuerim esse cautos. Etenim si rota fortunæ circũacta fuerit, sentiẽt miserrimũ genus infortunij esse, fuisse felicẽ. Accedet ad cumulũ infelicitatis id quoq; mali, cõtẽnetur ab ijs, quos ipsi contempsere, & illudent eis ij, quos ipsi risere.

De Auibus & Quadrupedibus. 34

Auibus pugna erat cum quadrupedibus. Vtrinque spes, utrinque metus, utrinq; erat periculum. Vespertilio autem relictis socijs defecit ad hostes. Vincunt aues duce & auspice aquila. Transfugam uero uespertilionem damnãt, uti ne ad aues unquam illi sit reditio, uti ne luce unquã sit uolatus. Hæc causa Vespertilioni est, ut non nisi noctu uolet.

Morale. Qui cum socijs aduersitatis & periculi particeps esse renuit, ꝓsperitatis & salutis expers erit.

De Lupo & Vulpe. 35

Lupus quũ prædæ satis esset, in ocio degebat. Accedit uulpecula, sciscitatur ocij caussam. Sensit lupus insidias fieri suis epulis, simulat morbũ esse causam,

orat uulpeculam deprecatum iri deos. Illa dolens dolum non ſuccedere, adit paſtorē, monet petere latebras lupi: hoſtem enim ſecurū poſſe inopinato opprimi. Adoritur paſtor lupum, mactat. Illa potitur antro & præda. Sed fuit illi breue ſceleris ſui gaudium. Nam nôn ita multo pòſt, idem paſtor & ipſam capit.

Fœda res inuidia eſt, & ipſi interdum autori quoque pernicioſa. Flaccus epiſtolarum primo: *Morale.*

Inuidus alterius rebus macreſſit opimis.
Inuidia Siculi non inuenere tyranni
Maius tormentum.

De Ceruo. 36

CEruus in perſpicuo fonte ſe conſpicatus, probat procera frōtis & ramoſa cornua, ſed tibiarū exilitatem damnat. Forte dum contēplatur, dum iudicat, interuenit uenator. Fugit ceruus ocyor pilis, & agēte nimbos ocyor Euro. Inſectantur fugientem canes. Sed quum intraſſet condenſam ſyluā, implicita ſunt ramis cornua. tum demum tibias laudabat, & cornua damnabat, quæ fecere ut præda eſſet canibus.

Fugiēda petimus, petēda fugimus. Placēt quę officiūt, quæ cōferūt diſplicēt. Beatitudinē cupimus, priuſq; vbi ſit intelligamus. Opum excellētiā & honorū celſitudinē q̃rimus: i his beatitudinē ſitā opinamur, in q̄bus tñ multū laboris eſt, et doloris. Pulchre id ſignificat Lyricus ille noſter. *Morale.*

Sępius ventis agitatur ingens
Pinus, & celſæ grauiore caſu
Decidunt turres, feriuntq; ſummos
Fulgura montes.

De Vipera & Lima. 37

IN fabrica offendens limam uipera, cœpit rodere. Subrisit lima, Quid, inquiens, inepta? Quid agis? Tu tibi ante contriueris dentes, quàm me atteras: quæ duritiem æris præmordere soleo.

Morale. Etiam atq; etiam vide, qui cum tibi res sit. Si in fortiorē dentes acuis, nō illi, sed tibi nocueris.

De Lupis & Ouibus. 38

LVpis & agnis, quibus discordia est, fœdus aliquā do fuit, datis utrinq; obsidibus. Lupi suos catulos, oues canum cohortem dedere. Quietis ouibus ac pascentibus, lupuli matrum desyderio ululatus edunt. Tum lupi irruentes, fidem fœdusq; solutum clamitant, ouesq; canum præsidio destitutas laniant.

Morale. Inscitia est, si in fœdere tua præsidia hosti tradas. Nam qui hostis fuit, hostis forsan nondum esse desijt. Fortassis & causam ceperit, quur te nudatum præsidijs adoriatur.

De Sylua & Rustico. 39

QVo tempore etiam arboribus suus sermo erat, uenit rusticus in syluam, rogans ut ad securim suam tollere liceat capulum. Annuit sylua. Rusticus aptata securi cœpit arbores succidere. Tum, & quidem sero, pœnituit syluā suæ facilitatis. Doluit seipsam esse causam sui exitij.

Morale. De quo bene merearis vide. Multi fuere, qui accepto beneficio in autoris abusi sunt perniciē.

De mem

De Membris & Ventre. 40

PEs & manus uẽtrẽ olim incuſarũt, quòd ab ocioſo eo lucra ipſorum uorarẽtur. Iubẽt aut laboret, aut ali ne petat. Supplicat ille ſemel atque iterũ: negant tamen manus alimentum. Exhauſto inedia uẽtre, ubi cœpere omnes artus deficere, tum manus uoluit tandẽ officioſa eſſe, uerũ id ſero. Nam uẽter deſuetudine debilis. cibum repulit. Ita cuncti artus dum uentri inuident, cum uentre pereunte perunt.

Perinde atque in mẽbrorũ ſocietate eſt, ita habet ſe ſocietas humana. Membrũ eget membro, amicus eget amico. Quare mutuis operis & mutuis officijs vtẽdũ eſt. Neq; diuitiæ, neq; dignitatũ apices hominẽ ſatis tuentur. Vnicũ & ſummum præſidium, complurium amicitia eſt. *Morale.*

De Simia & Vulpecula. 41

SImia uulpeculam orat, ut partem caudæ ſibi donet, ad tegendas nates. Illi enim eſſe oneri, quod ſibi foret uſui & honori. Reſpondet illa, nihil nimis eſſe, & ſe malle humum cauda ſua uerri, quàm ſimiæ nates tegi.

Sunt qui egeãt, ſunt quibus ſuperet. Nulli tñ diuitũ id moris eſt, vt re ſuperflua beet egenos. *Morale.*

De Ceruo & Bobus. 42

CEruus uenatorẽ fugiens, cõiecit ſe in ſtabulũ. Boues orat ut in præſepe latitare liceat. Boues tutũ eſſe negant: mox enim & dominum & famulum affuturos. Ille ſecurum ſe eſſe ait, modo ne ipſi prodãt. Intrat famulus, occultum fœno non uidet: exit. Geſtire ceruus,

& nihil iam timere. Tum unus è bobus & æuo & consilio grauis, Facile, inquit, erat hunc, qui talpa est, fallere, sed ut herũ, qui Argus est, lateas, hoc opus, hic labor est. Mox deinde introgreditur herus. Qui ut serui negligentiã corrigat, cuncta lustrãs oculis, & præsepe manu tentãs, cerui deprehẽdit sub fœno cornua. Inclamat famulos, accurrunt, feram concludunt, capiunt.

Morale. In aduersis rebus et periculis latebræ difficiles sunt inuẽtu, aut quia miseros, ut cœpit, fortuna exagitat: aut quia ipsi metu impediti, & inopes consilij semet imprudentia produnt.

De Leone & Vulpecula. 43

LEo ægrotabat, uisebant animalia, una officiũ differẽte uulpecula. Ad hanc legatum mittit leo cum epistola, quæ uenire admoneat: gratissimã rem ægroto fore eius unius præsentiam. Nec quicquam periculi fore cur uulpecula metuat: leonẽ enim primum quidem amicissimũ esse uulpeculæ. ideoq; ꝑcupere eius colloquiũ. Deinde ægrotũ esse & decumbere, & etiã si, id quod non erat, uelit, nocere tamen nõ queat. Rescribit uulpecula, optare se ut leo cõualescat, idq; oraturam superos. Ceterum minime uisuram, terreri enim se uestigijs, Quæ quidem uestigia cum omnia sint antro leonis aduersa, & nulla auersa, eam rem indicium esse, multum quidem animalium introisse, sed exisse nullum.

Horatius in primo epistolarum,

Olim quod uulpes ægroto cauta leoni
Respondit, referam, quia me uestigia terrent,
Omnia te aduersum spectantia, nulla retrorsum.

Caue

Caue fidem habeas verbis: ni caueris. sæpe tibi dabuntur verba. Capienda est cõiectura cum ex verbis, tũ ex factis, & ex his9 illa sunt iudicãda. Morale.

De Vulpecula & Mustella. 44

Vulpecula longa inedia tenuis, forte per angustiorẽ rimã in cumeram frumẽti repsit. In qua cũ probe pasta fuit, dein rursus tentantẽ egredi, distentus impedijt uenter. Mustella luctantẽ procul cõtemplata, tandem monet si exire cupiat, ad cauum macra redeat, quò macra intrarat.

Videas complures in mediocritate lætos esse, atq; alacres, vacuos curis, expertes animi molestijs. Sin hi diuites facti fuerint, uidebis eos mœstos incedere, nunquam frontem porrigere: plenos curis, animi molestijs obrutos. Morale.

Hanc fabellam sic Horatius canit lib. 1. epist.

Forte per angustam tenuis vulpecula rimam
Repserat in cumeram frumenti, pastaq; rursus
Ire foras pleno tendebat corpore frustra.
Cui mustella procul, Si vis, ait, effugere istinc,
Macra cauũ repetas arctũ, quem macra subisti.

De Equo & Ceruo. 45

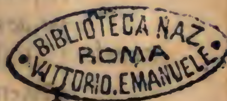
Equus gerebat bellum cum ceruo. Pulsus tandem ẽ pascuis implorabat opem humanã. Redit cum homine, descẽdit in campũ, uictus antea, iam fit uictor. Sed tamẽ hoste uicto, & sub iugum misso, ipse uictor necesse est seruiat homini. Equitem fert dorso, & frenum ore.

Morale. Dimicãt multi cõtra paupertatẽ. Qua per fortunam & induſtriam victa, ſæpe victoris interit libertas. Domini quidem & victores paupertatis ſeruire incipiunt diuitijs, anguntur auaritiæ flagris, parſimoniæ cohibentur frenis, nec quærendi tenent modum, nec iuſto quidem auaritiæ ſupplicio, partis rebus audent uti. Horatius de hac fabella lib. 1. epiſt.

Ceruus equũ pugna melior cõmunibus herbis
Pellebat, donec minor in certamine longo
Implorauit opes hominis, frenumq; recepit.
Sed poſtquàm violens uictor diſceſſit ab hoſte,
Non equitem dorſo, non frenum reppulit ore.
Sic qui pauperiem veritus, potiore metallis
Libertate caret, dominum uehet improbus, atq;
Seruiet æternum, qui paruo neſciat uti.

Aeſopi

Aesopi Fabulę TRIGINTA SEX, Hadriano Barlando interprete.

De duobus Adolescentibus.

DOLESCENTES *duo obſonium apud cocum ſeſe empturos ſimulant. Coco alias res agente, carnē alter è caniſtro ſurripit, dat ſocio ut ſub ueſte occulat. Cocus ſurreptam ſibi carnis partē ut uidit, furti utrūq; cœpit inſimulare. Qui abſtulerat, per Ioue nihil habere: is uero qui habuit, nihil abſtuliſſe identidē deierat. Ad quos, Me quidē, inquit cocus, fur nunc latet, ſed is inſpexit, is ſcit quem iuraſtis.*

Morale.

•Si quid peccauimus, id non ſtatim ſciunt homines: at deus oĩa videt, qui ſedet ſuper cœlos, & intuetur abyſſos. Quod ſi cogitent homines, ſuppreſſius, prudentiusq; peccabitur.

De Cane & Lanio. 2

C•*Anis in macello cum lanio carnē abſtuliſſet, in pedes ſeſe continuò quantū potuit coniecit. Lanius iactura rei perculſus, primùm tacuit, deinde animū recipiens, ſic procul acclamitauit: O furaciſſime curre tutus, impune tibi licet: tutus enim es nunc ob celeritatē. Poſthac autem cautius mihi obſeruaberis.*

Morale. Hæc fabula significat plerosq; omnes tũ demum fieri cautiores, vbi dãnum acceperint.

De Cane & Oue. 3

CAnis ouem in ius uocat, panem ex mutuo debere clamitans: illa it inficias. Miluus, lupus, uultur accersuntur, rem affirmant, dãnatur ouis, dãnatam canis rapit, ac deglubit.

Morale. Fallis testimonijs opprimi quàm plurimos, cũ nemo nescit, tũ hæc q; optime docet fabellula

De Agno & Lupo. 4

AGno comitanti caprũ, lupus fit obuiã, rogitat cur relicta matre olidum potius sequatur hircũ, suadetq;, ut ad distenta lacte matris ubera redeat, sperans ita fore abductũ ut laniet. Ille uero, Mater me, ô lupe, inquit, huic cõmisit, huic summa cura seruandi data est, parenti potius quàm tibi obsequendum, qui me seducere istis dictis postulas, seductum mox percerpere.

Morale. Noli oĩbus fidẽ habere, multi enim dũ alijs videntur velle prodesse, sibi interim consulunt.

De Adolescente & Cato. 5

CVm adolescẽs quidam in delitijs amoribusq; usur passit catũ, Venerem precibus fatigauit, ut catum in fœminam transfiguraret. Commiserescit, & audit orantem Venus, fit metamorphosis, quæ adolescẽti misere amãti perplacuit, nẽpe tota succi plenula, tota candidula, tota elegãtula. Itur deinde in cubiculũ, ridetur, luditur, Nec uero ita multo pòst percupiens experiri dea, nunquid catus cum corpore mutasset & mores, per im-

plunium

pluuium immittit musculum, ibi risu prorsus, atq; ludo res digna accidit. Cõspectam ilico bestiolam insequitur muliercula. Venus idignās, fœminæ uultus iterũ ĩ Catũ, Cum pedibusq; manus, cum paruis brachia mutat Cruribus, & cauda est mutatis addita membris.

Cœlum, non animum mutant, qui trans mare currũt: nimisq; difficile est assueta relinquere. Naturam expellas furca licet, ipsa recurret, inquit Horatius. *Morale.*

De Agricola & Filijs. 6

Complures habebat agricola filios adolescẽtulos, ijq; inter se discordes fuere: quos pater elaborans trahere ad mutuũ amorem, apposito fasciculo iubet singulos breui circundatum funiculo effringere: imbecilla nequicquam conatur ætatula. Soluit pares, redditq; singulis uirgulam, quã cum pro suis quisque uiriculis facilè frãgeret: O, inquit filioli, sic cõcordes uos uincere poterit nemo: sed si mutuis uolueritis sæuire uulneribus, atque intestinũ agitare bellũ, eritis tãdẽ præda hostibus.

Docet hic apologus, cõcordia paruas res crescere, discordia magnas dilabi. *Morale.*

De Asino & Equo. 7

Rusticus equum uacuum, asinamq; sarcinulis egregie onustũ producit ad uiã: defessus asellus, equũ sibi onera ut adiutet, orat, si saluum uelit. Negat facturum equus. Asellus tandẽ sarcinæ põdere grauatus procumbit, moritur. Herus omne onus, mortui quoque aselli corium, in equi dorsum reclinat, quibus cũ ille deprimeretur, Me miserum, inquit, merito meo si nunc exerceor.

qui dudum laboranti asino opitulari nolui.

Morale. Monemur hac fabula, ut oppressis subueniamus amicis: ortus nostri (inquit Plato) partē sibi patria vendicat, partem amici.

De Carbonario & Fullone. 8

FVllonem inuitabat carbonarius, ut secū in uniis ædibus habitaret. Fullo, Non est, inquit, mi homo, istuc mihi uel cordi, uel utile: uereor enim magnopere, ne quæ ego eluam, tu reddas tam atra quàm carbo est.

Morale. Monemur hoc apologo cū inculpatis ambulare: monemur sceleratorum hominū consortia veluti pestem quandā deuitare. Trahunt, inquit Campanus, hominem sodalitia, cōmercia etiam in mores penetrant, & perinde quisque euadit, ut quibus cum uersatur.

De Aucupe. 9

IT uenatum auceps, uidet nidulātē procul in altissima arbore palūbū, adpropiat, denique insidias molitur, premit forte calcibus anguē. Hic mordere: ille improuiso exanimatus malo, Me miserum, inquit, dū alteri insidior, ipse dispereo.

Morale. Significat hæc fabula nonnūquā eos suis artibus circumueniri, qui res nouas moliuntur.

De Buccinatore, seu Tubicine. 10

BVccinator quidā ab hostibus capitur, abducitur: trepidare ille, supplicare, ut parcāt innoxio, se quādo nihil unquam armorum præter unam buccinam gestauerit, hominem ne potuisse quidem occidere, nedum uoluisse.

luiſſe. Illi cõtrà murmure tum ſæuo, tum uerberibus intonant, Nihil agis ſcelus, maxime noces, atque nunc hic trucidabere, quòd cum ipſe, ut fateris, ſis rei militaris imperitus, cornu iſthoc tuo, aliorũ excitas, euibrasq; animos.

Grauiſsime peccant nõnulli, qui ad mala alioqui ſatis pronis principibus, vt inique agant, conſulunt, atque huiuſmodi quædam ad illorũ aures occinunt, Quid etiam dubitas? an te principẽ eſſe oblitus es? an non tibi quod lubeat licet? tu legibus maior, in te legirupæ nomen cadere haud poteſt, qui ipſis etiam dominaris legibus: tui nihil poſsident quod tuũ non ſit, tu potes & ſeruare, & perdere: tibi fas eſt opibus dignitateq́ augere quẽ viſum ſit, fas eſt vbi libuerit adimere. Alios alia vel damnant, vel commendant, tibi nihil non honeſtiſsimum futurum. *Morale.*

De Lupo & Cane. II

LVpus cani ante lucem in ſylua forte fortuna fit obuiã, ſalutat, aduentũ gratulatur, deniq; rogat quo pacto tam ſit nitidus. Cui ille, Herilis cura hoc efficit, herus me blandientem ſibi demulcet, de menſa paſcor herili nitidiſsima, nunquam ſub dio dormito, tum uniuerſæ familiæ nõ dici poteſt quàm ſim gratus. Næ tu (inquit lupus) multo es feliciſsimus ô canis, cui tam benignus & comis contigit herus, quocum ô utinam commorari & mihi liceat, nullũ me animantium eſſet uſpiam fortunatius. Canis noui ſtatus cupidiſsimũ uidens lupum, effecturum ſe pollicetur, ut hæreat in parte aliqua apud herum, modo de priſtina ferocia aliquid remittere, & ſeruitutem ſer-

uire uelit. Stat sententia: lupo libitum est deambulare ad uillam. Sermones edunt in itinere prorsus iucundißimos. Postea uero quàm illuxit, contritum canis collum uidens lupus, Quid sibi uult, inquit, ô canis tua isthæc prorsus depilata ceruix? Solebam, inquit ille, feroculus notis pariter & ignotis allatrare, obmordereq; nonnunquam: id ægre ferens herus, crebris me tundebat uerberibus, prohibens etiam, ne quem præter furem lupumq; adorirer: ego sic uapulando uictus sum, & mitior factus, hocq; genialis sæuitiæ seruaui signũ. Lupus hoc audito, Ego, inquit, heri tui amicitiam tanti non emo. Vale igitur ô canis, cum tua isthac seruitute: mihi mea potior est libertas.

Morale. Optabilius est in humili casa dominum, & panem atrũ vorare, quàm in amplißima regia opiparis mensis frui, & obnoxium trepidumq; agere. Nam libertas sublimi exulat aula, vbi accipienda venit, & mussitanda iniuria est.

De Agricola & Canibus. 12

AGricola quum ruri plusculos hyemasset dies, cœpit tandem necessariarũ penuria laborare: interficit oues, mox & capellas, postremo boues quoque mactat, ut habeat quo inedia penè exhaustum corpusculum sustentet. Id uidentes canes, salutem fuga quærere constituunt: sese enim non uicturos diutius, quando ne bobus quidem, quorum in opere rustico faciundo utebatur opera, pepercerit herus.

Morale. In quam domum mercedis gratia te tradas, vide. Nõnulli humanißimi sunt heri. Multi etenim hodie eo dementiæ prolabũtur, vt vel seruos infortunio

fortunio malo & damno libenter mactent.

De Vulpe & Leone. 13

VVlpecula, quæ leonis immanitatem insuetam habebat, semel atq; iterum id forte animalis contemplata, trepidare & fugitare. Quum iam tertio obtulisset sese obuiam leo, tantum abfuit ut metueret quicquam uulpes, ut confidenter illum adierit, salutaueritq;.

Omnes nos consuetudo audaciores facit, vel apud eos quos antea aspicere vix ausi fuimus. *Morale.*

De Vulpe & Aquila. 14

VVlpeculæ proles fores excurrerat, ab aquila comprehensa, matris fidem implorat, accurrit illa, ut captiuam prolem dimittat, aquilam rogat: aquila nacta prædam ad pullos subuolat: uulpes correpta face, quasi illius munitiones incendio absumptura esset, insequitur. Quum iam arborem conscendisset & ipsa, Nunc te, inquit, tuosq; si potes tuere. Trepidans aquila, incendium dũ metuit, Parce, inquit, mihi paruisq; liberis, tuũ quicquid habeo reddidero.

Per aquilam potentis atque audacis animi homines intellige: per vulpem pauperculos, quos calumnijs premere, contumelijsq; afficere, diuitibus æque studium est. Verum, quando est sua & formicis ira, impotentes ij acceptam interdũ pro se vlciscuntur iniuriam. *Morale.*

De Agricola & Ciconia. 15

GRuibus anseribusq; sata depascẽtibus laqueũ prætendit rusticus: capiũtur grues, capiuntur anseres,

capitur & ciconia. Supplicat illa, innocẽtem ſeſe clamitans, & nec gruem nec anſerem eſſe, ſed auium omnium optimam, quippe quæ parenti ſedulò ſemper inſeruire, eundemq́; ſenio confectum alere conſueuerit. Agricola, Horum, inquit, nihil me fugit: uerum cũ nocentibus poſtquàm te cepimus, cum his quoq; morieris.

Morale. Qui flagitium cõmittit, & is qui impuris ſe adiungit ſocium, pari pœna plectuntur.

De Gallo & Cato. 16

VEnit ad gallum comedendum catus, non ſatis aũt habens ad nocendum cauſæ, gallum criminari occipit, obſtreperam eſſe auem dictitãs, utpote quæ uoce tam acuta noctu dormiẽtes homines expergefaciat. Ille ſe innocentem ait, quum ſic excitet in opera mortales. Catus contrà intonat: Nihil agis ſceleſte: cũ matre rem habes, nec ſorore abſtines. Id gallus quoque expurgare quum niteretur, Nec hoc, inquit perſeuerantius ſæuiens catus, quicquam facis, tu mihi hodie diſcerpêris.

Morale. Vetus dictum eſſe ait Guilelmus Gaudanus, vt canem cædas, facile inueniri baculum. Malus, ſi libitum fuerit, quo iure, quaq́; iniuria te præcipitem dabit.

De Opilione & Agricolis 17

PVer editiore pratulo oues paſcebat, atq; per iocum terq́; quaterq́; lupũ adeſſe clamitans, agricolas undiq; exciebat: illi ſæpius eluſi, ſerio auxilium imploranti dum non ſubueniunt, fiunt oũes præda lupo.

Morale. Si mentiri inſueuerit quiſpiam, huic, ſi quando verum narrare occeperit, haud facile habebi-

tur

tur fides. Superiori apologo finitimus est ille apud Horatium de Plano scurra iocus:

Nec semel irrisus triuijs attollere curat
Fracto crure Planũ, licet illi plurima manet
Lachryma, per sanctũ iuratus dicat Osirim,
Credite, non ludo, crudeles tollite claudum.
Quære peregrinum, vicinia rauca reclamat.

De Aquila & Coruo. 18

RVpe editißima in agni tergum deuolat aquila. Vidēs id coruus, imitari, uelut simius, gestit aquilam, in arietis uellus se demittit, demissus impeditur, impeditus comprehenditur, comprehensus proijcitur pueris.

Nõ aliorum, sed sua se quisq; virtute æstimet. Tuo te pede metire, inquit Horatius. Id velis, id tentes quod possis. *Morale.*

De Cane inuido & Boue. 19

PRæsepio fœni pleno decumbebat canis. Venit bos ut comedat. Ille sese surrigens prohibere. Bos, Dij te cum tua isthac inuidentia perdant, inquit, qui nec fœno uesceris, nec eo me uesci sinis.

Eo sunt ingenio pleriq;, vt alijs inuideãt, quod ipsi mentis inopia assequi nequeunt. *Morale.*

De Cornice & Oue. 20

STrepitat in ouiculæ dorso cornicula. Ouis, Cani, inquit, si sic obstreperes, ferres infortuniũ. At cornix, Scio, inquit, quibus, insultē, placidis molesta, seuis amica

Impotenti & syncero perpetua est cum malis parata certatio. Illiditur solo inocētissimus quis- *Morale.*

que: nocentis vero præferocis hominis aures adstrepit nemo.

De Pauone & Luscinia. 21

PAuo apud summi Iouis sororem & coniugem Iunonem, queritur lusciniam suaue cantillare, se ob raucam rauim ab omnibus irrideri. Cui Iuno: Dos sua à dijs cuique, Luscinia cantu, tu plumis longe superas: unumquenq; sua sorte decet esse contentum.

Morale. Quæ diui largiũtur, grato sumamus animo, neq; maiora quęsierimus. Supi temere agũt nihil.

De Mustella & Muribus. 22

MVstella præ senio uiribus carens, mures iam ita ut solet, insequi nõ ualebat, meditari cœpit dolum; in farinulæ se colliculam illatebrat, sic sperans fore, ut citra laborem uenetur. Accurrũt mures, & farinam esitare dum cupiunt, ad unum omnes à mustella uorantur.

Morale. Vbi viribus quispiam destitutus fuerit, ingenio opus est. Lysander Lacedæmonius subinde dicere solebat, quò non perueniret leonina pellis, vulpinam assuendam esse: quod sic lucidius dixeris, Vbi virtus non satis potest, adhibenda est astutia.

Apologus ex Mantuano traductus. 23

RVsticus quidã ex malo, quam in proximo habebat agello, sapidissima quotannis legebat poma, hero lecta donabat urbano, qui illectus incredibili pomorum dulcedine, malum tandẽ ad se transtulit: ea ueterrima repente exaruit, atque ibi poma pariter & malus periere:

Quod

Quod quum patrifamiliâs nunciaretur, Heu difficile est, inquit, annosam transplantare arborẽ. Satis superq; fuerat, si frenos meæ nouissem imponere cupiditati, fructus ramo decerpere. Hanc fabulam sic Mantuanus:

Rusticus ex malo dulcissima legebat,
 Vnde dare urbano dona solebat hero.
Ast herus illectus frugum dulcedine, malum
 Transtulit in laribus proxima rura suis.
At quia malus erat senior, translata repentè
 Aruit, & proles cum genitrice obijt,
Heu male transfertur senio quum induruit arbor,
 Inquit herus, fuerat carpere poma satis.
Qui nimium sapiunt, atque incõcessa sequũtur, *Morale eiusdem.*
 Desipiunt: cohibet qui sua vota, sapit.

FABVLÆ M. PETRO
Scoto viro ornatissimo eidemq; humanissimo, scriptæ à Barlando.

De Leone & Rana. 24

AVdire uocem [illegible]isus leo prosilijt: subsistit non sine trepidatione, magni quippiam expectans, egreditur tandẽ aquis ranula. Leo deposito metu appropians, bestiolam proculcat pedibus.

Verat hic apologus inanes timores, vt illa à Guilelmo Goudano versa fabula de partu montium. *Morale.*

De Formica. 25

SItiens uenit ad fontẽ ut biberet formica, incidit forte in puteum: opitulatur eminus, ex arbore deiecto

.ramo, columba. Ramum conscendens formica seruatur. Adest, columbam ut capiat, auceps: non sinit formica, aucupis pedem arripit mordicus, auolat columba.

Morale. Docet fabula, præclare meritis referēdam esse gratiam.

De Pauone & Pica. 26

GEns auium quũ liberè uagaretur, optabat sibi dari regē. Pauo se in primis dignum qui eligeretur putabat, quia esset formosißimus. Hoc in regē accepto, pica, O rex, inquit, si te imperante aquila nos præstrenue, ut solet, insequi cœperit, quo illā modo abiges? quo nos pacto seruabis?

Morale. In principe nō tam forma, quàm corporis fortitudo spectanda est, & prudentia.

De Aegroto & Medico. 27

MEdicus curabat ægrotum, ille tandem moritur. Tum ad cognatos medicus: Hic, inquit, intemperantia perijt.

Morale. Bibacitatem & libidinem nisi quis mature reliquerit, aut nũquam perueniet ad senectutem, aut perbreuem est habiturus senectutem.

De Leone & Alijs. 28

LEo, asinus, uulpes eunt uenatũ: capitur ampla uenatio: capta partiri iussa. Asino singulas singulis parteis ponente, irrugijt leo, asinũ rapit, ac laniat. Postea uulpeculæ id dat negocij: quæ astutior, quum leoni lōge optima posita parte, sibi uix minimam particulam reseruasset, rogat leo è quo sic docta sit: cui illa, Huius

me, inquit, calamitas docuit, mortuũ asinum ostendens.

Felix quẽ faciunt aliena pericula cautum. Morale.

De Hœdo & Lupo. 29

F*Enestra prospectans hœdus, prætereũtẽ lupum cõuicijs incessere audebat: cui lupus,* Nõ *tu, ait, scele ste mihi conuiciaris, sed locus.*

Et tempus, & locus sæpe audaciam addunt hominî. Morale.

De Asino. 30

A*Sinus de hortulani sæuitia querens,* Ioui *supplicat aliũ dari herum.* Exaudire *Iupiter uota asini, dat tegularium.* Apud *quẽ cũ tegulas, grauioraq́; tergo uectaret onera, accesßit rursus* Ioue*̃, orat dari, qui mitior sit,* Ridere Iupiter*: ille tamẽ nõ destitit instare, orare usque adeò, donec perpelleret.* Dat *ille coriariũ: quẽ ubi pernouit asellus,* Me *miserum, inquit, qui dũ nullo sum cõtentus domino, in eum inciderim, qui nec corio quidẽ meo, quantum auguror, parcet.*

Semper damnamus quæ præsentia sunt, & noua appetimus, quæ (vt dici solet) veteribus non sunt potiora. Morale.

De Anu & Ancillis. 31

A*Nus quædã domi habebat ãcillas cõplureis, quas quotidie antè quàm lucesceret, ad galli gallinacei, quẽ domi alebat, cantũ excitabat ad opus.* Ancillæ *quotidiani tandẽ negotij cõmotæ tædio, gallum obtruncant, sperãtes iam necato illo in medios sese dies dormi-*

turas: ſed hæc ſpes miſeras fruſtrata eſt: hera enim ut in teremptum gallum reſciuit, intempeſta deinceps nocte ſurgere iubet.

Morale. Non pauci grauius malū dū ſtudēt euitare, in alterū diuerſum incidūt. Peruulgatū eſt, Incidit in Scyllam, qui vult vitare Charybdim.

De Aſino & Equo. 32

ASinus beatum putabat equū, quòd pinguis eſſet, & in ocio degeret, ſe uerò infelicem dicebat, ꝙ macilentus eſſet, ac ſtrigoſus, quotidie ferendis oneribus ab immiti hero exerceretur. Haud multo pòſt ad arma conclamatum eſt. Tum equus non equitem dorſo, nō frenum repulit ore, nec telum corpore: hoc uiſo, aſinus magnas dijs gratias agebat, quòd non equum ſe, ſed aſinum feciſſent.

Morale. Miſeri ſunt, quos vulgus beatos iudicat, & nō pauci beati, qui ſe miſerrimos putant. Sutor crepidarius regem dicit felicem, quem omnium rerum compotem videt, non conſiderans in quantas rex ſolicitudines diſtrahatur, dum interim ipſe optima cum paupertate cantillet.

De Leone & Capra. 33

EDita rupe ambulantem caprā forte cōſpicatus leo, monet ut potius in uiride pratū deſcendat. Capra, Facerem fortaßis, inquit, ſi tu abeſſes, qui mihi nō iſtud ſuades, ut ego inde ullam capiam uoluptatē, ſed ut tu habeas quod uores famelicus.

Morale. Omnibus ne habeas fidem, quidam enim nō tibi, ſed ſibi conſulunt.

De *uultu*

De Vulture alijsq́; Auibus. 34

*A*Nnuũ se natalẽ celebrare adsimulat uultur, autcu lasad cœnã ĩuitat, ueniũt pleræq; oẽs, ueniẽtes magno plausu, fauoribusq́; accipit, acceptas laniat uultur.

Non sunt amici omnes, qui blande dicunt, aut benigne se facere velle simulãt: latent sub hoc melle venena. *Morale.*

De Anseribus. 35

*A*Nseres unà cum gruibus agrum uastabãt, quibus auditis, rustici protinus in illos feruntur. Rusticos conspicatæ auolant grues, capiũtur anseres, qui impediti corporis onere, subuolare non poterant,

Expugnata ab hostibus vrbe, facile se subducit inops, at diues seruit captus. In bello diuitiæ magis oneri sunt quàm vsui. *Morale.*

De Ioue & Simia. 36

*I*Vpiter scire percupiens, quis nã mortalium scitißimos ederet liberos, conuocari iubet quicquid uspiam est animantium. Concurritur ad Iouẽ undiq;: aderat iam alitum, pecudumq́; genus: inter quos & simia, deformes catulos brachio gestãs, cum aduenisset, à risu nemo temperare potuit, quinetiã Iupiter ipse profuse admodum risit. Ibi continuo simia ipsa, Imò, inquit, nouit & Iupiter iudex noster, catulos meos magnopere omnes quotquot adsunt, præcellere.

Suum cuique pulchrum, vt est adagiũ. Et alibi apud Theocritũ in Edyl. Quæ minime sunt pulchra, ea pulchra videntur amanti. *Morale.*

Aniani Fabulę QVATVOR Hadriano Barlando interprete.

De Quercu & Arundine. 1

ASTVS *olim atq; adeò insolentiæ plena quercus, arundinē aggressa est: Si nūc, inquiēs, pectus animosum tibi, procede agedū ad pugnam, ut noster duarum euentus ostendat, utra uiribus præstet: arundo, quercus cantum, exultationem, fortitudinisq; iactationē uanam nihil mirata, sic respondit: certamen nunc abnuo, nec meæ sortis me piget: Nā etsi in omnem partem mobilis, tempestates tamē peruinco sonoras, tu, si semel uasto rex Æolus antro, luctantes emiserit uentos, concides, & mihi tum rideberis.*

Morale. Declarat hæc fabella, non eos semper fortissimos esse, qui nulla etiam lacessiti iniuria, alijs insultant.

De Piscatore & Pisciculo. 2

P*Iscator iacto in aquā hamo cibis illito, pisciculum eduxit: orat obsecratq; captiuus, se minutulū uti abire sinat, & adolescere, ut postea maiore potiatur.* Pi*scator,* Ego, *inquit, spem pretio nō emo, quippe qui eo fuerim*

fuerim ingenio ſemper, ut quicquid poſſem, mallẽ auferre potius in præſentia.

Hæc nos monet fabella, ne certa vnquã incertorũ ſpe vnguibus amittamus. Quid enim ſtultius (vt eſt apud Ciceronem) quàm incerta pro certis habere? Morale.

De Formica & Cicada. 3

APpetente hyeme frumentũ in areolam ad Solem trahebat formica: uidet id cicada, accurrit, rogitat granũ: formica, Cur non, inquit, & tu meo exẽplo æſtate trahis quodcũq; potes, atque addis aceruos? Reſpondet illa, ſibi id temporis cantando tranſigi. Ridens formica, Si, ait, æſtate cantitare ſoles, merito nunc eſuris.

Monemur hac fabula, dum adhuc robur corporis adeſt, quærere ea, quibus imbecilla ſuſtentetur ſenectus. Per hyemem ſenectutẽ intellige. Per æſtatẽ adoleſcentiam & florem illũ ætatis. Morale.

De Leone & Tauro. 4

LEonem fugitabat taurus, in hircum incidit: is cornu et caperata minitabatur fronte: ad quẽ plenus iræ taurus, Non tua, inquit, in rugas contracta frons me territat, ſed immanem metuo leonem, qui niſi tergo hæreret meo, iam ſcires nõ ita paruam rem eſſe pugnare cũ tauro, & noſtro ſequi de uulnere ſanguinem.

Calamitoſis non eſt addenda calamitas. Sat miſer eſt, qui ſemel eſt miſer.

Aniani Fabulę

TRIGINTA OCTO

Guilelmo Hermanno diui Augustini ordinis canonico interprete.

De Nutrice & Lupo. 1

VTRIX minatur puerũ plorantem, ni taceat, dari lupo. Lupus id forte audit, spe cibi manet ad fores. Puer tãdẽ silescit obrepente somno. Regreditur lupus in syluã ieiunus & inanis, lupa ubi sit præda, sciscitatur. Gemebẽdus ille, Verba, inquit, mihi data sunt, puerum plorãtem se abijcere minabatur nutrix, at fefellit.

Morale. Fœminæ non est habenda fides.

De Testudine et Aquila. 2

CEperat testudinẽ tædium reptandi. Si quis eam in cœlum tolleret, pollicetur baccas maris rubri. Sustollit eam aquila, poscit præmiũ. Non habentem, fodit unguibus. Ita testudo, quæ concupijt uidere astra, in astris uitam reliquit.

Morale. Tua sorte sis contentus. Fuere nonnulli qui si mansissent humiles, poterant esse tuti: facti sublimes, inciderunt pericula.

De Can

De cancris Matre et Filio. 3

CAncrũ retrogradum monet mater antrorſum ut eat: filius reſpõdet, Mater, inquit, I præ, ſequar.

Nullum reprehenderis vitij, cuius ipſe queas reprehendi. Morale.

De Sole et Aquilone. 4

SOl, & uentus Aquilo certant, uter ſit fortior. Cõuẽtũ eſt experiri uires in uiatorẽ, ut palmã ferat, qui excuſſerit manticam. Boreas horriſono nimbo uiatorẽ aggreditur, ac ille non deſiſtit amictum gradiẽdo duplicans. Adſunt uices Solis. Qui nimbo paulatim euicto, emolitur radios. Incipit uiator æſtuare, ſudare, ãhelare. Tandem progredi nequiens captat frigus opacũ, atque ſub frõdoſo nemore abiecta mantica, reſedit, ita Soli cõtigit uictoria.

Quicum certes etiam atq; etiam vide. Nã & ſi tu fortis es, eſt forſitan alius te fortior. Aut ſi non ſortior, certe callidior, vt conſilio ſuo tuum vincat robur. Morale.

De Aſino. 5

ASinus uenit in ſyluã, offendit exuuias leonis: quibus indutus redit in paſcua, greges armẽtaq; territat, & fugat. Venit qui ꝑdiderat, quæritat ſuũ aſinũ. Aſinus uiſo hero occurrit, imò cum rugitu ſuo incurrit. At herus prehenſis quæ extabant auriculis, Alios licet, inquit, fallas, ego te aſelle mi probe noui.

Quod non es, nec te eſſe ſimules. Non doctum cum ſis indoctus, non diuitem, nõ nobilẽ, Morale.

cum ſis pauper & ignobilis, te iactes. Vero enim comperto rideberis.

De Rana & Vulpe. 6

RAna egreſſa paludẽ, ĩ ſyluis apud feras medicinã ꝓfitetur. Ait ſe nec Hippocrati, nec Galeno cedere. Cæteris habẽtibus fidẽ illuſit uulpes. An hæc, inqt, medicinæ habebitur ꝑita, cui ſic pallet os? Quin curat ſe ipſam? Sic illuſit uulpes. Eſt enĩ ranæ os cæruleo colore.

Morale. Stultitiæ eſt, profiteri qđ neſcias, & ridiculũ.

De Cane mordaci. 7

CAni ſubinde hoĩes mordẽti, ut ſibi qſq; caueret, alligauit dñs nolã. Canis ratus uirtuti ſuæ tributũ decus, ſuos populares deſpicit. Accedit ad hũc canũ aliquis iã ætate, atq; autoritate grauis, monẽs eũ ne erret: Nã iſta, inqt, nola data eſt tibi in dedecus, nõ in decus.

Morale. Glorioſus interdum ſibi ducit laudi, quod ipſi eſt vituperio.

De Camelo. 8

CAmelus ſui pœnitẽs, querebatur tauros inſignes ire geminis cornibus, ſe inermen obiectum cæteris animalibus. Orat Iouem donari ſibi cornua. Ridet Iupiter ſtultitiam cameli, nec modo uotũ negat, uerùm & auriculas beſtiæ decurtat.

Morale. Sit quiſq; fortuna cõtẽtus ſua. Etenim multi fortunã ſequuti meliorem, incurrêre peiorem.

De duobus Amicis & Vrſo. 9

DVo amici faciunt iter. Occurrit in itinere urſus. Vnus arbore conſcẽſa, pericula euitat: alter quũ

ſpes

ſpes fugæ non eſſet, colludit ſe humi. Accedit belua, contrectat iacentem, os explorat & aures. Homine ſpiritum continente ac motum, rurſus qui mortuis parcit, ratus cadauer eſſe, innocuus diſcedit. Percunctanti poſtea ſocio, quidnam beſtia dixiſſet iacenti in aurem, hoc monuiſſe, ait, ne unquam cum illiuſmodi amicis iter faceret.

Rara auis in terris, nigroq́ simillima cygno, fides eſt. Verum amicum res aduerſæ & pericula monſtrant. *Morale.*

De Equite Caluo. 10

EQues caluus illigarat pileo comã fictitiã. Venit in campũ, acri ſpirante Borea: ac dũ male obſeruat capillatũ galerũ: ſubito apparet caluicies. Tollit cachinnũ corona, necnõ & ipſe ridet, Quid noui eſt, inquit, auolare capillos alienos, quũ olim defluxerint qui fuerãt mei?

Belle fecit eques, qui non eſt indignatus, ſed cũ ridentibus riſit. Socrates verò cũ accepiſſet in foro alapam, hoc modo reſpondit, Moleſtum eſſe neſcire homines, quando debeant prodire cum galea. *Morale.*

De Duabus Ollis. 11

DVæ ollæ ſtetere in ripa: altera erat lutea: altera ærea: utranq; tulit uis fluuij. Luteæ colliſionẽ metuenti, reſpondet ærea, nequid timeat, ſeſe enim ne collidantur ſatis curaturã. Tum altera: Seu me, inquit, tecũ, ſeu te mecum flumen colliſerit, cum meo utrunq; fiet periculo. Quare certum eſt à te ſeparari.

Satius eſt viuere cũ ſocio pari, quã cũ potentiori. A' potẽtiori ẽm põt eſſe periculũ tibi, nõ illi à te. *Morale.*

De Rustico & Fortuna. 12

RVsticus quum araret, offendebat in sulcis thesaurum. Gratias agit Telluri, quæ hunc dedisset. Fortuna uidens nihil honoris haberi sibi, ita est secum loquuta, Thesauro reperto stolidus mihi non est gratus: at eo ipso thesauro postea amisso, me primã omnium uotis & clamore solicitabit.

Morale. Beneficio accepto, grati simus bene de nobis merenti. Ingratitudo enim digna est etiam beneficio, quod iam acceperit, priuari.

De Tauro & Capro. 13

FVgit leonem taurus, uenit ad speluncam, quærens latibulum, intranti occursat cornibus, qui intus erat caper. Tum his uerbis bos emugit: Tu quidẽ cornibus tuis meam excipis fugam: uerum si abierit quem fugio, quantum à uiribus tauri distet caper, tum senties.

Morale. Qui nescit miseris esse succurrendum, aut certe non nocendum, caper est. Quisquis enim à miserorum iniuria non temperauerit, si (vt est fortuna mutabilis) miseris redierit felicitas, nimirũ nocuisse miseris eum pœnitebit.

De Simia & eius Prole. 14

OMneis animantes suo conspectui Iupiter adesse iusserat, cuius nam soboles esset pulcherrima iudicaturus. Properant feræ, aduoluant aues, necnõ ad id certamen adnatant pisces. Omnium postrema festinat simia, trahens secum suam prolem. Cuius quidem prolis fœdas nates cunctis ridentibus, sic infit: Maneat cui fauerit Iupiter,

piter, uictoria. Meo tamen iudicio, hic meus natus est bellus, & omnium natis iure præferendus. Hoc dicto *subrisit & Iupiter.*

Et nos & nostra nobis placent. Sed de nobis & de nostris factis, aliorum sit iudicium: ne si ipsi iudicemus, cum simia rideamur. Morale.

De Pauone & Grue. 15

P*Auo & grus unà cœnant. Pauo se iactat, caudam ostentat, gruem contemnit. Grus fatetur pauonem formosis esse pennis: se tamen dum uix tectis superuolat pauo, animoso uolatu penetrare nubes.*

Nemo alterum contempserit. Sua cuiq; dos, sua cuiq; est virtus. Qui tua virtute caret, forsan habet qua careas tu. Morale.

De Quercu & Arundine. 16

V*Alidiore Noto effracta quercus, in flumen præcipitat. Dũq; fluitat, hæret forte ramis suis in arũdine: miratur arũdinẽ in tãto turbine stare incolumẽ. Hæc respõdet, cedẽdo & declinãdo se esse tutã, inclinare ad Notũ, ad Boreã, ad omnẽ flatũ. Nec mirũ esse quòd quercus exciderit, quæ non cedere, sed resistere concupiuit.*

Potẽtiori ne resistas, sed hũc cedẽdo & ferẽdo vincas. Quod pulchre docet facũdissimus poëtarum Vergilius, Morale.

Nate dea, quò fata trahũt retrahũtq; sequamur.
Quicquid erit, superãda oĩs fortuna ferendo est.

De Tigride & Vulpe. 17

V*Enator iaculis agitabat feras. Tigris iubet omnes feras absistere, sese unam ait bellum confecturam.*

Pergit uenator iaculari. Tigris oppidò sauciatur. Fugientem è prælio, telumq; extrahentem, percunctatur uulpes, quisnã ualentẽ belluam tam ualde uulneraſſet. Reſpõdit, ſe autorem uulneris haud noſſe: uerũ ex uulneris magnitudine capere ſe coniecturam, aliquem fuiſſe uirum.

Morale. Fortes plerunq; ſunt temerarij, & ars vim, ingenium fortitudinem ſuperat.

De Tauris & Leone. 18

QVatuor fuere tauri, quibus placuit cõmunem ipſorum eſſe ſalutem, & commune periculum. Videt leo ſimul paſcentes, etſi eſurit, tamen cõiunctos aggredi metuit. Primum dat operam uerbis fallacibus ſegregare, tum ſegregatos laniat.

Morale. Concordia nihil eſt firmius, diſcordia etiam fortes reddit imbecilles.

De Abiete & Dumo. 19

FErtur olim abies deſpicere dumos, iactitat ſe proceram eſſe, locari in ædibus, cũ uelo ſtare in nauibus, dumos autem humiles, uiles, nulli uſui idoneos. Quorũ quidem tale fuit reſponſum, Tu ſanè abies tuis gloriare bonis, ut noſtris inſultes malis. Verum nec tua refers mala, & noſtra præteris bona. Cum tu ſonanti detruncare ſecuri, quàm uelles tum nobis, qui ſecuri ſumus, eſſe te ſimilem?

Morale. Et ſummæ fortunæ ſua inſunt mala, & humili fortunæ ſua bona. Vt nil aliud nũc dicã, hęc ſecura eſt, ac tuta: illa nec extra metũ eſt, nec caret periculo. Horatius canit in lyricis, Celſæ grauiore caſu Decidũt turres, feriũtq; ſũmos Fulgura mõtes.

De Piſc

De Piscatore & Pisciculo. 20

SVbductus hamo pisciculus, orat piscatorē se dimitti. Ait modò se à matre fusum, atque mensam, cum adhuc minutus sit, non multum iuuare. Si dimittat, postea grandem ultro ad hamum eius rediturum. Piscator negat se dimittere prædam certam, licet exiguam. Quid habeā, inquit, scio: quid sim habiturus, nescio: Ego spem pretio non emo.

Certum præstat incerto, præsens futuro, etsi nonnunquam exile commodum amissum attulit magnum. *Morale.*

De Alite & Pullis eius. 21

ALes positos in segete pullos monet, ut, dum ipsa abest, diligēter attendant, si fiat sermo de occatione. Redeunti è pastu matri pulli anxij narrant dominum agri operam illam mandasse uicinis. Respōdet nihil esse periculi. Item alio die trepidi, aiunt rogatos ad metendū esse amicos: iterum iubet illa ut sint securi. Tertio ut audiuit ipsum dominum cum filio statuisse postero mane cum falce messem intrare, Iam, inquit, tēpus est ut fugiamus. Vicinos & amicos non timui, quia non uenturos sciui. Timeo dominum, illi enim res est cordi.

Secordes alienis in rebus pleriq; sumus: Quòd si quid recte curatum velis, alteri ne mandes, sed cures ipse. *Morale.*

De Auaro & Inuido. 22

DVo homines orabant Iouem, cupidus & inuidus. Mittitur à Ioue Apollo, per hunc ut eorum uotis

ſatisfiat. Dat hic utrique optandi liberam facultatem ac conditionem: ut quodcunque petiſſet alter, idipſam alter acciperet duplicatum. Hæret diu cupidus, cum nihil putat fore ſatis. Petit tandem non pauca. Et duplum accipit ſocius. Porrò inuidus hoc petit, ut ipſe uno priuetur oculorum, lætus ſocium mulctandum eſſe utroque.

Morale. Auaritiã quid poſsit ſatiare? Inuidia vero dementius eſt nihil. Quæ dummodo noceat alteri, ſibimet imprecatur malum.

De Leone & Capella. 23

Vidit leo pendere dumoſa de rupe capellã. Suadet deſcẽdere ut in campo thymum, ſalicesq; carpat. Recuſat capella deſcendere, uerba quidem eius haud ſanè mala, ſed mentem eſſe plenam doli reclamans.

Morale. Cogita quis quid ſuadeat. Multi ſuadent vtilia, non tibi, ſed ſibi.

De Cornice & Vrna. 24

Sitibunda cornix reperit urnam aquæ. Sed erat urna profundior, quàm ut poſſet à cornice aqua cõtingi. Conatur effundere urnam, nec ualet. Tum lectos ex arena ſcrupulos iniectat. Hoc modo aqua leuatur, & cornix bibit.

Morale. Interdum id, quod non potes efficere vi, efficies prudentia, & conſilio.

De Leone & Venatore. 25

Litigat leo cum uenatore, ſuam præfert fortitudinẽ hominis fortitudini: poſt longa iurgia, uenator ducit leonem ad Mauſoleum, in quo ſculptus erat leo, caput

put deponens in gremium uiri. Negat *fera id ſatis eſſe iudicij, homines enim ſculpere quod uellẽt, ait, quod ſi & leones forent artifices, iam uirum ſculptum iri ſub pedibus leonis.*

Quiſque quoad poteſt, & dicit, & facit, quod ſuæ parti, & cauſæ putet prodeſſe. *Morale.*

De Puero & Fure. 26

S*edebat puer flens ad puteũ.* Fur *rogat cauſam flendi.* Puer *dicit, rupto fune incidiſſe in aquas urnã auri.* Homo *exuit ſe, inſilit in puteum, quærit.* Vaſe *nõ inuento, conſcendit, atq; ibi nec puerum, nec ſuam inuenit tunicam.* Puer *quippe ſublata tunica fugerat.*

Falluntur interdum qui fallere ſolent. *Morale.*

De Ruſtico & Iuuenco. 27

E*Rat ruſtico iuuencus, uinculi omnis, iugiq; impatiens.* Homo *aſtutulus, beſtiæ reſecat cornua.* Corni*bus enim petebat.* Tum *iungit non currui, ſed aratro: ne ut ſolet, herũ pulſaret calcibus.* Stiuam *ipſe tenet, gaudens induſtria effeciſſe, ut iam foret tutus, & à cornibus & ab ungulis.* Sed *quid euenit?* Taurus *ſubinde reſiſtẽs ſpargendo pedibus os, caputq; ruſtici opplet arena.*

Sunt nonnulli ſic intractabiles, vt nulla queãt arte, nullo conſilio tractari. *Morale.*

De Satyro & Viatore. 28

S*Atyrus, qui deus nemorum olim eſt habitus uiatorem niue obrutum, atq; algore enectum miſeratus, ducit in antrum ſuũ, fouet igni.* Spirantem *autem in manus, percunctatur cauſam.* Qui *reſpondens,* Vt *calefiant, inquit.*

Postea cum accumberent, sufflat uiator in polēta. Quod cum faceret interrogatus, ut frigescat, inquit, Tum continuo, Satyrus uiatorem eijciens, Nolo, inquit, in meo sit antro cui tam diuersum est os.

Morale. Caue sit in tuo conuictu homo duplici ore, quiꝗ; in sermone est Proteus.

De Apro & Rustico. 29

APro uastanti segetes, rusticus præcidit auriculam: Iterum deprehenso, præcidit alterā. Et tūc quoq; redeuntem capit, captum portat in urbem destinatum lauticiæ sui patroni. Secta iam in cōuiuio bellua nusquam apparet cor. Excandescente hero, & flagitante cocos, uillicus respondet, Patrone, inquit, non est mirum non apparere cor: nam credo stultum aprum nunquam cor habuisse. Nam si cor habuisset, nunquam in pœnam suam ad meas segetes toties redisset. Sic rusticus. At omnes conuiuæ emori risu, cachinnari de stultitia rustici.

Morale, Multorum hominum tam est excors vita, vt an cor habeant posſis ambigere.

De Tauro & Mure. 30

MVs tauri pedem momorderat fugiens in antrum suum. Taurus uibrat cornua, quærit hostem, nusquam uidet, irridet eum mus: Quia, inquit, robustus es ac uastus, non idcirco quemuis contēpseris. Nunc te, & quidem gratis, læsit exiguus mus.

Morale, Tritum est illud verbum, quod significantius nostrate lingua dixerim, Nyemant sol verachtē seinen feindit. Latine sic, Nemo suū hostem floccipendat.

De rust

De Rustico & Hercule. 31

Rustici currus hæret in profundo luto. Nõ supinus deũ Herculem implorat. Intonat uox è cœlo. Inepte, inquit, flagella equos, & ipse annitere rotis, atq; tũ Herculem uocato, tum enim aderit Hercules uocatus.

Nil prosunt ociosa vota, quæ sanè deus nõ audit. Iuua temet, inquiũt, ipse, tũ iuuabit te deus. *Morale.*

De Ansere. 32

Fuit anser qui ponebat oua aurea, singulis diebus singula: dominus ut subitò fiat diues, anserem iugulat, sperans intus latere gazam. Sed ansere inuēto uacuo stupet miser, anxieq; dehinc suspirat, ac plangit, & rem, & spem perisse.

Moderanda sunt vota. Curandum est ne vel præproperi simus, vel nimij. Nam & festinantia nocet, & qui plura quàm decet quærit, interdũ acquirit nihil. *Morale.*

De Cicada & Formica. 33

Cum per æstatem cicada cantat, formica suã exercet messem, trahit in antrũ grana reponẽs in hyemẽ. Sæuiẽte bruma, famelica cicada uenit ad formicam, mendicat uictum. Renuit formica, dictitans, sese dũ illa cantabat, laborasse.

Qui segnis est in iuuenta, egebit in senecta: & qui non parcit, olim mendicabit. *Morale.*

De Simia & duobus eius Natis. 34

Simia, ut ferunt, cum peperit gemellos, alterum diligit, alterum negligit. Erat puerpera cum gemellis:

Atque cum incidisset terror, uitatura periculum, dilectũ prehẽdit ulnis, quẽ dum præceps fugitat, collidit petræ atque enecat: neglectus autẽ, qui in hirsuto hæserat ter go fugientis, mansit incolumis.

Morale. Solet euenire, vt ipsi parentes filio, quẽ tenerè amant, præ nimia indulgentia sint mali occasio & periculi, eo, quem minus amarunt, præstãte se strenuum ac probum.

De Boue & Iuuenco. 35

Bos iam grandis æuo quotidie trahebat aratrum. Iuuẽcus laboris expers, uicinis exultat in pascuis, ac tandem insultat fortunæ senioris. Iactat se iugi, ac uinculi inscium, se liberũ, se ociosum, illi attritum esse labore collum. Denique se glabrum ac nitidum, illum esse hirsutum ac squalidum. Senior tum quidẽ nihil contra. Sed breui pòst tempore uidet hunc insultorem duci ad aras, ac tũ hisce uerbis affatur, Quò tua mollis uita peruenit? securum istud ocium rediјt ad securim. Iã saltem (ut opinor) potius suades mihi laborem, qui me tuetur, quàm ocium, quod nunc te traxit ad necem.

Morale. Ad vitam rectè gerendã opus est labore & vigilantia. Secors autem & voluptati deditus, suarum rerum, quam nolet, sortietur exitum.

De Cane & Leone. 36

Occurrit canis leoni, iocatur, Quid tu miser exhaustus inedia percurris syluas et deuia? Me specta pinguẽ ac nitidũ, atq; hæc non labore cõsequor, sed ocio, Tum leo, Habes tu quidem tuas epulas, sed habes

stolide

stolide etiam uincula. Tu seruus esto, qui seruire potes, equidem sum liber, nec seruire uolo.

Pulchre respondit leo. Quibuslibet enim rebus potior est libertas. *Morale.*

De Piscibus. 37

P*Iscis fluuialis ui fluminis correptus est in mare. Vbi suam efferens nobilitatē, omne marinū genus uili pendebat. Non tulit hoc phoca, sed ait tum fore iudicium nobilitatis, si cū phoca captus portetur ad forum. Se emptum iri à nobilibus, illum autem à plebe.*

Multi sic capti sunt libidine gloriæ, ut sese ipsi prædicent & iactent, sed laus sui oris nō datur homini laudi, ac excipitur cum auditorum risu. *Morale.*

De Pardo & Vulpecula. 38

P*Ardus, cui pictum est etiam tergum, cæteris feris etiā leonibus despectis, intumescebat. Accedit ad hunc uulpecula, suadet non superbire, dicens, illi quidē speciosam esse pellem, sibi uerò speciosam esse mentem.*

Discrimen est bonorum & ordo. Bona corporis præstant bonis fortunæ. Vtrisque illis animi bona præferantur oportet. *Morale.*

Aesopi fabulatoris clarissimi apologi, e' Græco Latini per Rimicium facti.

Argumentum.

ESOPVS fabulator clarißimus, natione q̃dẽ Phryx, fortuna uero seruus fuit, colore niger, ac facie supra modũ deformis. Is q̃a beneficus semper in hospites fuit, dea hospitalis in somnis sibi aßistẽs, largita est loquelã (nã ab initio blatero fuit) sapiẽtiãq; ac uariarũ fabularũ inuẽtionẽ: quæ porrò fabulæ nõ parũ cõducũt mortaliũ uitæ. Nã aĩalia bruta fingit agere ea, quæ hominũ sunt actiones: quas ita ante oculos ponit, q̃ audientiũ animos incitat ad uirtutẽ, nec ulli sunt hominũ mores, quos in brutis fingẽdo ipse non aperiat. Has igitur fabulas, si quis rite gustauerit, quam uiã sequi, quamq; uitare debeat, in priuatis publicisq; negotijs facile cõperiet. Nam in primis fabulã narrat: tum quid fabula significet, cõpendiosius exponit. Atq; ordinẽ alphabeti in Græco sequutus, qui in Latino sermone seruari non potest, hinc sumit initium.

De Aquila & Vulpe. I

AQuila & uulpes cõflata inter se amicitia, in proximo habitare cõstituunt, firmiorem amicitiã ex frequenti

frequenti cõuersatione fore putantes. Igitur aquila nidũ alta super arbore instituit. Vulpes uerò arborem propter, inter dumeta catulos collocat. Vna igitur dierum quum uulpes latibulũ egressa pastum catulis quæreret, aquila & ipsa cibi indiga, in latibulum deuolãs, uulpis catulos arripuit, ac pullis suis comestũ præbuit. Vulpes reueniens, cognita filiorum morte atroci, ualde tristata est. Et cum aquilam ulcisci non posset, quia quadrupes existens uolucrẽ persequi nequibat, quod unum miseris ac impotentibus datur, aquilam execratur, ac mala sibi imprecatur: tantum in odium, quũ uiolatur, uertitur amicitia. Contigit igitur illis diebus ruri capras immolari, cuius frustum unà cum carbonibus accensis aquila arripiens, sustulit ad nidum. Sed uento uehemẽtius spirãte, nidus qui ex fœno ac materia exili aridaq; cõfectus erat, incenditur. Aquilæ pulli flammam sentientes, quum uolare adhuc nequirent, humi decidunt. Vulpes confestim illos arripiens, in aquilæ conspectum deuorat.

Fabula significat, quòd qui amicitiam violant, quãuis quos læserint, vltionẽ declinent, dei supplicium non tamen effugiunt.

De Aquila & Coruo. 2

AQuila celsa ex rupe deuolãs, agnũ ex omni grege arripuit. Quam rem coruus cõspicatus, æmulatione motus, uehementi cum strepitu ac stridore deuolat in arietem, atque ungues in arietis uellus ita implicat, quòd inde etiam motu alarum se explicare non potest. Hunc pastor quum ita implicitum uidet, accurrẽs coruũ comprehẽdit; atq; alarum pennis incisis, pueris suis pro

ludibrio dedit. Verum enim quum quispiam coruum rogaret, quæ nam uolucris esset: coruus ait, Prius equidē, quo ad animum, aquila fui, nunc uerò me coruum esse certò cognosco.

Fabula significat, quòd qui supra vires quippiam audet, hoc solum efficit, quod in aduersa sæpius incidit, ac se vulgo ridiculum exhibet.

De Aquila & Scabrone. 3

Aquila leporem persequebatur. At lepus auxilij inops, quē tempus obtulit scabronem uidens, ab eo auxiliū implorauit. Cui scabro pollicitus est tutelam ac custodiā suam. Deinde quū aquilam propinquantem scabro conspicatur, eam precatur, ne suum sibi eripiat seruum. At aquila scabronis paruitatem contemnens, eo coram leporem exedit. Verum scabro suæ iniuriæ memor, ubi aquila nidificaret, obseruat. Ecce aquila oua parit. Scabro alis elatus, ad aquilæ nidū uolat, atq; oua deuoluens, humi deijcit. Aquila iacturæ ouorū mœrore concita, euolat ad Iouem (est enim ales deo illi sacrata) ac locum ad pariendum sibi tutum dari precatur. Iupiter sibi cōcedit, ut quū tempus adest, eius in sinu pariat oua. Hoc scabro prouidens, globum è stercore conficit, atque sursum euolans, in Iouis sinum demisit. Iupiter uolens è sinu globum excutere, oua aquilæ simul excußit. Extunc aiunt aquilam nunquam parere, quo tempore scabrones existunt.

Fabula significat, quod nullus porrò est contēnendus: quoniā nemo est qui iniuriā accipiat, quin quū tempus datur, se vlcisci non quærat.

De Philo

De Philomena & Accipitre. 4

Philomena quũ alta quercu ſederet, more ſuo, ſola canebat. Eã accipiter, cibum quæritans, quum intuetur, repente euolat, illamq; rapit. At philomena quũ ſe interitum iri uidet, accipitrem precatur ut ſe miſſam faciat, quoniam ad explendum eius uẽtrem ipſa ſatis minima ſit: ſed pro ſaturitate ſua ad maiores aues ut ſe uertat opus profecto fore. Eam accipiter torue conſpiciens ait, Stultus equidem nimiũ eſſem, ſi quẽ manibus teneo cibum, illum dimitto amplioris ſpe paſtus.

Fabula ſignificat, quod qui omittũt id quod manu tenent rerum maiorũ ſpe, conſilio inopes ac ratione nimium ſunt.

De Vulpe & Trago. 5

Vulpes & tragus ſitiẽtes in quendam puteum deſcenderũt. Verum enim pòſt potum, quum egreſſum conſpiceret hircus, uulpes ei comiter ait, Bono ſis animo, nam quid ſaluti noſtræ opus ſit, probe animaduerti. Si enim rectus ſtabis, ac pedibus anterioribus cornibus'ue muro adhærebis, tuas ego ſcapulas cornuaq; cõſcendens, quum egreſſa puteũ fuero, te manu comprehendens hinc deſuper traham. Huic caper prompte deſeruiuit. Vulpes ſuo exultans egreſſu, circa os putei capro illudebat. At dum caper illã incuſat, ſibi pacta haud ſeruaſſe, ei facete uulpecula inquit, Si ea caper ſapiẽtia præditus eſſes, quo pilorum ornatu iſthæc tua barba referta eſt, non prius in puteum deſcendiſſes, quàm egreſſus penſiculatè uidiſſes.

Fabula ſignificat, quod homines cõſilio præ

diti,rerum fines prius inſpiciunt,quàm dēt operam rebus gerendis.

De Vulpe & Leone. 6

VVlpes quæ nūquā uiderat leonē,quum illi forte obuiaſſet,adeò pertimuit,ut mortem penè obiret. Rurſum illum quum aſpexiſſet,pertimuit,ſed minime ut primùm. Eum tertio quum intuetur propè accedens,fuit auſa coràm diſſerere.

Fabula ſignificat quòd rerum terribilia,vſus & conſuetudo domeſtica facit.

De Cato & Gallo. 7

CAtus cum gallū cepiſſet, atque cauſam quæreret quî eum comedere poſſet,illū criminari cœpit, ꝙ eſſet animal turbulentū,qui noctu clamitandò haud permitteret quieſcere mortales, Gallus ſe excuſabat, ꝙ id ageret ad eorum utilitatem,cum ad opera facienda illos excitaret. Rurſum catus ait,Impius es ac ſupra modum ſceleſtus,qui agis continue cōtra naturam,cū nec à matre,nec à ſororibus te abſtineas,ſed per incontinentiam cum illis te cōmiſceas. Gallus item defendebat,quod domini ſui quæſtus gratia,id quoque ageret, enimuero ex huiuſmodi coitu,gallinæ pariūt oua. Tunc inquit catus, Excuſationibus licet abundes,ego tamen ieiunare haud intendo.

Fabula ſignificat,quòd qui prauus exiſtit natura, cum ſemel delinquere animo propoſuit, quamuis cauſæ deſit prætextus, à prauitate tamen non deſiſtit.

De Vulpe

De Vulpe sine Cauda. 8

VVlpes ut è laqueo euaderet, abscissa cauda cum è pudore uitam sibi mortē putaret, excogitauit alias dolo inducere uulpes: ut sub communis commodi specie, sibi singulæ caudam abscinderent, & sic suū dedecus leuaret. Itaque ad unum uulpibus cōgregatis suadet ut caudam sibi abscindant, disserens caudam nō modò dedecori uulpibus esse, sed oneri graui atq; inepto. E uulpibus una ei facete respondit, Heus soror, si res ista tibi soli cōducit, tum itidem alijs consulere haud est æquum.

Hæc fabula ad eos spectat, qui sub charitatis specie, suum cōmodum consulendo prospiciūt.

De Piscatore & Smaride pisciculo. 9

PIscator quod mari rete tetēdit, eo smarida cepit pisciculum, qui parua adhuc ætate piscatorē orabat, ut dum grandis esset, atque maiore quæstum ex eo assequi posset, eum uita donaret. Huic piscator lepidè respondit, Ego quidem mente carerem, si quod minimum mihi est lucrum, id dimitterem amplioris spe quæstus.

Fabula significat, quòd certa pro incertis, quāuis in eis magna insit spes, stultum est dimittere.

De Vulpe & Rubo. 10

VVlpes cum sepem quandam ascenderet, ut periculum uitaret, quod sibi imminere uidebat, rubū manibus comprehendit, atque uolam sentibus perfodit, & cum grauiter saucia foret, gemens inquit ad rubum, Vt me iuuares, cum ad te confugerim, tu deterius me perdidisti. Cui rubus, Errasti uulpes, ait, quæ pari dolo me ca=

pere putaſti, quo cætera capere conſueuiſti.

Fabula ſignificat, quod ſtultum eſt implorare auxilium ab illis, quibus à natura datum eſt obeſſe potius, quàm alijs prodeſſe.

De Vulpe & Crocodilo. 11

Vulpes & crocodilus de nobilitate contendebant: cum crocodilus multa pro ſe adduceret, ac ſupra modum ſe iactaret de ſplendore progenitorum ſuorum, uulpes ei ſurridens ait, Heus amice, etſi hoc tu quidem nō dixeris, ex tuo corio clare apparet, quòd multis iam annis, tuorum ſplendore fuiſti denudatus.

Fabula ſignificat, quod homines mēdaces res ipſa potiſsimum refellit.

De Vulpe & Venatoribus. 12

Vulpes uenatores effugiens, ac per auia currendo iam defeſſa, hominem caſu reperit lignarium, quē rogat, ut ſe quoquo loco abſcondat. Ille tectorium ſibi oſtendit. Vulpes illud ingrediens, in angulo quodā ſe abſcondit. Adſunt uenatores: lignarium, ſi uulpem uiderit, rogant. Lignarius uerbis quidem ſe uidiſſe negat, manu uerò, ubi uulpes latebat, locum oſtendit. Verum enim uenatores re haud percepta ſtatim abeunt: uulpes ut illos abiſſe proſpicit, tectorio egrediens, tacite recedit: lignarius uulpem criminatur, quòd cum ſaluam fecerit, nihil ſibi gratiarum agat. Tunc uulpes ſe conuertens, illi facete ait, Heus amice, ſi manum, opera ac mores uerbo ſimiles habuiſſes, meritas tibi perſoluerem gratias.

Fabula ſignificat, quod homo nequā etſi bona pollicetur, mala tamen & improba præſtat.

De Gallis & Perdice. 13

GAllos quamplures cum quis domi haberet, quem emerat perdicem illis cõpascere permisit. Sed cũ galli illam infestarent, rostrisq; percuterent, perdix ea iniuria uehementer perdoluit, putans, quia aduena, nec eo genere esset, eas sibi inferri iniurias. Gallos deinde cũ adinuicem certantes conspiceret, perdix amota animi perturbatione ait, De cætero equidem haud tristabor, posteaquam inter eos odiosa certamina cerno.

Fabula significat, quod homines sapiẽtia præditi, moderato animo ferunt iniurias ab illis vel maxime sibi illatas, qui nec sibi nec suis parcere sciunt.

De Vulpe & Larua. 14

VVlpes citharœdi domum ingressa, dum quæ domi parata sunt, sagaciter explorat, laruæ caput reperit arte industriosa compositum: quod manibus capiens, ait, O' quale sine cerebro caput.

Fabula significat, quod non omnes corpore decori, eandem animo habent pulchritudinem.

De Homine & ligneo Deo. 15

HOmo quidam deum ligneum domi habens, eum orauit, ut boni quippiam sibi tribueret: sed quanto magis orabat, eo res domi angustior erat: demũ ille cõcitus ira, deum cruribus capit, & caput parieti percutit. Illi exciso igitur capite, multum auri exilijt: quod homo colligens, ait, Peruersus nimium es, atque perfidus, qui dum in honore te habui, nihil quidem profuisti, percussus

uerò ac uerberatus, boni plurimum contulisti.

Fabula significat, quòd homo nequā, si quando prodest, id efficit vi coactus.

De Cane ad Cœnam uocato. 16

VIr quidam cum cœnam opiparam parasset, amicū quendam domum uocauit, eius quoq; canis, canem alterius ad cœnam inuitauit. Is domum ingressus, cū tantum dapium uidet apparatum, lætus secum ipse ait, Ho*die porrò ita me explebo, quòd die crastino comedere non indigebo.* His*q; dictis motu caudæ applaudit.* Co*quus uerò eum cōspiciens, tacitus per caudam capit, atq; illum sæpius rotans per fenestram proijcit.* Ille *attonitus humo assurgens, dum clamando aufugit, cæteri canes sibi occurrunt, atq; rogitant quàm opipare cœnauerit. At ille languens ait,* Ita *potu ac dapibus me expleui, quòd cum exiuerim, uiam non uidi.*

Fabula significat, quòd quibus rebus quis doliturus est, rebus illis lætari non debet.

De Aquila & Homine. 17

AQuilam homo quidam cum cepisset, pennis alarū sibi euulsis, inter gallinas morari dimisit: eam deinde quidam mercatus, pennis alas denuo munit: tū aquila uolans, leporem capit, fertq; illum benefactori suo. Quam rem conspiciēs uulpes, homini ait, Noli *hanc aquilam, sicuti prius hospitio habere, ne ceu leporem te æquè uenetur.* T*um homo aquilæ item pennas euulsit.*

Fabula significat, quòd benefacientes sunt quidem remunerandi, improbi verò omni studio vitandi.

De Viro Agricola. 18

HOmo quidam agricolator existens,cum finem uitæ sibi adesse cognosceret,cuperetq; filios in agrorũ cultu fieri peritos,eos uocauit,atq; inquit, Filij ego è uita discedo,bona mea in uinea consita sunt omnia. Illi post patris obitum putantes in uinea thesaurum rerum reperire,assumptis ligonibus, marris, ac bidentibus, uineam funditus effodiunt,nullumq; thesaurum inueniunt. Verũ enim uinea cum probe effossa foret,longe pòst solito fructus produxit,atque illos diuites fecit.

Fabula significat, quòd labor asiduus thesaurum parit.

De Carbonario et Lotore. 19

CArbonarius lotorem quẽdam rogauit,ut quam pretio conduxerat domum,secum pariter cohabitaret. At lotor rei aliâs expertus ait,Id conducibile haud mihi esset. Nam quæ albificarem,ea omnia carbonum fauillis ipse maculares.

Fabula significat, quòd res natura dissimiles stare simul commode non possunt.

De Vulpe esuriente. 20

VVlpes ingenti fame concita,cum quodam in tectorio carnis frustum ac panem reposita prospiceret, tectorium ipsum intrauit, atq; tantum comedit, quòd ad ingentem tumorem uentrem distendit: & cum ex nimia uentris tumefactione inde egredi nequiret,tumens gemebat. Eius gemitum uulpes alia transiens illàc, cum audiret,illuc accedit,rogatq; quidnam gemeret: deinde cau-

ſam gemitus edocta, lepide ait, Iſtic manendum eſt, uſq; eò dum tenuis efficiaris, quanta eras cum intraſti, nam eo pacto facile egredieris.

Fabula ſignificat, quod nihil eſt tam durum, quod tempus non diſſoluat.

De Piſcatore quodam. 21

Piſcator quidã piſcandi inexpertus, tibijs ac reti aſſumptis, iuxta maris littus accedit, atq; ſaxo quodã ſuper exiſtens, in primis tuba canere cœpit, putans cantu ſe piſces facile eſſe capturum. Verum cantu cum nullum conſequeretur effectum, depoſitis tibijs, rete in mare dimittit, ac piſces cepit perplures. Sed cũ ex reti piſces extraheret, atque eos ſaltantes perſpiceret, non inſulſe ait, O improba animalia, dum ad tibiam cecini, ſaltare noluiſtis: nunc, quia canere ceſſo, ſaltus datis aßiduos.

Fabula ſignificat, quod omnia probe fiunt, quæ fiunt tempore ſuo.

De Piſcatoribus quibuſdam. 22

Piſcatores piſcatũ profecti, diuq; piſcãdo defeßi, fame præterea ac mœrore, quòd nihil cepiſſent confecti, cũ abire decernunt, ecce piſcis quidã aliũ fugiẽs ſe inſequentẽ, in nauiculã ſaltat: illũ piſcatores ſupra modũ læti cõprehendũt, ac in urbẽ reuerſi, grãdi pretio uẽdũt.

Fabula ſignificat, quod frequẽtius fortuna id exhibet, quod ars efficere non poteſt.

De Viro inope & infirmo. 23

Homo quidã pauper cũ ægrotaret, dijs uouit quòd ſi eo morbo liberaretur, boues centum immolaret: quod

quod dij experiri uolentes, sanitatem illi facile reddunt. Liber igitur à morbo, cum boues, quia pauper, non haberet, ossa boum centum collegit, eaq; super altari deponens, lepide inquit, Ecce quod uoui, uotum uobis nunc persoluo. At dij illum ulcisci uolentes, in somnis sibi aßistunt, atque inquiunt, Ad maris litus pergito, ibi enim in loco semoto auri talenta cẽtum reperies. Ille expergefactus somnij memor dum pergit ad litus, incidit in latrones: captus itaque, eos rogabat, ut se missum facerẽt, quoniam mille talenta auri persolueret eis.

Fabula significat, quod homo mendax deos & homines pariter contemnit.

De Vulpe & Pardo. 24

Vulpes cũ pardo de pulchritudine cõtendebat, cũ uarias corporis notas pardus sibi duceret decori, uulpes ei comiter ait, Ego quidem longe formosior sum iudicanda, quæ non corpus, sed animum uarijs notis habeo notatum.

Fabula significat, quod decor mentis est potior omni corporis ornatu.

De Piscatoribus quibusdam. 25

Piscatores quidã è mari rete trahebãt. Quod cũ graue esse sentirent, lætitia gestiũt, putantes multos pisces habere irretitos: sed ut rete in terrã traxerũt, pisces quidẽ paucos, saxũ uerò ingens reti inesse cũ perspiciũt, lõge tristantur. Quidã ex illis natu iam grandis nõ inurbanè socijs inquit: Animis estote quietis, quippe lætitiæ soror est mœstitia, oportet enim casus prospicere futuros, illosq; ut leuius quis ferat, persuadere sibi esse euẽturos.

Fabula ſignificat, quòd qui reminiſcitur ſortis humanæ, in aduerſis minime frangitur.

De Ranis Regem petentibus. 26

RAnæ mœrentes quòd ſine regè forent, Ioui ſupplicatum oratores mittunt, ut regẽ ſibi dedat. Iupiter earum ſimplicitatem cognoſcens, lignum in ſtagni medium dimiſit. Quod cum in ſtagnum cecidit, eius ſonus ſupra modum terruit ranas. Quæ cum lignum eſſe nouerunt, rurſum Ioui ſupplicatum mittunt, ut regem uiuum haud mortuum ſibi dedat. Iupiter ſtultis earum precibus motus, Hydrum illis dedit in regem. Is in diem cum ranas deuoraret, tertio Iouem ranæ precantur, ut regem ſæuum atque immanem ab eis amoueret. Tunc inquit Iupiter, Quem tot precibus regem exoraſtis, eum uobis perpetuum habetote.

Fabula ſignificat, quòd ſæpe ea precamur, quæ impetraſſe nos poſtea pœnitet.

De Cata in Fœminam mutata. 27

CAta quædam ſpecioſi cuiuſdam adoleſcentis amore capta, Venerem orauit, ut eam in hominẽ mutaret, Venus illius miſerta, in formam hominis mutauit eã. Quæ cũ longe ſpecioſa eſſet, amator domũ ſubito adduxit. Sed cũ in cubiculo ſimul ſederent, Venus experiri cupiens, ſi mutata facie, mutaſſet & mores, in medium conſtituit murem, quẽ cũ illa proſpexit, oblita formæ & amoris ſui, murem ut caperet, perſecuta eſt. Qua ſuper re Venus indignata, denuo eam in priorẽ catæ formã mutauit.

Fabula, ſignificat, quòd homo nequam, licet perſonam mutet, mores tamen retinet eoſdem.

De ſen

De Sene mortem uocante. 28

SEnex quidam lignorum faſcem ſuper humeros ex nemore portans, cũ lõga uia defeſſus eſſet, faſce humi depoſito mortẽ uocauit. Ecce mors aduenit, cauſamq́; quamobrẽ ſe uocauerit, interrogauit. Tunc ſenex, Vt hunc lignorũ faſcẽ ſuper humeros mihi imponeres, ait.

Fabula ſignificat, quod quiſquis vitæ cupidior eſt, licet res mille ſubijciatur periculis, mortem tamen ſemper deuitat.

De Muliere & Medico. 29

MVlier anus cũ ophthalmiã pateretur, medicum ad ſe curandum accerſit, certum pretium ſibi dare promittens, ſi eo morbo curaretur: ſi uero nõ liberaretur, nihil ei debere pacta eſt. Medicus uerò quoties illam ibat curatum, toties quippiam è domo clàm exportabat. Mulier igitur ophthalmia curata, cũ nihil ſuarum rerum domi eſſe proſpiceret, medico mercedem pactam petenti ſoluere denegat. Quamobrẽ uocata in iudiciũ, pactum quidem non denegat, ſed ſe curatã ophthalmia eſſe, id uerò pernegat, inquiens, Cum cæca eram, domũ multa ſupellectile refertam uidebam: nunc cum uideo, ut medicus ait, nihil rerum domi eſſe proſpicio.

Fabula ſignificat, quod homines auaritiæ dediti, ſibimet ſæpius contradicunt.

De Agricola & Canibus. 30

AGricola quidã magnitudine hyemis in ſuburbanis ſe locauit. Sed cum alimonia ſibi deficeret, capris & ouibus primũ ueſci cœpit. Cũ uerò in diẽ magis

Fabula significat, quòd qui reminiscitur sortis humanæ, in aduersis minime frangitur.

De Ranis Regem petentibus. 26

RAnæ mœrentes quòd sine rege forent, Ioui suppli catum oratores mittunt, ut regē sibi dedat. Iupiter earum simplicitatem cognoscens, lignum in stagni medium dimisit. Quod cum in stagnum cecidit, eius sonus supra modum terruit ranas. Quæ cum lignum esse nouerunt, rursum Ioui supplicatum mittunt, ut regem uiuum haud mortuum sibi dedat. Iupiter stultis earum precibus motus, Hydrum illis dedit in regem. Is in diem cum ranas deuoraret, tertio Iouem ranæ precantur, ut regem sæuum atque immanem ab eis amoueret. Tunc inquit Iupiter, Quem tot precibus regem exorastis, eum uobis perpetuum habetote.

Fabula significat, quòd sæpe ea precamur, quæ impetrasse nos postea pœnitet.

De Cata in Fœminam mutata. 27

CAta quædam speciosi cuiusdam adolescentis amore capta, Venerem orauit, ut eam in hominē mutaret, Venus illius miserta, in formam hominis mutauit eā. Quæ cū longe speciosa esset, amator domū subito adduxit. Sed cū in cubiculo simul sederent, Venus experiri cupiens, si mutata facie, mutasset & mores, in medium constituit murem, quē cū illa prospexit, oblita formæ & amoris sui, murem ut caperet, persecuta est. Qua super re Venus indignata, denuo eam in priorē catæ formā mutauit.

Fabula, significat, quòd homo nequam, licet personam mutet, mores tamen retinet eosdem.

De Sene mortem uocante. 28

SEnex quidam lignorum fascem super humeros ex nemore portans, cũ lõga uia defessus esset, fasce humi deposito mortẽ uocauit. Ecce mors aduenit, causamq́; quamobrẽ se uocauerit, interrogauit. Tunc senex, Vt hunc lignorũ fascẽ super humeros mihi imponeres, ait.

Fabula significat, quod quisquis vitæ cupidior est, licet res mille subijciatur periculis, mortem tamen semper deuitat.

De Muliere & Medico. 29

MVlier anus cũ ophthalmiã pateretur, medicum ad se curandum accersit, certum pretium sibi dare promittens, si eo morbo curaretur: si uero nõ liberaretur, nihil ei debere pacta est. Medicus uerò quoties illam ibat curatum, toties quippiam è domo clàm exportabat. Mulier igitur ophthalmia curata, cũ nihil suarum rerum domi esse prospiceret, medico mercedem pactam petenti soluere denegat. Quamobrẽ uocata in iudiciũ, pactum quidem non denegat, sed se curatã ophthalmia esse, id uerò pernegat, inquiens, Cum cæca eram, domũ multa supellectile refertam uidebam: nunc cum uideo, ut medicus ait, nihil rerum domi esse prospicio.

Fabula significat, quod homines auaritiæ dediti, sibimet sæpius contradicunt.

De Agricola & Canibus. 30

AGricola quidã magnitudine hyemis in suburbanis se locauit. Sed cum alimonia sibi deficeret, capris & ouibus primũ uesci cœpit. Cũ uerò in diẽ magis

sæuiret hyems, bobus quoque nec pepercit. Quod facinus cum animaduertũt canes, inuicẽ uerba faciũt, Quid hic stamus, inquiunt, cur mortem nobis incumbẽtem non fugimus? putamus'ne eũ nostræ parcere uitæ, qui alimoniæ gratia boues iugulauit?

Fabula significat, quòd eos fugere debemus, qui in charissimos crudeliter se gerunt.

De Agricola & Filijs. 31

AGricola quidã quamplureis habuit filios, cõtinua seditione discordes, ac eius admonitionis perpetuò negligẽtes. Cũ fortè unà domi omnes sederẽt, iussit pater uirgarum fascem coràm deportari, atq; natos cœpit hortari, ut integrum fascem disrũperent. Cum igitur fascem cum totis uiribus frangere non possent, genitor præcepit, ut soluto fasce singulatim frãgerẽt uirgas. Cũ quisque facile hoc perficeret, tunc facto silentio, pater ait eis, Siquãdo animis idem sentietis, nati mihi charissimi, nec ab inimicis superari poteritis, Sed si inter uos seditiones seruabitis, qui uolet, is facile uos perdet.

Fabula significat, ꝙ fortior est vnio, quàm seditio, quæ est imbecillis.

De Muliere & Gallina. 32

VIdua quædã mulier gallinã habuit, quæ die quolibet pariebat ouũ. Putauit mulier, more ingenij humani, quod sitis habẽdi semper solicitat, gallinã illã die bis pariturã, si plus speltæ traderet ei solito. At gallina pluri alimonia pinguior facta, id unum desijt parere ouum. Sic mulier ex quo maius lucrum quæritabat, id cæca augendi cupiditate amisit.

Fabu

Fabula ſignificat, quod plurima cupiditate rerum preſens quandoq; deperditur quæſtus.

De Homine à Cane morſo. 33

HOmo quidam quum eum canis momordiſſet, ſummo cum ſtudio ſciſcitabatur, à quo ſanari poſſet. Quidam ſibi obuiam factus, atq; de medico rogatus ait: Si uis amice fieri ſanus, nõ eſt tibi opus medico. Nam *ſi canis qui te momordit, à uulnere lingua ſanguinem terget: iſta cura nihil potius reperiri poteſt: alter arridens uenuſtiſsime inquit, Si huiuſcemodi utor remedio, in diẽ magis ac magis à canibus mordebor.*

Fabula ſignificat, quòd ab hominibus nequã incommoda pro commodis, & mala pro beneficijs retribui ſolent.

De duobus Amicis & Vrſa. 34

AMici duo dum rus iuarent, urſa eis obuiã occurrit: qua proſpecta, alter corũ territus, ut ſe ſaluaret, continuo arborem aſcendit. Alter quũ urſæ uiribus poſſe obſiſtere dubitaret, uti mortuus humi iacuit reſupinus, retinens flatum atq; anhelitum. Quum nec ore aut naſo reſpiraret, urſa eum exanimatum exiſtimans, abijt. Dicunt enim, à cadauere urſas omnino abſtinere. Alter deinde ex arbore deſcẽdens, quid in aurem ſibi dixerit urſa, ſocium rogauit. Ille urbano ſermone reſpõdit, Admonitus ſum ab urſa, ut cum huiuſmodi amicis non proficiſcar amplius.

Fabula ſignificat, quod eorum amicitia colenda non eſt, qui quum eſt opus, amicis ſubſidia denegant.

De adolescẽtibus duobus et Coquo. 35

ADolescentuli duo æquis sumptibus carnes coëmerunt, & curatũ coquo tradiderũt. Obiter coquus dum alijs uacat negotijs, alter iuuenum carnes eas clanculũ accepit, ac socio tradidit. Coquo deide carnes quæritanti, qui acceperat, se haud habere iurat. Qui uero habebat, se nõ accepisse iurabat. Coquus percepto iuuenũ dolo, ait, Etsi fallor equidem à uobis: per quẽ uerò iuratis, res ista non latebit deum.

Fabula significat, nullũ scelus posse latere deũ.

De duobus Inimicis. 36

DVo quidam gladiatorio animo inter se inimicitias habentes, unà in naui nauigabat. Et quũ alter eodẽ in loco stare cum altero non pateretur, unus in puppi, alter in prora cõsedit. Orta autem tẽpestate quũ nauis periclitaretur, qui in prora sedebat, rogat nauis gubernatorẽ, quæ pars nauis submergi prius deberet. Et quũ gubernator puppim dixisset, ait ille, Mors mihi modo molesta minime est, si inimicum meũ prius mori perspicio.

Fabula significat, quod inimicus vt inimicũ perdat, seipsum perdere sæpius eligit.

De Calamo & Oliua. 37

QVæ nã esset fortior, durior, & magis resistẽs, cãna & oliua inuicẽ contẽdebãt. Oliua calamo humilitatẽ obijciebat, eo q̃ uentis facile cederet. Huic dicto unũ arundo haud reddidit uerbũ. Paulò post turbine uehemẽti aspirans uentus, radicitus euulsit

oliuam,

oliuam, totis uiribus ſibi obſiſtentẽ. At canna flatibus ſe inclinans, ſalutem facile eſt aſſequuta.

Fabula ſignificat ꝙ potentioribus ſine controuerſia mos eſt in tempore gerendus.

De Vitula & Boue. 38

Vitula quum bouẽ arantẽ perſpiceret, illũ præ ſe, quæ nihil agebat, cõtẽpſit. Sed quũ immolatiõis affuit dies, bos quidẽ miſſus, uitula uerò ut immolaretur retenta eſt. Quã rem bos quum cõſpicatur, ſurridẽs ait, Heus uitula, ideo non laborabas ut immolareris?

Fabula ſignificat, quod ocioſis & nihil agentibus pericula quoque imminent.

De Puero & Fortuna. 39

Qvum puer qdã iuxta puteũ dormiret, fortuna illuc accedẽs illũ excitauit, inquiẽs. Surge, & hinc ocyus abi: Quippe in puteũ ſi caderes, non tuam inſcitiam, ſed me fortunam omnes accuſarent.

Fabula ſignificat, ꝙ frequens pericula culpa noſtra incurrimus, deide abs re fortunã accuſamus.

De Muribus & Cato. 40

Domo quapiam quòd perplures forent mures, catus præſentiẽs illuc acceſſit, atq; nũc unum, nunc alium capiens, complures interimendo comedit. Verum mures quum ſe in diem conſumi perciperent, ad unum coacti, inquiunt ſecum, De cætero inferius non eſſe deſcendendum, ſi nolumus perditum iri omnes, ſed hic ſuperius manendum, quò catus aſcendere non poteſt. At catus conſilio murium percepto, ſimulans ſe mortuum

esse, posterioribus pedibus se ad palum suspendit, qui fixus parieti erat. E muribus quispiam deorsum acute prospiciens, ut catum esse cognouit, haud infacete ait, Heus amice, etsi te follem esse certò scirem, deorsum minime descenderem.

Fabula significat, quod vir prudens semel si fallitur, fictis & simulatis hominibus non amplius fidit.

De Simia & Vulpe. 41

Apud brutorũ animalium conciliũ, simia ita apposite salutauit, quòd omniũ ferè cõsensu rex statim fuit creatus. At uulpes inuidens ei, ubi uiderat carnes laqueo in fouea sitas, illuc simiã ut duxit, inqt ad eã, Hic thesaurus abscõditus est, qui ex lege spectat ad reges: quare quum tuus ex lege sit, tute ipse capias illũ. Simia uulpis suasu, illuc temere accedẽs, ut se captã laqueo sensit, uulpẽ acriter accusat, quæ dolose deceperat. Et uulpes haud illepide ait. Heu stulta, quæ quũ fortuna te extulisset, dominari cæteris iam te putabas dignam.

Fabula significat, quod qui temere quíppiã aggreditur, temere in aduersa incidit, ac vulgo ridiculus fit.

De Ceruo & Leone. 42

Ceruus uehemẽti siti cũ uexaretur, ad fontem proficiscitur, dumq; potat, suã in aqua prospiciẽs umbrã, ualde lætatus est magnitudine cornuũ ac ramositate, deinde pedes & crura prospiciẽs, nimiũ tristatus est. Hæc dum animo uertit, ecce leo apparet, ac ceruũ persequitur. At ceruus fugam arripiens, leonẽ per cãpos longe an

ge anteibat. Dicunt enim ceruorũ uires cõsistere in pedibus, at leonis in animo stare robur. Quousq; igitur leo per campos secutus est ceruum, cum assequi non potuit. Casu uerò contigit ceruum nemus intrare, ubi cornibus ad ramos implicitis, cum fugere non posset, à leone captus, cum se moriturũ uideret, Heu me miserum, inquit, qui cornibus gauisus, ipsis cornibus pereo.

Fabula significat, quod quæ putamus nobis profutura, ea nobis sæpius obsunt.

De Agricola & Pelargo. 43

Agricola laqueos in agro tetẽdit, ut grues & anseres uenaretur, qui sata sua cõtinuè depascebãt: At simul cũ illis uenatus est pelargũ, qui pede tentus, rogat agricolã, ut eũ soluat, missumq; faciat, cum nõ sit grus, nec specie anser, sed pelargus auium pijssimus, qui parentibus semper deseruit, nec illos in senecta deserit unquã, Ei agricola surridens ait, Quæ dicis haud me fugiunt, nam qui sis, probè teneo, sed his simul captus cũ sis, his quoq; simul est moriendum.

Fabula significat, quod qui cum improbis quopiam deprehenditur crimine, pari pœna plectitur cum illis.

De Agno & Lupo. 44

Agnus in domo bene clausa existẽs, cũ lupũ ad se uenientẽ perspicit, illũ cõuicijs & maledictis persequitur. At lupus inquit ei, Nõ tu, sed locus inaccessibilis mihi conuicia dicit.

Fabula significat, quod locus & tempus faciunt timidos persæpe audaces.

De Ioue & Coruo. 45

IVpiter uolatilibus regem creare uolens, diem concilij auibus indixit, ut qui ſpecioſior eſſet, rex ſibi conſtitueretur. Quam rem præſentiens coruus, ac ſuæ deformitatis conſcius, pẽnis alioru͂ hinc inde collectis, ſe decorauit, ac ſpecioſiſsimum omniu͂ ſe reddidit. Adeſt dies præfinitus, ueniunt ad concilium aues. Iupiter coruum ob pulchritudinem cum regem auibus creare uellet, id aues indigne ferentes quæq; ſuas à coruo extrahu͂t pennas. At coruus alienis pẽnis cum eſſet exutus, coruus ut erat demum remanſit.

Fabula ſignificat, ꝙ qui rebus pẽdet alienis, illis amiſſis, quis nã ipſe ſit, cuiq; liquido patet.

De Tubicine quodam. 46

TVbicẽ quidam tubæ ſonitu pugnatum ciebat exercitu͂. Ab hoſtibus deinde ꝑ inſidias captus miſerãda uoce clamabat, Ne abs re ac fruſtra occidere me uelitis, ego quidem nõ pugno, nec præter tubam quippiam aliud poſsideo. Qui cum uinctum ducebant, huiuſmodi uerba contrà reddideru͂t. Hanc ob rem morte dignior es iudicandus, quòd cum hoſtibus manu͂ conferre deuitans, alios ſonitu ad pugnam hortaris.

Fabula ſignificat, quod grauiori pœna ſunt iudicandi, qui cum ipſi iniuriam nõ agant, alios ad iniuriam agendum impellunt.

De Fabro & Cane. 47

FAber quidam catulum habebat, qui du͂ ipſe ferrum cuderet, continue dormiebat. Cum uero manducabat,

bat, canis statim surgebat, & quæ sub mensa erant deiecta, ceu ossa & alia huiusmodi, sine mora corrodebat. Quam rem animaduertens faber, ait ad canem, Heus mi*ser, quid faciam nescio, qui dum ferrũ cudo, continue dormis & segnitia teneris:* Rur*sus cum dentes moueo, statim surgis & cauda mihi applaudis.*

Fabula significat, quod secordes & somnolenti, qui ex aliorum viuunt laboribus, graui censura sunt coërcendi.

De Mula quadam. 48

M*Vla quædã nimio hordeo pinguis effecta, nimia pinguedine lasciuiebat, secum inquiẽs,* P*ater mihi equus fuit, qui cursu celerrimus erat, & ego ei per omnia sum similis: parum pòst contigit, quòd oportuit mulam quantum potuit currere, sed cum cursu cessauit,* Heu *me miseram, inquit, quæ equi filiam me esse putabam: at nunc memini asinum mihi patrem fuisse.*

Fabula significat, quod stulti in prosperis seipsos dediscunt, sed in aduersis suos persæpe recognoscunt errores.

De Thunno & Delphino. 49

T*Hunnus cũ eũ* Delphinus *persequeretur, magno elatus impetu ac stridore, à uehemẽti fluctu in insulam defertur, eundemq́; in scopũ à fluctu eodẽ* Delphi*nus dum se putat capere* T*hunnum, ipse quoq; defertur.* T*hunnus conuersus cum* Delphi*num expirantẽ animam perspicit, secum ipse ait,* M*ors mihi molesta admodũ non est, ex quo mortis autorem mori simul mecum perspicio.*

Fabula significat, quod quiuis aduersa leuius

fert, cum aduerſitatum autores eadem aduerſitate opprimi perſpiciunt.

De Medico quodam. 50

MEdicus quidam cū quem curaret egrotum, eū mori cōtigerat, efferentibus funus aiebat, Vir iſte ſi ſe uino abſtinuiſſet, & clyſterijs uſus fuiſſet, eum mori non contigiſſet. Ex his qui aderant, quiſpiā medico haud infacete ait, Heus medice, iſta conſilia cū prodeſſe quibant, dicēda fuerunt, nō nunc, cum nil ualeant prodeſſe.

Fabula ſignificat, quod vbi haud prodeſt conſiliū, id eo tempore dare, eſt ſanè amicū deludere.

De Aucupe. 51

AVceps aucupatum calamis uiſcoq́; tetendit, & cū turdum canere arboris deſuper ramum aſpexit, ut eum caperet, calamos erexit. At inter ambulandum pede altero uiperam calcauit, morſusq́; ab ea, cum iamiam ob uenenum ſe deficere perſenſit, Heu me miſerum ingemuit, qui dum alium capere feſtino, alter ad mortem me eſt aucupatus.

Fabula ſignificat, quod quæ contra alios facere nitimur, ea perſæpe ab alio ipſi patimur.

De Caſtore. 52

CAſtor eſt animal quadrupes, qui in paludibus ſe nutrit, eius teſtes uarijs medelis utiles eſſe dicūtur. Itaq; cū quiſpiam eū ſequitur, ſuæ perſecutionis cauſam non ignorans, ac pedū uelocitati fidens, quantum poteſt, fugit, uſquequo ad locū ne uideatur, ſaluus deueniat, atq; ibi teſtes excidēs, in uenatores, cum ſibi appropinquant, proijcit.

proijcit. Et *isto pacto à uenatoribus se eripit.*

Fabula significat, quod sapiens vt à periculis se eripiat, nihil intentatum deserit.

De Puero Oues pascente. 53

PVer quidam cum oues eminentiori in loco depasceret, sæpius clamabat, Heus *ò à lupis mihi succurrite. Qui circùm aderant cultores agrorum, cultum omittentes, ac illi occurrentes, atque nihil esse comperientes, ad opera sua redeunt. Cum pluries puer id ioci causa fecisset, ecce cum lupus pro certo adesset, puer ut sibi succurratur serio clamat. Agricolæ id uerum non esse putantes, cum minime occurrerent, lupus oues facilè perdidit.*

Fabula significat, quod qui cognoscitur mentiri, ei veritas postea non creditur.

De Coruo & Vulpe. 54

COruus cum carnium frustum rapuisset, arborē quandam supersedit: uulpes cum suspiciens, atq; carnes sibi cupiens, illum arte aggreditur. Stans igitur sub arbore, coruū laudare occipit, aiens, O *quàm magna auis est hæc, quàm speciosa, quàm uenatrix, quàm formosa, hanc decuit esse auiū regem. Nam omnia regia super alias sibi sunt aues, si modo uocem haberet.* His *laudibus coruus inflatus, & dici mutus haud ualens pati ulterius, dū magna uoce crocizat, carnes humi decidunt.* Illas *cū uulpes rapuisset, conuersa inquit ad coruum,* Heus *corue, omnia decora tenes, modo mente haud careres.*

Fabula significat, quod qui adulatoribus nimium credunt, hi, quæ non putant, in aduersa sæpius incidunt.

De Cane & Lupo. 55

CAnis cum ante aulã dormiret, lupus ſuperueniẽs, eum ſtatim cepit: & cum ipſum occidere uellet, canis ne eum occideret, rogauit, inquiens, Here mi lupe, nunc me occidere noli, nam ut uides, tenuis ſum, gracilis & macilentus. Sed herus meus nuptias in proximo facturus eſt, ubi ſi parũ me expectas, ego opipare manducãs, atq; pinguior factus, ero tibi utilior. Lupus his uerbis fidem habens, canem dimiſit. Paucos pòſt dies lupus accedens, eum canem domi dormientem reperit, ſtans ante aulam canem rogat, ut ſibi promiſſa præſtet. Ei canis haud ruſtice inquit, Heus lupe, ſi ante aulam de cætero me reperis, haud amplius nuptias expectes.

Fabula ſignificat, quod ſapiens cum periculũ vitat, ab illo poſtea continue cauet.

De Coruo agricolante. 56

COruus cum ægrotaret, matrẽ rogauit, ut ſua pro ſanitate Deos precaretur, inquiens, Mater noli plorare, ſed deos potius precare, ut ſanitatẽ mihi reſtituant Et mater ſcite reſpondit, Quem deorum tibi fore propitium putas? cum nullus ſit, è cuius aris ſacra nõ rapueris.

Fabula ſignificat, quod qui in proſperitate quemuis offendit, in aduerſis amicum ſibi reperit neminem.

De Cane carnes portante. 57

CAnis ore ferens carnes, ac flumen tranſiens, cũ ſub aqua umbram proſpexit, putauit aliũ eſſe canẽ, qui plus carnium deferret: Itaq; quas ipſe ferebat, eas carnes

ſub

sub aquas ire deuisit. Et ut umbrā caperet, se mouit, sed carnes & umbram, quæ sanè nihil erant, simul perdidit.

Fabula significat, quod cupiditate plus semper habendi, quæ tenemus, ea sæpenumero perdimus.

De Leone & Rana. 58

L*Eo cū Ranā magniloquacē audiret, putās aliquod magnum animal esse, se retrouertit: parumq; stans, ranam è stagno exeuntē uidet, Quā indignabūdus statim pedibus calcauit aiens: Nullum amplius ut te perspiciat animal clamore mouebis.*

Fabula significat quod apud verbosos, præter linguam nihil reperitur.

De Leone sene. 59

L*Eo cum senuisset, nec uictum sibi quærere posset, uiam machinatus est, quî alimēta haud sibi desint. Ingressus igitur speluncam, grauiter ægrotare iacens simulabat. Animalia illum uerè ægrotare putantia, uisitandi gratia ad eum accedebāt, quæ leo capiens singulatim manducabat. Cum multa animalia iam occidisset, uulpes leonis cognita arte, aditum speluncæ accedēs, leonē quo ualeat pacto, exterius stans rogat, ei leo blande respondens ait: Vulpes filia, quur non introgrederis ad me? Et uulpes non illepide ait, Quoniam here mi animalium ingredientium perplura equidem uestigia cerno, sed egredientium uestigia nulla.*

Fabula significat, quod homo prudens, quia pericula imminentia prouidet, illa facile deuitat.

De Leone & Tauro. 60

LEo ingentem taurum per insidias sequẽs, cum prope accesßit, eum uocauit ad cœnam, inquiẽs, Amice ouem occidi: hodie mecum, si placet, cœnabis. Taurus leoni morem gerens, ut discubuerunt, quum multos lebetes, necnon magnos & plureis obeliscos paratos conspiceret, & ouẽ ibi nullam adesse, è uestigio abijt. Quem leo abeũtem perspiciens, quur abiret rogauit. Ei taurus haud inurbane respondit, Non de nihilo equidem abeo, quum instrumenta non ad ouem, sed ad taurum coquendum uideam esse parata.

Fabula significat, quod homines prudentes minime latent improborum artes.

De Leone, Asino, & Vulpe. 61

LEo, asinus, & uulpes conflata inter se societate uenatum exeũt. Quumq; multam prædam cepissent, leo asino mandat ut prædam diuidat. Asinus quum eam in treis parteis æquales esset partitus, optionem capiẽdi socijs dedit. Quam partitionem leo indigne ferens, ac dentibus frendens, à diuisione deposuit eum, mandauitq; uulpi, ut prædam ipsa partiretur. At uulpes illas treis parteis in unum colligens, ac prædæ nihil sibi seorsum relinquens, leoni omnia tradidit. Tunc leo uulpi ait, Quis te partiri edocuit? Inquit ex tempore uulpes: Asini periculum id me facere instruxit.

Fabula significat, quòd aliorum pericula homines faciunt cautiores.

De Leone cuiuſdam Ruſtici filiam amante. 62

LEo cuiuſdam ruſtici filiam amabat. Illam quum habere cuperet, patrem uirginis rogauit, ut ſibi nubere ipſam aſſentiret. Et ruſticus ait, Nullo pacto ſe aſſenſurum, quòd filia beſtiæ nubat. Quum illum leo torue aſpiceret, ac dentibus frenderet, ruſticus mutato conſilio ait, ſe cupere ei filiam nubere, modo dētes & ungulas prius cædat euellatq́; quoniam uirgo illis rebus longe terretur. Leo id poſtquam præ nimio amore fecit, ruſticum adiens, filiam ſibi dari poſtulat. At ruſticus leonem quum ungulis & dentibus perſpicit inertem, arrepto fuſte illum frequens pulſando perſequitur.

Fabula ſignificat, quod qui inimicis ſe committit, de facili perit.

De Leæna & Vulpe. 63

LEæna quum à uulpe ſæpius exprobraretur, quòd quolibet partu unum duntaxat pareret catulū, ait, Vnum ſanè, at pol leonem.

Fabula ſignificat, quod pulchritudo haud in opia rerum, ſed in virtute conſiſtit.

De Lupo & Grue. 64

LVpus in gutture oſſe retento quum longe cruciaretur, grui pretium obtulit, ſi illud è gutture extraheret. Grus roſtro quum os è gutture extraxit, pretium ſibi promiſſum expoſtulat. Ei lupus ſurridens, ſimulq́; dentes acuens, ait, Satis pretij tibi eſſe debet, quòd ex lupi ore caput ſine læſione eduxeris.

Fabula ſignificat, quod apud improbos gratitudo non parua habetur, ſi pro obſequio quis detrimentum non recipit.

De Lupo & Agno. 65

LVpus quum agnum inueniſſet errantem, eum non cepit fortiſsima manu, ſed cauſam quæſiuit, quo iure uel iniuria eum comederet. Igitur agno uerba huiuſmodi fecit, Tu mihi abūde iam diu intuliſti iniurias. Agnus gemendo ait, Quomodo id fieri potuit, quū nuperrime uenerim ad lucem? Lupus denuo ait, Agrū mihi paſcendo deuaſtaſti. Agnus inquit ei, Quū dentibus etiā careā, id facere nequiui. Lupus rurſum ait, Ex meo quoq; fonte bibiſti. Et inquit agnus, Quo pacto id fieri potuit, quum aquam ex ætate nondū biberim, ſed lac matris cibus & potus adhuc mihi ſit? Lupus demū ira concitus ait, Licet tua ſoluere nequeam argumenta, cœnare tamen opipare intendo, agnumq́; cepit, ac illum manducauit.

Fabula ſignificat, quod apud improbos ratio & veritas locum haud habent.

De duobus Gallis, inter ſe certātibus. 66

DVo galli inter ſe ruri certabant: qui gallinarum prior dux erat, quū ab altero ſuperatus eſſet, præ uerecundia ſe abſcōdit. Alter uerò uictoria elatus, domus tectum ſtatim ſuperuolans, uehementi alarū plauſu cantuq́; ſignificat ſe riualem ſuum pugnando ſuperaſſe, & de aduerſario ferre trophæum. Dū hæc & huiuſmodi iactabundus uoce crocizat, ecce aquila cibi indiga ex alto deuolans, gallum unguibus rapit, ac pullis ſuis in alimoniam cōtulit. Quam rem, qui uictus fuerat gallus, proſpiciens,

ſpiciens, ceu ex hoſte triumphās, in publicum uenit ac ſo lus gallinis libere potitur.

Fabula ſignificat, quòd qui proſperis nimiū fidit, in aduerſa ſæpius præceps incidit.

De Vate quodam. 67

F*Oro urbis medio, quidam uates cuiuis ſortem aperiebat futuram. Quamobrem magna hominum frequentia ſtipatus, dum uni & alteri ſuam aperit ſortem, ei nunciatur, res ſuas furtim domo eſſe ablatas. Quo audito, domū curriculo dum abit, quidā ei obuiam factus, ridicule ait, Quur alios quid eſſet futurū monebas, qui tuæ ſortis neſcius fuiſti?*

Fabula ſignificat, quòd homines nequā corrigunt alios, & ſua crimina ſcire ſe negligunt.

De Formica & Columba. 68

F*Ormica ſitiens in fontem deſcendit: ubi dum bibere uult, in aquā cecidit. Colūba quædam arborē fonti imminentem ſuperſedens, quū formicā aquis obrui cō ſpiceret, ramulum ex arbore roſtro continuò frangit, ac ſine mora deijcit in fontem. Ad quem formica ſe applicans, ex aquis in tutum ſe recepit. Obiter auceps quidam aduenit, & ut columbam uenetur, calamos erigit. Formica id percipiēs, pedem alterum momordit aucupi. Eo dolore auceps concitus, calamos demittit. Quorum ſtrepitu columba territa, ex arbore aufugiens, uitæ periculum euaſit.*

Fabula ſignificat, quòd quum bruta in beneficos grata ſint, eo magis eſſe debent, qui participes ſunt rationis.

De Vitulo & Cerua. 69

VItulus ceruæ aliquãdo ait, Quũ magnitudine sis maior canibus, et pedũ celeritate cursu uelocior, et ad pugnã lõge cornibus munitior, cuius rei gratia mater tãtopere canes reformidas? Ei cerua inquit surridẽs, Quoniã fili licet quæ dicis, oĩa poßideã, canũ latratum ferre nõ possum, sed præ timore fugam statim arripio.

Fabula significat, quòd q natura timidi sunt, apud eos vt audeant, nulla valet hortatio.

De Ape & Ioue. 70

APes, quæ ceræ mater existit, quondã accedens ut dijs sacra faceret, Ioui donũ obtulit mellis. Qua oblatione Iupiter lætus, iußit sibi cõcedi, quicquid ipsa precaretur. Apes igitur rogãs, ait, Illustrißime deus deorũ, ancillæ tuæ cõcedere uelis, ut quicũq; ad alueare pro rapiẽdo melle accesserit, is simul ac pupugero eũ continuo moriatur. Qua rogatiõe Iupiter diu ambiguus, quoniã genus mortaliũ lõge amabat, demũ api ait, Satis sit tibi, quòd quicũq; alueare pro rapiẽdo melle accesserit, si eum pupugeris, & in punctura stimulũ dimiseris, continuò ipsa moriaris, tibiq; uita sit ipse stimulus.

Fabula significat, quòd inimicis quandoq; mala precamur, quæ in nos sæpius vertuntur.

De Musca. 71

MVsca quæ in ollam carnium deciderat, quũ se in brodio suffocari sensit, secum ipsa ait, Ecce tantum bibi, tantum comedi, tantum me laui, quòd iure satura mori possum.

Fabula significat, quòd prudẽtis est id potenti animo ferre, quod vitari minime potest.

De adolescẽte quodã & Hirũdine. 72

ADolescẽs luxuriosus quũ bona patris cõsumpsisset, solaq; uestis ei remãsisset, uisa ante tẽpus hirũdine, æstatẽ iã adesse existimãs, ipsam quoq; uendidit uestẽ. Sed hyeme denuo orta, quũ immenso cruciaretur frigore, uisa rursum hirũdine, quæ & ipsa frigore obibat, ait, O` pessima auis, quæ me et te pariter perdidisti.

Fabula significat, quod quæ suo tempore nõ fiunt, ea diu stare nequeunt.

De Aegroto & Medico. 73

AEger à medico rogatus, quo pacto se habuisset, Plus quàm esset opus, seq; sudasse respõdit. Id bonũ fuisse medicus ait. Secũdo rogatus ab eodẽ quomodo se haberet, inquit ægrotus, uehemẽti frigore fuisse cõprehẽsum. Id ad salutem fore medicus quoq; ait. Tertio ab eodẽ rogatus, quo pacto se habuisset, ĩquit ægrotus, Cum difficultate digerere potuisse. Rursum medicus ait, id ad salutẽ optimum fuisse. Deinde ex domesticis quũ quidam ægrotũ interrogaret, quomodo ualeret: illi æger ait, Signa ad salutẽ, ut medicus ait, perplura & optima sunt, illis tamen dispereo signis.

Fabula significat, quod qui ad voluptatẽ loquũtur, illis aures præstare quis non debet.

De Lignatore quodam. 74

LIgnator quidã dũ iuxta flumẽ deo Mercurio dicatum ligna cæderet, securis casu decidit in flumen.

Multo igitur mœrore cõprehẽſus, iuxta fluminis ripam gemẽs cõſedebat. Mercurius miſericordia motus lignario apparuit, ſuiq; fletus cauſam rogauit: quã ſimul ac didicit, ſecurim aureã deferẽs, utrũ quã perdiderat illa eſſet rogauit. At eã paup ſuã eſſe negauit. Secũdo Mercurius alterã detulit argẽteã. Quã quũ pauper ille ſuam quoq; eſſe denegaret, poſtremo Mercurius ligneã ſuſtulit. Illã ſuã eſſe quũ pauper aſſentiret, Mercurius cognoſcẽs illũ eſſe hominẽ uerũ iuſtumq;, oẽs ſibi dono dedit. Accedens igitur ad ſocios lignarius, quod ſibi acciderat aperit. Vnus ex ſocijs id experiri uolẽs, quũ ad flumen acceſsiſſet, ſecurim in aquã deiecit: deinde flens in ripa cõſedit. Cuius Mercurius fletus cauſam doctus, ſecurim aureã afferẽs, ſi quã perdiderat illa eſſet, rogauit. Quã quũ ſuam eſſe aſſereret, Mercurius cognita eius impudẽtia, ac mendacio, nec aureã nec ſuam quoq; tradidit.

Fabula ſignificat, quòd quanto deus propitior eſt probis, eo improbis exiſtit infeſtior.

De Aſino & Ioue. 75

ASinus olitori cuidã ſeruiẽs, quum parum comederet & multũ laboraret, Iouem exorauit, ut alium dominum ſibi mutaret. Itaque Iupiter mandat ut figulo ueneat. Apud quem aſinus quum laboraret, in deportãdo lutum, lateres, tegulas, & huiuſmodi, ſecundo Iouem precatur, ut alio deſeruiat domino. Iupiter iterũ mãdat, ut Coriario uenũdetur. Cui aſinus multo cum labore & pauco cibo ſeruiens, Heu me miſerũ, cũ gemitu ait, quid dominos omittẽs meliores, ad deteriorem perueni, apud quẽ, ut uideo, coriũ meum etiã poſt mortẽ cruciabitur?

Fabu

Fabula ſignificat, quòd priores dominos tũc ſerui deſiderant, cum deteriores experiuntur.

De Leporibus & Ranis. 76

LEpores in unũ ſimul conuenerunt, ubi cum de miſeria ipſorũ innata dolorẽt gemerẽt'ue, quòd uita eis, quàm cæteris animalibus data eſſet miſerior, quoniã hoĩes, aquilæ, & canes, ad mortem eos uſque perſequerentur, decernunt melius ſibi fore ſemel mori, quàm in uita tã miſera diutius permanere. Hoc *certo cõſilio, ut ſe in ſtagnum præcipitent, dum ocyus tendunt, ranæ quæ ſuper ſtagni ripa aſtabant, ut ſtrepitum audiunt, in ſtagnum deſiliunt, ſeq; aquis ſubmergunt: quam rẽ qui lepus præibat cum conſpicatur, reliquis ait,* State, *nã nobis ſententia mutanda eſt. Quippe ut liquido uidetis, animalia, quàm nos magis timida reperiuntur.*

Fabula ſignificat, quod cum miſer miſeriorẽ aſpicit, ſuam æquius miſeriam fert.

De Aſino & Equo. 77

ASinus cũ equum alimonia & ocio diligenti cura abũdare perſpiceret, eum longe beatum eſſe commendabat, ſeq; nimium infelicem dicebat, qui cùm multum laboraret, ad ſaturitatem de paleis haud haberet. Cum tempus belli aduenit, miles armatus equũ aſcẽdit, ác cum medios decurrit in hoſtes, equus mucrone percuſſus, cadit humi proſtratus. Quem aſinus proſpiciens, ingemuit, eiusq; miſertus, ſui animi ſententiam mutauit.

Fabula ſignificat, quod cũ paupertate, quæ mater eſt quietis, quis conuenire debet potius, quàm locupletioribus inuidere.

De Asino & Lupo. 78

ASinus qdã pede altero sentẽ calcauit, claudusq; factus, cũ lupũ ad se uenientẽ conspiceret, nec fugere posset, miserabili uoce inquit. Heus lupe demorior equidẽ è dolore, sed ex quo opus est ut tibi & coruis futurus sim cibus, obsecro quatenus tua benignitate sentẽ è pede uelis extrahere: ut munere tuo extremũ sine dolore obeã diẽ. Dũ sentẽ dentibus lupus euellit, asinus eũ calce percußit. Lupus deinde naso, fronte, ac dentibus perfractis, Heu me miserum exclamat, iure hoc patior. deplorando reiterat, Qui cum essem coquus, medicus esse uolui. Fabula significat, quod quã quisq; nouit, ea se exerceat arte.

De Muliere & Gallina. 79

MVlier quædã gallinam habebat, quæ aurea continua oua pariebat, putans igitur totam intus auream esse illam, occidit. Sed cum alijs gallinis esse similẽ reperit, ubi diuitem se fore putauit, quem primo quæstũ habebat, eum plus habendi cupiditate amisit.

Fabula significat, ꝙ plus habẽdi cupiditate id sæpe ꝑdimus, quod habemus in manibus, lucrũ.

De Rana & Vulpe. 80

RAna in palude existẽs, cæteris animalibus clamãdo cum profiteretur se medicam esse, pharmacorumq; peritam, ei uulpes uenustißime ait, Quî alios curaueris, cum claudicantem curare te nescias?

Fabula significat, quod alios docere quis nõ potest id, quod haud didicerit.

De Scr

De Serpente & Agricola. 81

SErpens ante agricolæ cuiusdã domum latebras habens, cũ ab agricolæ filio esset percussus, tam acriter ipsum momordit, quòd morsu ex illo puer repente obijt. Hac re cognita, magnus inter parẽtes gemitus oritur. Tum pater mœrore concitus accepta securi, serpentem ut occideret, persequitur, uibransq; securim, ut serpentem percuteret, extremũ caudæ eius cecîdit, deinde uolens pacẽ cum serpẽte cõficere, acceptis farina, aqua, sale, & melle, ad reconciliãdũ inter se amicitiam uocat serpentem. Ei serpẽs sub petra latens, sibilãdo ait, Frustra laboras bone uir, nam inter nos amicitia fore nõ potest: quippe dum me sine cauda aspexero, & tu tui filij sepulchrum, quieti animo esse nequibimus.

Fabula significat, ꝙ dũ iniuriarũ recẽs vel maxime extat memoria, odia tolli minime queũt.

De Gallina & Vulpe. 82

VVlpes gallinarũ tugurium ingressa, cum gallinã nido ægrotãtem aspexit, eã rogauit quomodo ualeret. Cui gallina prompte respondit, Meliuscule me haberem, si hinc abires soror.

Fabula significat, quòd inimicorum præsentia, nimium est molesta.

De Viatore. 83

VIator quidã cum multam uiam uiasset, uotũ Mercurio uouit, quòd si qd reperiret, eius rei mediũ sibi offerret. Forte igitur aduuenit perã amygdalis dactulisq; refertã, & cum putaret id esse argẽtum, peram

capiens amygdalarũ nucleos & carnes dactylorũ ipse comedit. Deinde templum Mercurij ingressus, atq; arã manibus tenens, uerbis ridiculis inquit ad eum, Votum Mercuri nunc persoluo tibi. Nam quas equidẽ res adinueni, earum tibi offero medium, ossa scilicet dactulorum ac testas amygdalarum.

Fabula significat, quod homines auaritia, deorum efficit contemptores.

De Leone & Homine. 84

LEo & homo cũ semel simul uiam uiarẽt, ac inter uiandum se quisque uerbis commẽdaret, ecce lapideæ occurrũt columnæ, in qua erat incisum, quod homo suffocabat leonem, quam sculpturã homo leoni ostẽdẽs ait, Hic uidere licet, quanto homines leonibus, ac feris omnibus præstantiores sunt, ac robustiores. Et leo prompte respõdẽs, inquit, Si apud leones essent ceu apud homines, qui sculpere scirẽt, plures à leõibus hoĩes, quàm ab hominibus leones suffocari sculptos uideres.

Fabula significat, quod homines iactabundi fingunt se fecisse, quæ facere nunquam tẽtarunt.

De Vulpe quodam. 85

VVlpes cum racemos uuarũ plenos iam, ac maturescentes prospiceret, cupida de illis mãducare, omnem uiã machinata est, qua illos comprehendere posset. Sed cum omnem uiam frustra tentasset, nec desiderio suo satis facere quiuisset, mœstitiã uertens in gaudiũ ait, Racemi illi adhuc nimium sunt acerbi.

Fabula significat, quod prudentis est fingere se ea nolle, quæ consequi nõ posse cognoscit.

De Puero

De Puero & Scorpione. 86

PVer quidam ruri uenabatur locustas, & cum scorpionem capere uellet, scorpio simplicitate eius cognita, ait ei, Heus puer, dege in pace, ac manum abstine, si non uis tutus perire.

Fabula significat, quòd qui ad vtranque partē cogitat, is quæ sequi & quæ vitare debeat, probe tenet.

De Venatore & Perdice. 87

VEnator quidam cum quam ceperat perdicem occidere uellet, perdix gemens huiusmodi uerba fecit ad eum, Heus perdicū auceps, si me missam feceris, ac uitam donaueris, alias perplures cōducam tibi perdices. Ei auceps apposite respondit, Nunc eo magis occidi dignā iudico, quòd amicos per insidias perdere polliceris.

Fabula significat, quòd qui sibi charos perdere dolo quærit, is præceps in pericula incidit.

De Lepore & Testudine. 88

TEstudo, cum eius pedes lepus derideret, surridens inquit ad eum, Si periculum in cursu feceris, quòd quàm tu uelocior sim, liquidò cognosces. Cui lepus ait, Te profecto fugit, quid mei ualeant pedes, sed iudicem eligamus, qui cursum & terminum nobis definiat. Igitur eligunt uulpem brutorum omnium sagacißimam, quæ ut locum & cursus terminum constituit, testudo omni segnitie ac negligentia semota, iter arripiens haud quieuit, donec ad terminum peruenit. Lepus uerò pedibus fidens, ubi paululum quieuit, somno excitatus, quantum pe

des ualuerũt, ad terminũ cucurrit, ibiq; cũ testudinẽ quiescentẽ reperit, se cũ rubore fatetur à testudine superatũ.

Fabula significat, quod studio & diligentia, nõ corporis viribus, res vel maxime cõficiuntur.

De Salice & Securi. 89

SEcuris cum salicem cæderet, ex ea ipsa cuneos fecit, quibus salicem facilius scinderet. Quam rem præsentiens salix gemens eiulansq; ait, Non *tantum de securi queror, quæ hominum manibus me scindit, quantum de cuneis, qui fiunt ex corpore meo.*

Fabula significat, quod in aduersis, nõ veri amici ĩfestiores amicis, quã inimici sæpius reddũtur.

De Puero quodam Fure. 90

PVer quidam è ludo literario librum socio clàm auferens, suæ matri tradidit illum, quem mater cum libenter accepisset, nec filium castigasset, rursus puer alij uestem clàm abstulit, atque matri quoque detulit, quam cum mater etiã libenter accepisset, puer castigatione carens, cum plura in diem ac maiora crescentibus annis furaretur, demum publice captus, ceu furti reus, per quæstores publicè damnatus est mortis. Sed cum ad locum iustitiæ duceretur, eumq; mater gemebunda sequeretur, impetrata uenia ut matri ad aurem unum loqui uerbũ ualeret, ad eam conuersus, atque os auri matris adhærens, uti quippiam secreto dicturus, aurem dentibus sibi abscidit. Mater *uerò præ dolore exclamans, mala sibi imprecatur. Tunc qui eum ducebant, cum supra modum criminarentur, nõ solum furti, sed quòd tam impius fuerit in matrem, ille absque rubore inquit ad eos,* Nemini *uestrum*

ſit mirum, quòd aurem matris dẽtibus abſcidi. Ipſa enim huius meæ perditionis autor & cauſa eſt. Quippe ſi me caſtigaſſet cum ei librum detuli, quem ſocio è ſcholis primùm clam abſtuli, omißis præ timore uerberum furtis, ad hoc in præſentia genus turpißimæ mortis nõ perueniſſẽ.

Fabula ſignificat, quod qui in delinquẽdo ab initio nõ caſtigatur, facinoroſior in diẽ efficitur.

De Paſtore & Mari. 91

PAſtor quidam iuxta littus maris pecudes paſcens, cum mare ipſum ſemel placidum aſpiceret, nauigandi ſtudio captus, oues pro dactulis cõmutauit, quibus naui impoſitis, cum altum iam nauigaret, & tempeſtate ſine ſpe ſalutis fluctuaret, quæ in naui ſunt, ea omnia proiecit, atque in portum ſe recepit. Denuo cum oues paſceret, ac rurſus mare tamen tranquillum uideret, ſuo conſocio ipſam maris tranquillitatem commendanti ridicule ait, Mare iterum dactulos cupit.

Fabula ſignificat, quod vſus & peritia nos reddunt in periculis cautiores.

De Punica & Malo arboribus. 92

PVnica & malus arbores, de pulchritudine contendebant, cum diu inter ſe uarijs, & acerbis contentionibus certaſſent, rubus ex proxima ſæpe huiuſmodi cõtentiones accipiens, acceßit ad eas, atq; inquit, Satis iam ſatis certatum inter uos eſt, quieſcite admodum, & contentionibus finem imponite.

Fabula ſignificat, quod minores maiorum lites ſæpenumero componunt.

De Talpa & Matre. 93

TAlpa cæcum natura animal est. Hæc aliquãdo matri ait, Ingẽtẽ sentio odorẽ. Parũ pòst rursum ait, Excelsam aspicio fornacẽ. Tertio itẽ ait, Malleorũ sonitus audio fabriles. Ei mater comiter ait, Heus filia, tu uti percipio, nõ solũ oculis, sed naso et auribus orba existis.

Fabula significat, quòd homines iactabundi cum magna profitentur, tunc uel maxime in minimis redarguuntur.

De Vespis, perdicibus, & agricola. 94

VEspæ semel, & perdices siti concitæ, cũ simul conuenissent, ad rusticũ quendã tendunt, potũ ab eo petẽtes, atq; pollicẽtes, quòd sibi pro aqua largas referrent gratias. Quippe perdices uineã se ei fodere promittunt, quòd plenos uites producũt racemos. Vespæ uerò, se uineã circũeundo custodire, ac fures inde amouere large offerũt. Quibus agricola inquit, Duos habeo boues, qui cũ nihil promittãt, eandẽ hãc operã nihil minus præstant. Itaq; satius est mihi illis, quã uobis aquã exhibere.

Fabula significat, non esse illis subueniendum, qui pauci & inutiles sunt.

DE IOVE. 95

CVm Iupiter nuptias celebraret, cuncta animalia sibi munera obtulerunt, quæque pro uiribus suis. Verum enim serpens rosam legit, illamq; ore tenens Ioui obtulit. At Iupiter ut eum aspexit, palàm inquit, Ab omnibus dona libenter equidem accipio, uerum à serpente id haudquaquam facio.

Fabula

Fabula ſignificat quòd, improborũ munera nõ eſſe ſine dolis, quiuis prudēs ſibi ꝑſuadere debet.

DE SIMIA. 96

Simiam duos catulos parere fertur, quorum ad unum duntaxat afficitur, & ex affectu illum diligentißimè nutrit. Alterum uero odit negligitq́;. Contigit aũt quod qui in delitijs habebatur, à ſimia in ſomnijs fuit ſuffocatus. Quamobrem qui neglectus erat, ad perfectam uſque ætatem ceu matris delitijs fuit educatus.

Fabula ſignificat, quòd hominum prudentiã fortuna proculdubio ſuperat.

De Pulice. 97

Pvlex cũ quendam morſu aliquãdo ſtimulaſſet, captusq́; rogaretur, quiſnã eſſet qui mẽbra ſibi depaſceret, ait ſe ex eo animaliũ genere eſſe, quibus à natura datũ eſſet, ut eo pacto uitã uiuant, nec eũ occidere uelit, cũ multũ mali facere ipſe ſibi nequeat. At homo ille ſurridens, inquit ad eũ, Eo magis meis necaberis manibus, quoniã nec multũ, nec parũ abs re quẽpiam lædere licet.

Fabula ſignificat, quòd malorum, licet parũ, vel multum delinquant, miſereri haud oportet.

De Pulice & Homine. 98

Pvlex ſuo ſolito more ſaltans, ſuper hominis pede reſedit, illumq́; morſu acriter pupugit. Qua pũctione homo ille grauiter concitus, pulicẽ cepit, ac unguibus obtundere uoluit. Sed pulex manibus exiliẽs mortẽ uitauit. Tũ homo exclamãs ait, O' Hercules malorum extinctor, ecquid mihi in hunc opprimendũ præſens nõ fuiſti?

Fabula ſignificat, quod nõ in minimis, ſed in magnis arduisq; rebus, à dijs auxiliũ quis implorare debet.

De Formicis & Cicada. 99

HYemis erat medium, cum formicæ ſparſim triticum apricabant. Quod cicada aſpiciens, cũ inedia conficeretur, acceßit ad eas, ac triticum pro alimonia, ut ſibi concederent, orauit. Et cum formicæ eam rogarent quidnam æſtate fecerit, num ſegnis, & ocioſa eo tempore ſteterit, illis cicada ait, Neq; ſegnis aut ocioſa ſteti, ſed cantu cecini, quo laborem uiæ uiantibus leuabam. Qua re audita, formicæ ſurridẽtes inquiunt, Si æſtate cecinisti, ut uiantes delectares, nunc ſalta, ne frigore conficiaris.

Fabula ſignificat, quod qui, quæ faciẽda ſunt ſuo tempore non fecit, is in anguſtias quando nõ putat, incidit.

De Viro & Vxoribus. 100

TEmpus erat ueris, quo quidã in delitijs educatus cũ nec iuuenis, nec ſenex eſſet (ſemicanus enim erat capillos) duas ſimul duxit uxores, unã quidẽ natu grãdẽ, alterã uerò iuniorẽ. Cũ omnes eandẽ habitarent domũ, uxor anus ut uirũ in amorẽ ſuũ totum pelliceret, quotidie uiro caput pertractans, nigros ſibi euellebat capillos. Poſtremo ita illũ depilarunt, quòd caluum atq; ridiculum, non ſine ſummo opprobrio, uirum reddiderunt.

Fabula ſignificat, quod nulla melior ſalus ſenibus exiſtit, quàm fœminis carere, & maxime iunioribus, niſi penitus obrui ſe velint.

Apologi ex chiliadibus Adagiorum Erasmi desumpti ad communem puerorum fructum.

De Vulpecula & Pardale.

Cum aliquando pardalis uulpem præ se contemneret, quòd ipsa pellem haberet omnigenis colorum maculis uariegatam, respondit uulpes sibi id decoris in animo esse, quod illi esset in cute.

Neq; verò paulo satius est ingenio præditum esse vafro, quàm cute versicolore. *Morale.*

De Vulpe & Fele.

Cum aliquando uulpes in colloquio, quod illi erat cũ fele iactaret sibi varias esse technas, adeo ut uel peram haberet dolis refertam: Feles autem responderet sibi unicã dũtaxat artẽ esse, cui fideret, siquid esset discriminis. Inter cõfabulandum repente canũ accurrentium tumultus auditur. Ibi feles in arborem altißimã subsilijt, cum uulpes interim à canum agmine cincta, capitur.

Innuit fabula præstabilius esse nonnunquam vnicum consilium, modo id sit verum & efficax, quàm plureis dolos, consiliaq; friuola. *Morale.*

De Rege & Simijs.

Rex quidem Ægyptius aliquot simias instituit, ut saltandi rationem perdiscerent, ut enim nullum

animal ad figuram hominis propius accedit, ita nec aliud actus humanos aut melius, aut libẽtius imitatur. Artẽ itaque *saltandi, protinus edoctæ, saltare cœperũt, insignibus indutæ purpuris, ac personatæ.* Multoq; *iam tẽpore maiorẽ in modũ placebat spectaculum, donec è spectatoribus facetus quispiã, nuces, quas clanculũ in sinu gestabat, in mediũ abiecit, ibi statim simiæ, simulatq; nuces uidissent, oblitæ choreæ, id esse cœperunt, quod antea fuerant, ac repẽtè è saltatricibus in simias redierũt.* Contri*tisq́; personis, dilaceratis uestibus, pro nucibus inter se depugnabant, non sine maximo spectatorum risu.*

Morale. Admonet hæc fabula, fortunæ ornamenta nõ mutare hominis ingenium.

De Asino & Viatoribus.

D*Vo quidam, cum in desertis locis asinum quempiã forte fortuna nacti essent, cõtendere inter se cœperunt, uter eorum, uti suum, domum abduceret.* Nam *utriq; pariter à fortuna uidebatur obiectus.* H*ac interim de re illis inuicem altercantibus, asinus sese subduxit, ac neuter eo potitus est.*

Morale. Quidam à præsentibus commodis, quibus ob inscitiam vti nesciunt, excidunt.

De Piscatoribus.

P*Iscatores aliquot, iacto reti, testudines eduxerunt: eas cũ essent inter sese partiti, neq; sufficerẽt omnibus comedendis,* M*ercurium forte accedentem inuitarũt ad conuiuiũ.* A*t is intelligẽs se neutiquã humanitatis gratia uocari, sed ut eos fastidito cibo subleuaret, recusauit, iussitq; ut ipsi suas testudines ederent quas cepissent.*

Nonnul

Nõnulli posteaquã inconsulte quippiã ador ti sunt, aliorum implorant auxilium, quos suo negotio admisceant. Morale.

De Asino.

APud Cumanos asinus quispiã pertæsus seruitutẽ, abrupto loro in syluã aufugerat, illic forte repertum leonis exuuium corpori applicabat suo, atq; ita pro leõe sese gerebat, homines pariter, ac feras uoce, caudaq́; territans. Nam Cumani leonẽ ignorant. Ad hũc igitur modũ regnabat aliquandiu personatus hic asinus, pro leone immani habitus ac formidatus, donec hospes quispiam Cumas profectus, qui sæpenumero uiderat & leonem & asinum, atq; ob id nõ erat difficile dignoscere, aurium prominentiũ indicio, neq; nõ alijs quibusdam coniecturis asinum esse deprehẽdit, ac probe fustigatum reduxit, dominoq́; agnoscenti reddidit. Interim autẽ risum non mediocrem cõcitabat omnibus Cumanis asinus iam agnitus, quos dudum creditus leo, metu propemodũ exanimauerat.

Haud facile tegimus vitia, quæ à puero nobiscum adoleuerunt. Morale.

De Scarabeo & Aquila.

SCarabeus aliquãdo spretus ab aquila, cœpit de uindicta quoquo pacto sumẽda cogitare. Peruestigauit ubinam aquila nidũ collocasset, adrepsit scarabeus, & oua simili dolo deiecit. Aquila cum sæpius domicilium commutasset, neque quicquam proficeret, Iouem patronum adijt, exponit calamitatem suam. Is iubet ut suo in gremio ponat oua, uel istic in tuto futura. Et huc per ue

stis lacinias, sinusq; prorepsit pertinax scarabeus, haud quaquam sentiēte Ioue. Deinde ubi uidet oua cōmoueri Iupiter, neq; satis animaduertit, territus rei nouitate, excusso gremio in terram deiecit.

Morale. Monet hæc fabula, neminem quātumuis pusillum contēnendum esse.

De Simijs & Pardale.

IN Maurisia simiarum ingens copia. Pardalis autem animal est natura simijs infestißimū, quas tamen uiribus assequi nō potest, nimirum illis in summas arbores subuolātibus. His itaque dolis in eas utitur. Sternit se supinam sub ramis, ac porrectis cruribus emori fingit sese. Gaudēt eo spectaculo simiæ considētes in arbore, deinde ubi iam mortuā arbitrantur, unam aliquam emittunt exploraturam, num uerè mortuus sit hostis. Illa cautim ac pedetentim accedens ubi nullum uitæ uidet argumentum, Pardale nimirum modis omnibus cadauer imitāte, demū audet etiam conscendere. Quod simul ac reliquæ simiæ conspexerunt, iam deposito omni metu descēdūt, & Pardalim omnia ferentem circunsultant. Postremo conculcant insultantes ludibrij causa, donec sentiens illas iam saltando defatigatas, derepente reuiuiscens, aliam dentibus, aliam unguibus corripit, dilaniat ac deuorat.

Morale. Hostem simulātem vires deficere, summopere fugiendum esse.

De Sa

De Satyro & Rustico Aniani fabula, Erasmo quoq; interprete.

SAtyrus quidam cum uehemẽter algeret, hyberno gelu supra modum sæuiente, à rustico quodam inductus est in hospitiũ. Admiratus autẽ cur homo inflaret in manus ori admotas, rogauit cur ita faceret, is respondit, ut frigidas manus halitus tepore calefaceret. Deinde ubi extructo foco, apposita mensa in pultem feruidam rursum inflaret, magis etiam admiratus sciscitatus est, quid hoc sibi uellet. Vti pultem, inquit ille, nimium feruentẽ, halitu refrigerem. Tum Satyrus surgens à mensa, Quid ego audio inquit? Tun' eodem ex ore pariter & calidũ & frigidum efflas? Valebis: neque enim mihi ratio est cum eiusmodi homine commune habere hospitium.

Notantur bilingues, qui eundem modò laudant, modò vituperant. *Morale.*

Is qui emendandis his fabulis præfectus fuit, sequẽtes apologos ex uarijs & his optimis autoribus collegit, vt à pueris quoque legerentur, quibus nũquam est bene instructa, atque copiosa bibliotheca.

Fabula ex Lamia Politiani desumpta.

AVes olim propè uniuersæ, noctuam adierũt: rogarũtq; eã, ne posthac in ædiũ cauis nidificaret, sed in arborum potius ramis, atque inter frondes: ibi enim uernari suauius. Quin eidẽ quercum modo enatã pusillam, tenellamq; adhuc ostendebant, in qua scilicet molliter (ut aiebant) & sidere ipsa aliquãdo noctua, &

suum sibi cõstruere nidum posset. At illa facturam se negauit. Quin inuicem consilium dedit his, ne arbusculæ illi se crederent: laturam enim quandoq; esse uiscum, pestem uidelicet auium. Contempsere illæ (ut sunt leue genus, & uolaticum) sapientis unius noctuæ cõsilium. Iam quercus adoleuerat, iã patula, iam frõdosa erat. Ecce ibi aues illæ omnes gregatim ramis inuolitãt, lasciuiũt, subsultant, colludũt, cantillãt. Interea quercus ea uiscũ protulerat, atq; id homines animaduerterãt, implicitæ ergo repẽtè ibi omnes pariter misellæ, ac frustra eas sera pœnitentia subijt, quòd salubre illud consilium spreuissent. Atque hoc esse aiunt, cur nunc aues oẽs, ubi ubi noctuã uiderint, frequẽtes eã quasi salutant, deducũt, sectãtur, circũcidunt, circũuolitãt. Etenim cõsilij illius memores, admirãtur eam nũc ut sapiẽtẽ, stipantq; dẽsa caterua, ut uidelicet ab ea sapere aliquando discãt. Sed opinor frustra, imò uerò etiã interdum cum magno ipsarum malo. Nã ueteres illæ noctuæ reuera sapientes erãt. nũc multæ noctuæ sunt, quæ noctuarũ quidem plumas habent, & oculos, & rostrum, sapientiam uerò non habent.

Morale. Benemonentis consilia ne spernas, hæc fabula docet.

APOLOGVS EX SECUNDO LIBRO PETRI CRINITI DE HONESTA DISCIPLINA DESUMPTUS.

SAta est olim cucurbita iuxta arborẽ pinũ, quæ grãdis admodũ & ramis patulis extabat, cucurbita uerò cum multis pluuijs, atque cœli temperamento creuisset, la

ſet, laſciuire incipit, & ramulos audacius porrigere. Iã ſerpebat in pinum, iam ſurgere, iam ramos, & frondes inuoluere audebat, ampliora folia, candẽteis flores, prægrandia poma, & uireſcentia oſtentans. Itaque tanto faſtu, atque inſolentia intumuit, ut pinum arborẽ auſa ſit aggredi. Et uides, inquit, ut te ſupero, ut amplis filijs, ut uirore præſto, & iamiam ad cacumen proſurgo? Tum pinus quæ ſenili prudentia, & robore pollebat, nihil mirata eſt cucurbitæ inſolentis audaciam, ſed ita ad eã reſpondit, Ego hic multas hyemes, calores, æſtus, uariasq; calamitates peruici, & adhuc integra cõſiſto. Tu ad primos rigores minus audaciæ habebis, cum & folia concident, & uiror omnis aberit.

Secundis rebus non eſſe ſuperbiendum. Morale.

Fabella De Coruo & Lupis, ex Ioanne Antonio Campano deſumpta.

Coruus lupos per ardua montium iuga comitatur, partem ſibi prædæ fieri poſtulat, qui eos ſecutus nullo tempore deſtituiſſet, ſociusq; fuiſſet. Repulſus deinde à lupis, tanquam nõ eos, ſed prædam cibumq; ſecutus, nec minus luporum ſi occiderẽtur, quàm cæterorum animalium exta fuiſſet uoraturus.

Non quid agamus ſemper inſpiciendum eſt, ſed quo ſumus animo, cum agimus. Morale.

Altera de partu Terræ. Ex eodem.

Turgida olim facta tellus, & mirum in modum tumida, magnũ aliquod paritura uidebatur. Accurrunt finitimi, ſtupent agricolæ, terræ partum inter ſpẽ,

metumq; expectant, alij Typhoëa illum cẽtimanum, alij mõtes erupturos putabant. Aperitur terra, prodijt mus, & quod miraculo fore omnibus arbitrabãtur, in risum, atq; iocum conuerterunt.

Morale. Non semper credendũ promissis magnificis.

Apologus de Membris & Ventre, ex Plinio desumptus.

HVmani artus cum uentrem ociosum uiderent, ab eo discordarũt, & suum illi ministerium negauerunt. Cum eo pacto, & ipsi quoque deficerẽt, intellexerunt uentrem cibos acceptos, per omnia membra diuidere, & cum eo in gratiam redierunt.

Morale. Magnæ res discordia pereũt, cõcordia valent.

Ex Secundo noctium Atticarũ Gellij, Apologus Aesopi Phrygis memoratu non inutilis.

ÆSopus ille è Phrygia fabulator, haud immerito sapiẽs existimatus est, cũ quæ utilia monitu, suasuq; erãt, nõ seuere, nõ imperiose præcepit, & censuit, ut philosophis mos est: sed festiuos, delectabilesq; apologos commentus, res salubriter, ac prospicienter animaduersas, in mẽtes, animosq; hominum, cum audiendi quadam illecebra induxit, uelut hæc eius fabula de auiculæ nidulo, lepide atque incũde præmonet, spẽ fiduciamq; rerum, quas efficere quis possit, haud unquã in alio, sed in semetipso habendam. Auicula, inquit, est parua, nomẽ est cassita, habitat nidulaturq; in segetibus, id fermè tempo

temporis, ut appetat meßis, pullis iamiā plumātibus. Ea caßita, in sementes forte concesserat tēpestiuiores, propterea frumentis flauescentibus, pulli etiam tunc inuolucres erant. Cum igitur ipsa iret cibū pullis quæsitum, monet eos, ut si q̄d ibi nouæ rei fieret diceretur'ue, animaduerterent, idq; uti sibi, ut redisset, nunciarent. Dominus postea segetum illarum, filiū adolescentem uocat, & , uides'ne, inquit, hæc ematuruisse, & manus iā postulare? Idcirco die crastino, ubi primum diluculabit, fac amicos adeas, & roges ueniāt, operamq; mutuā dent, & meßē hanc nobis adiuuēt. Hæc ille ubi dixit, disceßit, atq; ubi redit caßita, pulli trepiduli circūstrepere, orareq; matrē, ut statim iam properet, atque alium in locum sese asportet, nam dominus, inquiunt, misit qui amicos rogaret, uti luce oriēte ueniant, & metant. Mater iubet eos à metu ociosos esse. Si enim dominus, inquit, messem ad amicos reiecit, crastino seges non metetur, neque necesse est hodie uti uos auferam. Die igitur postero mater in pabulū uolat, dominus quos rogauerat opperitur. Sol feruit, & fit nihil, & amici nulli erāt. Tū ille rursum ad filiū, amici isti, inquit, magnam in partē cessatores sunt, quin potius imus, & cognatos, affines, uicinosq; nostros oramus, ut adsint cras tēpori ad metēdū? Itidē hoc pulli pauefacti matri nūciāt. Mater hortatur, ut tum quoq; sine metu, ac sine cura sint, cognatos affinesq; nullos fermè tam esse obsequibiles ait, ut ad laborē capessendū nihil cunctentur & statim dicto obediāt. Vos modo, inq̄t, aduertite, si modo quid denuo dicetur. Alia luce orta auis in pastū profecta est, cognati, & affines operā quā dare rogati sunt, supersedēt. Ad postremū igitur dominus

filio, Valeant, inquit, amici cum propinquis. Afferes prima luce falces duas, unam egomet mihi, & tu tibi capies alteram, & frumentum nosmetipsi nostris manibus cras metemus. Id ubi ex pullis dixisse dominū mater audiuit, Tempus, inquit, est cedendi, & abeūdi, fiet nunc dubio procul, quod futurū dixit. In ipso enim iam uertitur cuia est res, non in alio unde petitur. Atq; ita caßita nidū migrauit, et seges à domino demessa est. Hæc qdē est Aesopi fabula, de amicorū & propinquorū leui & inani fiducia. Sed quid aliud sanctiores libri philosophorum monēt, quàm ut in nobis tantum ipsis nitamur? Alia aūt oīa, quæ extra nos, extraq; nostrū animū sunt, neq; pro nostris, neq; pro nobis ducamus. Hūc Æsopi Apologū Qu. Ennius in satyris scite admodū et uenuste uersibus quadratis cōposuit, quorum duo postremi isti sunt, quos haberi cordi, & memoriæ operæpretiū esse hercle puto.

Hoc erit tibi argumentum semper in promptu situm,
Nequid expectes amicos, quod tu agere poßis.

De Arione & Delphino, fabula elegantißima, ex Lib. 16. Gellij.

VEtus & nobilis Ariō cātator fidibus fuit. Is loco & oppido Methymneus, terra atq; insula omni Lesbius fuit. Eum Arionem rex Corinthi Periāder amicū, amatūq; habuit, artis gratia. Is inde à rege proficiscitur terras inclytas, Siciliam, atque Italiam uisere. Vbi eò uenit auresq; omnium, mentesq; in utriusq; terræ urbibus demulsit: In quæstibus istic, & uoluptatibus amoribusq; hominum fuit. Is tum postea grandi pecunia &

re bona multa copiosus, Corinthum instituit redire. Nauem igitur & nautas, ut notiores, amicioresq́; sibi Corinthios delegit. Sed eo Corinthios homine accepto, nauiq́; in altum prouecta, prædæ, pecuniæq́; cupidos cepisse consilium de necando Arione. Tum illum ibi pernicie intellecta, pecuniam cæteraq́; sua ut haberēt dedisse, uitā modo sibi ut parcerent, orauisse. Nautas precum eius harum commisertum esse illatenus, ut ei necem adferre per uim suis manibus temperarent. Sed imperauisse, ut iam statim coràm desiliret præceps in mare. Homo, inquit, ibi territus spe omni uitæ perdita, id unū postea orauit, ut priusquam mortem oppeteret, inducere permitterent sua sibi indumenta, & fides capere, & canere carmen casus illius sui consolabile. Feros & immanes nauitas prolubium tamen audiendi subit. Quod orauerat impetrat. Atque ibi mox de more cinctus, amictus, ornatus, stansq́; in summæ puppis foro, carmē, quod Orthium dicitur, uoce sublatissima cantauit. Ad postrema cantus, cum fidibus ornatuq́; omni, sicut stabat, canebatq́;, eiecit sese procul in profundum. Nautæ haudquaquam dubitantes quin perisset, cursum, quem facere cœperant, tenuerunt. Sed nouum & mirum, & pium facinus contigit. Delphinū repētè inter undas adnauisse, & dorso super fluctus edito uectauisse, incolumiq́; eum corpore, & ornatu, Tænarū in terram Laconicam deuexisse. Tum Arionem prorsus ex eo loco Corinthum petiuisse, talemq́; Periando regi, qualis Delphino uectus fuerat, sese obtulisse, eiq́; rem, sicut acciderat, narrauisse. Regem isthæc parum credidisse, Arionem quasi falleret, custodiri iussisse, Nauitas requisitos ablegato Arione dissimulāter interrogasse, ec-

quid audiſſent in ijs locis unde ueniſſent ſuper Arionem. eos dixiſſe, hominem cum inde irent, in terra Italia fuiſſe, eumq; illic bene agitare, & ſtudijs delectationibusq; urbiũ florere, atque in gratia pecuniaq; magna fortunatum eſſe. Tum inter hæc eorum uerba, Arionem cum fidibus & indumentis, cum quibus ſe in ſalum eiaculauerat extitiſſe. Nautas ſtupefactos, conuictosq; ire inficias non quiſſe.

Morale. Documento eſt hæc fabula, plus aliquando inueniri in brutis animalibus clementiæ, quàm in his hominibus, qui præter opes nihil habent penſi, præter figuram nihil humanitatis.

NICOLAI GERBELII Phorcenſis Apologus lepidiſsimus.

De Aranea & Podagra.

ARanea paululum à texendo opere quietior, animi relaxandi gratia commodùm deambulabat. Huic ſe obuiam præbuit Podagra, tametſi paſsibus ambiguis admodũ ægre illam aſſequeretur. Eius diei itinere utcunque emenſo, non longe aberãt ab oppidulo, cui regionis eius incolæ Tyche nomen indiderãt. Vtrique conſilium fuit, conditionis ſuæ hoſpitem præueſtigare. Aranea non maximopere data opera, in opulenti cuiuſdam ciuis ædes diuertit, inibi quaqua uerſum telas ſuas præpãdebat, prætendebatq; retia, aderant ilico neſcio qui trygodæmones qui textrinam illius demoliebantur. Momentaneum itaq; erat ipſius quo etiãnũcũque ſe uerteret ædificium. Nuſquam

quam etenim ſcopariorum oculatas ſcopas poterat effugere? Miſera planè quæ in tanta rerũ omnium affluentia, ſola egebat, proturbabaturq́;. Podagra uerò mendicabuli inſtar uix tandẽ egeſtoſi cuiuſpiã tuguriolum impetrarat. In id loci cũ decubuiſſet, nihil non experiebatur miſeriarum. Apponebatur cœnaturienti panis cibarius, aridis uix faucibus hianti hydropoterium. Iamq́; diurno itinere laſſeſcenti, torus ligneus, nullis frondibus nullo gramine, ſed prætenuibus paleis inſternebatur. Atqui dicere nõ eſt huius inſtituti, quàm cõuenerint male membris mollibus, cuticulæ (ut ita dixerim) holoſericæ, ſtragula tã dura, tam barbari uilli. Oriente igitur uix tandem illo auguſto ſydere, quod exaudit, quod intuetur omnia, conuenere rurſum aranea ſimul & podagra. Prior aranea præteritæ noctis moleſtias, tot locorum commutationes denarrat, nunc hero exprobrans mundiciem, nunc nimiam ſcopariorum obſeruantiam. Podagra contrà de hoſpitis ſui egeſtate compluria comminiſcitur. Nec ocium habet adminiſtrare Araneæ liuidas uibices, quas adamantina fulcra tenellæ cuticulæ impreſſerant. Conſilium ineũt, Araneam deinceps pauperum tuguria, Podagram uerò diuitũ aulas debere ſubingredi: in hanc Aranea pedibus, Podagra animis uadit ſententiam. Verũtamen tenebris iãiam increſcẽtibus, urbi cuipiam ſeſe approximãt. Podagra inſtituti nõ immemor, pedetẽtim ſe in numoſi cuiuſdã domũ illatebrauit. Qua cõmodũ ab hero cõſpecta, Dij boni, qua beneuolẽtia, qua hũanitate, quibus nominibus excipitur? Supponũtur, ſubſtruũturq́; olorinæ culcitræ, toralia perdicũ ſubalaribus plumis referta. Taceo uinum dulce, uinũ nigrũ, Leſbiũ, Surrentinũ. Taceo ficedulas,

phaſianos,atq; eas auiculas quæ binis ſuperbiunt cordibus. In ſumma nihil delitiarũ, nihil uoluptatum non exhauriebat. Aranea pauperis caſam ingreſſa,telas orditur quaqua uorſum parietes interpatent,retia ſuſpendit. Orbiculari operi manibus, pedibusq; incumbit. Reficit abrupta,perficit intercepta: Et,ut dicam breuiter,uacua dominatur in aula. Nullas inſidias,nullius formidat inſultus. Imo uerò etiam iam ſcopis ſuperior omnibus. Nõ multo pòſt podagra araneam conuenit,delitias ſuas, felicitatem,fortunas ampliter exornat. Aranea miris laudibus extollit imperium ſuum,ædificandi texendiq; libertatẽ. Placuit tandem hæc utriusq; ſententia, quorſuncunque proficiſcerentur,Podagram in diuitum domos,Araneam in pauperum tuguria debere diuertere.

Morale. Apologus hic tametſi ad vſus varios accommodari queat,id tamen in primis declarat,alium alio loco fortunatiorem eſſe. Præterea morborũ domicilium eſſe diuitum aulas,ad vltimum,nuſquam libertatem maiorem, quàm vbi diuitiarum minus.

FABVLARVM Aeſopi eisq; adiunctarum.

FINIS.

Lauren

Laur. Abstemij

VIRI ELEGANTISsimi, & amoeni ingenij Fabulæ elegantiss. nuper per clarissimum Poëtam & Philosophum Gargetium emaculatæ.

DOMITIVS PALLAdius Souranus Pollioni Vadio Sacerdoti uenerando. S. P. D.

IAM pridem tuo sermoni de Abstemio frequenti literatorũ concessu Pollio uenerande, non inuitus interfui, cum mini me prætextatis (ut ita dicam) laudibus hominem celebrares, adeoq; in arcẽ euasisti, ut nemo sanè (mea sententia) eum cumulatius laudare potuerit. Mox inde secedens diu hæc omnia mecũ animo uolutabam, unde tanta confluerct laudationis abundantia, unde tanta non uulgaris obseruatio emanaret, unde deniq; amicitia adeò perfecta exoriretur, proculdubio non aliũde mecum tãdem collegi, quàm ex præclaræ eius uirtutis nomine proficisci, cuius quidẽ uis magna & præpotens est. Quamobrem non possum profecto non suspicere ingenium tuum amabile, tuumq; animum uirtutibus

fultum diligẽtius non admirari, qui neq; ambitione, neq; inuidia, neq; aliquo alio liuore deuincitur. Siquidem omnes, quas meretur Abstemius noster laudes non transis silentio, imò ad eas ipsas cumulandas ob eius incredibilem eloquentiam, singularemq́; doctrinam ultro accedis, idq́; haud ab re, cum pater omnium elegantiarum, atque idem lepôrum omnium merito sit, & habeatur. Et ut hæc clariora luce non officij gratia, aut temere dicantur quotidie, quemadmodum aliqua eius laborum monimẽta existere uidemus, quæ undique perfecta uerborum concinnitate, perspicacißimisq́; sententijs scatent, nam modo dicam de hoc apologorum libello nuper impresso, in quo perspicua, ac insignis eius ingenij amœnitas, nõ absq; laude maxima redundare uidetur. Quare non uereor, ut is remißo cuiuscunque animo pessum eat, Abstemioq́; (absit inuidia uerbo) omnium quàm iucundißimo detrahatur. Cui & te, & me ob tanti nominis celebritatẽ, nulla unquam in re defuturos esse liquidò constabit.

Vale.

Laur.

LAVR. ABSTEMIUS Octauiano Vbaldino Comiti Mercatelli. S. P. D.

DITVRVS hunc apologorum libellũ, quẽ de numero fabularũ Hecatomythiũ nũcupaui, multũ diuq; dubitaui Octauiane princeps inclyte, tuo'ne eum nomini potissimũ dedicarẽ. Nã cũ tuã in me nõ sine plurimis beneficijs perspicerẽ beneuolentiã, nõ aliquid mearũ uigilarũ tibi deuouere, ingratissimi hominis esse uidebatur. Rursus cũ tuorũ in me officiorũ numerũ, diuinasq; uirtutes tuas mecũ ipse reuoluerẽ, indignũ tantis meritis, tantaq; sapiẽtia munusculũ hoc esse cernebã. Hanc tandẽ dubitationẽ meã amouit humanitas & prudẽtia tua, qua nõ tam res tibi dono datas, quàm offerentiũ uoluntatẽ soles inspicere. Addidit quoq; mihi animũ Guidus Vbaldus clarissimus dux, et princeps meus omni laude maior, qui opusculũ meũ de nõnullis locis obscuris superiori anno ei dedicatum uultu ita placido, & serena fronte suscepit, ut sperare merito possem hoc tibi qualecũq; fore nõ ingratũ. Nõn mediocriter etiã me incitarũt Georgius Emus pro Venetis hic agẽs legatus, nõ solũ patricia nobilitate, uerumetiã bonarũ artiũ studijs clarus, & Carolus Verardus Cæsenas Archidiaconus Cæsenæ et Alexãdri Põtificis Maximi cubicularius, uir omni literarũ gñe præstãs, necnõ Renatus Melioratus, et Robertus Vrsus Ariminẽses iuriscõsulti clarissimi, nec minus q

humanitatis uacant studijs, eruditi. Hi enim alijq; complures optimi harum rerum censores, cum hunc libellum legissent, multis me uerbis sunt ad editionem cohortati. Nõ putaui igitur tam humano principi hoc munus ingratum futurũ, quod tot eruditis antè uiris placuisse cognouerã. Accipe igitur hoc quicquid est libelli, ab Abstemio tuo, cuius mentem animumq;, si penitus posses inspicere, in hac tenui re, magnum munus tibi iudicares oblatum. Ne quis autem inutilem, & inanem hunc meum scribendi laborem existimaret, præfatiunculam quandam præponendam censui, qua intelligeretur, doctos etiam & claros uiros in magnis rebus huiusmodi fabellis, non uoluptatis tantum, uerumetiam utilitatis gratia delectatos. Sedulò dedimus operam, ut seria potius quàm iocos saperẽt, unde ridiculas multas, quæ inter componendum sese mihi offerebant, consulto præterij, quia nimis lasciuæ, & tanti principis grauamine mihi uidebantur indignæ. Non tamen ita agrestis esse uolui, quin eas aliqua urbanitate aspergerem, maxime ad principem scribens, cũ principes curarũ mole preßi, soleant interdum recreandi animi gratia, iocos appetere.
Vale.

Eiusdem

EIVSDEM ABSTEMII Procemium.

COgitanti mihi uaria ſcriptarum genera, qui ut humanæ uitæ prodeſſent, cogitationes ſuas literarũ mãdauere memoriæ, qui Apologos ſcripſere, nõ postremo loco digni eſſe uidentur. Non enim modo mortalium animos incredibili quadam afficiunt uoluptate, uerumetiam ad res honeſtas, utilesq́; peragendas ſuis fabellis, magis quàm philoſophi ſuis præceptis, alliciunt. Nã ita in legentium animos quadam iucunditate penetrant, & quibuſdam ſimilitudinibus, quæ maxime ad cõmouẽdos animos ualent, quid uitandum, faciendumq́; ſit oſtẽdũt, ut omnes etiã inuiti, illis aſſentire cogãtur. Senſus enim audiẽdi faſtidioſiſsimus, res etiã utiles honeſtasq́; haud facile admittit, ni fuerint aliqua urbanitate conditæ. Teſtis quidam orator Atheniẽſis, qui ad Atheniẽſes uerba faciens, cum eos minus attentos uideret, rogauit ut ſaltẽ fabulam audire dignarẽtur. Quo impetrato, Ceres, inquit, & Hirũdo, & Anguilla ſimul iter faciẽtes, ad quẽdam fluuium peruenerũt. Hirũdo quidem ſuperuolauit: anguilla autẽ amnem tranauit. Quod quum dixiſſet, obticuit. Interrogãtibus autem illis quid Ceres egiſſet: Vobis, inquit, dea ueſtra ſuccenſuit, qui eos qui uobis utilia ſuadent, audire nolentes, tam attentis auribus cõfabulãtes auditis. Quãtam uim Apologi habeãt ad animos cõmouendos, quum multis poſſem, tribus ero contentus exemplis oſtẽdere. Samijs rectorẽ populi morti addicere uolentibus, Æſopus hac fabella diſſuaſit, dicens, Vulpẽ quandam fluuium tranſeũtem, in lacunam fuiſſe propul

sam. Vnde quum exire non posset, tenaci limo retenta, muscarum affligebatur aculeis. Quod Herinaceus cõspicatus, misericordia motus est, interrogauit'que an uellet ut ab ea muscas abigeret. At illa abnuit, dicens, Hæ meo sanguine iam plenæ, paruam mihi possunt inferre molestiam: si autem has abegeris, aliæ famelicæ superueniẽt, quæ quicquid mihi superest sanguinis exhaurient. Ita ò uiri Samij uobis eueniet. Si enim hunc rectorem uestrum iam locupletem occideritis, alios eligatis necesse est: qui dum se opibus uolent implere, quicquid hic uobis reliquit, eripient. His uerbis moti Samij, ab incœpto destitere. Hac ratione adductus Tiberius Cæsar, diuturnos magistratus dabat. Vnde, ut refert Iosephus, sub eo, per uiginti annorũ spatia, per duos tantũ præsides, Gratum scilicet & Pilatum, est gubernata Iudæa. Nõ parcit populis regnum breue, ut inquit Statius. Himerẽses Phalaridem Agrigentinorũ tyrãnum ducem exercitus sui eligere uolẽtes, Stesichorus poëta hoc apologo deterruit: Equus, dicẽs, solus pascebat in prato. Adueniẽte aũt ceruo & pascua corrumpente, consuluit hominẽ qua posset illum arte punire. Cui homo, Si frenũ inquit acceperis, & me armatum dorsum tuum ascendere permiseris. Quum huic consilio esset obsequutus, ceruum quidẽ hominis auxilio uictor abegit, sed nõ amplius hominẽ dorso, non frenum depulit ore. Ita, inquit Stesichorus, uiri Himerenses uobis eueniet, si Phalaridem ducẽ efficietis. Hostes quidem uestros punietis, sed huic tyranno perpetuò seruietis. Quibus uerbis territi Himerẽses, huiusmodi ducis eligẽdi consiliũ deposuere. Quum populus Romanus ab senatu secessisset, quòd tributum & militiam

tole-

toleraret, nec ullo pacto reduci posset, non'ne Agrippa Menenius eum hoc apologo reuocauit? Olim, inquiens, Quirites, humani artus uentrem ociosum & desidem intuentes, ab eo discordarunt, nec amplius illi cibum ministrare decreuerũt. Sed quum ipsi quoq; alimẽta illi denegando, quæ per omnia membra deferũtur, deficerẽt, cũ eo in gratiã redierũt. Eodem, inquit, modo, Senatus & populus, quasi uenter & membra alterum alterius auxilio indigent: & ut discordia intereũt, ita concordia ualẽt, qua fabula populus reuocatus, cum senatu in gratiã rediјt. Non immerito igitur non solum Græci & Latini poëtæ, ut Hesiodus & Horatius, huiusmodi fabulas suis operibus inseruerũt, uerum etiã maximi & celeberrimi philosophi, ut Plato, Aristoteles, Plutarchus, & multi aliј eas plurimũ cõmẽdauerunt, & ad institutionẽ moralis & ciuilis uitæ, non minimum facere arbitrati sunt. Quocirca Omnibonus Leonicenus, & Laurẽtius Valla, uiri ætatis nostræ doctissimi, paucos Æsopi apologos è Græco in Latinũ uertere, sibi laudi, cæteris uero uoluptati & utilitati fore nõ dubitarũt. Et iure qdẽ. Leguntur enim, & in doctissimorũ uirorũ manibus quotidie uersantur. Nõ uideo igitur, quur has cõponẽdo fabulas laude fraudari debeam, quam cæteri Latini ex trãslatione consequuti sunt: nisi adeò inuidi sumus, ut Latinis licere non putemus, quod Græcis est cum summa omnium laude concessum.

De Mure in cista nato. I

MVs in cista natus, omnẽ ferè ibi duxerat ætatem, nucibus pastus, quæ in ea seruari solebant. Dum

autem circa oras cistæ ludens decidisset, quæreretq; ascẽsum, reperit epulas lautißimè paratas: quas quum gustare cœpisset, Quàm stultus, inquit, hactenus fui, qui toto in terrarum orbe nihil melius cistula mea esse credebã. Ecce quàm suauioribus uescor hìc cibis.

Hæc fabula indicat, non patriã diligendam, si ignobilis sit, ut alia non adeamus loca: quum alibi beatiores esse possimus.

De Rustico impetrante ut triticum absq; aristis nasceretur. 2

IMpetrauerat a Cerere rusticus quidam, ut triticum absq; aristis nasceretur, ne metentiũ triturantiumq; manus læderet: quod ubi inaruit, à minutis auibus depastum est. Tum rusticus, Quàm digna, inquit patior, qui paruæ commoditatis causa emolumenta quàm maxima perdidi.

Fabula indicat, parua incommoda maiori vtilitate pensanda.

De Accipitre Cõlũbã insequente. 3

QVũ accipiter colũbã præcipiti insequeretur uolatu, uillã quãdã ingressus, à rustico captus est: quẽ blãde ut se dimitteret obsecrabat, Non enì te læsi, dicẽs. Cui rusticus, Nec hæc, rñdit, te læserat.

Fabula indicat merito puniri, qui innocentes lædere conantur.

De Aranea & Hirundine. 4

ARanea in hirundinem excãdescens, quæ muscas, qui suus est cibus, capiebat, retia in foribus, per

quas

quas uolitare ſolebat, ut eam caperet, ſuſpenderat. Hirũdo uerò aduolans, retia cum textrice per aëra portabat. Tunc aranea in aëre pendens, & ſeſe iamiam perituram intelligẽs, Quàm iuſte hæc patior, dicebat, quæ minima uolatilia magno labore uix capiens, credidi tã magnas aues poſſe comprehendere.

Hac admonemur fabula, ne viribus maiora aggrediamur.

De Ruſtico Amnem tranſituro. 5

RVſticus torrentem tranſiturus, qui forte imbribus excreuerat, quærebat uadũ. Et quũ primum eam fluminis partem tentaſſet, quæ quietior placidiorq; uidebatur, reperit eam altiorem quàm animo erat opinatus. Rurſus ibi breuiorem tutioremq; adinuenit, ubi maiori aquarum ſtrepitu fluuius decurrebat. Tũc ſecũ, Quàm tutius, inquit, clamoſis aquis, quàm quietis & ſilẽtibus uitam noſtram credere poſſumus.

Hac admonemur fabula, ut minus verboſos & minaces, quàm quietos extimeſcamus.

De Columba & Pica. 6

COlumba interrogata à pica, quid eã induceret, ut in eodem ſemper loco nidificaret, quum eius pulli inde ſibi ſemper ſurriperentur: Simplicitas, reſpondit.

Hæc indicat fabula, facile eſſe viros probos ſæpe decipi.

De Cuculo & Accipitre. 7

IRriſus ab accipitre cuculus, quòd quum ſibi & corpore par, & colore nõ abſimilis eſſet, præ anguſtia

animi potius uermibus terrenis, quàm suauibus aliarum auium carnibus uesceretur: uidit paucis pòst diebus accipitrem à rustico, cuius columbas insectabatur, captũ ad metum cæterorum ex alta turre pendêre. Cui cuculus, Quàm melius tibi, inquit, amice fuisset uermes uenari, quàm alienas aues impetere.

Hec fabula indicat, eorũ vitã tutiorem esse & magis probandã, qui suis rebus sine periculo cõtenti sunt, quàm illorum, qui aliena appetentes, adeunt magna vitæ discrimina.

De Asino & Vitulo. 8

Asinus & uitulus in eodẽ pascentes prato, sonitu campanæ hostilem exercitum aduentare præsenserant. Tũ uitulus, fugiamus hinc ò sodalis, inquit, ne hostes nos captiuos abducãt. Cui asinus, fuge tu, inquit, quem hostes occidere & esse consueuerunt. Asini nihil interest, cui ubique eadem ferendi oneris est proposita conditio.

Hæc fabula seruos admonet, ne dominos magnopere mutare formidẽt, modo prioribus deteriores futuri non sint.

De Vulpe & Mulieribus Gallinam edentibus. 9

Vulpes iuxta uillam quãdam transiens, conspexit cateruam mulierum, plurimas gallinas opipare assatas altò silentio comedentem: ad quas cõuersa, Qui clamores, inquit, & canum latratus contra me essent, si ego facerem, quod uos facitis? Cui respondens quædam anus,

anus, Peßima animalium, inquit, nos quæ nostra sunt comedimus, tu uero aliena furaris.

Hæc fabula nos admonet, ne putemus nobis in aliena licere, quod proprijs dominis licet.

De Caponibus pinguibus, & macro. 10

VIr quidam complureis capones in eodem ornithobosco inclusos, largo nutricauerat cibo: qui pingues effecti sunt omnes præter unum, quem ut macilentum irridebant fratres. Dominus *nobiles hospites lauto & sumptuoso accepturus conuiuio, imperat coco, ut ex his interimat coquatq;, quos pinguiores inuenerit.* Hoc *audientes corpulenti, sese afflictabant, dicentes, Quãto præstitisset nos macilentos esse.*

Hæc fabula in pauperum solamẽ cõficta est, quorum vita tutior, quàm diuitum.

De Trabe & Bobus eã trahẽtibus. 11

TRabs ulmea de bobus cõquerebatur, dicẽs, Ingrati, ego multo tpe meis uos frõdibus alui, uos uero me nutricẽ uestram per saxa & luta trahitis. Cui boues, Gemitus suspiriaq; nostra, & stimulus quo pũgimur, te docere possunt, quòd te trahamus inuiti. Ignouit trabs.

Hæc nos docet fabula, ne in eos excandescamus, qui non sua sponte nos lædunt.

De arboribus pulchris et deformibus. 12

ARbores complures in eodem creuerant loco procere, rectæ, enodes'que, preter unam humilẽ, paruam, nodosam'que, quam, ut deformem, pusillamq;, cæteræ ludibrio habere solitæ erãt. Ædificaturus domum

loci dominus, iubet omnes excidi, præter eam, quæ breuitate & deformitate sua ædificium indecorum redditura uidebatur. Cæteris excisis, deformis hæc secum dicebat, De te nõ amplius querar natura, quòd me turpẽ genueris, quum formosis tam magna uideam imminere discrimina.

Hæc fabula nos admonet, ne doleamus nos natos esse deformes, quum multis formositas sæpe nocuerit.

De Cygno in morte canente comprehenso à Ciconia. 13

Cygnus moriens, interrogabatur à ciconia, quur in morte, quã cætera animalia adeò exhorrẽt, multo suauiores, quàm in omni uita emitteret sonos, quum potius mœstus esse deberet. Cui cygnus, Quia inquit, neq; cibi quærendi cura amplius cruciabor, neque aucupum laqueos extimescam.

Hæc fabula nos admonet, ne mortẽ formidemus, qua oẽs vitæ præsentis miseriæ præcidũtur

De Muliere uirum morientem flente, & Patre eam consolante. 14

Mulierem adhuc iuuenem, cuius uir animam agebat, parens consolabatur, dicẽs, Ne te afflictes, ne tantopere filia. Alium enim uirum tibi inueni isto longe formosiorem, qui prioris desiderium facile mitigabit. At mulier doloris impatiens, ut quæ maritum ardẽti amore prosequebatur, nõ modo uerba parentis non admittebat, sed intempestiuam alterius mariti mentionem

accu

accusabat. At ubi maritum defunctum uidet, inter lachrymas & luctus parentem interrogat, an adsit iuuenis ille, quem sibi in uirum dare uelle se dixerat.

Fabula indicat, quàm cito defunctorum maritorum amor ex vxorum animo excidere soleat.

De Muliere amatoris discessum flente. 15

MVlier impudica amatorem suum abeuntem, quem omnibus ferè rebus spoliauerat, multis lachrymis prosequebatur. Interrogante autem eam uicina, cur ità inconsolabiliter fleret, Non discessum eius, sed pallium quod ei reliqui, fleo.

Hæc fabula indicat, non amatores, sed eorum bona à meretricibus amari.

De Musca quæ quadrigis insidens, pulucrem se excitasse dicebat. 16

QVadrigæ in stadio currebant, quibus musca insidebat. Maximo autem puluere tum equorum pedum pulsu, tum rotarum uolutatione exorto, dicebat musca, Quàm magnam uim pulueris excitaui.

Hæc fabella ad eos spectat, qui cũ ignaui sint, alienam tamen gloriam, suis magnificis verbis in se transferre conantur.

De Anguilla conquerente quòd magis quàm Serpens infestaretur. 17

ANguilla interrogabat serpentem, quare cum similes essent atq; cognati, homines tamen se potius,

quàm illum insequerentur. Cui serpens, Quia rarus, inquit, me ledit impune.

Fabula indicat, minus lædi solere, qui sese vlciscuntur.

De Asino, Simia, & Talpa. 18

Conquerēti asino, quòd cornibus careret, Simiæ uerò quòd cauda deesset, Tacete, inquit talpa, cum me oculis captam esse uideatis.

Hæc fabula ad eos pertinet, qui non sunt sua sorte contenti, qui si aliorum infortunia considerarent, æquiori animo tolerarent sua.

De Nautis Sanctorum auxilium implorantibus. 19

Nauta quidam in mari subita & atra tēpestate deprehensus, cæteris eius socijs diuersorum auxilium implorantibus, Nescitis, inquit, quid petatis. Antè enim quàm sancti isti ad deum, pro nostra liberatione se conferant, hac imminente procella obruemur. Ad deum igitur confugiendum censeo, qui absque alterius adminiculo, à tātis malis nos poterit liberare. Inuocato igitur dei omnipotentis auxilio ilico procella cessauit.

Fabula indicat, vbi potētioris auxilium haberi potest, ad imbecilliores non fugiendum.

De Piscibus è Sartagine in prunas desilientibus. 20

Pisces adhuc uiui in sartagine feruenti oleo coquebantur: quorū unus, Fugiamus hinc fratres, inquit, ne per

ne peream⁹. Tunc omnes pariter è ſartagine exilientes, in ardenteis prunas deciderunt. Maiori igitur dolore affecti, dānabant conſilium, quod ceperant, dicentes Quanto atrociori nunc morte perimus?

Hæc nos admonet fabula, vt ita præſentia vitemus pericula, ne incidamus in grauiora.

De Quadrupedibus ſocietatē aduerſus Aues cū Piſcibus ineūtibus. 21

QVadrupedes cum bellum ſibi ab auibus eſſet indictum, cum piſcibus fœdus inierunt, ut eorum auxilio, ſe ab auium furore tuerentur. Cum autem optata expectarent auxilia, piſces negant per terram ad eos accedere poſſe.

Hæc nos admonet fabula, ne eos nobis ſocios faciamus, qui cum opus ſit, nobis adeſſe non poſsint.

De Legato auaro Tubicines decipiente. 22

QVidam auarus pro patria legatus, in aliam urbem profectus erat, cui tubicines præſto affuerūt, ut illius aures tubarū clangore, loculos āūt ſuos pecunia implerēt. Quibus ille renūciari iubet, nō eſſe nūc locū cantibus, ſe in ſummo luctu & mœrore conſtitutum, matrem enim ſuam obijſſe. Tubicines autē ſpe fruſtrati, & mœſti abeūt. Amicus quidā legati audiens luctum, ad eum uiſendū, conſolādumq́; accedit, interrogatq́;, quādu dū mater eius obijſſet. Quadraginta iā anni ſunt, inquit. Tūc amicus intellecta legati ſtropha, in riſū effuſus eſt.

Hæc fabula ad auaros facit, qui omni arte ſtudent conſeruare pecuniam.

De Viro qui ad Cardinalem nuper creatum gratulandi gratia acceßit. 23

Vir quidam facetus admodum & urbanus, audiens amicum ſuum ad Cardinalium, quos uocant, dignitatem aſſumptum, ad eum gratulandi gratia acceßit, qui honore tumidus, amicum ueterem, agnoſcere dißimulans, quiſnam eſſet interrogabat. Cui ille, ut erat ad iocos promptus, Miſereſco, inquit, tibi, cæteriſq́; qui ad huiuſmodi honores perueniunt. Quamprimum enim dignitates eiuſmodi eſtis aſſecuti, uiſum auditumq́;, & cæteros ſenſus ita amittitis, ut priſtinos amicos, amplius non cognoſcatis.

Hæc fabula eos notat, qui in altum ſublati, ueteres deſpiciunt amicitias.

De Iuuene Senis curuitatem ridente. 24

Iuuenis quidam conſpicatus ſenem in arcus tenſi ſimilitudinem curuum, interrogauit an ſibi arcum uellet uendere. Cui ille, Et quid, inquit, eſt tibi opus pecuniam amittere? Si enim ad meam perueneris ætatem, abſq; pecunia arcum tibi natura concedet.

Hæc fabula indicat minime irridenda uitia ſenilis ætatis, quam nemo uiuēdo effugere poteſt.

De Sene Puellā in uxorē accipiente. 25

Vir quidam imprudens exacto ſeptuageſimo uitæ anno puellam duxerat in uxorem, qui ad id tempus in cœlibatu permanſiſſet. Cui cum debitum ſoluere

non poßet dicere solebat, Quàm male uitam meam dispo sui. Iuueni enim mihi uxor deerat, nunc autem senex desum uxori.

Hæc fabula innuit, omnia suo tēpore peragēda.

De Aquila & Pica. 26

Pica aquilam rogabat, ut se inter suos familiares & domesticos acciperet, quando id mereretur cū corporis pulchritudine, tum ad mandata peragenda linguæ uolubilitate. Cui aquila, Hoc facerem, respondit, ni uererer, ne quæ intra tegulam fiunt, tua loquacitate cuncta efferres.

Hæc fabula monet, linguaces & garrulos domi non habendos.

De Turdo amicitiam cum Hirundine ineunte. 27

Gloriabatur turdus se amicitiā cōtraxisse cū hirundine. Cui mater, Stultus es fili, inquit, si credis cū ea posse cōuiuere, cū uterq; uestrū diuersa soleat appetere loca. Tu enim frigidis, illa tepidis delectatur locis.

Hac monemur fabula, ne eos nobis faciamus amicos, quorum vita à nostra dissentit.

De Rustico & Mure. 28

Rusticus quidam erat admodū pauper, sed adeò facetus, ut ne calamitatis quidē tēpore, natiui lepôris obliuisceretur. Is cū uillam suam, casu igne iniecto, ita ardentem uideret, ut aliquo modo ignem extinguere posse diffideret, mœstus spectabat incendiū. Interim cernit murem quendam, qui uilla egreßus, periculum quàm ocyßi-

me fugiebat. Oblitus damnorum rusticus cucurrit, & murem corripiens, illum in medium iecit incendium, dicens, Ingratum animal tempore felicitatis mecũ habitasti, nũc quia fortuna mutata est, uillam meam deseruisti.

Fabula indicat, eos non esse veros amicos, qui arridente fortuna à latere tuo non discedunt, turbata autem, præcipiti abeunt cursu.

De Diuite quodam & Seruo. 30

Vir erat diues, seruum habens tardi ingenij, quẽ regem stultorum solebat nũcupare. Ille his uerbis sepius irritatus, statuit hero par referre. Semel enim in herum conuersus, utinam, inquit rex stultorum essem, in toto enim terrarum orbe, nullum meo latius esset imperium & tu quoque meo subesses imperio.

Fabula indicat, omnia plena esse stultorum.

De Canibus urbanis Villaticum insequentibus. 32

Canes cõplures urbani, quendam uillaticum præcipiti insequebantur cursu, quandiu ille fugit, nec repugnare ausus est. At ubi in sequẽtes cõuersus subsistit, & dentes ipse quoq; ostendere cœpit, omnes pariter substiterunt, nec aliquis urbanorum illi propinquare audebat. Tunc imperator exercitus, qui ibi aderat, ad suos conuersus milites, Commilitones, inquit hoc spectaculum nos admonet, ne fugiamus, cum præsentiora fugientibus, quàm repugnantibus uideamus imminere pericula,

De anu

De Anu Dæmonem accusante. 33

Volunt homines ut plurimũ, quando sua culpa aliquid sibi acciderit aduersi, in fortunam uel in dæmonẽ culpam conferre, ut se crimine exuant, adeò omnes sibi indulgent, Hoc dæmon ægre ferẽs, cũ uideret anum quandam, arborem ascendentem, ex qua illam ruituram, & in se culpam collaturam præuiderat, accitis testibus dixit, Videte anum illam absq; meo consilio arborem ascendentem, unde eam casuram esse prospicio. Estote mihi testes, me ei non suasisse, ut soleata illuc ascenderet. Mox anus cecidit & cum interrogaretur cur soleata arborem ascendisset, Dæmon, inquit, me impulit. Tunc dæmon adductis testibus, probauit id ab anu absq; suo factum esse consilio.

Fabula indicat, hoĩes minime venia dignos, qui cũ libere peccent, fortunã vel dæmonẽ accusant.

De Testudine & Ranis. 34

Testudo conspicata ranas, quæ eodẽ stagno pascebantur, adeo leues, agilesq;, ut facile quolibet prosilirent, & longißime saltarent, naturã accusabat, quòd se tardum animal, & maximo impeditũ onere, procreasset, ut neq; facile se mouere posset, & magna aßiduè mole premeretur. At ubi uidit ranas anguillarum escã fieri, & cuiuscũq; uel leuißimo ictui obnoxias, aliquantulũ recreata dicebat: Quanto melius est onus, quo ad oẽs ictus munita sum, ferre, quàm tot mortis subire discrimina.

Hæc fabula indicat, ne ægre feramus dona naturæ, quæ maiori nobis cõmodo sæpe sunt, quã nos intelligere valeamus.

De Gliribus Quercum eruere uolentibus. 35

GLires quercum arborem glandiferam dẽtibus eruere destinauerant, quò paratiorem haberẽt cibum, ne uictus gratia toties ascendere & descendere cogerentur. Sed quidam ex eis, qui ætate & usu rerum ac prudentia cæteros longe anteibat, eos absterruit, dicens, Si nutricem nostram nũc interficiemus, quis futuris annis nobis, ac posteris nostris alimenta præbebit?

Fabula hæc monet, virum prudentem debere non modò præsentia intueri, verumetiam futura longe prospicere.

De Cane & Hero. 36

CAnem quidam habens, quo magis ab illo diligeretur, semper eum suis pascebat manibus, ligatumq́; soluebat. Ligari autem & uerberari iubebat à seruo, ut beneficia à se, maleficia autem à seruo in illum uiderẽtur esse collata. Ægre autem ferẽs canis se aßidue ligari uerberariq́;, aufugit. Et cum increparetur à domino ut ingratus, & tantorum beneficiorum immemor, qui se fugisset, à quo semper dilectus, pastusq́; fuisset, ligatus autẽ, uerberatusq́; nunquam, respondit, Quod seruus tuo iußu facit, à te factum puto.

Hæc fabula indicat, eos malefactores habendos, qui maleficiorum causa fuere.

De Auibus Scarabeos timẽtibus. 37

MAgnus timor aues incesserat, ne Scarabei arcu pilari eas occiderẽt, à quibus magnam pilarum uim in ster

in sterquilinio summo labore fabricatam audierũt. Tũc passer, Nolite, inquit, pauescere. Quomodo enim pilas in nos per aëra uolantes iacere poterũt, cum eas per terram magno molimine uix trahant?

Hæc fabula admonet, ne hostium opes extimescamus, quibus deesse videmus ingenium.

De Vrso & Apibus. 38

VRsus ictus ab ape, tanta ira percitus est, ut aluearia in quibus apes mellificauerant, tota unguibus discerperet. Tũc apes uniuersæ, cũ domos suas dirui, cibaria auferri, filios necari uiderẽt, facto impetu aculeis ursum inuadẽtes, penè necauere. Qui ex earũ manibus uix elapsus, secum dicebat, Quanto melius erat, apis unius aculeũ tolerare, quàm tot in me hostes mea iracũdia concitare?

Hæc fabula innuit longe melius interdũ esse iniuriã vnius sustinere, quàm dũ vnũ punire volumus, multos nobis inimicos comparare.

De Aucupe & Fringilla. 39

AVceps tetẽderat uolucribus retia, largamq; illis in area effuderat escã, pascẽtes tamen aues nõ capiebat, quia sibi uidebãtur paucæ. Quibus pastis ac auolantibus, aliæ pastum adueniũt, quas quoq; propter paucitatem capere neglexit, hoc per totum diem ordine seruato, ac alijs aduenientibus, alijs abeuntibus, illo semper maiorem prædam expectante, tandẽ aduesperascere cœpit. Tunc auceps amissa spe multas capiendi, cum iam tempus esset quiescendi, attrahẽs retia, unam tantũ fringillam, quæ infelix in area remanserat, cœpit.

Hæc fabula indicat, qui omnia cōprehēdere volūt sæpe pauca vix capere posse.

De duobus Equis. 40

Miles equum habens optimum, emit alium nequaquā illi bonitate parem, quem multò diligētius, quàm priorem nutricabat: tunc priori sic ait, cur me dominus quàm te impensius curat, cum tibi neque pulchritudine, neque robore, neq; uelocitate comparādus sim? Cui ille, Est hæc, inquit, hominum natura, ut semper in nouos hospites benigniores sint.

Hæc fabula indicat, hominū amētiā, q̃ noua, etiā si deteriora sint, solēt veteribus āteponere.

De Sue & Cane. 41

Sus irridebat canem odorisequum. qui domino murmure. & cauda adularetur, à quo ad artem aucupatoriam multis uerberibus, auriumq; uellicationibus fuerat instructus, Cui canis, Nescis, iquit, insane, nescis quæ ex uerberibus illis sim cōsecutus. Per ea eīm suauissimis perdicum, coturnicumq; carnibus uescor.

Hæc fabula nos monet, ne iniquo feramus animo præceptorum verbera, quæ multorum bonorum causa esse consueuere.

De Trabe Boum pigritiam increpante 42

Trabs, quæ curru uehebatur, boues ut lētulos increpabat, dicens, Currite pigri, onus enim leue portatis. Cui boues, Irrides nos, respōderūt, ignoras quæ te pœna maneat. Onus hoc nos cito deponemus: tuum autē

tu quoad rumparis, sustinere cogeris. Indoluit trabs, nec amplius boues conuitijs lacessere ausa est.

Hæc fabula quemlibet monet, ne aliornm insultet calamitatibus, quum ipse possit maioribus subiacere.

De Carduele & Puero 43

CArduelis auis interrogata à puero, à quo in delitijs habita, & suauibus et largis cibis nutrita fuerat, cur cauea egressa regredi nollet, Vt meo, inquit, me arbitratu, non tuo, pascere possim.

Hæc fabula indicat, vitæ libertatem, cunctis delitijs anteponendam.

De Scurra & Episcopo 44

SCurra quidam Calẽdis Ianuarij ad Episcopum quẽdam diuitem quidem, sed auarum accedẽs, numisma aureum strenæ nomine petijt. Antistes insanire hominẽ dicit, qui crederet tãtam pecuniam sibi in strenam dari. Tunc scurra numum argenteum efflagitare cœpit. Sed quum ille hoc quoq; nimium sibi uideri diceret, æræum quadrãtem ut saltem sibi traderet, orabat. Sed quum ne hũc quoque poßet ab episcopo extorquere, Reuerẽde, inquit, pater, saltem benedictione tua me pro strena impertí. Tunc episcopus, Flecte, inquit, genua fili, ut te benedicam. At ego, inquit scurra, benedictionẽ istam tuam tam uilem nolo. Si enim numum æreum ualeret, eã mihi nunquam profecto concederes.

Hæc fabula cõtra eos episcopos & sacerdotes conficta est, qui diuitias & opes pluris faciunt, quam cuncta ecclesiæ sacra atque mysteria.

animi potius uermibus terrenis, quàm ſuauibus aliarum auium carnibus ueſceretur: uidit paucis pòſt diebus accipitrem à ruſtico, cuius columbas inſectabatur, captũ ad metum cæterorum ex alta turre pendêre. Cui cuculus, Quàm melius tibi, inquit, amice fuiſſet uermes uenari, quàm alienas aues impetere.

Hec fabula indicat, eorũ vitã tutiorem eſſe & magis probandã, qui ſuis rebus ſine periculo cõtenti ſunt, quàm illorum, qui aliena appetentes, adeunt magna vitæ diſcrimina.

De Aſino & Vitulo. 8

ASinus & uitulus in eodẽ paſcentes prato, ſonitu campanæ hoſtilem exercitum aduentare præſenſerant. Tũ uitulus, fugiamus hinc ò ſodalis, inquit, ne hoſtes nos captiuos abducãt. Cui aſinus, fuge tu, inquit, quem hoſtes occidere & eſſe conſueuerunt. Aſini nihil intereſt, cui ubique eadem ferendi oneris eſt propoſita conditio.

Hæc fabula ſeruos admonet, ne dominos magnopere mutare formidẽt, modo prioribus deteriores futuri non ſint.

De Vulpe & Mulieribus Gallinam edentibus. 9

VVlpes iuxta uillam quãdam tranſiens, conſpexit cateruam mulierum, plurimas gallinas opipare aſſatas alto ſilentio comedentem: ad quas cõuerſa, Qui clamores, inquit, & canum latratus contra me eſſent, ſi ego facerem, quod uos facitis? Cui reſpondens quædam anus,

anus, Peßima animalium, inquit, nos quæ nostra sunt comedimus, tu uero aliena furaris.

Hæc fabula nos admonet, ne putemus nobis in aliena licere, quod proprijs dominis licet.

De Caponibus pinguibus, & macro. 10

Vir quidam complureis capones in eodem ornithobosco inclusos, largo nutricauerat cibo: qui pingues effecti sunt omnes præter unum, quem ut macilentum irridebant fratres. Dominus nobiles hospites lauto & sumptuoso accepturus conuiuio, imperat coco, ut ex his interimat coquatq́;, quos pinguiores inuenerit. Hoc audientes corpulenti, sese afflictabant, dicentes, Quãto præstitisset nos macilentos esse.

Hæc fabula in pauperum solamẽ cõficta est, quorum vita tutior, quàm diuitum.

De Trabe & Bobus eã trahẽtibus. 11

Trabs ulmea de bobus cõquerebatur, dicẽs, Ingrati, ego multo tpe meis uos frõdibus alui, uos uerò me nutricẽ uestram per saxa & luta trahitis. Cui boues, Gemitus suspiriaq́; nostra, & stimulus quo pũgimur, te docere possunt, quòd te trahamus inuiti. Ignouit trabs.

Hæc nos docet fabula, ne in eos excandescamus, qui non sua sponte nos lædunt.

De arboribus pulchris et deformibus. 12

Arbores complures in eodem creuerant loco proceræ, rectæ, enodes'que, preter unam humilẽ, paruam, nodosam'que, quam, ut deformem, pusillamq́;, cæteræ ludibrio habere solitæ erãt. Ædificaturus domum

loci dominus, iubet omnes excidi, præter eam, quæ breuitate & deformitate sua ædificium indecorum redditura uidebatur. Cæteris excisis, deformis hæc secum dicebat, De te nõ amplius querar natura, quòd me turpẽ genueris, quum formosis tam magna uideam imminere discrimina.

Hæc fabula nos admonet, ne doleamus nos natos esse deformes, quum multis formositas sæpe nocuerit.

De Cygno in morte canente comprehenso à Ciconia. 13

CYgnus moriens, interrogabatur à ciconia, quur in morte, quã cætera animalia adeò exhorrẽt, multo suauiores, quàm in omni uita emitteret sonos, quum potius mœstus esse deberet. Cui cygnus, Quia inquit, neq; cibi quærendi cura amplius cruciabor, neque aucupum laqueos extimescam.

Hæc fabula nos admonet, ne mortẽ formidemus, qua oẽs vitæ præsentis miseriæ præcidũtur

De Muliere uirum morientem flente, & Patre eam consolante. 14

MVlierem adhuc iuuenem, cuius uir animam agebat, parens consolabatur, dicẽs, Ne te afflictes, ne tantopere filia. Alium enim uirum tibi inueni isto longe formosiorem, qui prioris desiderium facile mitigabit. At mulier doloris impatiens, ut quæ maritum ardẽti amore prosequebatur, nõ modo uerba parentis non admittebat, sed intempestiuam alterius mariti mentionem

accu

accuſabat. At ubi maritum defunctum uidet, inter lachrymas & luctus parentem interrogat, an adſit iuuenis ille, quem ſibi in uirum dare uelle ſe dixerat.

Fabula indicat, quàm cito defunctorum maritorum amor ex vxorum animo excidere ſoleat.

De Muliere amatoris diſceſſum flente. 15

MVlier impudica amatorem ſuum abeuntem, quem omnibus ferè rebus ſpoliauerat, multis lachrymis proſequebatur. Interrogante autem eam uicina, cur ita inconſolabiliter fleret, Non diſceſſum eius, ſed pallium quod ei reliqui, fleo.

Hæc fabula indicat, non amatores, ſed eorum bona à meretricibus amari.

De Muſca quæ quadrigis inſidens, pulverem ſe excitaſſe dicebat. 16

QVadrigæ in ſtadio currebant, quibus muſca inſidebat. Maximo autem puluere tum equorum pedum pulſu, tum rotarum uolutatione exorto, dicebat muſca, Quàm magnam uim pulueris excitaui.

Hæc fabella ad eos ſpectat, qui cũ ignaui ſint, alienam tamen gloriam, ſuis magnificis verbis in ſe transferre conantur.

De Anguilla conquerente quòd magis quàm Serpens infeſtaretur. 17

ANguilla interrogabat ſerpentem, quare cum ſimiles eſſent atq; cognati, homines tamen ſe potius,

quàm illum insequerentur. Cui serpens, Quia rarus, inquit, me ledit impune.

Fabula indicat, minus lædi solere, qui sese vlciscuntur.

De Asino, Simia, & Talpa. 18

Conquerēti asino, quòd cornibus careret, Simiæ uerò quòd cauda deesset, Tacete, inquit talpa, cum me oculis captam esse uideatis.

Hæc fabula ad eos pertinet, qui non sunt sua sorte contenti, qui si aliorum infortunia considerarent, æquiori animo tolerarent sua.

De Nautis Sanctorum auxilium implorantibus. 19

Nauta quidam in mari subita & atra tēpestate deprehensus, cæteris eius socijs diuersorum auxilium īplorantibus, Nescitis, inquit, quid petatis. Antè enim quàm sancti isti ad deum, pro nostra liberatione se conferant, hac imminente procella obruemur. Ad deum igitur confugiendum censeo, qui absque alterius adminiculo, à tātis malis nos poterit liberare. Inuocato igitur dei omnipotentis auxilio ilico procella cessauit.

Fabula indicat, vbi potētioris auxilium haberi potest, ad imbecilliores non fugiendum.

De Piscibus è Sartagine in prunas desilientibus. 20

Pisces adhuc uiui in sartagine feruenti oleo coquebantur: quorū unus, Fugiamus hinc fratres, inquit,

ne per

ne peremus. Tunc omnes pariter è ſartagine exilientes, in ardenteis prunas deciderunt. Maiori igitur dolore affecti, dānabant conſilium, quod ceperant, dicentes Quanto atrociori nunc morte perimus?

Hæc nos admonet fabula, vt ita præſentia vitemus pericula, ne incidamus in grauiora.

De Quadrupedibus ſocietatē aduerſus Aues cū Piſcibus ineūtibus. 21

QVadrupedes cum bellum ſibi ab auibus eſſet indictum, cum piſcibus fœdus inierunt, ut eorum auxilio, ſe ab auium furore tuerentur. Cum autem optata expectarent auxilia, piſces negant per terram ad eos accedere poſſe.

Hæc nos admonet fabula, ne eos nobis ſocios faciamus, qui cum opus ſit, nobis adeſſe non poſsint.

De Legato auaro Tubicines decipiente. 22

QVidam auarus pro patria legatus, in aliam urbem profectus erat, cui tubicines præſto affuerūt, ut illius aures tubarū clangore, loculos aūt ſuos pecunia implerēt. Quibus ille renūciari iubet, nō eſſe nūc locū cantibus, ſe in ſummo luctu & mœrore conſtitutum, matrem enim ſuam obijſſe. Tubicines autē ſpe fruſtrati, & mœſti abeūt. Amicus quidā legati audiens luctum, ad eum uiſendū, conſolādumq́; accedit, interrogatq́; quādu dū mater eius obijſſet. Quadraginta iā anni ſunt, inquit. Tūc amicus intellecta legati ſtropha, in riſū effuſus eſt.

Hæc fabula ad auaros facit, qui omni arte ſtudent conſeruare pecuniam.

De Viro qui ad Cardinalem nuper creatum gratulandi gratia acceßit. 23

Vir quidam facetus admodum & urbanus, audiens amicum ſuum ad Cardinalium, quos uocant, dignitatem aſſumptum, ad eum gratulandi gratia acceßit, qui honore tumidus, amicum ueterem, agnoſcere dißimulans, quiſnam eſſet interrogabat. Cui ille, ut erat ad iocos promptus, Miſereſco, inquit, tibi, cæteriſq; qui ad huiuſmodi honores perueniunt. Quamprimum enim dignitates eiuſmodi eſtis aſſecuti, uiſum auditumq;, & cæteros ſenſus ita amittitis, ut priſtinos amicos, amplius non cognoſcatis.

Hæc fabula eos notat, qui in altum ſublati, veteres deſpiciunt amicitias.

De Iuuene Senis curuitatem ridente. 24

Iuuenis quidam conſpicatus ſenem in arcus tenſi ſimilitudinem curuum, interrogauit an ſibi arcum uellet uendere. Cui ille, Et quid, inquit, eſt tibi opus pecuniam amittere? Si enim ad meam perueneris ætatem, abſq; pecunia arcum tibi natura concedet.

Hæc fabula indicat minime irridenda vitia ſenilis ætatis, quam nemo viuēdo effugere poteſt.

De Sene Puellā in uxorē accipiente. 25

Vir quidam imprudens exacto ſeptuageſimo uitæ anno puellam duxerat in uxorem, qui ad id tempus in cœlibatu permanſiſſet. Cui cum debitum ſoluere

non

non poßet dicere solebat, Quàm male uitam meam disposui. Iuueni enim mihi uxor deerat, nunc autem senex desum uxori.

Hæc fabula innuit, omnia suo tẽpore peragẽda.

De Aquila & Pica. 26

PIca aquilam rogabat, ut se inter suos familiares & domesticos acciperet, quando id mereretur cũ corporis pulchritudine, tum ad mandata peragenda linguæ uolubilitate. Cui aquila, Hoc facerem, respondit, ni uererer, ne quæ intra tegulam fiunt, tua loquacitate cuncta efferres.

Hæc fabula monet, linguaces & garrulos domi non habendos.

De Turdo amicitiam cum Hirundine ineunte. 27

GLoriabatur turdus se amicitiã cõtraxisse cũ hirundine. Cui mater, Stultus es fili, inquit, si credis cũ ea posse cõuiuere, cũ uterq; uestrũ diuersa soleat appetere loca. Tu enim frigidis, illa tepidis delectatur locis.

Hac monemur fabula, ne eos nobis faciamus amicos, quorum vita à nostra dissentit.

De Rustico & Mure. 28

RVsticus quidam erat admodũ pauper, sed adeò facetus, ut ne calamitatis quidẽ tẽpore, natiui lepôris obliuisceretur. Is cũ uillam suam, casu igne iniecto, ita ardentem uideret, ut aliquo modo ignem extinguere posse diffideret, mœstus spectabat incendiũ. Interim cernit murem quendam, qui uilla egreßus, periculum quàm ocyßi-

me fugiebat. Oblitus damnorum rusticus cucurrit, & murem corripiens, illum in medium iecit incendium, dicens, Ingratum animal tempore felicitatis mecũ habitasti, nũc quia fortuna mutata est, uillam meam deseruisti.

Fabula indicat, eos non esse veros amicos, qui arridente fortuna à latere tuo non discedunt, turbata autem, præcipiti abeunt cursu.

De Diuite quodam & Seruo. 30

VIr erat diues, seruum habens tardi ingenij, quẽ regem stultorum solebat nũcupare. Ille his uerbis sepius irritatus, statuit hero par referre. Semel enim in herum conuersus, utinam, inquit rex stultorum essem, in toto enim terrarum orbe, nullum meo latius esset imperium & tu quoque meo subesses imperio.

Fabula indicat, omnia plena esse stultorum.

De Canibus urbanis Villaticum insequentibus. 32

CAnes cõplures urbani, quendam uillaticum præcipiti insequebantur cursu, quandiu ille fugit, nec repugnare ausus est. At ubi in sequẽtes cõuersus subsistit, & dentes ipse quoq; ostendere cœpit, omnes pariter substiterunt, nec aliquis urbanorum illi propinquare audebat. Tunc imperator exercitus, qui ibi aberat, ad suos conuersus milites, Commilitones, inquit hoc spectaculum nos admonet, ne fugiamus, cum præsentiora fugientibus, quàm repugnantibus uideamus imminere pericula,

De anu

De Anu Dæmonem accuſante. 33

Volunt homines ut plurimũ, quando ſua culpa aliquid ſibi acciderit aduerſi, in fortunam uel in dæmonẽ culpam conferre, ut ſe crimine exuant, adeò omnes ſibi indulgent, Hoc dæmon ægre ferẽs, cũ uideret anum quandam, arborem aſcendentem, ex qua illam ruituram, & in ſe culpam collaturam præuiderat, accitis teſtibus dixit, Videte anum illam abſq; meo conſilio arborem aſcendentem, unde eam caſuram eſſe proſpicio. Eſtote mihi teſtes, me ei non ſuaſiſſe, ut ſoleata illuc aſcenderet. Mox anus cecidit & cum interrogaretur cur ſoleata arborem aſcendiſſet, Dæmon, inquit, me impulit. Tunc dæmon adductis teſtibus, probauit id ab anu abſq; ſuo factum eſſe conſilio.

Fabula indicat, hoĩes minime venia dignos, qui cũ libere peccent, fortunã vel dæmonẽ accuſant.

De Teſtudine & Ranis. 34

Teſtudo conſpicata ranas, quæ eodẽ ſtagno paſcebantur, adeo leues, agileſq;, ut facile quolibet proſilirent, & longiſſime ſaltarent, naturã accuſabat, quòd ſe tardum animal, & maximo impeditũ onere, procreaſſet, ut neq; facile ſe mouere poſſet, & magna aſſiduè mole premeretur. At ubi uidit ranas anguillarum eſcã fieri, & cuiuſcũq; uel leuiſſimo ictui obnoxias, aliquantulũ recreata dicebat: Quanto melius eſt onus, quo ad oẽs ictus munita ſum, ferre, quàm tot mortis ſubire diſcrimina.

Hæc fabula indicat, ne ægre feramus dona naturæ, quæ maiori nobis cõmodo ſæpe ſunt, quã nos intelligere valeamus.

De Gliribus Quercum eruere uolentibus. 35

Glires quercum arborem glandiferam dētibus erue re destinauerant, quò paratiorem haberēt cibum, ne uictus gratia toties ascendere & descendere cogeren tur. Sed quidam ex eis, qui ætate & usu rerum ac pruden tia cæteros longe anteibat, eos absterruit, dicens, Si nutri cem nostram nūc interficiemus, quis futuris annis nobis, ac posteris nostris alimenta præbebit?

Fabula hæc monet, virum prudentem debere non modò præsentia intueri, verumetiam futu ra longe prospicere.

De Cane & Hero. 36

Canem quidam habens, quo magis ab illo diligere tur, semper eum suis pascebat manibus, ligatumq; soluebat. Ligari autem & uerberari iubebat à seruo, ut beneficia à se, maleficia autem à seruo in illum uiderētur esse collata. Ægre autem ferēs canis se assidue ligari uer berariq;, aufugit. Et cum increparetur à domino ut in gratus, & tantorum beneficiorum immemor, qui se fugis set, à quo semper dilectus, pastusq; fuisset, ligatus autē, uerberatusq; nunquam, respondit, Quod seruus tuo iussu facit, à te factum puto.

Hæc fabula indicat, eos malefactores haben dos, qui maleficiorum causa fuere.

De Auibus Scarabeos timētibus. 37

Magnus timor aues incesserat, ne Scarabei arcu pi lari eas occiderēt, à quibus magnam pilarum uim in ster

in ſterquilinio ſummo labore fabricatam audierũt. Tũc paſſer, Nolite, inquit, paueſcere. Quomodo enim pilas in nos per aëra uolantes iacere poterũt, cum eas per terram magno molimine uix trahant?

Hæc fabula admonet, ne hoſtium opes extimeſcamus, quibus deeſſe videmus ingenium.

De Vrſo & Apibus. 38

VRſus ictus ab ape, tanta ira percitus eſt, ut aluearia in quibus apes mellificauerant, tota unguibus diſcerperet. Tũc apes uniuerſæ, cũ domos ſuas dirui, cibaria auferri, filios necari uiderẽt, facto impetu aculeis urſum inuadẽtes, penè necauere. Qui ex earũ manibus uix elapſus, ſecum dicebat, Quanto melius erat, apis unius aculeũ tolerare, quàm tot in me hoſtes mea iracũdia concitare?

Hæc fabula innuit longe melius interdũ eſſe iniuriã vnius ſuſtinere, quàm dũ vnũ punire volumus, multos nobis inimicos comparare.

De Aucupe & Fringilla. 39

AVceps tetẽderat uolucribus retia, largamq; illis in area effuderat eſcã, paſcẽtes tamen aues nõ capiebat, quia ſibi uidebãtur paucæ. Quibus paſtis ac auolantibus, aliæ paſtum adueniũt, quas quoq; propter paucitatem capere neglexit, hoc per totum diem ordine ſeruato, ac alijs aduenientibus, alijs abeuntibus, illo ſemper maiorem prædam expectante, tandẽ adueſperaſcere cœpit. Tunc auceps amiſſa ſpe multas capiendi, cum iam tempus eſſet quieſcendi, attrahẽs retia, unam tantũ fringillam, quæ infelix in area remanſerat, cœpit.

tu quoad rumparis, ſuſtinere cogeris. Indoluit trabs, *nec amplius boues conuitijs laceſſere auſa eſt.*

Hæc fabula quemlibet monet, ne aliornm inſultet calamitatibus, quum ipſe poſſit maioribus ſubiacere.

De Carduele & Puero 43

C*Arduelis auis interrogata à puero, à quo in delitijs habita, & ſuauibus et largis cibis nutrita fuerat, cur cauea egreſſa regredi nollet, Vt meo, inquit. me arbitratu, non tuo, paſcere poſſim.*

Hæc fabula indicat, vitæ libertatem, cunctis delitijs anteponendam.

De Scurra & Epiſcopo 44

S*Curra quidam Calẽdis Ianuarij ad Epiſcopum quẽdam diuitem quidem, ſed auarum accedẽs, numiſma aureum ſtrenæ nomine petijt. Antiſtes inſanire hominẽ dicit, qui crederet tãtam pecuniam ſibi in ſtrenam dari. Tunc ſcurra numum argenteum efflagitare cœpit. Sed quum ille hoc quoq; nimium ſibi uideri diceret, æræum quadrãtem ut ſaltem ſibi traderet, orabat. Sed quum ne hũc quoque poſſet ab epiſcopo extorquere, Reuerẽde, inquit, pater, ſaltem benedictione tua me pro ſtrena imperti. Tunc epiſcopus, Flecte, inquit, genua fili, ut te benedicam. At ego, inquit ſcurra, benedictionẽ iſtam tuam tam uilem nolo. Si enim numum æreum ualeret, eã mihi nunquam profecto concederes.*

Hæc fabula cõtra eos epiſcopos & ſacerdotes conficta eſt, qui diuitias & opes pluris faciunt, quam cuncta eccleſiæ ſacra atque myſteria.

De Vpupa indigne honorata. 45

INuitatæ ferè omnes aues ad aquilæ nuptias, indignè ferebāt upupam cæteris præferri, quia corona insignis esset, & uersicoloribus pennis ornata, quū semper inter stercora & sordes solita esset uolutari.

Hæc fabula stultitiam eorum arguit, qui in hominibus honorandis potius vestitum nitorē, præstantiamq́; formæ, quàm virtutes moresq́; soleant attendere.

De [redacted] & Pyris. 46

Ludimagister

S[redacted] quidam gulosus extra patriam ad nuptias proficiscēs, ad quas fuerat inuitatus, reperit in itinere pyrorum aceruum, quorum ne unum quidem attigit, quāuis magna affectus fame: quin potius ea ludibrio habens, lotio cōspersit. Indignabatur animi huiusmodi cibos sibi in itinere offerri, q ad lautas accedebat epulas. Sed quum in itinere torrentē quendā ita imbribus auctū offendisset, ut sine uitæ periculo eum transire nō posset, domum redire constituit. Reuertens autem ieiunus, tanta est oppressus fame, ut nisi pyra illa, quæ urina cōsperserat comesset, quum aliud non inueniret, extingueretur.

Hæc fabula monet, nihil esse contēnendum, quum nihil sit tam vile & abiectum, quod aliquando vsui esse non possit.

De Mulo & Equo. 47

MVlus conspiciens equū, aureo freno ephippioq́; insignē, & purpureis opertum phaleris, rumpebatur inuidia, illum beatum reputans, qui continue optimis

mis uesceretur cibis, & decoro amiciretur ornatu: se aũt præ illo infelicẽ, qui clitellis male dolatis oppressus, quotidie maxima onera ferre cogeretur. At ubi uidit equum pugna redeuntem, multis affectum uulneribus, præ illius calamitate se felicẽ appellabat, longe melius esse dicẽs, quotidiano labore durum uictum quæritare & turpiter uestiri, quàm post optimos & delicatos cibos, & tantos ornatus, mortis adire discrimina.

Hæc fabula monet, regibus et principibus minime inuidendũ, quia diuitijs & opibus abundent, vt quũ vitã eorum lõge pluribus periculis, quàm pauperum, videamus esse subiectam.

De Porco & Equo. 48

POrcus cõspiciens equum bellatorem, qui cataphractus ad pugnam prodibat, Stulte, inquit, quò properas? In pugna enim fortasse morieris. Cui equus, At tibi inter lutũ sordesq; impinguato, quãuis nihil dignũ laude gesseris, cultellus adimet uitam, mortem uerò meã comitabitur gloria.

Hæc fabula innuit, honestius esse rebus præclare gestis occumbere, quam vitã turpiter actã protrahere.

De Coriario emente pellem Vrsi à Venatore nondum capti. 49

COriarius ad uenatorem accedẽs, emit ab eo pellem ursi, pecuniamq; pro ea protulit. Ille sibi in præsentia pellem ursi non esse, cæterum postridie uenatum profecturum, ursoq; interfecto, pellem illius ei se daturũ

pollicetur. Coriarius animi gratia cũ uenatore in syluã profectus, altißimam arborem ascẽdit, ut inde ursi uenatorisq; certamen prospiceret. Venator intrepitus ad antrum, ubi ursus latebat, profectus, immißis canibus illũ exire compulit: qui euitato uenatoris ictu, eũ prostrauit humi. Tunc uenator sciens hanc ferã in cadauera nõ sæuire, anhelitu retento, se morrtuum simulabat. Vrsus naribus admotis olfaciens, quum illum nec naso nec corde spiranté deprehenderet, abscesßit. Coriarius quum ferã abesse prospiceret, ac nihil amplius adeße periculi, ex arbore se deducens, & ad uenatorẽ qui nõdum surgere audebat accedens, illum ut surgeret monebat. Interrogauit deinde, quid ad aurẽ ei ursus locutus esset. Cui uenator, Monuit me, inquit, ne deinceps ursi pellem uendere uelim, nisi eum prius ceperim.

Hæc fabula ĩdicat, incerta ꝓ certis nõ habẽda.

De Heremita & Milite. 50

HEremita quidam uir sanctißimæ uitæ militem hortabatur, ut relicta seculi militia, quã absq; dei offensa, & animæ discrimine pauci exercent, tandem se corporis traderet quieti, & animæ cõsuleret saluti. Cui miles, Faciã, inquit, quod mones pater, Verũ enim est, quód hoc tẽpore milites, neque stipẽdia exigere ualeãt, licet exigua sint, neque prædari poßint.

Fabula significat, multos vitijs renunciare, quia illa amplius exercere non posſunt.

De Viro & Vxore bigamis. 51

VIr quidam defuncta uxore, quam ualde dilexerat duxit alterã, & ipsam uiduã, quæ aßidue ei prio

ris mariti uirtutes,fortiaq; facinora obijciebat. Cui ut par referret,ipse quoque defunctæ uxoris mores probatißimos pudicitiamq; insignem referebat. Quadam autem die uiro irata,pauperi eleemosynam petenti, partē caponis,quem in cœnam utrisque coxerat,dedit,dicens, Do tibi hoc pro anima prioris uiri, Quod audiens maritus,accersito paupere reliquum caponis dedit dicens, Et ego quoque tibi hoc pro anima uxoris meæ defunctæ Sic illi dum alter alteri nocere cupiunt, quid cœnarēt tādem non habuerunt.

Hæc fabula monet,non esse cōtra eos pugnādum qui se poßint optime vindicare.

De Leone & Mure. 52

LEo laqueo captus in sylua,cum se ita irretitū uideret,ut nullis uiribus se inde posse explicare cōfideret,murē rogauit,ut abroso laqueo eum liberaret, promittēs tanti beneficij se nō immemorem futurum. Quod cum mus prompte fecisset, leonem rogauit,ut filiam eius sibi traderet in uxorem. Nec abnuit leo, ut benefactori suo rem gratam faceret. Noua autem nupta ad uirum ueniens,cum eum non uideret,casu illum pede preßit,atq; contriuit.

Hæc indicat fabula, matrimonialia,& cætera consortia improbanda,quæ ab imparibus contrahuntur.

De Vlmo & Silere. 53

VLmus in ripa fluminis nata, siler sibi proximū irridebat,ut debile & inualidū,quód ad omnē uel leuißimum undarum impetum flecteretur, suam autem

firmitatẽ & robur, magnificis extollebat uerbis, quòd multos annos aßiduos amnis impetus, incõcußa pertulerat. Semel autem maxima undarũ uiolentia, ulmus perfracta trahebatur ab aquis. Cui siler ridens, inquit, Cur me deseris uicina, ubi est nunc fortitudo tua?

Fabula significat, sapientiores esse, qui potentioribus se cedunt, quàm qui resistere volentes, turpiter superantur.

De Cera duriciem appetente. 54

CEra ingemiscebat se mollẽ, & cuicũque leuißimo ictui penetrabilem procreatã. Videns autẽ lateres ex luto multo se molliori factos, in tantam duritiẽ ignis calore peruenisse, ut multa perdurarẽt secula, se iecit in ignem, ut eandem duriciẽ cõsequeretur. Sed statim igne liquefacta, consumpta est.

Hac admonemur fabula, ne appetamus, quod est nobis natura denegatum.

De Agricola militiam & mercaturam affectante. 55

AGricola quidã ægre ferebat se aßidue terrã uoluere, nec perpetuis laboribus ad magnas diuitias peruenire, cum nõnullos uideret milites, qui actis prælijs ita rẽ auxerãt, ut bene induti incederent, & lautis epulis nutriti, beatam agerent uitam. Vẽditis igitur ouibus, capris, ac bobus, equos emit & arma, & in militiã profectus est: ubi cũ ab imperatore suo male pugnatũ esset, non solũ quæ habebat perdidit, sed etiã pluribus uulneribus affectus est. Quare damnata militia, mercaturam

exerce

exercere ſtatuit, ut ubi maius lucrum, & minorem laborẽ existimabat. Prædijs igitur uẽditis, cum nauem mercibus impleuiſſet, nauigare cœperat, ſed cum in alto eſſet, tempeſtate ſubitò coorta, nauis ſubmerſa eſt, & ipſe cum cæteris, qui in ea erant, ad unum omnes periere.

Hæc fabula monet, quemlibet, debere ſua arte eſſe contentum, cum vbiq; ſit parata miſeria.

De Aſino & Scurra. 56

ASinus indigne ferens ſcurram quendam honorari & pulchris ueſtibus amiciri, quia magnos uentris edebat ſonos, ad magiſtratus acceßit, petens ne ſe minus quàm ſcurram honorari uellent: & cum magiſtratus admirantes eum interrogarent, cur ſe ita honore dignum duceret, inquit, Quia maiores, quàm ſcurra, crepitus uentris emitto, eosq; abſque fœtore.

Hæc fabula eos arguit, qui in rebus leuiſsimis, ſuas pecunias profundunt.

De Amne ſuum Fontem conuitijs laceßente. 57

AMnis quidam ſuum conuitijs fontem laceſſebat ut inertẽ, quòd immobilis ſtaret, nec ullos haberet piſces, ſe autem plurimum cõmendabat, quòd optimos crearet piſces, & per ualles blando murmure ſerperet. Indignatus fons in amnem, uelut ingratum, undas repreßit. Tũc amnis & piſcibus & dulci ſono priuatus, euanuit.

Hæc fabula eos notat, qui bona, quæ agunt, ſibi arrogant, non deo attribuunt, a quo largo fonte noſtra bona procedunt.

De Viro maligno & Dæmone. 58

VIr malignus quũ plurima perpetrasset scelera, & sæpius captus, & carcere cõclusus, arctissima & peruigili custodia teneretur, dæmonis auxilium implorabat, qui sæpenumero illi affuit, & è multis eum periculis liberauit. Tandem iterum depræhenso & solitum auxilium imploranti, dæmon magnum calceorum pertusorũ fascem super humeros habẽs apparuit, dicens, Amice amplius tibi auxilio esse non possum, tot enim loca pro te liberando hactenus peragraui, ut hos omnes calceos contriuerim. Nulla mihi superest pecunia, qua alios ualeam comparare. Quare pereundum est tibi.

Hæc admonet fabula, ne existimemus nostra semper impunita fore peccata.

De Auibus plures reges eligere uolentibus. 59

AVes consultabant de pluribus regibus eligendis, cũ aquila tantos uolucrum greges sola regere nõ posset, fecissentq; uoto satis, nisi cornicis monitu, à tali cõsilio destitissent: quæ cum causa rogaretur, cur non plures reges duceret eligendos. Quia difficilius, inquit, plures, quàm unus saccus, implentur.

Hæc fabula docet, lõge melius ab vno, quàm a multis principibus gubernari.

De Muliere quæ pro Viro se mori uelle docebat. 60

MAtrona quędã admodũ pudica, & uiri amantissima, ægre ferebat maritũ aduersa ualetudine detineri.

neri. Lamẽtabatur, ingemiſcebat, & ut ſuũ in uirũ amorem teſtaretur, rogabat mortẽ, ut ſi maritum ſibi eſſet erē ptura, ſe potius quàm illũ uellet occidere, Inter hæc uerba mortẽ cernit horribili aſpectu uenientem, cuius timore perterrita, & iam ſui uoti pœnitens, Nõ ſum ego, inquit, quem petis, iacet ibi in lecto, quem occiſura ueniſti.

Hæc fabula indicat, neminem eſſe adeò amantem amici, qui non malit ſibi bene eſſe, quã alteri.

De Adoleſcente in funere Matris canente. 61

VIr quidam defunctã uxorẽ, quæ ad ſepulchrũ efferebatur, lachrymis, & fletibus proſequebatur. Filius uerò eius canebat: qui cum à patre increparetur ut amens & inſanus, q in matris funere cãtaret, cũ unà ſecũ mœſtus eſſe, et flere deberet, inqt, Pater mi, ſi ſacerdotes ut canerẽt cõduxiſti, cur mihi iraſceris gratis cõcinẽti? Cui pater, Non tuum, inquit, & ſacerdotũ eſt idem officium.

Fabula indicat, non omnia oĩbus eſſe decora.

De Viro zelotypo qui uxorem dederat cuſtodiendam. 62

VIr zelotypus, uxorẽ, quã parũ pudicè uiuere cõperat, cuidã amico, cui plurimũ fidebat, dederat cuſtodiendã, ingentẽ pollicitus pecuniã, ſi eam ita diligẽter obſeruaret, ut nullo modo coiugalẽ uiolaret copulã. At ille ubi aliquot dies expertus cuſtodiã hanc nimis difficilẽ & ingeniũ ſuũ uerſutia mulieris uinci cõperiſſet, ad maritũ accedẽs dixit, ſe ãplius nolle hãc tã durã gerere prouinciã, qñquidẽ ne Argus quidẽ, qui totus oculeus fuit,

mulierem inuitam posset custodire. Addidit *præterea, si necesse sit, malle se anno integro saccum plenum pulicibus quotidie in pratum deferre, solutoq; sacco eos inter herbas pascere, uespereq; facto, omnes domum reducere, quàm una die impudicam mulierem seruare.*

Hæc fabula indicat, nullos custodes esse ita diligentes, qui impudicas mulieres valeant custodire.

De Viro clysteria recusante. 63

V*Ir quidam natione* Germanus, *diues admodum, ægrotabat, ad quem curandum plures accesserant medici (ad mel enim cateruatim cõuolant muscæ) quorum unus inter cætera dicebat opus esse clysteribus, si uellet conualescere.* Quòd *cum uir huiusmodi insuetus medicinæ audiret, furore percitus, medicos domo eijci iubet, dicens, eos esse insanos, qui cum caput sibi doleret, podici uellent mederi.*

Hæc fabula innuit etiã salutaria insuetis & inexpertis, aspera & obfutura videri.

De Asino ægrotante & Lupis uisitantibus. 64

A*Sinus ægrotabat, famaq́; exierat, eum cito moriturum, ad eum igitur uisendum cum lupi canesq́; uenissent, peterentq́; à filio, quomodo pater eius haberet, ille per ostij rimulam respondit,* Melius *quàm uelletis.*

Hæc indicat fabula, quòd multi fingunt moleste ferre mortem aliorum, quos tamen cupiunt celeriter interire.

Quod

Quod Nuci, Asino, & Mulieri prosunt uerbera. 65

MVlier quædam interrogabat nucem secus uiam natam, quæ à prætereunte populo saxis impetebatur, quare esset ita amens, ut quo pluribus maioribusq; uerberibus cæderetur, eo plures, præstantioresq; fructus procrearet. Cui iuglans, Es'ne inquit, prouerbij immemor ita dicentis,

Nux, asinus, mulier simili sunt lege ligati,
Hæc tria nil recte faciunt, si uerbera cessent.

Hæc fabula innuit, sæpe homines proprijs iaculis se solere confodere.

De Asino laborum finem non inueniente. 66

ASinus hyberno tẽpore plurimũ angebatur, quòd nimio afficeretur frigore, & durum palearum haberet uictũ. Quare uernã temperiẽ, & teneras herbas optabat. Sed cũ uer aduenisset, cogereturq; à domino, qui figulus erat, argillã in areã & in fornacẽ: indeq; lateres, imbrices, tegulas, ad diuersa loca deferre: pertæsus ueris, in quo tot labores tolerabat, æstatẽ omnibus uotis expetebat, ut dñs messe impeditus, eũ quiescere pateretur. Sed tũc quoq; cũ messis in areã, & inde domũ triticũ ferre cõpelleretur, nec quieti locus sibi esset, autũnũ saltẽ laborũ finẽ fore sperabat. Sed ubi ne tũc quoq; malorũ terminũ adesse cernebat. cũ quotidie uinũ, poma, ligna portanda essent, rursus hyemis niues & glaciẽ efflagitabat, ut tunc saltẽ aliqua sibi requies à tantis laboribus concederetur.

Hæc fabula indicat, nulla esse præsentis vitæ tēpora quæ nō perpetuis sint subiecta laboribus.

De Mure quæ cum Fele amicitiam contrahere uolebat. 67

MVres cōplures in cauo parietis cōmorantes contemplabātur felem, quæ in tabulato capite demisso, & tristi uultu recumbebat. Tunc unus ex eis, Hoc animal, inquit, benignū admodum. & mite uide. Vultu enim ipso sanctimoniā quandam præfert. Volo ipsum alloqui, & cum eo indissolubilē nectere amicitiam. Quæ cum dixisset & propius accessisset, à fele captus, & dilaceratus est. Tunc cæteri hæc uidentes, secū dicebant, Non est profecto, non est uultui temere credendum.

Hæc fabula innuit, non ex vultu, sed ex operibus homines iudicandos, cum sub ouilli pelle, sæpe atroces lupi delitescant.

De Asino qui Hero ingrato seruierat. 68

ASinus, qui uiro cuidam ingrato multos annos inoffenso pede seruierat, semel, ut fit, dū sarcina pressus, graui & salebrosa incedit uia, sub onere ceciderat. Tūc dominus implacabilis multis uerberibus surgere cōpellebat, pigrum animal & ignauum nuncupans. At ille miser inter uerbera hæc secum dicebat, Infelix ego quàm ingratum sortitus sum herum. Nam quamuis ei multo tempore sine offensa seruierim, tamen non hoc unum delictum tot meis pristinis beneficijs compensat.

Hæc fabula in eos cōficta est, q beneficiorū sibi collo

bi collatorũ immemores, etiã minimã benefacto ris sui in se offensam, troci pœna prosequuntur.

De Lupo Suadente Histrici ut tela deponeret. 69

Lupus esuriens in histricem intẽderat animũ, quẽ tamẽ, quia sagittis undique munitus erat, inuadere non audebat. Excogitata autem eum perdendi astutia, illi suadere cœpit, ne pauco tẽpore tantum telorum onus tergore portaret, quandoquidem ne alij quidem sagittarij, nisi cum prælij tempus instaret, portarẽt. Cui histrix: Aduersus lupum, inquit, semper præliẽdi tẽpus esse credendum est.

Hæc fabula innuit, virum sapientem oportere, aduersus inimicorum & hostium fraudes semper esse munitum.

De Mure liberante Miluum 70

Mus conspicatus miluum, laqueo aucupis implicitũ, misertus est aui quãuis sibi inimicæ, abrosis dẽte uinculis, euolãdi uiam fecit. Miluus tanti immemor beneficij, ubi se solutum uidit, murem nil tale suspicantẽ corripiens, unguibus & rostro lacerauit.

Fabula indicat, malignos viros huiusmodi gratias suis benefactoribus solere rependere.

DE Cochlea petente ab Ioue, ut suam domum secumferre poßit. 71

Cum Iupiter ab exordio mũdi singulis animalibus munera, quæ petißẽt, elargiretur. Cochlea ab eo

petijt, ut domum suam posset circũferre. Interrogata à Ioue, quare tale ab eo munus exposceret, quod illi graue & molestum futurũ erat: Malo, inquit, tam graue onus perpetuo ferre, quàm cum mihi libuerit, malum uicinum non posse uitare.

Fabula indicat, malorum vicinitatẽ omni incommodo fugiendam.

De Erinatio Viperam hospitem eijciente. 72

ERinatius hyemem aduẽtare præsentiens, blande uiperam rogauit, ut in propria illius cauerna, aduersus uim frigoris, locum sibi cõcederet. Quod cum illa fecisset, Erinacius huc illuc se prouoluens spinarum acumine uiperam pungebat, & uehementi dolore torquebat. Illa male secum actum uidens, quando Erinatiũ suscepit hospitio, blandis eum uerbis, ut exiret orabat, quandoquidẽ locus ambobus esset angustus. Cui Erinatius, Exeat, inquit, qui hic manere non potest. Quare uipera sentiens sibi locum ibi non esse, illinc cessit hospitio.

Fabula indicat, eos in consortio nõ admittendos, qui nos possunt eijcere,

De Lepore sene Vulpi præferente ob pedum uelocitatem. 73

LEpus sese dignum reputabat, q uulpi præferretur quoniam lõge illam pedum pernicitate superabat. Tunc uulpes, At ego, inquit, ingenium sum sortita præstãtius, quo sæpius, quàm tu pernicitate tua, canes eludo.

Hæc

Hæc indicat fabula, corporis velocitatẽ & vires, ab ingenio longe superari.

De Agricola & Poëta. 75

AGricola quidam ad poëtam accedẽs, cuius agros colebat, cum eum inter libros solũ offendisset, interrogauit eũ, quo pacto ita solus uiuere posset. Cui ille, Solus, inquit, tantũ esse cœpi, postquam te huc cõtulisti.

Hæc fabula indicat, eruditos uiros, qui doctissimorum virorum turba continuè stipantur, tũc solos esse, cũ inter illiteratos homines fuerint.

De Lupo Ouis pelle induto, qui gregem deuorabat. 76

LVpus ouis pelle indutus, ouiũ se immiscuit gregi, quotidieq; aliquã ex eis occidebat. Quodcũ pastor animaduertisset, illũ in altißima arbore suspẽdit. Interrogãtibus autẽ cæteris pastoribus, cur ouẽ suspẽdisset, aiebat, Pellis quidẽ ut uidetis, est ouis, opera aũt erãt lupi.

Hæc indicat fabula, homines nõ ex habitu, sed ex operibus iudicandos, quoniam multi sub vestimentis ouium, lupina faciunt opera.

De Patre Filium ad uirtutes frustra hortante. 77

PAter quidã filiũ uitijs deditũ, mltis hortabatur uerbis, ut derelicta uitiorũ uia, uirtutibus inuigilaret, quæ ei laudẽ & decus erãt pariture. Cui filius, Frustra, inqt, pater ad hæc faciẽda hortaris. Multos eñi p̃dicatores (ut aiũt) audiui, q lõge te melius ad uirtutũ hortabãt

Fabula idicat, cũ potẽtioribus nõ esse decertãdũ.

De Vidua et Asino uiridi. 80

VIdua quædã cœlibatũ exosa, nubere cupiebat sed nõ audebat, uerita uulgi irrisiões, q̃ maledictis eas solet incessere, quæ ad secũdas trãseũt nuptias. Sed cõmater eius, quã cõtẽnẽdæ essẽt populi uoces, hac arte mõstrauit: iussit enim asinum album, quẽ uidua habebat, uiridi colore depĩgi, & per omneis urbis uicos circunduci. Quod dũ fieret, tãta admiratio ab initio oẽs inuaserat, ut nõ solũ pueri, uerũ etiã senes hac re insolita moti, asinũ animi gratia comitarẽt. Deĩde cũ huiusmodi aĩal quotidie per urbẽ ducerẽt, desierũt admirari. Itidẽ, inq̃t ad uiduã cõmater, eueniet tibi. Si enĩ uirũ acceperis, per aliquot dies eris fabula uulgi. Deinde hic sermo cõticescet.

Hæc fabula ĩdicat, nullã rẽ esse tãta dignã admiratione, quę diuturnitate temporis non desinat esse miraculum.

De Aquila filios Cuniculi rapiẽte. 81

AQuila in altissima arbore nidulata, catulos cuniculi qui lõgè inde pascebãtur, in escã pullorũ suorũ rapuerat. Quã cuniculus blãdis orabat uerbis, ut suos sibi filios restituere dignarẽt. At illa eũ ut pusilũ & terrestre animal, & ad sibi nocendum impotens arbitrata, eos in conspectu matris unguibus dilacerare, & pullis suis epulandos apponere non dubitauit. Tunc cuniculus filiorum morte commotus, hanc iniuriam minime impunitum abire permisit: arborem enim, quæ nidum sustinebat, radicitus effodit. Quæ leui impulsu uentorum procidens, pullos aquilæ adhuc implumes & inuolucres

in humum deiecit, qui à feris depaſti, magnũ doloris ſolatium cuniculo præbuerunt.

Hæc indicat fabula, neminem potentia ſua fretum imbecilliores deſpicere, cum aliquando infirmiores potentiorum iniurias vlciſcantur.

De Lupo Piſce fluuij, maris regnum affectante. 82

LVpus piſcis erat in amne quodã, qui pulchritudine, magnitudine, ac robore, cæteros eiuſdem fluminis piſces excedebat. Vnde cuncti eum admirabãtur, & tanquam regẽ præcipuo proſequebãtur honore. Quare in ſuperbiam elatus, maiorẽ principatum cœpit appetere. Relicto igitur amne, in quo multos annos regnauerat, ingreſſus eſt mare, ut eius regnum ſibi uẽdicaret: ſed offendẽs delphinũ miræ magnitudinis, qui in illo regnabat, ita ab illo inſectatus eſt, ut aufugiẽs uix amnis oſtiũ ingrederetur: unde amplius non eſt auſus exire.

Hæc fabula nos admonet, vt rebus noſtris cõtẽti, ea non appetamus, quæ noſtris viribus ſunt longè maiora.

De Oue Paſtori conuiciante. 83

OVis cõuiciabatur paſtori, quòd nõ cõtẽtus lacte, quod in uſum ſuũ, filiorumq; ab ea mulgebat, inſuper illã uellere denudaret. Tũc paſtor iratus: filiũ eius trahebat ad mortẽ. Ecquit, inquit ouis, peius mihi facere potes? Vt te, inqt paſtor, occidã, & lupis canibusq; proijciã deuorãdã. Siluit ouis, maiora adhuc mala formidãs.

Hec fabula indicat, nõ debere homines in de-

um

um excandeſcere,ſi diuitias,ſi filios ipſis permit tat auferri,cum etiam maiora, & viuentibus, & mortuis poſſit inferre ſupplicia.

De Auriga & Rota currus ſtridente. 84

Auriga interrogabat currũ,quare rota,q̃ erat deterior,ſtrideret,cũ cæteræ idẽ nõ facerẽt. Cui currus Aegroti,inq̃t,ſemꝑ moroſi,& queruli eſſe cõſueuerũt.

Hæc indicat fabula,mala ſolere homines ad querimoniam ſemper impellere.

De Viro Amicos experiri uolẽte. 85

Vir quidam diues admodum & liberalis, magnã habebat amicorum copiam,quos ad cœnã ſæpiſſimè inuitabat,ad quam libentiſsimè accedebãt. Volens autẽ experiri, an in laboribus, & periculis ſibi fideles eſſent,omnes pariter conuocauit,dicens obortos ſibi inimicos,ad quos perdẽdos ire ſtatuerat, Quare correptis armis ſecum irent,ut illatis ſibi ulciſcerentur iniurias. Tunc omnes,præter duos,ſeſe excuſare cœperũt. Cæteris igitur repudiatis,illos tantũ duos in amicorũ numero habuit,quos deinde ſingulari amore proſecutus eſt.

Hæc indicat fabula,aduerſam fortunã, amicitiæ experimentum eſſe quàm optimum.

De Vulpe Carnem Leporis cani laudante. 86

Vulpes cum fugaretur à cane,& iamiam eſſet capiẽda,nec ullam aliam euadẽdi uiã inuenire poſſe

firmitatē & robur, magnificis extollebat uerbis, quòd multos annos aßiduos amnis impetus, incōcussa pertulerat. Semel autem maxima undarū uiolentia, ulmus perfracta trahebatur ab aquis. Cui siler ridens, inquit, Cur me deseris uicina, ubi est nunc fortitudo tua?

Fabula significat, sapientiores esse, qui potentioribus se cedunt, quàm qui resistere volentes, turpiter superantur.

De Cera duriciem appetente. 54

CEra ingemiscebat se mollē, & cuicūque leuißimo ictui penetrabilem procreatā. Videns autē lateres ex luto multo se molliori factos, in tantam duritiē ignis calore peruenisse, ut multa perdurarēt secula, se iecit in ignem, ut eandem duriciē cōsequeretur. Sed statim igne liquefacta, consumpta est.

Hac admonemur fabula, ne appetamus, quod est nobis natura denegatum.

De Agricola militiam & mercaturam affectante. 55

AGricola quidā ægre ferebat se aßidue terrā uoluere, nec perpetuis laboribus ad magnas diuitias peruenire, cum nōnullos uideret milites, qui actis prælijs ita rē auxerāt, ut bene induti incederent, & lautis epulis nutriti, beatam agerent uitam. Vēditis igitur ouibus, capris, ac bobus, equos emit & arma, & in militiā profectus est: ubi cū ab imperatore suo male pugnatū esset, non solū quæ habebat perdidit, sed etiā pluribus uulneribus affectus est. Quare damnata militia, mercaturam

exerce

exercere ſtatuit, ut ubi maius lucrum, & minorem laborē existimabat. Prædijs igitur uēditis, cum nauem mercibus impleuiſſet, nauigare cœperat, ſed cum in alto eſſet, tempeſtate ſubitò coorta, nauis ſubmerſa eſt, & ipſe cum cæteris, qui in ea erant, ad unum omnes periere.

Hæc fabula monet, quemlibet, debere ſua arte eſſe contentum, cum vbiq; ſit parata miſeria.

De Aſino & Scurra. 56

ASinus indigne ferens ſcurram quendam honorari & pulchris ueſtibus amiciri, quia magnos uentris edebat ſonos, ad magiſtratus acceſſit, petens ne ſe minus quàm ſcurram honorari uellent: & cum magiſtratus admirantes eum interrogarent, cur ſe ita honore dignum duceret, inquit, Quia maiores, quàm ſcurra, crepitus uentris emitto, eosq; abſque fœtore.

Hæc fabula eos arguit, qui in rebus leuiſsimis, ſuas pecunias profundunt.

De Amne ſuum Fontem conuitijs laceſſente. 57

AMnis quidam ſuum conuitijs fontem laceſſebat ut inertē, quòd immobilis ſtaret, nec ullos haberet pisces, ſe autem plurimum cōmendabat, quòd optimos crearet piſces, & per ualles blando murmure ſerperet. Indignatus fons in amnem, uelut ingratum, undas repreſſit. Tūc amnis & piſcibus & dulci ſono priuatus, euanuit.

Hæc fabula eos notat, qui bona, quæ agunt, ſibi arrogant, non deo attribuunt, a quo largo fonte noſtra bona procedunt.

De Viro maligno & Dæmone. 58

VIr malignus quũ plurima perpetrasset scelera, & sæpius captus, & carcere cõclusus, arctissima & peruigili custodia teneretur, dæmonis auxilium implorabat, qui sæpenumero illi affuit, & è multis eum periculis liberauit. Tandem iterum depræhenso & solitum auxilium imploranti, dæmon magnum calceorum pertusorũ fascem super humeros habẽs apparuit, dicens, Amice amplius tibi auxilio esse non possum, tot enim loca pro te liberando hactenus peragraui, ut hos omnes calceos contriuerim. Nulla mihi superest pecunia, qua alios ualeam comparare. Quare pereundum est tibi.

Hæc admonet fabula, ne existimemus nostra semper impunita fore peccata.

De Auibus plures reges eligere uolentibus. 59

AVes consultabant de pluribus regibus eligendis, cũ aquila tantos uolucrum greges sola regere nõ posset, fecissentq; uoto satis, nisi cornicis monitu, à tali cõsilio destitissent: quæ cum causa rogaretur, cur non plures reges duceret eligendos. Quia difficilius, inquit, plures, quàm unus saccus, implentur.

Hæc fabula docet, lõge melius ab vno, quàm a multis principibus gubernari.

De Muliere quæ pro Viro se mori uelle docebat. 60

MAtrona quædã admodũ pudica, & uiri amantissima, ægrefferebat maritũ aduersa ualetudine detineri.

neri. Lamẽtabatur, ingemiſcebat, & ut ſuũ in uirũ amorem teſtaretur, rogabat mortẽ, ut ſi maritum ſibi eſſet erептura, ſe potius quàm illũ uellet occidere. Inter hæc uerba mortẽ cernit horribili aſpectu uenientem, cuius timore perterrita, & iam ſui uoti pœnitens, Nõ ſum ego, inquit, quem petis, iacet ibi in lecto, quem occiſura uenisti.

Hæc fabula indicat, neminem eſſe adeò amantem amici, qui non malit ſibi bene eſſe, quã alteri.

De Adoleſcente in funere Matris canente. 61

VIr quidam defunctã uxorẽ, quæ ad ſepulchrũ efferebatur, lachrymis, & fletibus proſequebatur. Filius uerò eius canebat: qui cum à patre increparetur ut amens & inſanus, q in matris funere cãtaret, cũ unà ſecũ mœſtus eſſe, et flere deberet, inqt, Pater mi, ſi ſacerdotes ut canerẽt cõduxiſti, cur mihi iraſceris gratis cõcinẽti? Cui pater, Non tuum, inquit, & ſacerdotũ eſt idem officium.

Fabula indicat, non omnia oĩbus eſſe decora.

De Viro zelotypo qui uxorem dederat cuſtodiendam. 62

VIr zelotypus, uxorẽ, quã parũ pudicè uiuere cõperat, cuidã amico, cui plurimũ fidebat, dederat cuſtodiendã, ingentẽ pollicitus pecuniã, ſi eam ita diligẽter obſeruaret, ut nullo modo coiugalẽ uiolaret copulã. At ille ubi aliquot dies expertus cuſtodiã hanc nimis difficilẽ & ingeniũ ſuũ uerſutia mulieris uinci cõperiſſet, ad maritũ accedẽs dixit, ſe ãplius nolle hãc tã durã gerere prouinciã, qñquidẽ ne Argus quidẽ, qui totus oculeus fuit,

mulierem inuitam posset custodire. Addidit præterea, si necesse sit, malle se anno integro saccum plenum pulicibus quotidie in pratum deferre, solutoq; sacco eos inter herbas pascere, uespereq; facto, omnes domum reducere, quàm una die impudicam mulierem seruare.

Hæc fabula indicat, nullos custodes esse ita diligentes, qui impudicas mulieres valeant custodire.

De Viro clysteria recusante. 63

VIr quidam natione Germanus, diues admodum, ægrotabat, ad quem curandum plures accesserant medici (ad mel enim cateruatim cõuolant muscæ) quorum unus inter cætera dicebat opus esse clysteribus, si uellet conualescere. Quòd cum uir huiusmodi insuetus medicinæ audiret, furore percitus, medicos domo eijci iubet, dicens, eos esse insanos, qui cum caput sibi doleret, podici uellent mederi.

Hæc fabula innuit etiã salutaria insuetis & inexpertis, aspera & obfutura videri.

De Asino ægrotante & Lupis uisitantibus. 64

ASinus ægrotabat, famaq; exierat, eum cito moriturum, ad eum igitur uisendum cum lupi canesq; uenissent, peterentq; à filio, quomodo pater eius haberet, ille per ostij rimulam respondit, Melius quàm uelletis.

Hæc indicat fabula, quòd multi fingunt moleste ferre mortem aliorum, quos tamen cupiunt celeriter interire.

Quod

Quod Nuci, Asino, & Mulieri prosunt uerbera. 65

MVlier quædam interrogabat nucem secus uiam natam, quæ à prætereunte populo saxis impetebatur, quare esset ita amens, ut quo pluribus maioribusq; uerberibus cæderetur, eo plures, præstantioresq; fructus procrearet. Cui iuglans, Es'ne inquit, prouerbij immemor ita dicentis,

Nux, asinus, mulier simili sunt lege ligati,
Hæc tria nil recte faciunt, si uerbera cessent.

Hæc fabula innuit, sæpe homines proprijs iaculis se solere confodere.

De Asino laborum finem non inueniente. 66

ASinus hyberno tẽpore plurimũ angebatur, quòd nimio afficeretur frigore, & durum palearum haberet uictũ. Quare uernã temperiẽ, & teneras herbas optabat. Sed cũ uer aduenisset, cogereturq; à domino, qui figulus erat, argillã in areã & in fornacẽ: indeq; lateres, imbrices, tegulas, ad diuersa loca deferre: pertæsus ueris, in quo tot labores tolerabat, æstatẽ omnibus uotis expetebat, ut dñs messe impeditus, eũ quiescere pateretur. Sed tũc quoq; cũ meßis in areã, & inde domũ triticũ ferre cõpelleretur, nec quieti locus sibi esset, autũnũ saltẽ laborũ finẽ fore sperabat. Sed ubi ne tũc quoq; malorũ terminũ adesse cernebat. cũ quotidie uinũ, poma, ligna portanda essent, rursus hyemis niues & glaciẽ efflagitabat, ut tunc saltẽ aliqua sibi requies à tantis laboribus concederetur.

Hæc fabula indicat, nulla esse præsentis vitæ tẽpora quæ nõ perpetuis sint subiecta laboribus.

D: Mure quæ cum Fele amicitiam contrahere uolebat. 67

MVres cõplures in cauo parietis cõmorantes contemplabãtur felem, quæ in tabulato capite demisso, & tristi uultu recumbebat. Tunc unus ex eis, Hoc animal, inquit, benignũ admodum. & mite uide. Vultu enim ipso sanctimoniã quandam præfert. Volo ipsum alloqui, & cum eo indissolubilẽ nectere amicitiam. Quæ cum dixisset & propius accessisset, à fele captus, & dilaceratus est. Tunc cæteri hæc uidentes, secũ dicebant, Non est profecto, non est uultui temere credendum.

Hæc fabula innuit, non ex vultu, sed ex operibus homines iudicandos, cum sub ouilli pelle, sæpe atroces lupi delitescant.

De Asino qui Hero ingrato seruierat. 68

ASinus, qui uiro cuidam ingrato multos annos inoffenso pede seruierat, semel, ut fit, dũ sarcina pressus, graui & salebrosa incedit uia, sub onere ceciderat. Tũc dominus implacabilis multis uerberibus surgere cõpellebat, pigrum animal & ignauum nuncupans. At ille miser inter uerbera hæc secum dicebat, Infelix ego quàm ingratum sortitus sum herum. Nam quamuis ei multo tempore sine offensa seruierim, tamen non hoc unum delictum tot meis pristinis beneficijs compensat.

Hæc fabula in eos cõficta est, q beneficiorũ si-

bi collatorũ immemores, etiã minimã benefacto ris sui in se offensam, troci pœna prosequuntur.

De Lupo Suadente Histrici ut tela deponeret. 69

LVpus esuriens in histricem intẽderat animũ, quẽ tamẽ, quia sagittis undique munitus erat, inuadere non audebat. Excogitata *autem cum perdendi astutia, illi suadere cœpit, ne pauco tẽpore tantum telorum onus tergore portaret, quandoquidem ne alij quidem sagittarij, nisi cum prælij tempus instaret, portarẽt. Cui histrix: Aduersus lupum, inquit, semper præliẽdi tẽpus esse credendum est.*

Hæc fabula innuit, virum sapientem oportere, aduersus inimicorum & hostium fraudes semper esse munitum.

De Mure liberante Miluum 70

MVs conspicatus miluum, laqueo aucupis implicitũ, misertus est aui quãuis sibi inimicæ, abrosis dẽte uinculis, euolãdi uiam fecit. Miluus tanti immemor beneficij, ubi se solutum uidit, murem nil tale suspicantẽ corripiens, unguibus & rostro lacerauit.

Fabula indicat, malignos viros huiusmodi gratias suis benefactoribus solere rependere.

DE Cochlea petente ab Ioue, ut suam domum secumferre poßit. 71

CVm Iupiter ab exordio mũdi singulis animalibus munera, quæ petißẽt, elargiretur. Cochlea ab eo

petijt, ut domum suam posset circũferre. Interrogata à Ioue, quare tale ab eo munus exposceret, quod illi graue & molestum futurũ erat: Malo, inquit, tam graue onus perpetuo ferre, quàm cum mihi libuerit, malum uicinum non posse uitare.

Fabula indicat, malorum vicinitatẽ omni incommodo fugiendam.

De Erinatio Viperam hospitem eijciente. 72

ERinatius hyemem aduẽtare præsentiens, blande uiperam rogauit, ut in propria illius cauerna, aduersus uim frigoris, locum sibi cõcederet. Quod cum illa fecisset, Erinacius huc illuc se prouoluens spinarum acumine uiperam pungebat, & uehementi dolore torquebat. Illa male secum actum uidens, quando Erinatiũ suscepit hospitio, blandis eum uerbis, ut exiret orabat, quandoquidẽ locus ambobus esset angustus. Cui Erinatius, Exeat, inquit, qui hic manere non potest. Quare uipera sentiens sibi locum ibi non esse, illinc ceßit hospitio.

Fabula indicat, eos in consortio nõ admittendos, qui nos possunt eijcere,

De Lepore sene Vulpi præferente ob pedum uelocitatem. 73

LEpus sese dignum reputabat, q uulpi præferretur quoniam lõge illam pedum pernicitate superabat. Tunc uulpes, At ego, inquit, ingenium sum sortita præstãtius, quo sæpius, quàm tu pernicitate tua, canes eludo.

Hæc

Hæc indicat fabula, corporis velocitatē & vires, ab ingenio longe superari.

De Agricola & Poëta. 75

AGricola quidam ad poëtam accedēs, cuius agros colebat, cum eum inter libros solū offendisset, interrogauit eū, quo pacto ita solus uiuere posset. Cui ille, Solus, inquit, tantū esse cœpi, postquam te huc cōtulisti.

Hæc fabula indicat, eruditos uiros, qui doctissimorum virorum turba continuè stipantur, tūc solos esse, cū inter illiteratos homines fuerint.

De Lupo Ouis pelle induto, qui gregem deuorabat. 76

LVpus ouis pelle indutus, ouiū se immiscuit gregi, quotidieq; aliquā ex eis occidebat. Quod cū pastor animaduertisset, illū in altißima arbore suspēdit. Interrogātibus autē cæteris pastoribus, cur ouē suspēdisset, aiebat, Pellis quidē ut uidetis, est ouis, opera aūt erāt lupi.

Hæc indicat fabula, homines nō ex habitu, sed ex operibus iudicandos, quoniam multi sub vestimentis ouium, lupina faciunt opera.

De Patre Filium ad uirtutes frustra hortante. 77

PAter quidā filiū uitijs deditū, mltis hortabatur uerbis, ut derelicta uitiorū uia, uirtutibus inuigilaret, quæ ei laudē & decus erāt pariture. Cui filius, Frustra, inqt, pater ad hæc faciēda hortaris. Multos enī pdicatores (ut aiūt) audiui, q lōge te melius ad uirtutū hortabāt

Fabula ĩdicat, cũ potẽtioribus nõ esse decertãdũ.

De Vidna et Asino uiridi. 80

Vidua quædã cœlibatũ exosa, nubere cupiebat sed nõ audebat, uerita uulgi irrisiões, q maledictis eas solet incessere, quæ ad secũdas trãseũt nuptias. Sed cõmater eius, quã cõtẽnẽdæ essẽt populi uoces, hac arte mõstrauit: iussit enim asinum album, quẽ uidua habebat, uiridi colore depìgi, & per omneis urbis uicos circunduci. Quod dũ fieret, tãta admiratio ab initio oẽs inuaserat, ut nõ solũ pueri, uerũ etiã senes hac re insolita moti, asinũ animi gratia comitarẽt. Deide cũ huiusmodi aïal quotidie per urbẽ ducerẽt, desierũt admirari. Itidẽ, inqt ad uiduã cõmater, eueniet tibi. Si enĩ uirũ acceperis, per aliquot dies eris fabula uulgi. Deinde hic sermo cõticescet.

Hæc fabula ĩdicat, nullã rẽ esse tãta dignã admiratione, quę diuturnitate temporis non desinat esse miraculum.

De Aquila filios Cuniculi rapiẽte. 81

Aquila in altissima arbore nidulata, catulos cuniculi qui lõgè inde pascebãtur, in escã pullorũ suorũ rapuerat. Quã cuniculus blãdis orabat uerbis, ut suos sibi filios restituere dignarẽt. At illa eũ ut pusilũ & terrestre animal, & ad sibi nocendum impotens arbitrata, eos in conspectu matris unguibus dilacerare, & pullis suis epulandos apponere non dubitauit. Tunc cuniculus filiorum morte commotus, hanc iniuriam minime impunitum abire permisit: arborem enim, quæ nidum sustinebat, radicitus effodit. Quæ leui impulsu uentorum procidens, pullos aquilæ adhuc implumes & inuolucres

um excandeſcere, ſi diuitias, ſi filios ipſis permittat auferri, cum etiam maiora, & viuentibus, & mortuis poſſit inferre ſupplicia.

De Auriga & Rota currus ſtridente. 84

AVriga interrogabat currũ, quare rota, q̃ erat deterior, ſtrideret, cũ cæteræ idẽ nõ facerẽt. Cui currus Aegroti, inq̃t, ſemp̃ moroſi, & queruli eſſe cõſueuerũt.

Hæc indicat fabula, mala ſolere homines ad querimoniam ſemper impellere.

De Viro Amicos experiri uolẽte. 85

VIr quidam diues admodum & liberalis, magnã habebat amicorum copiam, quos ad cœnã ſæpiſſimè inuitabat, ad quam libentiſsimè accedebãt. Volens autẽ experiri, an in laboribus, & periculis ſibi fideles eſſent, omnes pariter conuocauit, dicens obortos ſibi inimicos, ad quos perdẽdos ire ſtatuerat, Quare correptis armis ſecum irent, ut illatis ſibi ulciſcerentur iniurias. Tunc omnes, præter duos, ſeſe excuſare cœperũt. Cæteris igitur repudiatis, illos tantũ duos in amicorũ numero habuit, quos deinde ſingulari amore proſecutus eſt.

Hæc indicat fabula, aduerſam fortunã, amicitiæ experimentum eſſe quàm optimum.

De Vulpe Carnem Leporis cani laudante. 86

VVlpes cum fugaretur à cane, & iamiam eſſet capiẽda, nec ullam aliam euadẽdi uiã inuenire poſſe

ubi currendi tempus aduenit, & dato tuba signo cũcti è carceribus exiliere, tum demum innotuit, quãto hic paulo antè irrisus, cæteros uelocitate superaret. Omnibus enim alijs post se lõgo interuallo relictis, palmã assecutus est.

Fabula indicat, non ex habitu, sed ex virtute homines iudicandos.

De Rustico per uocem Hœdi ad iuriſconſultum admiſſo. 89

R*V sticus quidã graui lite implicitus ad quẽdã iuris cõsultũ accesserat, ut eo patrono sese explicaret. At ille alijs negotijs impeditus, renuntiari iubet se non posse nũc illi uacare: quare abiret, aliâs rediturus. Rusticus q huic, ut ueteri fidoq; amico, plurimũ fidebat, sæpius rediẽs nũquã admissus est. Tãdẽ hœdũ adhuc lactẽtẽ & pinguẽ secum deferens, ante ædes iurisperiti stabat, & hœdũ uellicãs illũ balare cogebat. Ianitor, qui ex præcepto hæri dona portantes statim admtttere solebat: audita hœdi uoce ianuã illico aperiẽs, hominẽ introire iubet, Tũc rusticus ad hœdũ cõuersus, Gratias, inquit, ago hœdule mi, qui tam faciles mihi has effecisti fores.*

Fabula indicat, nullas res tã duras difficilesq; esse, quas munera non aperiant.

De *Adoleſcente ex coitu infirmo, & Lupo.* 90

A*Dolescẽs quidam uxorẽ duxerat, & ipsam quoque adolescentulam, formosam admodum, & libidinosam, cuius effrenæ libidini dũ satis facere cupit, ita*

Hæc fabula indicat, omnia prius ſapienti ten tanda, quam ad armorum cõfugiatur auxiliũ.

De Luſcinia Cantum accipitri pro uita pollicente. 92

LVſcinia ab accipitre famelico comprehenſa, quũ ſe ab eo deuorãdã intelligeret, blãdè eũ rogabat, ut ſe dimitteret, pollicita pro tanto beneficio ingentem mercedem ſeſe relaturam. Cum autẽ accipiter eam inter rogaret quid gratiæ ſibi referre poſſet: Aures, inquit, tuas mellifluis cantibus demulcebo. At ego, inquit accipi ter, malo mihi uẽtrem demulceas: ſine tuis enim cãtibus uiuere, ſine cibo uerò non poſſum.

Hæc fabula ĩnuit, vtilia iucũdis anteponẽda.

De Leõe Porcũ ſibi ſociũ eligẽte. 93

LEo cũ ſocios aſciſcere ſibi uellet, multaq́; anima lia ſeſe illi adiungere optarent, idq́; precibus, & uotis expoſcerẽt, cæteris ſpretis, cum porco ſolum ſocie tatem uoluit inire: rogatus autẽ cauſam, reſpõdit, Quia hoc animal adeò fidum eſt, ut amicos & ſocios ſuos in nullo quãtumuis magno diſcrimine, unqã relinquat.

Hæc fabula docet eorum amicitiã appetendam, qui aduerſitatis tempore a præſtando auxilio non referunt pedem.

De Culice Cibum & hoſpitium ab ape petente. 94

CVlex hyberno tempore, cũ & fame & frigore ſe periturum cõijceret, ad apiũ acceßit aluearia, ab

alēda potius, quàm extinguenda, vt dū inter se digladiāt, viros bonos quiete viuere permittāt.

De Muliere ignem in Mariti domum ferente. 97

VIr quidam prudens uxorē ducebat. Interrogatus autem ab amicis, quid sibi uellet facula illa, quā noua nupta accensam à paterna domo efferret, rursusq; mariti domum ingressura, accendit, & introfert. Significat, inquit, me hodie ignem, è soceri mei ædibus ablatū, in domum meam inferre.

Fabula significat, sæpenumero mulieres ignē quendam esse, qui mariti bona comburit.

De prætore repetūdarū dānato. 98

PRætor qui prouinciā, cui præfuerat, expilauerat, repetundarum accusatus fuerat. Cumq; ægrè ablata restitueret, dicebat quidam è prouincialibus, Hic noster prætor mulieres imitatur, quæ fœtus concipientes mira uoluptate efficiuntur, cum autem eos emittunt, incredibili dolore torquentur.

Fabula significat, aliena non esse surripienda: ne illa deponere coacti, mœrore conficiamur.

De Sene Mortē differre uolēte. 99

SEnex quidam mortem, quæ cum è uita raptura aduenerat, rogabat, ut paululū differret dum testamentū cōderet, & cætera ad tantū iter necessaria præparare. Cui mors, Quur non, inquit, hactenus præparasti, toties à me admonitus? Et quum ille eam nunquam à se usam amplius diceret: Quum, inquit, nō æquales tuos modo.

Hecatomythiũ

SECVNDVM EIVSDEM ABSTEMII.

LAVRENTIVS AB-stemius magnifico ac strenuo uiro D. Angelo Gryphoni equiti aurato. S. P. D.

OGITANTI *mihi uir magnifice, cui potissimum dono darem hunc apologorum libellũ: quẽ ut alium à me superioribus annis æditũ, & illustri principi Octauiano dedicatum, Hecatomythium, de numero fabularũ nuncupaui: tu non hoc modo uerum etiam maiori dignus munere occurristi. Non quia utroq; parẽte clarißimo ortus sis: multi enim generosis orti parentibus, & à maiorum uirtutibus degenerantes, dedecori suis fuere. Nec quia amplas diuitias & opes poßides: multi enim locupletißimi indocti, incultiq; sunt quos Diogenes ille Sinopæus oues aureo indutas uellere nũcupabat. Sed quia, ut multorũ, & Benẽtis nostri præcipuè sermone accepi, ita omni uirtutũ genere fulges. ita literas & literatos amas, ut maiorũ tuorũ gloriã nõ modo æques, uerũ etiam superes. Diuitijs uero nõ incumbis ut draco ille peruigil, qui aurea mala seruabat, sed eas*

recuſarat aureos, inopia urgente aureis decẽ acceptis ad Fortunã ſe cõtulit multis eã rogãs precibus, ne in diuitẽ plures uellet cõferre diuitias, quæ illi moleſtæ et graues admodũ erãt. Sed in ſe potius uellet eſſe benigna, q̃ à teneris annis in ꝑpetua uixerat inopia. Tũc fortuna, Cõſtitui, inquit, diuiti illi, q̃ te miſit, etiã nolẽti duplicare, imò triplicare diuitias. Te aũt ĩ ſumma mẽdicitate perpetuo uiuere faciam. Decem aũt quos accepiſti aureos, nũquam habuiſſes, niſi tunc arctiſsimus me oppreßiſſet ſomnus.

Fabula indicat, Fortunam infelici homini ſemper aduerſam, fortunato autem etiam nolenti ſemper eſſe propitiam.

De Vidua quæ operarium ſuum ſibi coniugio copulauit. 2

Vidua quædã cõquerebatur cũ operario, quẽ ad fodiẽdum agrũ cõduxerat, quod omni auxilio destituta nõ poſſet & uiri & mulieris pariter officiũ ſuſtinere. Tunc operarius eam exhortari cœpit, ut uirũ acciperet, qui bonam magnamq́; partẽ oneris ei demeret, pollicitusq́; eſt ſe eam ſibi matrimonio copulaturũ ſi eum tali officio idoneum iudicaret. Tunc mulier non ulterius cunctandum rata, quũ hunc ad opus maritale admodũ aptũ arbitraretur, Fac, inquit, quicquid uis, deinde (erat enim hora prandij) comedemus. Operarius & huiuſmodi confabulatione, & uiduæ forma ad uenerem incitatus, Syluano auſpice matrimonium conſummauit, proq́; agro uiduam fodere cœpit.

Fabula indicat, quã facilè humanæ mentes venereâ uoluptate capiãtur.

menter increpuit, perfidũ, & sacrilegũ hominẽ nuncupans, qui templũ spiritus sancti esset ausus uiolare. At ille robore suffusus, quũ se aliter defendere nesciret: Domine, inquit, quinq; talẽta tradidisti mihi, ecce alia quinque superlucratus sum. Quo dicto tam faceto permotus episcopus, homini ueniam dedit.

Fabula indicat, peccata quũ ratione nequeant, vrbanitate diluenda.

De Episcopo qui sacerdoti ignouerat, numos armatos afferenti. 5

EPiscopus qdã pecuniæ, q̃ salutis animæ cupidior, sacerdotẽ quendã, qui grauissimũ quoddam scelus perpetrarat, cõdemnare decreuerat. At ille, cui præsulis sui erat auaritia nota, lancẽ aureis plenã, quibus imago regis armati erat impressa, episcopo dono dedit. Tunc Antistes, Cõstituerã, inquit, te omnino perdere: sed quis posset tot armatis obsistere? inuitus te cogor absoluere.

Fabula indicat, nullum scelus esse tam deforme, quod vir auarus pecuniæ magnitudine nõ condonet.

De Psittaco admirante cur maior honor alibi, quàm in patria sibi exhiberetur. 6

PSittacus ex oriente in occidentẽ delatus, ubi huiusmodi aues nasci nõ consueuerũt, admirabatur sese in maiori pretio, & honore haberi, quàm in natali cõsueuisset solo. Nam caueã eburneam, argẽteis contextã

uirgis incolebat, suauißimisq; alebatur cibis, quod cæteris auibus occidentalibus, quæ neq; in forma, neque exprimẽdis humanis uocibus erant inferiores, non contingebat. Tunc turtur in eadem cauea conclusus, Hoc, *inquit, nulla est admiratione dignum.*

Nulli enim in patria meritus honor exhiberi solet.

De Aquila in pulchritudine se cæteris auibus præferente. 7

AQuila se in pulchritudine cæteris auibus præferebat, cunctis hoc uerum esse affirmãtibus. Pauo autẽ secum dicebat: Non *pennæ te formosam, sed rostrũ & ungues efficiũt, quorum timore nulla ex nobis audet tecum de formositate certare.*

Fabula indicat, à multis res potentiorum nõ tam veritate, quàm timore laudari.

De Testudine ab Aquila in altum sublata. 8

TEstudo ægreferens se in locis humidis, & conuallibus aßidue commorari, Aquilam rogauit, quam audierat ita alte uolare, ut maximos terrarum tractus posset longe & late despicere, ut se in altum tolleret, unde ipsa quoq; montes & ualles, campos, & æquor, eodem temporis momento, posset intueri. Quod quum Aquila prompte fecisset, eam ex alto demisit, unde cadens humi illisa & confracta est.

Fabula monet, ne quis se altius extollere velit, quàm eius conditio aut natura patiatur.

De cane

De Cane aduersus lupũ asino nõ opitulante, quia sibi panem nõ dederat. 9

CAnis Molossus non modo ad lupos, sed etiam ad ursos expugnãdos ualidus, cum asino, qui saccum panibus plenum ferebat, longum iter fuerat ingressus. Inter eundum autem oborta fame, asinus pratum offendens, large uentrem uirentibus herbis impleuit. Canis autem asinum rogabat, ut aliquãtulum panis sibi daret, ne periret inedia. At ille non solum panem non dabat, sed canem irridens, illi ut secum herbas pasceret consulebat. Interim lupum aduenientem asinus conspicatus, canem rogabat, ut sibi esset auxilio. Cui canis, Tu mihi, inquit, consuluisti ut aduersus famem herbas pascerem, Ego quoque tibi consulo, ut aduersus lupum te ferratis calcibus tuearis. Hæc quũ dixisset, abiens ingratũ comitẽ, et raptoris sui mox cibũ futurũ in pugna deseruit.

Fabula indicat, qui indigentibus expetita nõ præstat auxilia, ab alijs quoq; necessitatis tempore solere destitui.

De Paupere flente ruinam domus, ubi thesaurum inuenit. 10

VIr quidã pauper nihil habebat, præter domũ ruinã minantẽ, tibicinibusq; suffultã, quam ab agro rediens quum ructem offendisset, nec haberet unde eam reficeret, uehementer angebatur, magnoq; eiulatu & clamore cuncta complebat. Inter lamentandum autem cernit urnulã æneam, quæ multos iam annos in pariete

obstrusa latuerat, inter rudeta & saxa iacentem, quam quũ sustulisset, apertamq; aureis plenã inuenisset, eiulatu & clamore cõpreßis, uehemẽti gaudio affectus est.

Fabula indicat, sæpenumero id nobis vtile esse, quod damnosum putabamus.

De Vulpe orante foramen domus modo dilatari, modo contrahi. 11

Vulpes ingressura domũ rustici, ubi gallinas audierat, foramen, per quod transeundũ erat, dilatari cupiebat. Sed rursus quum raptam gallinam ferens inde fugeret, & latratum canis audiret, deos precabatur, ut cani foramẽ esset angustum, ne inde posset exire.

Fabula indicat, mortales pro commodis suis vota mutare.

De Olea tarde, & Cucurbita citò crescentibus. 12

Olea admirabatur Cucurbitã iuxta se natã breui tantum creuisse, ut se esset longe altior, quæ annos quamplurimos in eodem fuerat loco. Sed quum aduentante hyeme Cucurbita exaruisset, Minime, inquit Olea, cito crescentibus est inuidendum, quibus tam citus est paratus interitus.

Fabula indicat, nimiũ festinata nõ esse diuturna.

De Pecunia potius ad malos, quàm ad bonos accedente. 13

Pecunia interrogata à uirtute, cur potius ad malos, quàm ad bonos accederet. Quia boni, inqt, mẽtiri, peierare,

peierare, usurā facere, & alios spoliare te magistra non didicerūt. Hæ enim res ad sese me trahere solēt. Tūc uirtus, Malo, inqt, discipuli mei in paupertate degāt, quàm sese his uitijs cōtaminēt. Vtrisq; enim cito moriendū est: Boni in terrarū orbe gloriā relinquentes sempiternam, ad cœlestia regna subuolabūt: Mali autem merita notati infamia relictis opibus suis, ad tartara ima descendent.

Fabula monet, diuitias turpiter non congregandas, quæ amatoribus suis hic infamiā, post mortem autem sint daturæ tormentum.

De Bubone dicente Aquilæ filios suos cæterarum auium filijs esse formosiores. 14

AQuila in cōcilio auium duxerat, cæterarum auiū filios, qui magis formosi eßēt, in aulicos eligere. Et quū certatim quæq; suos offerret, Bubo, Regina, inquit, nostra, meos accipe, qui cæteros pulchritudine superant. Qua forma, inqt Aquila, sunt filij tui? Qua ego sum, Bubo respondit. Tunc cunctæ aues sunt uehementi cachinno commotæ.

Fabula indicat, neminē natū adeo deformē, qui parentibus suis non uideatur esse formosus.

De Vulpe in puteum delapsa, quæ lupū rogabat ut inde eā subduceret. 15

VVlpes in puteū delapsa, & iamiā submergēda, rogabat lupū in putei margine existētem, ut demisso fune illinc eā educeret. Cui lupus, Q̄uo, inquit,

istuc decidisti? Nõ est nũc, ait uulpes, istud narrandi tempus: quũ me hinc subduxeris, tibi ordine cũcta narrabo.

Fabula indicat, quomodo periclitantibus celeri auxilio opus est, superuacuis verbis tempus non esse terendum.

De fele quæ murẽ & caseũ cõedit. 16

VIr quidã magnũ ac pulcherrimũ in capsa caseũ habebat, quẽ musculus edebat. Ex *cõsilio ergo amici felẽ illuc clausit, quæ occiso mure totũ caseũ comedit*

Fabula indicat, eos nõ adhibendos custodes, q nõ minus, quàm hostes nobis nocere possũt.

De Lauto Leonis conuiuio, non omnibus animalibus grato. 17

LEo epulum opiparè apparateq́; cæteris brutis animalibus exhibebat, in quo gallinæ, turdi, & huiusmodi auium carnes, partim assæ, partim elixæ erãt. Hoc *cani, feli, & cæteris animalibus carniuoris gratũ admodũ erat.* C*ætera autem, quæcunq; herbis ordeoq́; uescũtur, huiusmodi conuiuium ut insipidum damnabant.*

Fabula indicat, quàm difficile sit variæ vulgi voluntati satisfacere.

De uiro de morte patris pisciculos sciscitante. 18

VIr quidam doctus ad cõuiuium cuiusdã principis accitus, & in ultimo loco discumbere iußus: quũ cæteris conuiuis magni pisces, sibi autem minutuli apponerentur, nullum edebat. S*ed singulos ori prius, deinde*

auribus

auribus admouens, tanquam aliquid ab eis scitaturus, in patinis integros & illesos reponebat: interrogatus à magistro conuiuij, cur hoc faceret: Meus, inquit, pater ante hoc biēnium his in regionibus naufragio perijt, nec quid de eius cadauere factū sit, postea scire potui. Sciscitabar ergo ab his pisciculis, an aliquid de eo scirēt. Verum hi eo tempore nondū se natos fuisse respondēt. Quare maiores interrogādi essent. Princeps audito tam lepido dicto, ipsi quoq; maiores iussit exhiberi, semperq; eum postea inter præcipuos conuiuas habuit. Fabula indicat, apud literarū inopes doctis viris nō tā doctrinam, quàm facetias & vrbana dicta prodesse.

De Cane pluuiam timente, quia feruenti aqua fuerat excoctus. 19

CAnis qdā quoties pluebat domo egredi nō audebat. Interrogatus ab alio cane, cur hoc faceret: Quia, inquit, quondam feruenti aqua excoctus sum.

Fabula īdicat, grauia mala expertis, leuissima quæq; timori esse.

De uiro qui uicino conuicitante uesicam concutiebat. 20

VIr quidam prudēs mitis ac trāquilli ingenij habebat uicinum maledicum, iurgiorū amantē, qui eū cotidie conuicijs & maledictis ad iram prouocabat. Vt igitur illius petulantiam & procacitatē retunderet, quoties eum conuiciātem audiebat, nil respondebat, sed uesicam uento plenam, in qua fabas concluserat, concutiebat, cuius sonitu illum erubescere, & à conuitijs

desistere compellebat.

Fabula indicat, maledictis & stultis viris minime respondendum, ne eis similes iudicemur.

De Asino, qui porco inuidebat. 21

Asinus porco, qui sub eodem erat domino plurimum inuidebat, quòd omnis laboris expers, uarijs nutriretur cibis, indiesq; pinguior fieret: ipse autē plurimum laboris sustinens duris paleis aleretur: unde macilentus effectus uix ingredi posset. Sed ubi uidit contubernalem suum ad lanienā trahi, ut occisus hominum esset cibus, aliquantulū recreatus, Atat, inquit, hinc illa in nutriendo porco hominū diligentia. O` quàm melius est asinum esse quàm porcum.

Fabula indicat, ijs quos felices putamus, minime inuidēdum, quum illa adumbrata felicitas sæpe multæ sit causa miseriæ.

De muliere ob turdos uerberata. 22

Vir quidam iracūdus emens merulas, dederat uxori coquendas, dicēs, Coque hos turdos. Cui uxor, Merulæ sunt, non turdi. Quum autem maritus cōtenderet esse turdos, nec uxorē posset inducere, ut turdos esse assentiretur, plurimis eam uerberibus affecit. Exacto autem anno, quum dies certaminis illuxisset, mulier uerberū memor, Hæc est, inquit, illa dies, qua me superiori anno ob illas maledictas merulas tā male tractasti. Adhuc, inquit uir, negare audes illos fuisse turdos? & quū rursus mulier uiro non cederet, iterum uapulauit, sicq; quotannis eadem die redeunte uapulabat.

Fabula

Fabula indicat, stultũ esse aduersus potentiores se, ob minimam rem velle contendere.

De uiro qui experiri uoluit mentem uxoris. 23

Vir quidã callidus experiri cupiens animũ uxoris, quæ sæpenumero dicere solebat, adeo uiri amorẽ sibi infixũ, quòd si optio daretur, mariti uitã sua morte redimeret, super nudos utriusq; pedes stuppã igne succẽsam decidere permisit. Tũc mulier dolore affecta, amorisq́; oblita mariti, à suis tantũ pedibus ardentẽ stuppã excußit. Fabula viros admonet, ne mulieribus fidẽ adhibeãt, quũ maritos magis quàm se ipsas amare testantur.

De Opilione qui inter canes Lupum aluerat. 24

Opilio reperiẽs catulum lupi domum tulit, eumq́; inter canes ouiũ custodes, aluit. qui ubi adoleuit, oues occidere, canesq́; ut unà secũ comederẽt, edocere. Quod Opilio *animaduertens lupũ quidẽ occidit, canes tamẽ ut ab ouiũ cæde tẽperarẽt, nõ poterat prohibere. Tũc pastor secum, Merito plector, ut qui lupũ canibus immiscui, q eos oues occidere docuit.* Fabula indicat bonorũ mores malorũ cõsuetudine corrũpi

De filio hortulani pũcto ab urtica. 25

Filius olitoris punctus ab Vrtica, quæ paternis in hortis creuerat, cõquestus est patri, quòd herba domestica ne heri quidem sui filio pepercisset. Cui pater, Fili, inquit, huic innatũ est omnibus eandem esse.

Fabula indicat, virum natura malignum, ne à domeſticorum quidem iniurijs abſtinere.

De gallo uulpinam pellē fugiente. 26

GAllus à Vulpe captus, magna difficultate illius manus euaſerat. Hic paulopoſt uiſa uulpis pelle, uehementer territus fugiebat: qui cum à cæteris irriderетur auibus, quòd inani timore concuteretur, Si inter uulpis ungues ut ego, inquit, fuiſſetis, pedum ueſtigia, nedū pellem illius timeretis.

Fabula indicat, è magnis periculis elapſos, quæque minima formidare ſolere.

De paſtore gregem ſuum aduerſus lupum hortante. 27

PAſtor, qui magnū caprarū ouiūq; gregē habebat, uidēs gregē ſuū quotidie lupi eſcā fieri, ac minui, oues & capras congregans, longa eas oratione hortatus eſt, ne uellent lupū formidare, quū eſſent numero plures, & cornibus, quibus lupus careret, inſuper armatæ: ſed uellent unanimiter, & auxilio mutuo ſeſe ab illius impetu & furore defendere, promittens ſe quoq; eis nō defuturū. Illæ hac oratione animatæ promittūt, iurantq; ſe nequaquā lupo ceſſuras. Quum autē paulopoſt lupus aduentare nunciaretur, tanto timore affectæ ſunt, ut nullis paſtoris uerbis poſſent à fuga cohiberi. Tunc paſtor ſecum, Impoßibile eſt, inquit, mutari poſſe naturam.

Fabula indicat, hoīes natura ignauos ac meticuloſos, nō ſolū conſpectu, ſed etiā hoſtiū fama terreri, nullaq́ue ducis oratione ad virtutē accendi.

De Apro asinum ad certamen prouocante. 28

APer asinũ ad certamen prouocans, sperabat se uictorẽ fore, quòd longiores acutioresq; sibi, quàm aduersario dentes essent. Sed quũ asino propinquasset, ferratis pedibus percussus, cecidit semimortuus. Paulò pòst ad se reuersus: Non istinc me lædi, inquit, credebã.

Fabula indicat, virũ prudentẽ omnia explorare debere, vnde ab aduersario possit offendi.

De Viro qui uxori se ouum peperisse dixerat. 29

VIr quidam experiri uolens, an uxor cõmissa tegeret, Vxor, inquit, magnũ portentum, & silentio dignum, mihi hac nocte contigit (cum illa enim cubans hoc dicebat) quod enarrarem, si à te nõ efferri arbitrarer. Verum non audeo, quia mulieres rimarum plenas, & hac illac perfluentes audio. Cui uxor, Nondũ me per nosti mi uir, qui ex aliarum ingenijs me iudicas. Potius mortẽ mihi paterer inferri, quàm aliquid contra tuã uoluntatem efferrẽ, idq; iureiurando cœpit affirmare. Tũc maritus, quasi uerbis illius fidẽ haberet. Peperi, inquit, hoc ouum (dormitũ enim proficiscens ouum secũ attulerat) Sed caue, si me ames, ne cui hoc dicas. Tute enim nosti quãto dedecori mihi esset, si ex uiro gallina factus dicerer. Mulieri tarde admodũ nox discedere uisa est. Vix ergo aurora rutilante, cõmatrẽ cõueniẽs narrat maritũ duo oua peperisse: Illa uero alteri mulieri cõpatrem suũ tria oua enixũ esse. Quid multis moror? Antequam

sol occideret, per totam urbem uulgatum est hunc hominem ad XL. *oua peperisse.*

Fabula indicat, quæ taceri volumus, nulli mulieri esse dicenda.

De Sacerdote, qui Turdos puero suo assandos dederat. 30

Sacerdos gulæ deditus decem turdos pingues, ueru infixos, puero suo assandos dederat, dicens, oportere ab illo omnes ad unum edi, si in cinerem deijceret. Quum paulopost redijsset (fuerat enim ad quædam negocia expedienda profectus) reperit puerum eiulantē. Qui interrogatus, cur fleret, respondit, quia nō potuisset nisi nouem comesse, quum in cinerē decidissent, rogareq; ne alium tunc esse cogeretur, quoniam satis superq; satis uenter sibi turgidus esset. Sacerdos irritatus cum pueri amentia, tum quia se cœna priuatum conspiciebat, educto extra limē domus puero, ostēdit ei tres uias, dicens: elige quam uis, hic pernoctaturus non es.

Fabula indicat, amentes seruos domi non habendos.

De Ficedula turdum in fertiliorem locum ducente. 31

Ficedula per locū quendam desertū iter faciens, reperit turdum labruscæ uuis, & syluestrium arborum baccis uictitantem: apud quem hospitata, hortata est eum, ut relicto tam sterili & deserto loco, secum pergeret: se enim ducturā eum in regionem, suauißimis uuis, ficis, & omni pomorum amœnitate refertam. Quum

autem turdus illius consilijs obsecutus, in locum à ficedula prædictum peruenisset, reperit cibos adhuc suauiores, quàm illa promiserat. Sed quum uideret nõnullas aues uisco implicitas, alias laqueis captas, cõplures retibus irretitas, & mille insidias ac dolos auibus tẽsos, uale ficedula dicẽs, antiquam in patriam redijt, ubi usq; ad decrepitam ætatem, absq; ullo insidiantium metu, uitam tranquille protraxit.

Fabula indicat, longe melius esse tenui, & agresti victu quiete viuere, quàm lautis & oppiparis epulis, inter vitæ discrimina.

De Viro auaro moriente. 32

V*Ir auarus moriẽs, quum tunc demum intelligeret, nihil secum laturũ, uertit se ad amicos & propinquos, quos præsentes cernebat, dicens:* Discite *à me, qui omne uitæ tẽpus struendis opibus incubui, ne nimiũ studeatis cõgregare diuitias.* Ex *tot enim terræ iugeribus, et tã pretiosis uestibus, quas tãto sudore paraui, quinq; pedũ fossã, & liteamẽ unũ, quo mortuus tegar, possidebo.*

Fabula indicat, stultum & miserũ esse, tantã coaceruandis opibus operam impendere, quæ velimus nolimus breui sunt relinquendæ.

De Grammatico docente asinum. 33

G*Rammaticus quidã gloriabatur adeo in arte sua se excellẽtem esse, ut si digna daretur merces, nõ modo pueros, uerum etiam asinos docere profiteretur.* Princeps *audiens hominis temeritatem, interrogat eum, an si quinquaginta ei daret aureos, intra decenniũ docere asinum confideret.* Respondit *uir impudens, nõ recu*

ſare ſe ab eo interimi, ſi hoc ſpatio tẽporis Aſinus ille legere & ſcribere neſciret. Amici hoc audientes admirabantur, increpabantq́; hominem, qui non modo rem arduam, atq; difficilem, uerum etiam impoßibilem facere promiſiſſet, timebantq́; ne exacto hoc tẽpore à principe occideretur. Quibus ille reſpõdebat: Antè quàm hoc tẽpus elabatur, aut Aſinus morietur, aut princeps, aut ego

Fabula indicat, in periculo cõſtitutis moram ſæpe auxilio eſſe ſolere.

De lupo qui ſe religioni addixerat. 34

Lupus in ſenium deductus, cum nõ amplius uenari poſſet, ſeſe religioni addixit, ſumptoq́; monachi habitu, cibum hoſtiatim mendicabat. Reprehenſus ab alio lupo, Quid uis, inquit, faciam, dentes deciderunt, currere non ualeo: quare aliter uiuere poſſe diffido.

Fabula declarat, multos homines religioni ſeſe addicere, quia aliter uitam degere nequeunt.

De Morione [redacted] pro turibulo afferente. 35

S[redacted] cõplures in quoddã tẽplũ ad ſolẽnia celebranda conuenerant, ubi turibulũ nõ erat. Miſerunt ergo morionẽ quendã ad aliud tẽplũ propinquũ, ut inde turibulũ afferret: qui profectus, quum quid eſſet turibulũ neſciret, crucifixum ligneũ, quẽ ibi forte offendit, humeris tollens attulit ſacerdotibus: qui ridentes, quum nõ crucifixum, ſed turibulũ uelle dicerẽt, At ego, inquit fatuus, nihil ibi hoc magis tribulatum inueni.

Fabula indicat, res peragendas fatuis non committendas.

De Serpente Saxo oppreſſo. 36

SErpens ingenti oppreſſus ſaxo, rogauit uirum illac iter habentem, ut à ſe onus amoliretur, pollicitus ingentem ſe illi theſaurum, ſi hoc faceret, daturum. Quod quum uir mitis fecisset, non modo promiſſa non ſoluebat, ſed hominem morte dignum eſſe dicebat. Dum ita contenderent, accidit, ut ſimius illac tranſiret, qui iudex & arbiter electus, non poſſum, inquit, inter uos tantas componere lites, niſi uidero prius quo pacto ſerpens ſub ſaxo ſtabat. Quum ergo uir ſerpenti ſaxũ impoſuiſſet, inquit ſimius, ingratum animal ſub ſaxo relinquendum cenſeo.

Fabula indicat, ingratos homines nullo dignos eſſe beneficio.

De Viro lapidato qui reſurrexit. 37

VIr quidam lapidibus occiſus à populo, reſurrexit: qui interrogatus à quodam, quid ſibi in ea lapidatione moleſtius fuiſſet: Nihil, inquit, lapide, quẽ quidam iecit, quem mihi amicum eſſe credebam, quãuis non fuerim illo percuſſus.

Fabula indicat, mala quæ ab amicis inferuntur, grauiora uideri, quàm quæ nobis inferunt inimici.

De Vulpe capta et à gallo prodita. 38

VVlpes ruſtici laqueis, cuius plurimas gallinas occiderat, capta rogauit gallum, à quo ſolo uiſa fuerat, ut aut cultellum, quo laqueum ſcinderet, ſibi afferret, aut hero nihil diceret, quoad dentibus laqueum

abrupisset. Gallus utrunque pollicitus, dominum propere adiens, narrat uulpem casse detineri: quem claua armatum ad se perdendam uenientem uulpes conspicata: Infelix, inquit, & stulta ego, quæ credidi gallum mihi fidum fore, cuius tot uxores occideram.

Fabula indicat, ijs, quos insigniter læsimus, nunquam fidendum.

De Vulpe gallinas metu canis inuadere non audente. 39

VVlpes cohortem gallinarum nocte inuadere non audebat, metu canis, quem apud eas pernoctare cognouerat. Sed quum eas alio migrasse, ut cum nonnullis alijs gallinis degerent, intellexisset, ubi canis non erat, uoti compotem se fore rata, illuc se conferens, ad unam omnes occidit.

Fabula indicat, melius esse bonũ & strenuum vicinum, quàm ignauos consanguineos habere propinquos.

De Gallinæ pullo matri nõ obseqnente, unde à miluo raptus est. 40

GAllina pullos complures habens, uehementer extimescebat, ne sibi à miluo surriperentur. Vnde sæpe eos sub ala uiso miluo congregans, ab inimica alite tutabatur. Sed quadã die miluũ ad se accedentem cõspicata, filios conuocauit, qui omnes propere ad uocem matris currentes, salui facti sunt, uno dũtaxat excepto, qui matris uoce cõtempta, dum granum tritici esse cupit, per aëra curuis unguibus à sæua aue raptus est.

Fabula

Fabula indicat, qui parentum imperio non obſequuntur, in maximas calamitates incidere.

De Lupo in foſſam lapſo, & Vulpe irridente. 41

LVpum in foſſam lupariã delapſum uulpes conſpicata irridebat, & circum oras & foſſæ marginem lætabunda ſaltitabat, ſtolidum animal illum appellans, qui hominum fraudes nõ animaduertiſſet. Dum ſic ergo laſciua geſtiret, ſubſidens terra eam traxit in præceps: quam delabentem lupus cõſpicatus, Maximum, inquit, nunc mortis meæ ſolatium ad manes feram, uidens uulpem quæ me irridebat, mecum pereuntem.

Fabula indicat, vllorum calamitatibus nunquam inſultandum, quum in eaſdem nos quoq; incidere poſsimus.

De Lupo Oues inuadere uolente, ſed impedito. 42

LVpus & Leo contracta inter ſe amicitia uictum quæritabant: quum lupus audito ouiũ balatu, Cõfide, inquit, amice, cibus iam aderit. Secutus ergo ouium uocem, quum ad ouile perueniſſet, reperit illud optime munitum, & canes propè dormientes. Reuerſus igitur ad leonem, Non placet, inquit, mihi, quòd in præſentia edamus oues, macilentæ admodum enim ſunt, ſinamus eas pingueſcere, redituri, quum fuerint pingues effectæ.

Fabula eos arguit, qui impediti nequid faciant, ſe noluiſſe argumentantur.

De Vulture à Canibus capto ob prædam non dimissam. 43

VVltures duo cadauer depascentes, duo ingentia carnis frusta absciderẽt, quæ unguibus per aëra ferre decreuerant, quum subitò canibus aduentantibus, alter eorum dimissa sua parte cadaueris, eiulãs statim à canum conspectu procul abijt: Alter prædæ intentus, dum partem suam dimittere cunctatur, à canibus captus est: qui dum se iamiam moriturum uideret: Heu, *inquit, me miserũ & infelicem, qui paruæ uoluptatis causa tot uitæ uoluptates amittam.*

Fabula indicat, nimiã acquirendi cupiditatẽ sæpenumero auaris attulisse perniciem.

De Olitore qui Talpam occidere uolebat. 44

OLitor talpam capiens, eam interimere uolebat. Cui illa: Ne *occidas, inquit, mi here me famulam tuam, tam pulchra pelle cõtectam, & hortulos tuos gratis fodientẽ.* Non *me, respondit olitor, his blandulis delinies uerbis, quum me inuito hortulos meos, ut dicis, fodiẽs, herbas omnes, ut te ipsam pascaris, radicitus eruas, & me ad inopiã redigas.* Fabula indicat, in cunctis rebus uolũtatem hominum esse spectandã.

De uiro diuite illiterato, & inope docto. 45

VIr quidam diues, sed illiteratus, uirum doctum, sed inopem deridebat, quòd ipse sua industria

multas

multas diuitias congregasset, quũ ille qui tãta doctrina pollebat, maxima inopia permeretur. Cui ille: Nil mirũ, *quum tu opibus coaceruandis, ego uero doctrinæ comparãdæ, quæ lõge diuitijs præstat, incubuerim.* Hinc in*ter diuitem & literatum orta contentio, utrum doctrina, an gaza præstantior esset: componi non poterat, quũ uterque multos fautores haberet, sed plures diues.* Tandem *hoc pacto compertum est, doctrinã gaza præstantiorem esse:* Di*scordijs ciuilibus ambo solum mutare compulsi, quum nihil secũ è suis fortunæ bonis ferre potuissent, in aliam urbem se contulerunt: ubi uir literatus magna ad docendũ mercede cõductus, in magno pretio & honore habebatur.* Q*ui uero diues fuerat, panem hostiatim petere coactus inopia, cõfeßus est, se sua opinione deceptum.*

Fabula indicat, fortunæ bona, quoniã huc & illuc transeunt, ab animi bonis, quæ propria & perpetua sunt, longe superari.

De Vulpe capta á Cane dũ se mortuam simulat. 46

V*Vlpes simulãs se defunctã, ut aues ad se, tanquã ad cadauer accedentes, interciperet, luto oblita in quodã agro resupina iacebat expectans cornices, coruos, & huiusmodi rapaces uolucres, quas deuoraret, quum superueniens canis, eam mordicus captam cœpit dẽtibus lacerare.* Q*uod illa animaduertens,* Digna, *inquit, patior: nam dum fraudibus aues capere studeo, ab alio ipsa capta sum.*

Fabula indicat, q̃ alijs insidias moliũtur, mo-

leste ferre non debere, quòd ipsi quoque ab alijs capiuntur.

De Vrso qui uxori oculũ eruit. 47

VRsus dum forte cum uxore rixaretur, oculũ illi eruit. Sed postea pœnitẽs, tãto dolore affectus est, ut ungues sibi mordicus præcideret. Deide quũ inter loquendũ diceret, præ suo in ursam amore, se proprijs armis exuisse: Quid, inquit uxor, istud luscæ mihi nũc prodest? Antequam oculũ mihi erueres, istud faciendũ fuit.

Fabula indicat, post illatas iniurias seram esse pœnitentiã, quum facta infecta fieri nõ posśint.

De Leone irato contra Ceruum lætum morte leænæ. 48

LEo oẽs quadrupedes ad defunctæ uxoris exequias honestandas inuitarat. Cũctis igitur alijs mortẽ reginæ ineffabili dolore prosequentibus, solus ceruus, cui illa filios eripuerat, expers doloris, nullas lachrimas emittebat. Quod leo percipiens, accersitũ ad se ceruũ, ut illũ perimeret, interrogat, cur non cũ alijs reginæ mortẽ fleat. Cui ille: Fecissem, inquit, nisi me hoc facere prohibuisset. Aduenienti enim mihi, felix eius anima ad elysias sedes proficiscens aparuit, dicens, eius discessum nõ lugendũ, quum ad amœna uireta fortunatorũ nemorũ, sedesq́; beatas proficisceretur. Hæc leo audiens lætatus est, ceruoq́; ueniam dedit.

Fabula indicat, viri prudentis officium esse, interdum fingere, & sese à potentium furore honesta excusatione tutari.

De Patrefamilias succensente Cani ob Gallinas raptas. 49

PAterfamilias oblitus harã, in qua gallinæ pernoctabant, claudere: quum mane surrexisset, reperit oẽs à uulpe occisas, & ablatas esse. Indignatus igitur in canẽ, tanquàm malũ rerũ suarũ custodẽ, multis illũ afficiebat plagis. Cui ille: Si tu, inquit, cui gallinæ oua & pullos pariebant, in occludendo ostio negligens fuisti: quid mirũ, si ego alto sopore oppressus, uulpẽ uenictem non sensi? qui nulla ex illis emolumenta percipiebam.

Fabula indicat, haud vnquam sperandũ diligentem fore familiam, cuius paterfamilias negligens fuerit.

De delectore Militum. 50

DElector quidã mißus à duce suo ad milites diligẽdos, qui rebus bellicis magis idonei uiderẽtur: inter cæteros quendã eligere uolebat procera statuta & qui aspectu ipso præ se ferebat strenuũ bellatorẽ. Tunc ille, Falleris, inquit, ò delector: nõ sum enim is q uideor.

Fabula indicat, ex ipso corporis habitu homines non esse iudicandos.

De Vulpe Gallinam incubantem occidere uolente. 51

VVlpes rustici cuiusdam domum ingressa, reperit in nido gallinã ouis incubantẽ: quæ eam rogabat dicens: Ne me, obsecro, in præsentia occidas macilentã. Expecta paululum, dum pulli mihi nascãtur, quos ut te-

nellos absq; dentium dolore esse poteris. Tunc uulpes: Nõ essem, inquit, inter uulpes numerãda, si nũc esuriẽs, spe pullorũ, qui nondũ nati sunt, paratũ omitterẽ cibũ. Dentes ualidos gero, qui quamlibet durißimam carnem molere consueuerunt. Hæc dicens, gallinam deuorauit.

Fabula indicat, eum amentem esse, qui incerta spe maiorum rerum, præsentes omittit.

De Cane qui societatem cum Asino aduersus Lupum iniuit. 52

CAnis Molossus cognoscens se lupo, cum quo magnas exercebat inimicitias, imparẽ, statuit aliquẽ sibi socium asciscere, ut mutuo auxilio lupũ superaret. Videns autem asinum lupo uocaliorem, maiorem, clitellisq́; uelut thorace armatum, magnasq́; pilas podice cũ magno tonitru emittentem, ratus est eum strenuum esse bellatorem. Quare contracta societate, lupũ ad pugnam prouocauit. Sed ubi ad primum lupi conspectùm asinum fugientem uidit, nilq́; aliud, quàm inconditos clamores, & magnos uentris crepitus edentem, ipse quoque fugiens, socium in ipsa pugna deseruit pabulũ lupo, uulturibusq́; futurum.

Fabula indicat, stultos esse, qui hominum uirtutem ex verborum ampullositate, & corporis proceritate dijudicant.

De lupo gregẽ aggresso, quũ ibi duo canes essent inter se pugnantes. 53

LVpus ex alta specula cõtemplatus canes geminos gregis ouium custodes inter se pugnantes, & sese mutuis

mutuis morſibus dilacerantes, ſpem concepit poſſe tutò oues inuadere. Magno igitur impetu in oues delatus, quum unã oppidò pinguem rapuiſſet, concitè fugiebat. Canes id conſpicati, omiſſa domeſtica pugna, lupum fugientem aſſecuti, tantis illum affecere uulneribus, ut uix poſſet euadere. Cum autem mox ab alio lupo interrogaretur, cur ſolus gregem eſſet adortus, ubi tam ualidi erãt propugnatores: Domeſtica, inquit, pugna deceptus ſum.

Fabula indicat, quòd inimicitię externorum, diſcordes propinquorum animos reconciliare ſolent.

De aſino qui obiens uinum effudit. 54

V*Ir quidam pauper, cui præter uini dolium, & aſinum nihil erat, filiam unicam cuidã ſpoponderat adoleſcenti, paulum neſcio quid pollicitus dotis, quam ex uini & aſini pretio (cõſtituerat enim hæc uenũdare) contrahere poſſe arbitrabatur. Sed ſequenti, qua ſponſalia facta ſunt, nocte aſinus obijt, & inter moriendum, fracto calcibus dolio, uinum effudit.*

Fabula indicat, nullam in rebus caducis ſpem habendam.

De arũdine nidulũ ab auicula petẽte. 55

A*Rundo ægre ferebat, quum cætere non ſolũ arbores, uerum etiam herbæ interdũ nidos auium ſuſtinerent, ſe eo honore priuari. Rogauit ergo auiculam quandã, ut ipſa nidificaret. Cui illa: Facerẽ, inquit, niſi inſtabilitati tuæ diffiderem. Nolo enim filiorũ meorum domum in fundamento tam inſtabili collocare.*

Fabula indicat, res noſtras viris inſtabilibus minime committendas.

De Pica Cuculum pro Accipitre fugiente. 56

PIca inter arborum frondes diliteſcẽtem cuculũ cõſpicata, Accipitrẽ eſſe ſuſpicata eſt. Quare cõcita fugiebat. Quod nõnullæ aliæ aues, quæ propè aderant, intuitæ, picam irridebant, quod pro accipitre Cuculum fugeret: qbus illa: Malo, inquit, a uobis irrideri, quam ab amicis fleri. Fabula indicat, melius eſſe, inimicis ridẽdi, quàm amicis flẽdi prębere materiã.

De Seruo qui Aſinam heri è rupe deiecit. 57

SEruus cuiuſdam agricolæ aſinũ domini ſui ex alta rupe præcipitem dedit, ne cotidie huc & illuc illum agere cogeretur, mẽtitusq; eſt domino, illum ſponte ſua ſe deieciſſe. Ob hoc dominus ſeruũ compellebat omnia humeris ſuis ferre, quæ antè aſinus portabat. Quod ſeruus nequam animaduertẽs: Male, inquit, mihi conſului, quum innocentem conſeruum meum peremi, qui me tanto labore leuabat: iuſte nunc plector.

Fabula indicat, inſipientes dũ mala à ſe amoliri volunt, ſæpe incidere in grauiora.

De Porco poſt Mortem gratiam domino referente. 58

POrcus criminatus ab ouibus, quòd domino, à quo tanta paſcebatur diligẽtia, nullam referret gratiã,

quum

quum ipsæ lac, lanam, agnosq́; illi præberent: Mortuus, inquit, referã: non ab re me nutrit. Fabula indicat, quòd nemo absq; spe præmij laborem subit.

De Merula miluū extimescente. 59

MErula suspiciens miluum magno ambitu aëra circinantem, ingentesq́; eiulatus edentem, uehemẽter exterrita est. Cui turdus: Ne trepida soror, inquit, tãtos pugnæ apparatus, totq́; minas in exiguũ murẽ, aut in pullũ gallinaciũ tandẽ effundet. Cauẽdũ nobis est ab accipitre, cuius prius ungues, quàm uocẽ sentire solemus. Fabula indicat, magis quietos & tacitos hoĩes, quàm minaces & verbosos extimescẽdos.

De Gallis inter se pugnantibus. 60

GAlli duo, ut eorum mos est, inter se de ducatu gallinarum accerrime certabant. Qui superior in pugna fuerat, alarum plausu, uocisq́; cantu se uictorem fuisse significans, uenere & ocio emarcuit. Victus autẽ à conspectu gallinarum profugiens, cum cornicibus, & pauonibus sese cotidie pugnando exercebat: inferendi, uitandiq́; ictus artem ediscebat: qui ubi se satis instructum uidit, rediens, aduersarium ad pugnam prouocatum, nullo negocio superauit. Fabula indicat, nihil æquè milites eneruare, quàm nimium veneris vsum, desuetudinemq́; pugnandi.

De Viro benefico, qui in Latrones inciderat. 61

VIr beneficus, & in cũctos liberalis, peregre profectus incidit in latrones: qui circumstantes quũ

eum interimere uellent, exclamauit unus ex eis: Ne interficiatis hunc uirum bonum, & de me benemeritum. Quippe qui me non ſolum olim benigne ſuſcepit hoſpitio, uerum etiam ægrotum fouit, medicoq́; curandum tradidit: Quibus uerbis moti ſocij, illum illæſum abire permiſerunt.

Fabula indicat, quoad poſſumus, beneficia in cunctos conferenda.

De Cane qui occidit filiũ domini. 62

VIr quidam diues uenandi ſtudio mirifice deditus, complures canes alebat, quorũ unus filium domini morſu interfecit. Dominus ira percitus, non ſolum homicidam, uerumetiam omnes alios iuſsit occidi. Tunc ait unus ex eis: Vnus peccauit, & cuncti plectimur.

Fabula indicat, vnius malignitatem ſæpe multis obeſſe.

De Agricola icto ab ape. 63

AGricola ictus ab ape, admirabatur, ut ex eodem ore ſuccus tam ſuauis, & ſtimulus tanti doloris exiret. Reſpondit apes: Quò beneficentior ſum, eò maiori odio proſequor mihi inferentes iniuriam.

Fabula indicat, quò magis homines benefici ſunt, eò minus iniurias tolerare.

De capra prohibita à Cane hortum intrare. 64

CApra eſuriens hortum quendam, ubi uirentia uiderat olera, intrare cupiebat: Sed canis moloſsus, quẽ olitor cuſtodẽ appoſuerat, nõ permittebat, minitans

ei mortē, si pedem introferre tētaret. Cui capra: Quid, inquit, me esse prohibes, quæ tibi nulli sunt usui? Nulla, respondit canis, ratione hoc facio: sed quia ita mihi insitum est à natura.

Fabula exprimit, naturam auarorum: qui multis rebus abundant, quibus neque ipsi fruuntur, neque alios frui patiuntur.

De hydro ranam deuorare uolente. 66

HYdrus in quadā palude ranam persequebatur, quem quū illa euadere non posset, conuersa dicebat: Ne me deuora hydre, quæ nulli unquam nocui. Cui hydrus: Clamor tuus, inquit, minæq;, quibus die noctuq; obstrepis, te maleficum animal esse testātur. Quòd autē nō noceas, impotentia causa est, dentes enim nō habes.

Fabula indicat, multis non animum nocēdi, sed vires deesse.

De iuuene ducturo uxorem rogante amicos ut pro se orarent. 67

IVuenis quidam desponsurus uxorem, quum interrogaretur, an eam uellet: cō uertit se ad amicos & propinquos, qui ibi aderāt, dicēs: Quid ut muti siletis? Cur non deum, ut me hodie adiuuet, oratis? Si enim sternutātibus deum adesse precamur, ubi nullum est periculum, quanto nunc magis pro me orare debetis, cui tantum uidetis imminere discrimen?

Fabula indicat, ducētes vxorem maxima adire pericula.

De uiro decrepito arbores inserēte. 68

VIr decrepitæ senectutis irridebatur à iuuene quodam, ut delyrus, quòd arbores insereret, quarum nō esset poma uisurus. Cui senex: Nec tu, inquit, ex ijs, quas nunc inserere paras, fructus fortasse decerpes. Nec mora: Iuuenis ex arbore, quam surculos decerpturus ascenderat, ruens collum fregit.

Fabula indicat, mortem omni ætati esse communem.

De Claudo primum accubitum occupante. 69

CLaudus quidā ad nuptias inuitatus, in primo discubuit loco. Sed magister conuiuij eū inde detrahēs, in ultimo collocauit, dicēs: Sedes nulla datur præter quàm sexta trochæo: alludēs ad hunc pedē, cui duæ syllabæ dispares sunt, ut illi pedes erāt: & q in ultima metri heroici locatur sede, ut ille ima cōuiuij parte dignus erat

Fabula indicat, primos accubitus non occupandos, ne irrideamur inde detracti.

De Viro qui Thesaurum compatre conscio abdiderat. 70

VIr quidam admodum diues, thesaurū in sylua infoderat, nemine præter compatrem, cui plurimū fidebat, cōscio. Sed quū paucis pòst diebus ad eū uisendū accessisset, reperit effossum, atq; ablatū. Suspicatus igitur id, quod erat, à compatre sublatū, eū conueniens: Volo, inquit, cōpater mi mille aureos, ubi thesaurum

abdidi, adhuc infodere. Cõpater cupiẽs plura lucrari, retulit, reposuitq; thesaurum: quem quum uerus dominus paulopost accedens reperisset, secum domũ tulit, cõueniensq; cõpatrem, inquit: Fidifrage ne sumas inanẽ laborẽ, ut ad thesaurũ accedas: amplius enim nõ inuenies.

Fabula indicat, quàm facile sit virum auarũ spe pecuniæ decipere.

De Leone à Vulpe edocto ut posset è uinculis exire. 71

LEo cõprehensus laqueo, totis uiribus uincula dirũpere conabatur, quò autem maiori conatu laqueũ trahebat, eò arctius detinebatur. Vulpes illac iter habẽs, cũ hoc esset intuita: Nõ uiribus, inquit, mi rex istinc euades, sed ingenio: Relaxandus enim laqueus, & dissoluendus, non trahẽdus est. Quod quũ leo fecisset, statim soluto laqueo, quo erat astrictus, liber euasit.

Fabula indicat, ingenium viribus longe esse præstantius.

De Psittaco ob artem exprimendi uerba humana honorato. 72

PSittacus in aula regis degẽs interrogabatur à cæteris auibus, quid ita in magno haberetur honore. Quibus ille: quia. inquit exprimendi humanas uoces artem edoctus sum.

Fabula nos admonet, vt bonas & liberales ediscamus artes, si volumus vbiq; clari honorabilesq; haberi.

De Philosopho cynico qui percussori suo argenteũ dedit numum. 73

PHilosophus Cynicæ sectæ in iurgio colapho percussus, non solũ commotus non est, uerũ etiã percussorem argẽteo numo donauit. Quod quum omnes qui aderant, admirarentur, dicerentq; eum dignum iterum cædi: Nescitis nunc, inquit, quid egerim: Scietis autem postea. Haud longo pòst tempore percussor ille uolens quendam alium cædere (sperabat enim aliquid fortasse lucrari) letale uulnus accepit. Mortem igitur sibi imminere sentiens: Quanto melius, inqt, mihi fuisset colapho à Cynico repercuti, quàm numo etiam aureo donari.

Fabula indicat, delinquentibus impunitatem peccandi potius, quàm pœnã interdũ nocuisse.

De Boue cornua à deo petente. 74

BOs ægre ferebat uires inermes sibi à natura datas, quoniam armis carebat, quæ uiribus potiora putabat. Rogauit ergo Iouẽ, ut sibi cornua concedere dignaretur. Quod quum impetrasset, statim uoti sui eũ cœpit pœnitere. Nam quum inermis liber esset, à nemineq; capi posset, natis cornibus laqueo cõprehensus ad arandũ ducebatur, & immensos labores subire cogebatur.

Fabula indicat, nihil à deo petendũ, nisi quod ille nobis profuturum intelligit.

De Sene à filio eiectus à domo, qui duo lintea petiuit. 75

VIr quidam decrepitæ senectutis, domo eiectus à filio, in xenodochio degebat. Conspicatus autem

filium illac iter habentem, eum rogauit, ut ſaltem duo lintea ex rebus ſuis, quas tanto ſudore parauerat, ſibi mitteret, qui tandem paternis precibus motus imperat filio ſuo puerulo, ut expetita ad auum lintea ferret. Puer *ſagax, & tali dignus patre, unum tantum tulit.* Increpi*tus autem à parente, quòd non duo, ut iuſſus erat, attuliſſet:* Seruo, *inquit, alterum tibi, ut quum decrepitus in xenodochio deges, illud tibi mittam.*

Fabula indicat, qua mente in parentes ſumus, eadem liberos noſtros in nos futuros.

De Puero diſcere nolente. 76

PVer *oſor literarũ in ludum literarium à patre deductus, nullis magiſtri blanditijs induci poterat, ut primam* Alphabeti *proferret literam.* Tum *præceptor:* Aperi *os, inquit, quod huius literæ exigit enuntiatio.* Ille *uero hiabat, ſed abſque uoce.* Præceptor *uidẽs laborem ſuum irritum (neque enim puerulam ac nouicium uerberandum cenſebat) iubet eum inter condiſcipulos ſedere, eos monens, ut illi perſuadeant hanc uel ſaltem literam efferre.* Tum *condiſcipuli pro uirili quiſque eum hortari, dicentes,* Eſt'ne *tantus labor a dicere?* At *puer uerſutus:* Non *eſt, inquit, arduum dicere a: ſed ſi a dicerẽ, uellet ut b diſcerem & cætera.* Non *erit ea uis præceptori patriq; ut diſcam.*

Fabula indicat, nolẽtes diſcere à nemine poſſe compelli.

De Oue capta à Cane uociferante, quòd à Lupo capta non faciebat. 77

OVis cõprehẽsa à cane gregis custode, maximos edebat eiulatus, capta autem à lupo, nullam emittebat uocẽ. Interrogata à pastore, cur ita faceret: Molestius, inquit, mihi est à cane, qui mihi custos & amicus esse debet, lædi, quàm à lupo, quem natura perpetuum mihi genuit inimicum.

Fabula indicat, grauiores nobis domesticorum, quàm externorum esse iniurias.

De Pauone à milite pẽnis spoliato. 78

PAuo apud militem, qui galeam multis Struthionis pennis ornauerat, gloriabatur se multo pulchriores pennas habere, utq́; id uerũ esse approbaret, caudã in gyrum explicuit: Miles illarum pulchritudine illectus auem capiens, eam tãto priuauit ornatu, conumq́; galeæ insigniuit. Tũc secũ Pauo: Me miserũ & stultũ, inquit, q tã pretiosas res raptori ostẽdi, quas occultare debebã.

Fabula indicat, pretiosarum rerum ostentatione multos ad rapinas concitari.

De Turdo per Viscum capto. 79

TVrdus uisco captus ab aucupe, se ipsum afflictabat dicens. Non tantum mortis dolore excrucior, quantum quod meæ res me perimunt. Aiunt enim uiscum ex turdorum stercore procreari.

Fabula indicat, homines tunc vehemẽter cõmoueri, quum rebus suis intereunt.

De auaro

De Auaro poma marcescentia comedente. 80

VIr auarus plurima pulcherrimaq; poma collegerat, qualia in hortis Alcinoi, & Hesperidũ fuisse poëtæ fabulantur, quibus ita parcebat, ut nisi corrũpi inciperẽt, esse nõ auderet. Huius filius oppidò liberalis, sodales suos ad pomaria sæpe ducebat, dicens: Accipite ex his quæ uultis omnia, præter marcescentia: illa enim pater meus in secunda mensa semper sibi iubet afferri. Huic præcepto illi lubenter obtemperabãt. Fabula indicat, homine auaro nihil esse miserius, qui aliis custodit, quæ ei deus fruenda concesſit.

De auaro nimis agros custodiẽte. 81

VIr quidã extremæ auaritiæ emit prædia admodũ feratia, & omni fructiferarum arborũ genere referta, quæ priori domino amplisſimos fructus reddebãt, quamuis immunita essent, & cunctis uiatoribus peruia. Ratus igitur nouus dominus, si melius coleret, & diligentius custodiret, uberiòres fructus se inde capturum: optime colere cœpit, & densis uepribus ac parietibus clausit, custodesq; diligentes apposuit: uerũ post hãc tã diligentem custodiam agri parum fructus illi reddebãt. Consultus autem deus unde hoc accidisset, ita respõdit:

Ipse mali tanti causa es, qui sepibus agros,
Parietibusq; arctis obstructos undiq; seruas.
Multa dedi quondam, quia multi multa petebant.
Vni seruit ager tibi nunc, cur tanta requiris?

Fabula indicat, liberali viro deum multa largiri, quo multorũ indigentiæ valeat ſubuenire.

De malo arbore ingentia poma procreante. 82

MAlus arbor oleam irridebat, quòd exiguas procreaſſet baccas, quum ipſa ingentia, & quæ uix ſui rami ferrent, mala produxiſſet. Sed uehemẽti exorto uento quum pomorum onere, tum ui turbinis, & poma fere cuncta ceciderũt, & rami confracti ſunt: Olea autẽ illæſa permanſit. Tunc ſecum malus: Quãto, inquit, melius mihi fuiſſet minores fœtus edidiſſe?

Fabula indicat, nos debere modicis rebus eſſe contentos, quũ amplæ opes, & nimiæ diuitię ſinę ingenti periculo nequeant poſsideri.

De muliere à uiro uerberata, quæ ſe mortuam ſimulabat. 83

MVlier quædam à uiro multis uerberibus affecta, ſe mortuã ſimulabat, quò marito timorem incuteret: retento enim anhelitu, immobilis reſupina iacebat. Vir ſagax, & mulieris fraudum nõ ignarus: Beſtia, inquit, mortua pelle nudanda eſt: arreptoq́; cultro, à pedibus pellem diripere cœpit. Vxor ſentiens quorſum ſua tenderet ſimulatio, pedem retrahens, illico reſurrexit.

Fabula indicat, quòd viro prudenti fruſtra muliebres tenduntur inſidiæ.

De miluo

De Miluo & accipitre apud aquilam de præſtantia cõtendentibus. 84

Miluus cum accipitre aqud aquilam de præſtãtia certabat, dicens, ob corporis magnitudinem ſeſe illi præferendum. Contrà accipiter, non ſtaturam, ſed uires ſpectari oportere, dicebat. Tũc aquila: Ite, ait, uenatum, & uter ueſtrum digniorem mihi attulerit prædam, eum præſtantiorem iudicabo. Quum autem miluus exiguum murẽ, accipiter uero columbam aportaſſet, inquit aquila, Quanto colũba maior eſt mure, tanto accipitrẽ miluo præſtantiorem eſſe pronuncio.

Fabula indicat, ex operum, non corporum magnitudine homines metiẽdos.

De Inſano ſapientiam uendente. 85

INſanus quidã urbes peragrans, alta uoce clamabat, ſapiẽtiam ſe habere uenalem. Cuidam autem oblato argẽto eam petenti colaphum incußit, longumq; filum dedit, dicens, eris ſapiens, ſi quouſq; hoc filum protẽditur, ab inſanis & furioſis abfueris.

Fabula indicat, nullum cum inſanis habendũ eſſe commertium.

De Porcello & teſtamẽto patris. 86

POrcellus mortem parentum ingenti clamore deflebat: ſed quum lectis teſtanenti tabulis, magnum glandis aceruũ, multoſq; farinæ modios ſibi relictos cognouiſſet, obticuit. Rogatus cur nõ amplius fleret: Farina, inquit, & glandes os mihi occluſerunt.

Fabula indicat, amplas hæreditates hæredũ dolori facile finem imponere.

De ouibus immoderate ſegetem depaſcentibus. 87

AGricola cõquerẽte, quòd oues uniuerſam ſegetẽ depopularẽtur: Iupiter eis præcepit, ut modeſte depaſcerent. Quæ quum præceptis nõ obtemperarent, lupo iniunctũ eſt, ut oues moderate puniret. Sed paſtore conquerente, totum ouium gregem à lupo occiſum, Iupiter iratus uenatori imperauit, ut lupũ perimeret. Quod ille impigrè eſt executus. Fabula indicat, nullum immoderatum eſſe diuturnum.

De Leone Partem prædæ à lupo petente. 88

LVpus & uulpes inita inter ſe ſocietate uenatum profecti ſunt: qui quum ceruum, quem ceperant, diuidere uellent, ſuperueniens leo tertiam prædæ partem ſibi, ut quadrupedũ regi deberi dicebat. Lupus uero negabat. Tunc excandeſcens leo, iniectis in lupum unguibus, totum eius caput pelle nudatum rubicundum reddidit. Vnde lupus uix uiuus euaſit. Conuerſus hinc in uulpem leo, tu uero quid dicis? Ego, inquit, mi domine rex non tertiam modo partem, ſed totum ceruum tuum eſſe nõ inficior. Ecquis, inquit leo, te ita ſapienter docuit reſpõdere? Galerus, ait uulpes, ille ruber, quam ſocio meo lupo impoſuiſti. Fabula indicat, melius eſſe partem interdum cõcedere, quàm totum amittere.

De Viro Vxorem non cognoscente ut felix euaderet. 89

VIr fatuus uxorem ducturus, audiuit à uicino suo, illum futurũ in pecoribus fortunatũ, qui uxorem post nuptias primis tribus diebus non tangeret. Vt igitur hanc felicitatẽ consequeretur (erat enim pastor ouium) nocte prima uxorẽ non attigit, nihiloq; magis, quæ eam cõsecuta est. Virgo libidine incensa, quũ se huc & illuc in lecto uolutaret, neq; ullis blanditijs uirũ ad opus maritale possét impellere, tertia nocte maritũ nil tale suspicantem, & propterea alto oppressum somno, securi aggressa, duobus ictibus percußit. Quum autẽ interrogaretur, quid eã ad tantũ facinus impulisset: Infelicitas mea, inquit: existimans magnam mulierum esse infelici tatem uiros stertere, quum fodere debeant.

Fabula indicat, vxores non sinendas virgines permanere.

De uiro sepẽ destruente ut inutilẽ. 90

VIr quidam sepi, qua eius uinea conclusa erat, ut sterili cõuiciabatur, eamq; ut nullius emolumenti excisam exusserat. Tunc uinea aperta, & pecoribus & hominibus facta peruia, à cunctis depopulata est. Dominus uineæ hoc conspicatus se ipsum stultitiæ accusabat, ꝙ sepem uuæ suæ custodem tam imprudenter amouisset.

Fabula indicat, qui res seruant, non minus facere, quamuis ociosi videantur, quàm qui eas suo labore congregarunt.

De Dæmone morte diuitum lætante, pauperum uero mœsto. 91

DÆmon terrarũ orbem peragrãs(ut eius est mos) animaduertit iuuenem quendam parẽtum morte lætantem: Vnde totus exhilaratus est. Sed ulterius progressus fleuit, quum alium filiũ in funere patris mœstum intueretur. Interrogatus tam diuersorum affectuum causas. Risus, inquit, filij ex obitu parẽtum, significat illos diuites esse defunctos, quorum admodum rari nostras effugiunt manus. Fletus uero, paternæ est signum inopiæ. Pauperum autem regnum cœlorum ut plurimum esse consueuit.

Fabula indicat, nimias diuitias homines ad inferna deducere.

De Lupo esuriente qui in cadauer bouis inciderat. 92

LVpus senio confectus, quũ amplius uenari nõ posset, magna cruciabatur fame, nec aliquẽ cognatũ aut amicũ, qui eum cibo iuuaret, poterat inuenire. Dum ergo mœstus ingentẽ peragraret syluam, in bouis cadauer incidit, quod uix cœperat laniare, quum non solum cæteri lupi, uerum etiã uultures, corui, & cornices illuc se contulerant, lupum orantes, ut se in amicitiam, & in partem prædæ admitteret. Tunc secum lupus: Quẽ paulo ante fratres & filii negligebant, ecce alienigenæ animantes nunc honore prosequuntur, & amicũ expetunt. Non mihi, sed boui hunc exhibent honorem.

Fabula

Fabula indicat, pauperem cunctis odiosum esse, diuitibus vero ab omnibus honorem exhiberi.

De Vulpe capta & Rusticum, ut se dimitteret, orante. 93

Vulpes capta à rustico cuius quamplurimas gallinas occiderat, blandis cum uerbis orabat, ut se dimitteret, persancte iurans nullũ ulterius damnũ se illi illaturam. Cui rusticus: Ignoscerem, inquit, tibi perlibenter, & te incolumẽ dimitterẽ, nisi te subdolum & fœdifragũ animal esse cognoscerẽ. A mortua nullũ mihi detrimẽtum inferri posse certò scio, à uiua uero subdubito.

Fabula indicat, perfidis & fallacibus viris nullam adhibendam fidem.

De Porco læto morte inimici. 94

Porci duo erãt cuidam subulco, tã immortale inter se odium, & perpetuas inimicitias habentes, ut cotidie sese dẽtibus lacerarẽt. Quum autem dominus unũ ex eis occideret, alter incredibili afficiebatur lætitia, uidens inimico suo iamiam esse moriendum. Paucis autem pòst diebus, quum ipse quoq; ad necem traheretur, sese afflictabat, dicẽs, Heu me infelicẽ, cur inimici mei cæde lætatus sum, quem tam cito erã eodem exitu secuturus?

Fabula indicat, neminem debere ne inimici quidem mortæ lætari, quum exploratum sit cunctis esse moriendum.

De dæmone Vxorem recusante. 95

DÆmon defuncta uxore, quam admodum morosam & difficilẽ habuerat, in perpetuo cœlibatu permanere decreuerat. Ingreßus autẽ quendã hominẽ, ut inde exiret, nullis adiurationibus ac minis poterat adduci. Tandẽ exorcista quũ omnia prius frustra tentasset, sciens nullum uxore maius esse tormentum, minatus est, nisi egrederetur, se uxorem illi daturũ. Tum Dæmon alta uoce clamauit, Egredior, egredior: noli me iugalibus uinculis irretire: statimq; exiuit.

Fabula indicat, difficili & morosa vxore nihil esse miserius.

De Muribus tintinabulum feli suspendere uolentibus. 96

MVres in unum conueniẽtes, consultabãt, quo ingenio, quáue arte felis insidias possent euitare. Tunc qui cæteros & ætate, & rerũ usu anteibat, Reperi, inquit, uiam, quæ nos à tantis periculis incolumes cõseruabit, si mihi parêre uolueritis. Suspendamus collo eius tintinabulum, cuius sonitu ueniẽtem aduersus nos felem sentire poßimus. Tũc omnes uoce consona sentẽtiã illius ut saluberrimam laudauerunt, itaq; faciendum esse dixerunt. Surgens autem quidam senior, imperato silentio: Ego quoq;, inqt, istam sententiã approbo. Sed quis erit, qui collo felis tintinabulum suspendere audeat? Quum autem omnes hanc prouinciam subter fugerent, irrita sententia fuit.

Fabula

Fabula indicat, multos quæ facienda sunt, laudare: sed qui ea facere velint, paucos reperiri.

De Milite timente includi in oppido obsidendo ob auxilia à longe uentura. 97

Miles quidam prudens inuitatus à cõmilitonibus suis, ut cuidam Italie *oppido, quod ad regẽ* Gal*lorum defecerat, unà cum eis uellet esse præsidio:* Si *proprius, inquit loci dominus, oppidũ obsidebit, quis nobis suppeditabit auxilium?* T*unc illi,* Rex, *inquiunt,* Gallo*rum.* Miles *tumulum quendam conscẽdens,* O *rex* Gal*lorum, ter alta uoce clamauit.* Q*uum autem nullum sibi redderetur respõsum, cõuersus ad inuitantes.* Nolo, *inquit, illuc accedere, ubi qui mihi suppetias daturus est, auxilium implorantem non audiat.* C*æteri, qui illuc accesserunt à proprio oppidi domino obsessi, expugnato oppido, capti & iugulati sunt.*

Fabula indicat, stultos & amẽtes esse, qui sese periculis imprudenter obijciunt.

De Bobus sperantibus pascere qui ad arandum ducti sunt. 98

Bvbulcus stabulum ingressus, boues lætitia exultãtes aspexit: interrogauit igitur eos, quænam esset causa letitiæ. C*ui illi,* S*peramus, inquiunt, hũc diẽ absq; labore ĩ lætissimis pascuis nos esse ducturos.* Q*uid uos, inquit* Bubulcus, *ut ita credatis, induxit?* I*ta, inquiunt,*

fore somniauimus. Nolite, ait Bubulcus, huiusmodi somnio fidem adhibere, quod falsum esse deprehendetis: Ego enim somniaui uos hodie araturos: hominum enim somnia quàm brutorum ueriora esse consueuerunt.

Fabula indicat, nihil mortaliũ spe esse fallacius.

99 De Viro qui se felicitatis suæ causam, infelicitatis uero fortunã esse dicebat.

Vir quidã auariciæ deditus, quũ audiret, nihil mercatura esse lucrosius, diuẽditis paternis bonis, nauigare cœpit, prosperaq; usus fortuna, breui maximas diuitias cõgregauit: interrogatus autẽ ab amico, quomodo tam paruo tẽporis curriculo tot opes coaceruasset: mea, inquit, industria. Sed quum non contentus tot ac tantis, quas parauerat, diuitijs ditior nauigatione fieri uellet, bis, terq; naufragio facto, amißis opibus, ad summã inopiam redactus est. Qui deinde interrogatus quid eum paulò antè tantis rerũ omniũ copijs affluentẽ ad tantam paupertatẽ redegisset: fortuna, respondit. Quod fortuna audiens uehemẽter indoluit, ingratũ eum appellans, qui bonorũ se causam, malorũ uero uolebat esse fortunam.

Fabula indicat, improbe eos facere, qui felicitatis causam suæ industriæ, aduersitatis autem fortunæ adscribunt.

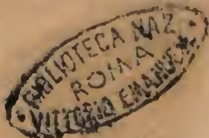
De Fœmina maritum ob pullos male seruatos uerberante. 100

Foemina quædam uirilis animi, maritũ meticulosum & insulsum multis affecerat plagis, quia unum ex pullis

pullis gallinaceis, quos abiens ei ſeruandos reliquerat, miluus abſtulerat. Quare uxore iterum abſente ne quem pullorũ, quibus datus hærebat custos, auis inimica poſſet eripere uniuerſos eodem filo ligatos diligentius cuſtodiebat. Sed quum ex improuiſo miluus adueniens unum unguibus rapiens uellet auferre, oẽs pariter per inane portauit. Infelix maritus memor ob unum pullum amiſſum ſe ab uxore male mulctatum multo grauiora cœpit formidare. Satius ergo mori eſſe duxit, quàm iterum uxoris iram experiri. Ficus quaſdam melle & aromatibus optime conditas uaſculo fictili mulier prudens condiderat, marito inſulſo, cuius gulã timebat, monito, ne quid inde eſſet, quum præſentaneum uenenum lateret in uaſculo. Maritus mori cupiẽs ficus comedit uniuerſas, ratus eam optimam moriendi, & uxoris iram euadendi uiam eſſe. Rediens mulier, quũ pullos omnes à miluo ereptos eſſe cognoſceret, ſumpto ingenti baculo, maritum malũ pullorum cuſtodem uerberare decreuerat. Cui inſipiens maritus, Noli, inquit, uxor, me iamiam moriturum uerberare. Omne enim uaſculi uenenum comedi, ut errati pœnas luam. Tunc mulier ira in riſum uerſa marito ignouit, qui pro pullis male ſeruatis alio pacto ei ſatisfecit.

Fabula indicat, aduerſus inſipientes nullum idoneum eſſe remedium.

FINIS.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Index fabularũ

ÆSOPI, ET ABSTEMII,

iuxta foliorum numerum.

A

Duo

E

F

G

Iupiter

M

Pastor

Sacerdos

V

FINIS.

Digitized by Google